

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

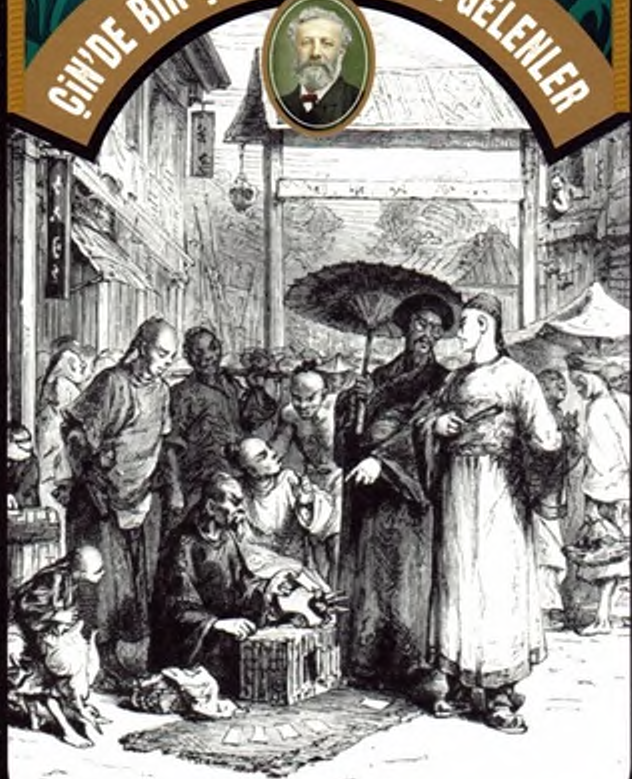
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR 18

JULES VERNE

ÇİN'DE BİR ÇİNLİNİN BAŞINA GELENLER

ALFA

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR 18

ÇİN'DE BİR ÇİNLİNİN BAŞINA GELENLER

Kin-Fo zengin bir Çinlidir. Hayatta her şeye sahiptir, tek eksiği yaşama sevincidir. Bir gün bütün servetini kaybettiğini öğrenince bir sigorta şirketine gidip kendisi için kapsamlı bir hayat sigortası yaptırır. Şimdi geriye kalan tek şey ölüp herkesi mutlu etmektir. Bunun için de Wang'dan iki ay içinde kendisini öldürmesini ister. Birkaç gün sonra Kin-Fo aslında iflas etmediğini aksine servetini ikiye katladığını öğrenir. Ama Wang, Kin-Fo'nun mektubuyla sırra kadem basmıştır ve herkes bilir ki o sözünün eri biridir. Wang'ı bulmak zorunda olan Kin-Fo, sadık hizmetçisi Soun ve sigorta şirketinin iki temsilcisiyle soluk soluğa bir maceraya atılır. Çin'de Bir Çinlinin Başına Gelenler, büyük usta Jules Verne'in "Olağanüstü Yolculuklar" serisinin belki de en eğlenceli romanı.

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR

1 Buzlar Sfenksi	10 Yirminci Yüzyılda Paris
2 Kaptan Grant'ın Çocukları	11 İnatçı Keraban
3 Karpatlar Şatosu	12 Begüm'ün Beş Yüz Milyonu
4 Arzın Merkezine Seyahat	13 Mişel Strogof
5 Güzel Sarı Turna	14 Mathias Sandorf
6 Seksen Günde Devri Âlem	15 Zacharius Usta
7 Macellanya'da	16 Dr. Ox'un Bir Fantezisi
8 Denizler Altında 20.000 Fersah	17 Esrarlı Ada
9 Balonla 5 Hafta	18 Çin'de Bir Çinlinin Başına Gelenler

ALFA

@alfakitap
f alfakitap

alfakitap
www.alfakitap.com

9 786051 718804

JV 18 ÇİN'DE BİR ÇİNLİNİN BAŞINA GELENLER

JULES VERNE (1828-1908)

Fransa'nın Nantes kentinde doğdu. Ailesinin isteğine uyarak hukuk diploması aldı. Şahsen tanıştığı Victor Hugo, Alexandre Dumas (Fils) gibi yazarların etkisinde tiyatro eserleri, şiirler yazdı. Yaşadığı bohem hayata kızan babasının maddi desteğini çekmesi üzerine geçimini yazarak karşılamaya karar verdi. 1863'te kaleme aldığı XX. *Yüzyılda Paris*'i yayıncısı Hetzel fazla uçuk bulup yayımlamadı. Bir tarafa atılan bu müsveddeler ancak 1994'te bulunup yayımlanabildi. Bir tek bu kitaba bakarak bile günün bilimsel ve teknolojik gelişmelerinden hareketle yüz yıl sonraki gelişmelere ilişkin kestirimlerde bulunmakta Jules Verne'nin dünyada bir eşinin daha olmadığı görülür. Verne, "Olağanüstü Yolculuklar" üst başlığıyla yayımlanan romanlarında okurunu Fransa'dan başlayıp diğer Avrupa ülkelerinde, sonra Türkiye dahil Asya, Afrika, Amerika, Avustralya'da, kutuplarda, okyanuslardaki takımadalarda, derken gezegenimizin içinde yolculuğa çıkardıktan sonra Ay'a, daha sonra da Güneş Sistemine götürür. Fantastik sayılabilecek roman ve öykülerinin yanı sıra bilimkurgu sınırlarında dolaşanları da bulunmakla birlikte eserlerinin çoğunun yarı-bilimsel romanlar olduğunu söylemek pek yanlış olmaz. Amiens'de öldüğünde aralarında *Seksen Günde Devri Âlem*, *İki Sene Okul Tatili*, *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah* gibi dünyanın en çok okunan kitaplarının da bulunduğu, bir kısmı ölümünden sonra basılacak olan çok sayıda eser bırakmıştı. Eserlerinin sayısını tam olarak vermek zordur. Bilinen 54 romandan başka 22 öykü kitabı, inceleme kitapları bulunmaktadır.

AYŞE MERAL

15 Ocak 1971'de Tokat'ta doğdu, 1973 yılında ailesiyle birlikte Fransa'ya yerleşti, 1990 yılında Türkiye'ye döndü Galatasaray Lisesinde lise eğitimini tamamladı. İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatında üç yıl okuduktan sonra üniversite eğitime son verdi. 1995 yılında başladığı çevirmenlik mesleğini halen sürdürüyor.

Çin'de Bir Çinlinin Başına Gelenler
Les Tribulations d'un Chinois en Chine

© 2018, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında hiçbir yöntemle çoğaltılamaz.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Genel Müdür Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu

Çeviren Ayşe Meral

Editör Esra Kökkılıç

İllüstrasyonlar Léon Benett

Kapak Tasarımı Elif Çepikkurt

Sayfa Tasarımı Yavuz Karakaş

ISBN 978-605-171-880-4

1. Basım: Aralık 2018

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftehavuzlar Yolu, Acar Sanayi Sitesi, No: 8, Bayrampaşa-İstanbul

Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Sertifika no: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi, Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu İstanbul

Tel: (0212) 511 53 03 Faks: (0212) 519 33 00

www.alfakitap.com - info@alfakitap.com

Sertifika no: 10905

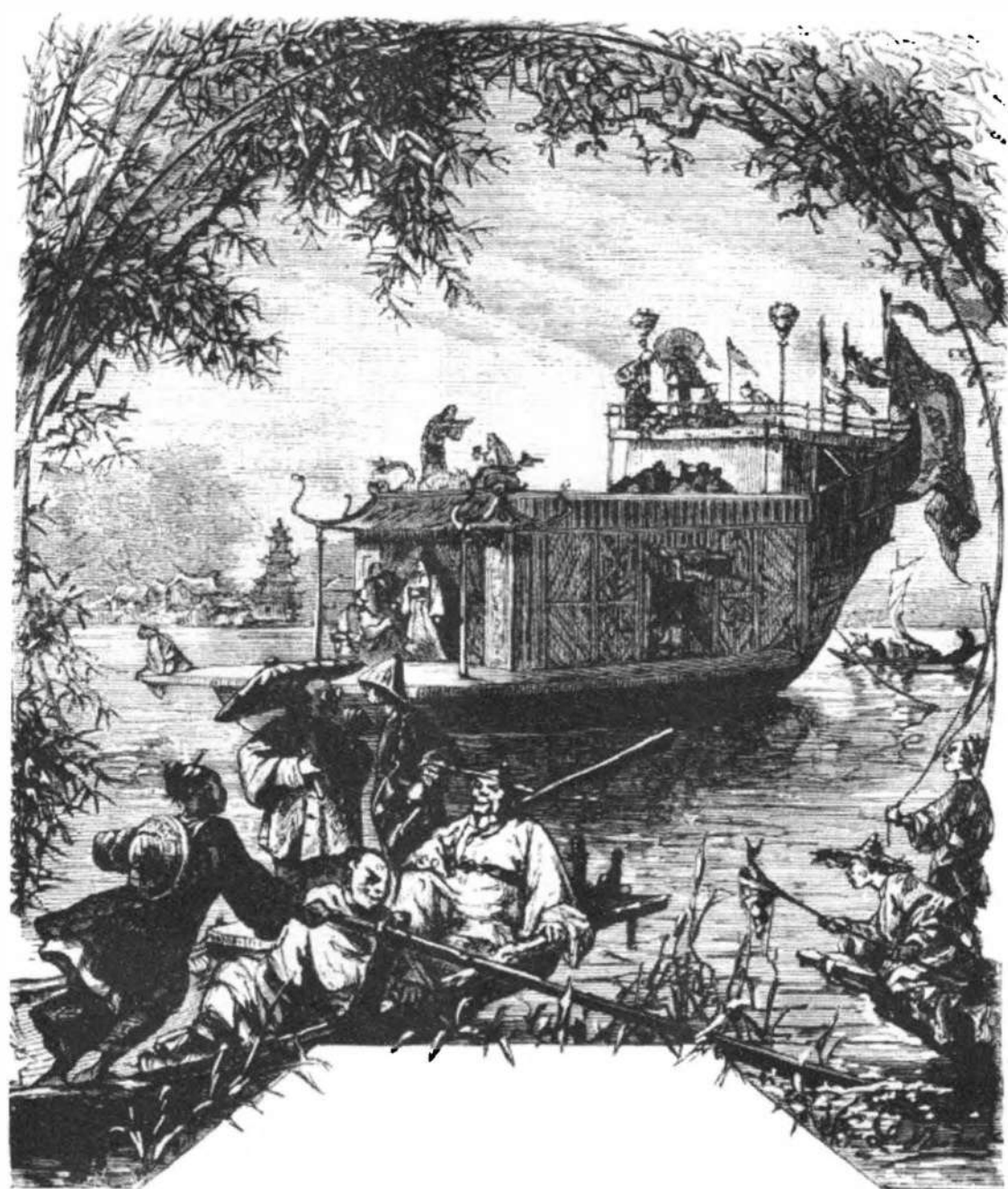
OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR 18

Çeviren

AYŞE MERAL

ALFA

I

KİŞİLERİN KARAKTERLERİNİN VE UYRUKLARININ BİRAZ ORTAYA ÇIKTIĞI BÖLÜM

Misafirlerden biri mermer sırtlı sandalyesinin koluna dirseğini dayayıp, şekerli bir nilüfer kemirirken şöyle haykırdı:

–Kabul etmek gerekir ki hayatın iyi tarafı da var!

–Kötü yanı da var! diye cevap verdi bir köpekbalığının zarif yüzgecinin kılçığından neredeyse boğulacak olan bir başkası iki öksürük arasında.

–Filozof olalım! dedi ahşaptan çubuklara monte edilmiş iri camlı gözlüğü burnunun ucunda duran, daha yaşlı bir kişi. Bugün neredeyse boğuluyorduk ve yarın her şey bu balözünün hoş yudumları gibi geçip gidecek! Ne de olsa hayat bu!

Bunu söyledikten sonra uysal huylu bu Epikürcü, metal bir çaydanlıktan hafif buhan yavaş yavaş yükselen mükemmel bir kadeh ılık şarabı kafaya dikti.

–Bana sorarsanız, dedi bir dördüncü misafir, hiçbir şey yapmadığımız ve hiçbir şey yapmamak gibi bir seçeneğimiz olduğu sürece hayat kabul edilebilir görünüyor.

–Bu yanlış! diye itiraz etti bir beşinci kişi. Mutluluk araştırmada ve çalışmadadır. Olabildiğince

çok bilgiye sahip olmak, kendini mutlu etmeye çalışmaktır.

–En sonunda da hiçbir şey bilmediğimizi öğrenmiş oluruz!

–Bilgeliğin başlangıcı da bu değil midir?

–Peki sonu nedir?

–Bilgeliğin sonu yoktur! diye cevap verdi felsefi bir üslupla gözlüklü adam. Sağduyulu olmak en yüce memnuniyettir!

İşte o an nezaket kurallarına göre masanın üst tarafında, yani en kötü yerinde oturan ev sahibine doğrudan seslendi. Kayıtsız ve düşüncelere dalmış olan ev sahibi bütün bu *interpocula** tartışmaları bir şey söylemeden dinliyordu.

–Bakalım! Biraz içtikten sonra yaptığımız bu saçmalıklarımız hakkında ev sahibimiz ne düşünüyor? Bugün hayatı güzel mi kötü mü buluyor? Yaşamın lehine yoksa aleyhine mi düşünüyor?

Ev sahibi uyuşuk uyuşuk karpuz çekirdekleri yiyordu kıtırdatarak. Cevap olarak hiçbir şeye ilgi duymayan birisi olarak dudaklarını uzatmakla yetindi ve:

–Pöh! dedi adam.

Bu tam anlamıyla kayıtsızlığı gösteren bir kelimeydi. Her şey demiş ve hiçbir şey dememiş oldu. Bu kelime bütün dillerde olmalı ve yerkürenin bütün sözlüklerinde bulunmalı. Bu telaffuz edilmiş bir “dudak bükmedir”.

Bunun üzerine bu sıkılmış adamın misafir ettiği bu beş konuğun her biri kendi tezi lehinde savlar sıraladı. Onun görüşünü öğrenmek istiyor-

* Kelime anlama bardak arası; içerken yapılan tartışmalar için kullanılır –çn.

lardı. Ev sahibi ilk önce cevap vermekten kaçındı ve sonunda hayatın ne iyi ne de kötü olduğunu söyledi. Ona göre eğlence olsun diye uydurulmuş saçma bir “icat”tı!

–İşte dostumuz böyle!

–Bir gül dikenini henüz huzurunu bozmamış, bu yüzden böyle konuşabiliyor.

–Üstelik genç olduğu için!

–Hem genç hem de sağlıklı yerinde olduğu için!

–Sağlıklı ve zengin olduğu için!

–Hatta çok zengin olduğu için!

–Çok zenginden de öte olduğu için!

–Belki de fazla zengin olduğu için!

Bütün bu yorumlar ev sahibinin umursamaz yüzünde en ufak bir gülümseme meydana getirmeden bir havai fişek ateşinin maytapları gibi peş peşe söylenmişti. Kendi yaşam kitabının sayfalarına bir saat bile olsa göz gezdirmemiş, hatta ilk sayfalarını bile açmamış birisi olarak hafifçe omuz silkmekle yetinmişti!

Bu kayıtsız kişi en fazla otuz bir yaşındaydı, sağlığı yerindeydi, büyük bir serveti vardı, kültürlüydü, zekâsı ortalamanın üstündeydi, bu dünyada en mutlu insan olmak için başkalarında eksik olan her şeye sahipti! Neden mutlu değil?

Neden?

Filozofun kalın sesi o an işitildi ve antik bir koronun koro başı gibi konuşarak şöyle dedi:

–Dostum, eğer bu dünyada mutlu olmadıysan, demek ki mutluluğun olumsuzdu. Saadet sıhhat gibidir. Onun değerini bilmek için arada ondan mahrum kalmış olmak gerekiyor. Ama sen hiç hasta olmadın... Yani demek istediğim şu ki, hiç

mutluz olmadın! Hayatında eksik olan bu. Bir anlık bile olsa hiç felakete uğramamış birisi mutluluğun değerini bilebilir mi!

Bilgelik yüklü bu gözlem üzerine filozof en iyi marka şampanyayla dolu bardağını kaldırarak ekledi:

“Dostum!” dedi.

–Ev sahibimize! Güneşinde biraz gölge, hayatında biraz acı diliyorum!

Bunun üzerine bardağını kafaya dikti.

Ev sahibi evet anlamında bir işaret yaptı ve her zamanki uyuşuk haline döndü.

Bu sohbet nerede yapılıyordu? Avrupa'daki bir yemek odasında mı, Paris'te mi, Londra'da mı, Viyana'da mı, Petersbourg'da mı? Bu altı misafir eski dünyanın mı yoksa yeni dünyanın mı restoran salonunda yarenlik ediyorlardı? Gerektiğinden fazla içmeden yemek ortasında bu meseleleri ele alan bu insanlar kimdi?

Kesin olan Fransız olmadıkları, çünkü siyaset konuşmuyorlardı!

Altı misafir ortalama büyüklükte ve şatafatlı bir şekilde dekore edilmiş bir salondaki bir sofranın etrafındaydılar. Mavi veya portakal rengindeki camların kafes örgüsünün arasından, bu saatte, güneşin son ışıltısı sızıyordu. Pencere boşluklarının dışında akşam rüzgârı doğal veya yapay çiçek taçlarını sallıyordu ve birkaç rengârenk fenerin ışığı günün sönen ışığına soluk ışığıyla karışıyordu. Pencereilerin alınlıkları, ilahi ya da dünyevi güzellikleri hayali bitki ve hayvan âlemini temsil eden farklı heykelciklerle zenginleştirilmiş oyma arabesklerle süslüydü.

İpek halıların asılı olduğu salonun duvarlarında, çift pahlı geniş aynalar parıldıyordu. Boyalı ince ve sık dokunmuş kumaştan kanatlarını hareket ettiren bir “punka” sıcaklığı tahammül edilebilir hale getiriyordu.

* Sıcak ülkelerde tavana asılan, iplerle hareket ettirilen pervane, vantilatör –çn.

Masa, siyah lake edilmiş geniş bir dikdörtgen-di. Örtüsüz yüzeyi, keskin ve en saf kristallerin yansıttığı gibi çokça gümüş ve porselen parçayı yansıtıyordu. Peçete yoktu, her konuğun yanında yeterince miktarda bulunan ve üzerleri özlü sözlerle ve şekillerle süslü yalın kare kâğıtlar vardı. Masanın etrafında, bu enlemdeki ülkelerde modern mobilyalardaki dolgulara ve döşemelere tercih edilen mermerden sırtlı oturaklar vardı.

Yemek servisi ise siyah saçlarına zambak ve kasımpatılar tutturulmuş, kollarında hoşça bükülen altın ve yeşimden bilezikler olan sevimli genç kızlar tarafından yapılıyordu. Gülümseyerek ve neşeyle bir elle yemekleri veriyor ya da boş tabakları topluyorlardı, diğer elleriyleyse tavandaki punka'nın harekete geçirdiği havayı canlandıran geniş yelpazelerini hoş bir edayla sallıyorlardı.

Yemek kusursuzdu. Hem temiz hem ustalıkla yapılmış bu yemeklerden daha narin bir şey hayal edilebilir miydi? Yemekten anlayan kişilerle karşı karşıya olduğunu bilen o bölgenin Le Bignon'u akşam yemeğini oluşturan yüz elli yemeğini yaparken kendini aşmıştı.

Başlangıç olarak şekerli pastalar, havyar, kızarmış çekirgeler, kurutulmuş meyveler ve Ning-Po istiridyeleri sunulmuştu. Ardından kısa aralarla suya kırılarak haşlanmış ördek, güvercin ve kızkuşu yumurtaları, çırpılarak pişirilmiş yumurtayla kırlangıç yuvaları, "ginseng" yahnileri, komposto halinde mersinbalığı solungaç kapağı, şekerli sos eşliğinde balina sinirleri, tatlı su iskorpitleri, yahni halinde sarı yengeçler, serçe taşlıkları ve sarımsak batırılmış koyun gözleri, kaysı çekirdeği sütünde

mantılar, denizhiyan yahnisi, sulu bambu filizleri, şekerli körpe kökçük salataları, vs birbirini izledi. Singapur ananasları, tuzlu bademler, leziz mangolar, beyaz etli “long-yen” ve soluk etli “liçi” meyveleri, Çin su kestaneleri, portakal şekerlemeleri, üç saattir süren yemeğin son servisini oluşturunuyordu. Aynı zamanda yemeğe bira, şampanya, Şao-Şiyn şarapları eşlik etti, ardından olmazsa olmaz olan, misafirlerin dudaklarının arasına çubuklarla götürdüğü pilav bu bilgece hazırlığı taçlandırdı.

Genç hizmetçi kızların Avrupa’da moda olan kokulu bir suyun bulunduğu kâselerden değil de, misafirlerin ellerini yüzlerini büyük bir zevkle sildikleri sıcak suyla ıslatılmış elbezleri getirdikleri an nihayet geldi.

Yine de bu sadece yemeğe verilmiş bir araydı, müziğin dolduracağı bir saatlik tatlı bir *farniente* zamanı.

Gerçekten de bir grup şarkıcı kız ve müzisyen salona girdi. Şarkıcı kızlar genç, güzel, sade ve düzgün giyimliydi. Nasıl bir müzik, nasıl bir metottu bu! Ölçüsü, tonlaması olmayan, kulağın işitebileceği en yüksek tiz notalara kadar çıkan miyavlamalar, gurk gurklar! Müzik aletlerine gelince, telleri arşenin tellerine giren kemanlarla, yılan derisiyle kaplı gitarlarla, çığırtnan klarnetlerle, portatif piyanoya benzeyen armonikalarla, büyük gürültüyle eşlik ettikleri şarkıcılara layıktılar.

Bu gürültü patırtı orkestrasının şefi içeri girerken repertuarındaki şarkıları arz etmişti. Kendisini tamamen serbest bırakan ev sahibinin bir

* Lat. *farniente*: Boş vakit, sefa, tembellik zamanı –ed.n.

hareketiyle bu müzisyenler o zamanlar çok moda olan ve sosyetenin çok sevdiği *On Çiçekli Buket*'i çalmıştı.

Ücretleri önceden verilmiş olan şarkılı çalgılı grup komşu salonlarda da bol bol toplayacağı bravolar aldıktan sonra odadan ayrıldı.

O an altı misafir yerlerinden kalktı; ama bunu başka bir masaya geçmek için türlü çeşit iltifatlarla ve nezaketle yaptılar.

Bu ikinci masada herkes efsanevi salı üzerinde ayakta duran ünlü Budist rahibi Bôdhidharama'nın portresiyle süslü bir kapakla kapalı küçük fincanlar buldu. Herkes fincanın içinde bulunan şeker-siz kaynar suya bir tutam çay atıp demlendirip neredeyse hemen içti.

Ne çaydı ama! Çayı tedarik eden Gibb&Co şirketinin çaya yabancı yapraklar karıştırarak hile yapmadığından, çay yapraklarının daha önce kullanılıp sadece halı süpürmeye yarayacak hale getirilmediğinden ve de nezaketsiz bir hazırlayıcının zerdeçalla sarıya veya Prusya mavisiiyle yeşile boyamadığından emin olabilirlerdi! Tüm saflığıyla İmparatorluk çayıydı bu. Çiçeğin kendisine benzeyen o yapraklardan, ağacın kurummasına neden olduğu için çok nadir yapılan mart ayının ilk hasadına ait o yapraklardan, yalnızca çocukların ellerinde eldivenlerle toplamasına izin verilen o yapraklardan yapılmıştı!

Yüceltmek için Avrupalıların yeterli övücü ünlem bulamayacakları bu içeceği altı misafir – buna alışık ve konunun uzmanları olarak – ufak yudumlarla yudumlamaktan başka bir övgüde bulunmadan içtiler.

Çünkü, şunu belirtmek lazım, bu kişiler bu leziz içeceğin inceliklerini değerlendirecek düzeyi aşmışlardı. Üzerlerinde, hafif bir gömlek olan “Han-şaol”, kısa tunik olan “ma-kual”, yandan düğmelenen uzun elbise “halo”, ayaklarında sarı pabuçlar, benekli çoraplar, bacaklarında palamut püsküllü bir eşarbin tuttuğu dar bir pantolon, göğüslerinde ince işlemeli ipekten göğüslük, yelpazeleri kemerlerinde zengince giyinmiş düzeyli bir sınıfa ait bu kibar insanlar kokulu yapraklarıyla çay ağacının yılda bir kez hasat verdiği ülkede doğmuşlardı. Kırlangıç yuvalarının, denizhıyarlarının, balina sinirlerinin, köpekbalığı kanatlarının yer aldığı bu yemeği hazırlanışındaki zarafete layık bir şekilde büyük bir zevkle yemişlerdi, ama bir yabancıyı şaşırtacak olan bu menü onları şaşırtacak cinsten değildi.

Her ne olursa olsun hiçbirinin beklemediği şey, ev sahibinin masadan kalkacakları an yaptığı açıklama oldu. Onları o gün neden davet ettiğini o an öğrendiler.

Fincanlardaki çay henüz bitmemişti. Fincanından son yudumunu içeceği an bu kayıtsız kişi masaya dirseğini koyarak, gözleri uzaklara dalmış, şunları söyledi:

–Dostlarım, gülmeden beni dinleyin. Kader çizildi. Hayatıma, monotonluğunu belki giderecek olan yeni bir şey katacağım! Bunun iyi olup olmayacağını bana artık gelecek söyleyecek. Sizi davet ettiğim bu akşam yemeği bekârlık hayatıma bir veda yemeğiydi. On beş gün sonra evlenmiş olacağım ve....

–Ve insanların en mutlusu olacaksın! diye haykırdı optimist olanı. Bak! Tahminler senden yana!

Gerçekten de lambalar soluk ışıklarını çıtırdarak yayarken, saksâğanlar pencerenin arabeski-leri üzerinde ötüyordu ve ufak çay yaprakları fincanlarda dibe doğru çöküyordu. Asla yanıltmamacak kehanetlerdi bunlar!

Böylece hepsi ev sahibini tebrik etti ve ev sahibi de bu tebrikleri en kusursuz soğuklukla kabul etti. Fakat seçtiği “yeni bir şey” rolünü oynayacak kişinin adını vermediği için kimse bu konuda soru sormak gibi bir patavatsızlıkta bulunmadı.

Ne var ki filozof genel tebrik korosuna sesini katmamıştı. Kollarını bağlamış, gözlerini kısmış, dudaklarında ironik bir gülümseme tebrikler kadar tebrik edilen kişiyi onaylamıyor gibi görünüyordu.

O an ev sahibi ayağa kalktı, elini omzuna koydu ve her zamankinden daha az sakin gibi gelen bir sesle:

–Evlenmek için çok mu yaşıyım? diye sordu.

–Hayır.

–Çok mu gencim?

–Pek sayılmaz.

–Yanıldığımı mı düşünüyorsun?

–Belki!

–Seçtiğim ve senin de tanıdığın kişi beni mutlu etmek için her şeye sahip.

–Biliyorum.

–Peki, niye?..

–Mutlu olmak için senin her şeyin yok! Hayatta tek başına canının sıkılması elbette kötü bir şey! Ama iki kişi olarak can sıkıntısı çok çok daha kötü!

–O zaman asla mutlu olamayacak mıyım?

–Mutsuzluğu tatmadıkça hayır!

–Mutsuzluk bana ulaşamaz!

–Yapacak bir şey yok, çünkü tedavi edilemezsin!

–Ah! Şu filozoflar! diye haykırdı misafirler arasında en genç olan. Onları dinlememek lazım. Bunlar teori üretme makineleridirler! Türlü çeşit teori uyduruyorlar! Kullanılması imkânsız, işe yaramaz işporta işi! Evlen, evlen dostum! Asla bir şey yapmayacağıma dair yemin etmemiş olsaydım, ben de onlar gibi ederdim! Evlen ve şairlerimiz söylediği gibi iki Anka kuşu her zaman bir arada görünsün sana! Dostlarım, ev sahibimizin mutluluğuna içiyorum!

–Ben de, diye cevap verdi filozof, mutlu olabilmesi için mutsuzluk sınavından geçirmeleri için tanrıların gelecekteki müdahalesine içiyorum!

Bu tuhaf kadeh tokuşturmanın üzerine misafirler kalktılar, dövüş anında boksörlerin yaptığı gibi yumruklarını yaklaştırdılar, ardından sırayla başlarını eğip kaldırdıktan sonra, birbirlerinden müsaade istediler.

Yemeğin verildiği salonun tasvirinden, onu oluşturan egzotik menüden, misafirlerin giyim kuşamından, kendilerini ifade etme biçiminden, belki de teorilerinin tuhaflığından okur bunların Çinli olduklarını anlamıştır, ama onlar paravan resimlerinden çıkıp ya da Çin vazolarından kopup gelmiş şu “Gökseller”den değil de, eğitimleriyle, yolculuklarıyla, Batı’nın medeni kişileriyle sık sık iletişim kurmalarıyla çoktan “Avrupalılaşmış” Göksel İmparatorluğun modern sakinlerindendiler.

Gerçekten de Kanton’da İnci Nehrinin çiçek-gemilerinin” salonlarından birinde zengin Kin-Fo, hiç

* Céleaste: Göksel, Çinliler için kullanılan bir tabir –çn.

** Eğlence gemisi –çn.

ayrılmadığı filozof Wang'ın eşliğinde, mavi düğmeli dördüncü sınıf mandarin olan Pao-Şen'i, Eczacılar sokağının zengin ipek tüccarı Yin-Pang'ı, eğlence düşkünü tecrübeli Tim'i, aydın Hual'i, yani gençliğinden kalan en iyi dört arkadaşını misafir etmişti.

Ve bunlar Çin gecelerini şiirsel şekilde bölen o beş vakitten birincisinde, dördüncü ayın yirmi yedinci gününde olmuştu...

Kin-Fo.

II

KİN-FO İLE FİLOZOF WANG'IN DAHA BELİRGİN BİR ŞEKİLDE ORTAYA ÇIKTIKLARI BÖLÜM

Kin-Fo'nun Kanton'da arkadaşlarına bu veda yemeğini vermesinin nedeni, buluş çağının bir kısmını Kuang-Tong eyaletinin bu başkentinde geçirmiş olmasıydı. Genç ve zengin bir genç adamın sahip olması gereken sayısız arkadaşı arasında çiçek-gemisindeki dört davetli o dönemden kalan yegâne arkadaşlarıydı. Hayatın tesadüfleriyle dağılıp giden diğerlerine gelince, onları bir araya getirmeye çalışmak boşuna olurdu.

Kin-Fo o sıralar Şanghay'da oturuyordu ve can sıkıntısından biraz kurtulmak için birkaç gün Kanton'a gezmeye gelmişti. Ancak aynı gece kıyının önemli noktalarına uğrayan buharlı gemiye binmeni ve yamenine* sakince dönmesi gerekiyordu.

Wang'ın Kin-Fo'ya eşlik etmesinin nedeni, filozofun dersleri hiç eksik olmayan öğrencisinden hiç ayrılmamasıydı. Açık konuşmak gerekirse öğrencisi bu derslere hiç aldırış etmiyordu. Hepsi de boşuna söylenmiş vecize ve atasözleriydi; ama eğlence meraklısı Tim'in söylediği gibi “teori makinesi” teori üretmekten hiç yorulmuyordu.

* Mandarin konağı -çn.

Kin-Fo, ırkları dönüşmeye başlamış ve asla Tatarlarla birleşmemiş tipik Kuzey Çinlilerden biriydi. Yüksek ve alt sınıfların Mançu ırkıyla daha iç içe karışmış olan güney eyaletlerinde onun eşi benzeri yoktu. Kin-Fo'da, fetihten beri bir kenara çekilmiş olan ne anne ne baba tarafından damarlarında tek bir Tatar kanı yoktu. Uzun boylu, yapılı, sarıdan ziyade beyaz, düz çizgi şeklinde çizilmiş kaşları, gözleri yatay ve şakaklarına doğru göz uçları hafifçe kalkıktı, burnu düzdü, yüzü yassı değildi, Batı halkı arasında en hoş örneklerinin yanında bile fark edilirdi.

Gerçekten de Kin-Fo'nun Çinli görünmesini sağlayan tek şey, özenle tıraş edilmiş başı, tüysüz alnı ve boynu, ensesinden başlayıp siyah kehribardan bir yılan gibi sırtında inen muhteşem atkuyruğuydu. Çok bakımlı birisiydi, üst dudağının üzerine yarım daire çizen ince bir bıyığı vardı, bu bıyık müzik yazısında fermata* işaretinin tamı tamına denk geliyordu. Tırnakları bir santimetre uzundu, bu da hiçbir şey yapmadan yaşayabilen zengin insan kategorisine ait olduğunu gösteriyordu. Belki yürüyüşündeki acelesizlik, duruşundaki kibirlilik bütün kişiliğinden yayılan "olunması gerektiği" gibi olma şekline bir şeyler ekliyor olabilirdi.

Üstelik Kin-Fo Pekin'de doğmuştu, bu da Çinlilerin çok gurur duydukları bir avantajdır. Kendisine bu konuda soru soranlara şatafatlı bir şekilde şöyle cevap verebiliyordu:

–Yukarıdanım!

* Müzikte bir sesin uzatılmasını gerektiğini gösteren üstünde yarım daire olan nokta işareti –çn.

Gerçekten de doğduğunda babası Çung-Heu Pekin'de oturuyordu ve temelli olarak Şanghay'a yerleşmeye geldiğinde Kin-Fo altı yaşındaydı.

İmparatorluğun kuzeyinden mükemmel bir aileye mensup olan bu saygın Çinli, tüm yurttaşları gibi ticarete çok yatkın birisiydi. Kariyerinin ilk yıllarında nüfusu kalabalık olan bu zengin toprakların üretebileceği her şey, Svatov kâğıdı, Su-Çeu ipekleri, Formoza şeker kamışları, Hankov ve Fo-şov çayları, Honan demirleri, Yünane Eyaleti'nin kırmızı veya sarı bakır, her şey onun için ticaret ve alışveriş konusuydu. En önemli ticarethanesi, yani "hong"u Şanghay'daydı, ama Nan-King'de, Tien-Tsin'de, Makao'da, Hong-Kong'da ticaret acenteleri vardı. Avrupa hareketlerine çok meraklı birisi olarak mallarını İngiliz steamer'ları taşıyordu, Lyon'daki ipeğin ve Kalküta'daki afyonun kurlarını telgrafla öğreniyordu. Gelişmenin yavaş yavaş itibarlarını azaltan Mandarinlerin ve hükümetin etkisinde olan Çinlilerin bir çoğunun aksine buhardan elektriğe kadar bu gelişme etkenlerinin hiçbiri ona itici gelmiyordu.

Kısacası Çung-Heu İmparatorluk içindeki ticaretinde olduğu kadar Şanghay'daki, Makao'daki ve de Hong-Kong'daki Portekiz, Fransız, İngiliz ya da Amerikalı ticari acenteleriyle öyle hünerli davrandı ki Kin-Fo doğduğu zaman serveti dört yüz milyon doları" geçiyordu.

Bununla birlikte sonraki yıllar "Yeni Dünya coolie'lerin" ticareti" olarak adlandırabileceği-

* Buharlı gemi -çn.

** Yaklaşık iki milyon frank -J. V.

*** Amerika'ya göç etmiş Çinli -çn.

miz yeni bir ticaret alanı sayesinde bu serveti ikiye katlandı.

Çin'in nüfusunun, aşırı kalabalık ve şiirsel olarak Göksel İmparatorluk, Orta İmparatorluk, Çiçekler İmparatorluğu ya da Çiçekler Toprağı olarak adlandırılan bu geniş toprağın yüzölçümüne göre orantısız olduğunu biliyoruz.

Nüfusunun üç yüz altmış milyon olduğu tahmin ediliyor. Bu da dünya nüfusunun neredeyse üçte biri yapıyor. Fakir Çinliler ne kadar az yeseller de, yine de yemeleri gerekiyor ve çok sayıdaki pirinç tarlasıyla, devasa darı ve buğday tarlalarıyla bile Çin onları beslemeye yetmiyor. İşte fazla gelen kısım da İngiliz ve Fransız toplarının Göksel İmparatorluğun maddi ve ahlaki duvarlarına açtıkları deliklerden kaçırmaya hazırды.

Ve bu fazlalık Kuzey Amerika'ya ve özellikle de Kaliforniya eyaletine akın etti. Fakat bu öyle şiddetli bir şekilde gerçekleşti ki, Kongre "Sarı veba" adı verilen bu istilaya karşı kısıtlayıcı önlemler almak zorunda kaldı.

Daha önce söylediğimiz gibi Amerika'ya göç etmiş elli milyon Çinli göçmen Çin'in nüfusuna zarar vermiş olamazdı ve daha çok Anglosakson ırkının Moğol ırkının lehinde azalması olurdu.

Her ne olursa olsun göç geniş ölçekte gerçekleşti. Bir avuç pirinçle, bir fincan çayla ve bir tütün piposuyla yetinen, her işe elverişli olan bu coolie'ler işçilik ücretlerinin epey düşmesine neden olarak Tuzlu Gölde, Virginia'da, Oregon'da ve özellikle de Kaliforniya Eyaletinde tez zamanda başarılı oldular.

Böylece pek masraf gerektirmeyen bu göçmenlerin taşınması için şirketler kuruldu. Gök-

sel İmparatorluğun beş eyaletinde devşirme işi-
ni sağlayan beş şirket ve San Francisco'da bulu-
nan altıncı bir şirket vardı. İlk beş şirket malları
gönderiyordu, altıncı şirket de karşılıyordu. Bir
yan şirket, Ting-Tong acentesi bunları geri gön-
deriyordu.

Bu olayı açıklamamız gerekiyor.

Çinliler “Melikan”lara –Birleşik Devletleri hal-
kına verdikleri isim– gidip para kazanmayı tek
bir koşulla kabul ediyorlar; o da orada ölmeleri
durumunda cesetlerinin gömülmek üzere tekrar
vatanlarına götürülmesidir. Bu anlaşmanın *sine qua non*^{*} temel bir koşul olmakla birlikte, şirket-
lerin göçmenlere karşı yükümlü olduğu ve hiçbir
şekilde feshedilemez bir koşuldur.

Bu yüzden Ting-Tong, yani Ölüler Acente-
si, özel fonlara sahip olarak, San Francisco'dan,
Şanghai'a, Hong-Kong'a veya Tien-Tsin'e “ceset
gemileri” kiralamakla yükümlüydü. Bu da yeni
bir ticaretti. Yeni gelir kaynağı.

Hünerli ve girişimci olan Çung-Heu bunu se-
zinlemişti. 1866 yılında öldüğünde aynı adı ta-
şıyan eyalette Kuang-Tan şirketinin müdürü ve
San Francisco'daki Ölüler Fonu Kasası'nın müdür
yardımcısıydı.

Kin-Fo, annesi ve babasını kaybettiği gün, sak-
lamak gibi sağduyulu davrandığı Kaliforniya Mer-
kez Bankasında dört milyon Frank olduğu hesap-
lanan bir serveti miras aldı.

Babasını yitirdiği sırada on dokuz yaşında olan
genç mirasçı, eğer yanından ayrılmayan, ona akıl

* Olmazsa olmaz –çn.

hocalığı yapan ve aynı zamanda dostu olan Wang olmasaydı yalnız kalmış olacaktı.

Ama bu Wang kimdi? On yedi yıldan beri Şanghay yameninde yaşıyordu. Oğlun yareni olmadan önce babanın yareniydi. Ama nereden geliyordu? Geçmişi neydi? Yalnızca Çung-Heu'nun ve Kin-Fo'nun cevap verebileceği karanlık sorulardı bunlar.

Cevap vermenin yerinde olduğunu –ki bu pek mümkün değil– düşünmüş olsalardı şunları öğrenmiş olurduk:

Kimse Çin'in, ayaklanmaların yıllarca sürebileceği ve yüzbinlerce insanın başkaldırabileceği bir ülke olduğunu inkar edemezdi. XVII. yüzyılda Çin kökenli ünlü Ming hanedanı üç yüz yıldır tahttaydı. Ta ki, 1644'de kendisini tehdit eden asilere karşı çok zayıf olan hanedanın başkanı Tatar kralından yardım isteyene kadar.

Krala ısrar etmesi gerekmedi, Tatar kralı koşup geldi, baş kaldıranları bastırdı, bu durumu fırsat bilerek yardımını isteyen imparatoru devirdi ve kendi oğlu Şun-Çe'yi imparator ilan etti.

O dönemden itibaren Tatar otoriteleri Çin otoritelerinin yerini aldı ve tahtta da Mançu imparatorları geçti.

Zamanla, özellikle halkın alt sınıflarında iki ırk birbirine karıştı; ama kuzeydeki zengin ailelerde Çinliler ile Tatarlar arasındaki ayırım daha da belirgin bir hal aldı. Bu yüzden o tarz insanlar hâlâ farklılıklarını koruyorlar, özellikle de İmparatorluğun kuzey eyaletlerinde. İşte bu kuzey bölgede devrilmiş hanedana sadık kalan “uzlaşmaz” kişiler buraya yerleştiler.

Kin-Fo'nun babası bunlardan biriydi ve Tatarlarla işbirliği kurmayı reddeden aile geleneğinden ayrılmadı. Üç yüz yıl sonra bile yabancı egemenliğe karşı bir ayaklanma onu her zaman hazır ve nazır bulurdu. Oğlu Kin-Fo'nun babasının siyasi görüşlerine kesinlikle katıldığını belirtmeye gerek yok.

Ne var ki 1860 yılında hâlâ Şian-Feng tahttaydı, bu imparator İngiltere'ye ve Fransa'ya karşı savaş açmıştı ve bu savaş aynı yılın 25 Ekim ayında Pekin antlaşmasıyla son bulmuştu.

Ama o dönemden önce tahttaki hanedana karşı olağanüstü bir ayaklanma tehdidi baş göstermişti. Çang-Mao veya Taipingler, "uzun saçlı asiler", 1853'te Nan-King'den ve 1855'te Şanghay'dan ayrılmışlardı. Şian-Feng öldüğünde, genç oğlu Taipingleri püskürtmekte çok zorlanmıştı. Kral yardımcısı Li, Prens Kong ve özellikle de İngiliz Tuğgeneralı Gordon olmasaydı tahtını kurtarması olanaksız olurdu.

Tatarların amansız düşmanı olan ve ayaklanmada çok iyi organize olmuş olan bu Taipingler Çing Hanedanının yerine Wang Hanedanını tahta çıkartmak istiyorlardı. Dört ayrı çeteden oluşuyorlardı: Birincisi öldürmekle görevlendirilen kara sancaklılardı; ikincisi yangın çıkartmakla yükümlü olan kırmızı sancaklılar; üçüncüsü yağmalamalardan sorumlu olan sarı sancaklılar; dördüncüsü de diğer üç çetenin erzaklarını sağlamakla yükümlü beyaz sancaklılar.

Kiang-Su'da çok önemli askeri harekâtlar oldu. Su-Çeu ve Kia-Hing, Şanghay'a beş fersah mesafede, isyancıların eline düşmüştü ve İmparatorluk güçleri tarafından büyük mücadelelerle geri

alındı. Fransız-İngiliz ordu komutanlarından General Grant ve Montauban Pei-ho surlarını top ateşine tuttukları sırada tehlike altında bulunan Şanghay'a bile 18 Ağustos 1860 tarihinde saldırı yapıldı.

Kin-Fo'nun babası Çung-Heu o dönemde Şanghay yakınlarında, Çinli mühendislerinin Su-Çeu nehrinin üzerine inşa ettikleri muhteşem köprünün yakınlarında bir konakta oturuyordu. Taipinglerin ayaklanmasına kötü bir gözle bakması mümkün değildi, çünkü tamamen Tatar Hanedanına karşı bir ayaklanmaydı bu.

İşte bu koşullarda 18 Ağustos akşamı, isyancıların Şanghay'dan püskürttükleri anda Çung-Heu'nun konağının kapısı ansızın açıldı.

Kendisinin peşine düşenlere izini kaybettiren bir kaçak Çung-Heu'nun ayaklarına kapanmıştı. Bu zavallının kendini savunması için tek bir silahı bile kalmamıştı. Gelip sığındığı kişi onu İmparatorluk askerlerine teslim ederse kurtuluşu olmayacaktı.

Kin-Fo'nun babası, evine sığınmak isteyen bir Taiping'e ihanet edecek adam değildi.

Kapıyı kapadı ve şöyle dedi:

–Kim olduğunu, ne yaptığını, nereden geldiğini bilmek istemiyorum ve asla bilmeyeceğim! Misafirimsin ve bu nedenden ötürü de benim evimde güvendesin.

Kaçak minnettarlığını ifade etmek istedi... Bunu yapmaya yetecek kadar gücü kalmıştı.

–Adın? diye sordu Çung-Heu.

–Wang.

Gerçekten de Çung-Heu'nun cömertliğiyle kurtulan Wang'dı bu, – bir asinin evine sığınmasına izin verdiği anlaşılsaydı bu cömertlik Çung-Heu'nun hayatına mal olabilirdi. Ama Çung-Heu her misafirin kutsal olduğunu düşünen o eski topraklardan biriydi.

Birkaç yıl sonra asilerin ayaklanması tamamen bastırılmıştı. 1864'de, Nan-King'de kuşatma altında kaldığında asi İmparator Taiping, düşmanın eline düşmemek için kendi kendini zehirlemişti.

Wang o günden beri kendisine iyilik yapan kişinin evinde kaldı. Geçmişiyle ilgili hiçbir soruya cevap vermesi gerekmedi. Kimse ona bu konuda soru sormadı. Belki fazla şey öğrenmekten endişe edildiği içindi! Başkaldıranların işledikleri suçların korkunç olduğu söyleniyor. Sarı, kırmızı, siyah veya beyaz, Wang hangi sancak altında hizmet etmişti? Bunu bilmemek ve yalnızca erzak sağlayan çeteye ait olduğunu düşünmek daha hayırlıydı.

Başına gelenlerden çok memnun kalan Wang böylece misafirperverlik gösteren bu kişinin evinde dost olarak kaldı. Çung-Heu'nun ölümünden sonra oğlu bu sevimli kişinin arkadaşlığına o kadar alışmıştı ki ondan ayrılmayı hiç düşünmedi.

Aslında bu hikâyenin başladığı dönemde elli yaşlarında olan, şakaklarına doğru çekik gözleriyle, geleneksel bıyığıyla bu filozofun, bu gözlüklü ahlakçının, bu tartışmacı Çinlinin eski bir Taiping, kıyım yapan bir yağmacı veya kundakçı olduğunu kim düşünebilirdi? Göze çarpmayan renkteki uzun elbisesiyle, obezite başlangıcından dolayı göğsüne doğru çıkmış kemeriyle, imparatorluk talimatlarına uygun başlığıyla, yani kırmı-

zı püsküllerin sarktığı bir takkenin etrafını saran kenarları kıvrılmış kürkten şapkasıyla iyi yürekli felsefe öğretmenlerine, Çin yazısının seksen bin karakterini sık sık kullanan şu bilginlerden birine, yüksek diyalektik bilen aydınlardan birine, Göğün Oğulları'na ayrılmış Pekin'in büyük kapısı altından geçmeye hakkı olan doktora sınavını birincilikle kazanmış birine benzemiyor muydu?

Belki de, kim bilir, korkunç şeylerle dolu bir geçmiş unutan asi, dürüst Çung-Heu'nun yanında daha iyi bir insan olmuştu ve yavaşça tasavvufi felsefe tarafına kaymıştı! İşte bu yüzden o akşam Kin-Fo ve asla ondan ayrılmayan Wang Kanton'daydılar, işte bu yüzden o veda yemeğinden sonra ikisi birlikte onları hızlıca Şanghay'a geri götürecek olan buharlı bir gemi bulmak için limanda yürüyorlardı.

Kin-Fo sessizce ve hatta biraz da endişeli bir şekilde yürüyordu. Wang, sağına soluna bakarak, ay ve yıldızlar hakkında felsefe yaparak kendisi için yeterince yüksekte bulmadığı "Ebedi Saflık" kapısının altından, kanatları kendi hayatına açılmış gibi gelen "Ebedi Neşe" kapısının altından gülümseyerek geçti ve sonunda "Beş Yüz Tanrı" pagodasının kulelerinin karanlıklara karıştığını seyretti.

Buharlı gemi *Perma*, gitmeye hazır oradaydı. Fin-Ko ve Wang kendileri için ayrılmış iki kamara ya yerleştiler. Her gün ölüm cezasına çarptırılmış olanların cesetlerini kıyılarındaki çirkeflerle birlik-

* Çin, Japonya vb. benzeri ülkelerde kule şeklinde yapılmış bir tür tapınak -ed.n.

te alıp götüren İnci Nehrinin hızlı akıntısı gemiye büyük bir hız kazandırdı. Buharlı gemi Fransız toplarının yer yer bıraktığı yıkıntılar arasından, Haf-Vay'daki dokuz katlı pagodanın önünden, en iri gemilerin demir attıkları Vhampao yakınlarında Jardyne Burnunun önünden, iki nehrin bambudan bentler ve adacıklar arasından ok gibi geçti.

Wang.

Yüz elli kilometre, yani Kanton'u nehrin ağzından ayıran üç yüz yetmiş beş "li" geceleyin aşılmış oldu.

Güneş doğarken *Perma* "Kaplan-Surati"nı, ardından halicin iki kaya setini geçmişti. Hong-Kong Adasının bin sekiz yüz yirmi beş kadem yüksekliğindeki Victoria Peak sabah sisleri arasında bir an göründü ve çok mutlu yolculuktan sonra Kin-Fo ve filozof, Mavi Nehrin sarı sularında Kiang-Nan Eyaletinin kıyısında Şanghay'da gemiden indiler.

* Li: 576 m değerinde Çin ölçü birimi –çn.

III

OKURUN YORULMADAN ŞANGHAY ŞEHRİNE GÖZ GEZDİREBİLECEĞİ BÖLÜM

Bir Çin atasözü şöyle der:

“Kılıçlar paslanmış ve beller parlaksa,
Hapishaneler boş ve ambarlar doluyorsa,

Tapınakların basamakları inananların adı-
mıyla yıpranmış ve mahkeme salonlarında otlar
bitmişse,

Hekimler yaya ve fırıncılar at üzerinde gidi-
yorsa,

İmparatorluk iyi yönetiliyor demektir.”

Atasözü doğru söylüyor. Bu, Eski ve Yeni Dünya’nın bütün ülkelerine uygulanabilir. Ama bu *desideratum*’un gerçekleşmesine daha çok var diyebileceğimiz bir yer varsa, o da kuşkusuz Gök-
sel İmparatorluktur. Burada kılıçlar parlarken bel-
ler paslanıyor, hapishaneler dolup taşarken am-
barlar boşalıyor. Hekimlerden çok fırıncılar işsiz
kalıyor, pagodalar inananları çekse de, mahkeme-
lerden ne davalılar ne de davacılar eksik oluyor.

Zaten kuzeyden güneye sekiz yüz fersah ge-
nişliğinde ve doğudan batıya dokuz yüz fersah
uzunluğunda olan, ona bağlı olan Moğolistan’ı,

* Lat. Desideratum: İstenilen, arzu edilen şey –ed.n.

Mançurya'yı, Tibet'i, Tonking'i, Kore"yi, Liu-Çu adaları saymazsak on sekiz geniş eyaletten oluşan, yüz seksen bin mil karelik bir ülkenin kusursuzca yönetilmesi pek mümkün değildir. Çinliler bunun pek farkında olmasalar da, yabancılar bu konuda hiç hayale kapılmıyorlar. Sarayına kapanmış, nadiren bu kapılardan çıkan, iç içe inşa edilmiş üç şehrin surları arasında güvende olan, kullarının ana babası sayılan İmparator, keyfince yasaları oluşturan ve bozan, herkesin üzerinde ölüm kalım hakkı olan, önünde alınların tozları içinde yere kapandığı Göğün Oğlu sadece en iyi dünyada her şeyin en iyi şekilde olduğunu düşünüyor olabilir belki de. Ona yanıldığını kanıtlamaya kalkışmamak gerekiyor. Çünkü Göğün Oğlu asla yanılmaz.

Kin-Fo Çin usulünce değil de Avrupa usulünce idare edilmenin daha iyi olacağını düşünmekte haklı mıydı? Öyle düşünebiliriz. Gerçekten de Şanghay'da değil de, şehrin dışında, takdir gören bir tür özerkliğe sahip, İngiliz imtiyazı almış bir bölgede oturuyordu.

Şanghay, yani şehrin kendisi, Wusung'la dik açı oluşturarak birleşen Yang-Tsze-Kiang'a yani Mavi Nehre dökülüp Sarı Denize karışan küçük dere Huang-Pu'nun sol kıyısında yer alıyor.

Kuzeyden güneye doğru uzanan, yüksek surlarla çevrili, kenar mahallelerine açılan beş kapının yer aldığı şehir oval biçimindedir. Mekanik süpürgelerin süpürmekte tükeneyeceği döşeme taşlı, içinden çıkılmaz bir sokak ağıdır. Kemer hizasına kadar çıplak mağazacıların çalıştığı vitrinsiz, camekânsız karanlık butikler... Hiç at ara-

bası yok, hiç tahtırevan da yok, en fazla birkaç atlı var. Birkaç yerli tapınak veya yabancı küçük kilise; gezi yapılabilecek tek yer bir “çay bahçesi” ve bataklık kokusunun yükseldiği, eski pirinç tarlalarının üzerine doldurma bir zemine kurulmuş çamurlu bir gösteri alanı var. Bu yollarda, bu dar evlerin derinliklerinde, iki yüz binlik bir nüfus bulunuyor, işte yaşanması çok cezpt edici gelmese de ticari açıdan çok önemli olan bu şehir böyleydi.

Nan-King antlaşmasından sonra yabancılar ilk kez burada acente kurma hakkı kazanmışlardı. Çin de Avrupa ticaretine açılan büyük bir kapı olmuştu. Bu yüzden Şanghay'ın ve kenar mahallelerinin dışında hükümet yıllık bir vergi karşılığında sayısı yaklaşık iki bine varan Fransızlara, İngilizlere ve Amerikalılara üç arazi tahsis etti.

Fransızlara tahsis edilen arazi hakkında söylenecek pek bir şey yok. En ufak arazi onlarınki. Şehrin kuzey surlarıyla neredeyse sınırdaş olup onu İngiliz topraklarından ayıran Yang-King-Pang Deresine kadar uzanıyor. Burada Lazaristlere ve Cizvitlere ait kiliseler yükseliyor, bunların Şanghay'a dört mil mesafede Çinli liselilerin okuduğu Tsikave Koleji de bulunuyor. Ama bu küçük Fransız kolonisi komşularıyla rekabet edecek durumda değil. 1861'de kurulmuş olan on ticarethaneden yalnızca üç tanesi kalmış ve hatta Ticaret Bankası bile İngilizlere tahsis edilen bölgeye yerleşmeyi tercih etmiş.

Amerikan bölgesi Wusung'un dönüş yolundadır. Üzerinde ahşaptan bir köprünün yer aldığı Su-Çeu-Creek deresiyle İngiliz bölgesinden ay-

rılır. Burada Astor Hoteli ve misyoner kiliseleri görülür, aynı zamanda Avrupalı gemilerin tamiri için doklar burada yer alır.

Ama üç bölgeden en gelişmiş olanı tartışılmaz şekilde İngiliz bölgesidir. Limanda görkemli konaklar, bahçeli ve verandalı evler, ticaret prenslerinin sarayları, Oriental Bank, iş ortağı Lao-Çi-Çang'la ünlü Dent şirketi, Jardyne'in, Russel'in ve diğer büyük tüccarların acenteleri, İngiliz Kulübü, tiyatro, el tenisi, park, hipodrom, kütüphane, işte "örnek koloni" adını haklı olarak taşıyan bu zengin Anglosakson kurumları bunlardır.

Bu yüzden bu imtiyazlı bölgede, liberal bir idarenin yönetiminde Bay Leon Rousset'nin söylediği gibi "çok özel bir karakteri olan ve başka hiçbir yerde eşi benzeri bulunmayan Çinli bir şehir" gördüğümüze şaşırabiliriz. Böylece bu yabancı ülkede, Mavi Nehrin resmedilmeye değer yoluyla varılan bu toprak parçası, aynı rüzgârın altında dört farklı bayrağın dalgalanmasına şahitti: Fransızların üç renkli bayrağı ve Birleşik-Krallığın "bandırası", Amerikan bayrağının yıldızları ve Çiçek İmparatorluğunun yeşil fon üzerinde sarı Saint-Andre haçı.

Düz ve tek bir ağacın bulunmadığı Şanghay çevresine gelince, taş döşemeli yolların ve dik açıyla çizilmiş patikaların kesiştiği devasa çeltik tarlalarına su dağıtan sarnıçların ve "arroyo"ların olduğu, âdeta Hollanda kırlarındaki kürekli ve yelkenli gemiler gibi ta tarlaların ortasına değin inen yelkenli küçük sandalları taşıyan su kanallarının bulunduğu, yeşili hâkim çerçevesiz bir tablo gibiydi.

* Yağmur yağdığında dolan geçici dereler -çn.

Perma, varışıyla birlikte, Şanghay'ın Doğu mahallesinin önündeki yerli limana yanaşmıştı. Wang ve Kin-Fo öğleden sonra gemiden inmişlerdi.

Nehrin kıyısında işlerine koşturan insanların gitgelleri muazzam, nehrin üzerindeki ise tasvir edilemezdi. Yüzlerce yelkenli gemi, çiçek-gemileri, sampanlar,* boyana küreğiyle ilerletilen türlü çeşit gondol, gig'ler** ve çeşitli ebatlarda başka taşıtlar, en az kırk bin olduklarını varsayabileceğimiz denizci nüfusunun yaşadığı su üstünde bir çeşit şehir oluşturunuyordu – yaşam standardı düşük ve en iyi durumdakilerin bile ancak okumuş veya mandarin sınıfına yükselebildiği bir nüfustu bu.

İki arkadaş çeşit çeşit tüccarlardan, yerfıstığı, portakal, arec cevizi*** ya da greyfurt satıcılarından, değişik uluslara ait denizcilerden, suculardan, falcılardan, bonz'lardan****, lama'lardan****, Çinliler gibi giyinmiş at kuyruklarıyla ve yelpazeleriyle Katolik rahiplerden, yerli askerler olan "tipao"lardan, şehrin polis memurlarından, Avrupalı tüccarların işlerine bakan memur simsar gibi bir şey olan "komprador"lardan oluşan karmakarışık bir kalabalığın ortasında, limanda oyalanarak yürüdüler.

* Dip kısmı yassı, kürekle ilerleyen, ortasında yolcuları korumak için bambu kamışlardan örgülü bir kubbenin bulunduğu Asya ülkelerine özgü bir deniz taşıtı –çn.

** Dip kısmı yassı, uç kısımları sivri, tek yelkenli, kürekle ilerleyen eski bir deniz taşıtı –çn.

*** Uzakdoğu sahil kısmında yetişen palmiye familyasına ait bir bitki. Meyveleri kısmen zehirli ve uyuşturucu etkiye sahiptir. O dönemde eczacılıkta antibakteriyel özelliğinden dolayı kullanılırdı –çn.

**** Turuncu kıyafetli Budist rahibi –çn.

***** Budist rahibi –çn.

Elinde yelpaze siyle Kin-Fo kayıtsız bakışını kalabalığın üzerinde gezdiriyordu ve etrafında olup bitenlerle ilgilenmiyordu. Satıcıların ve müşterilerin alıp verdikleri Meksikalı piastre'ların metalik sesleri ne de tael'lerin gümüş sesi, ne de bakırdan sapek'lerin sesi ilgisini çekebilirdi. Bütün mahalleyi satın alabilecek kadar parası vardı.

Wang'a gelince siyah canavarlarla süslenmiş geniş sarı şemsiyesini açmıştı, anı bir Çinlinin olması gerektiği gibi "yönünü bilen" birisi olarak her yerde gözlem yapabileceği şeyler arıyordu.

Doğu kapısından geçerken gözüne tesadüfen bir önceki gün ölüm cezasına çarptırılmış suçlu kafaların çirkin mimikler yaptığı bir düzine bambu kafes takıldı.

–Başları kesmek yerine daha iyi şeyler yapılabilmeli! Onları daha sağlam hale getirmek gerekir, dedi Wang.

Şüphesiz Kin-Fo, Wang'dan eski bir Taiping'den gelmesi şaşırtıcı olan bu gözlemi işitmedi.

Bu Çin şehrinin surlarından dönerek ikisi de rıhtımı takip etmeye devam ettiler.

Mahallenin uzağında, Fransız bölgesine ayak basacakları sırada, küçük bir bastonu tiz ses çıkaran manda boynuzuna vuran, mavi elbiseli bir yerlinin etrafını kalabalık sarmıştı.

–Bir Sien-Şeng, dedi filozof.

–Ne önemi var! diye cevap verdi Kin-Fo.

* Piastre 5 Frank 25 kuruş, tael 7 ile 8 Frank arasında, sapek de yarım kuruş değerindedir –J. V.
Piastre İspanyol parası, tael eski Çin parası ve sapek eski Uzakdoğu parasıdır –çn.

İki arkadaş limanda oylanarak yürüdüler.

–Dostum, falına baktır. Tam evleneceğin şu sıralarda tam zamanı!

Kin-Fo yoluna devam etmek istedi ama Wang onu tuttu.

“Sien-Şeng” birkaç sapek için geleceği haber veren halk kahinlerindendi. Elbisesinin bir düğ-

mesine bağıladığı ve içinde küçük bir kuşun bulunduğu bir kafesten ve Tanrı, insan ve hayvan figürleri bulunan altmış dört oyun kâğıdından başka bir iş aleti yoktu. Genelde batıl inançlara sahip olan her sınıftan Çinli, muhtemelen kendisini çok ciddiye almayan Sien-Şeng'in söylediklerini göz ardı etmezler.

Wang'ın bir işaretiyle adam yere pamuk kumaştan bir halı serdi, kafesi üzerine koydu, oyun kâğıdı destesini aldı, karıştırdı ve resimler görülmeyecek şekilde halının üzerine sıraladı.

O an kafesin kapısı açıldı. Küçük kuş çıktı, kartlardan birini seçti ve ödül olarak bir pirinç taneğini aldıktan sonra kafesine döndü.

Sien-Şeng kartı çevirdi. Kart, eğitim görmüş kişilerin dili ve aynı zamanda resmi dil olan Kuzey mandarin dili olan Kuananruna dilinde yazılı bir özdeyişle birlikte bir insan figürü taşıyordu.

Ardından Kin-Fo'ya seslenerek, fal bakan adam tıpkı diğer ülkelerdeki meslektaşlarının da kendilerini zor duruma düşürmeden öngöcekleri gibi birkaç sınavdan sonra on bin yıl mutlu olacağını söyledi.

–Bir yıl yeterli, gerisi senin olsun! diye cevap verdi Kin-Fo.

Kin-Fo yere bir gümüş tael attı ve kahin tıpkı aç bir köpeğin ilikli bir kemiğe atılması gibi parayı kaptı. Bu tür fırsatlarla pek karşılaşmıyordu.

Bunun üzerine Wang kendi mutluluk teorileriyle örtüşen bu öngörüü düşünerek, öğrencisi Kin-Fo'ysa hiçbir sınavın kendisine bulaşamayacağından emin, Fransız kolonisine doğru yürüdüler.

Sien-Şeng kartı çevirdi.

Bu şekilde Fransız Konsolosluğun önünden geçtiler, Yang-King-Pang deresindeki köprüye kadar çıktılar, dereyi geçtiler, Avrupa limanına gidecek şekilde İngiliz bölgesini çaprazlamasına yürüdüler.

O sıra saat on ikiyi vurdu. Sabahtan beri devam eden bu aşırı yoğunluk bir anda durdu. Alış-

veriş günü bir anlamda bitmişti ve bu açıdan Çinli sayılacak olan İngiliz şehrinde bile sükûnet hareketliliğin yerini aldı.

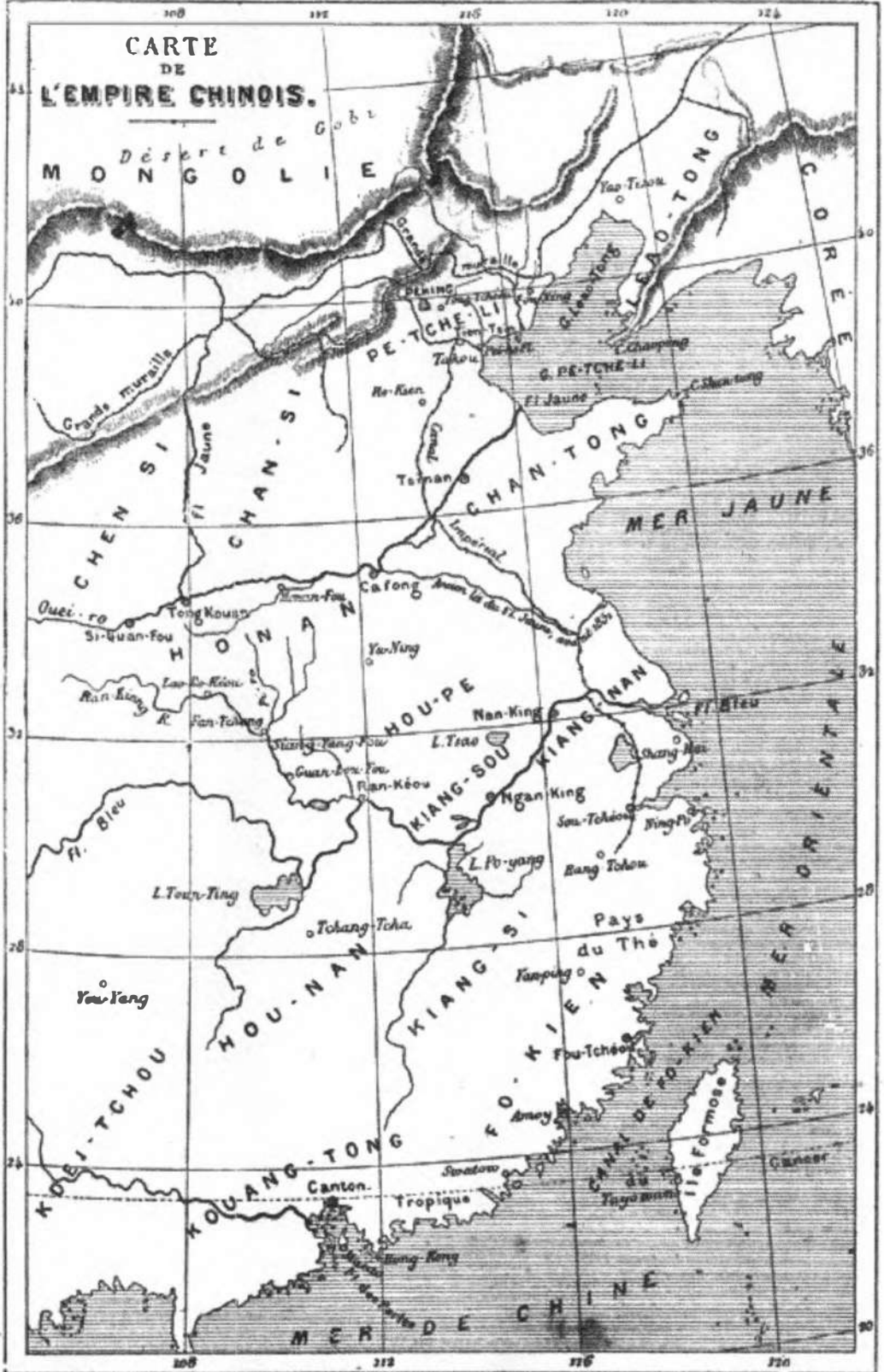
Çoğu Birleşik Krallık bandırası taşıyan birkaç yabancı gemi limana yanaşıyordu. Şunu da belirtmek gerekir ki bu gemilerin onda dokuzu afyonla yüklüydü. Bu sersemletici madde, İngiltere'nin Çin'i boğduğu bu zehir, iki yüz altmış milyonu aşan bir ticari hacme sahip olup yüzde üç yüz kâr sağlamakta. Çin hükümeti afyonun Göksel İmparatorluğa ithal edilmesine engel olmaya çalışsa da girişimleri başarısızlıkla sonuçlanmıştı. 1841 savaşı ve Nan-King antlaşması İngiliz mallarının ülkeye girişini serbest kıldı ve tüccar prensleri haklı çıkardı. Burada şunu da eklemek gerekir ki Pekin hükümeti afyon satan her Çinlinin ölüm cezasına çarptırılacağını kesin olarak ilan etmiş olsa da bu tüccarlar yüksek mevkideki kişilerle maddi anlaşmalar yapıyordu. Öyle ki Şanghay Mandarin Valisinin idaresi altında bulunanların sırf bu ticareti görmezden gelerek yılda bir milyon kazandığı düşünülüyordu.

Şu kesin ki ne Kin-Fo ne de Wang insanın bütün organlarını çökerten ve onu hızlıca ölüme götüren bu nefret edilesi afyon içme alışkanlığına sabipti.

Bu yüzden iki dostun Şanghay Limanı'na vardktan bir saat sonra vardıkları zengin konutlarına bu maddeden bir gram bile girmemişti.

Wang -ki yine bu eski bir Taiping tarafından söylendiği için şaşırtıcı olabilir- şunu gözlemekten geri kalmamıştı:

–Sersemliği bütün bir halka ithal etmekten daha iyi bir şey olmalı! Ticaret, iyi bir şey, ama felsefe çok daha iyi! Filozof olalım, her şeyden önce filozof olalım!

IV

KİN-FO'NUN ÖNEMLİ BİR MEKTUBU SEKİZ GÜN GECİKMELİ OLARAK ALDIĞI BÖLÜM

Yamen paralel bir çizgiye göre düzenlenmiş, köşklerden ve bahçeli evlerden oluşan ikinci bir hattın dik açısı oluşturacak şekilde kestiği çeşitli yapılardan oluşan bir bütündür. Genelde yamen yüksek mevkili mandarinlerin kaldıkları bir konaktır ve imparatora aittir. Ama Göksel İmparatorluğun zengin fertlerinin bu konaklara sahip olmaları yasak değildir ve zengin Kin-Fo da bu görkemli konaklardan birinde oturuyordu.

Wang ve öğrencisi yamenin çeşitli yapılarını, bahçe ve avlularını çevreleyen geniş duvarın dip kısmında yer alan ana kapının önünde durdular.

Burası özel bir mülkiyet olmayıp da mandarin bir yargıcın yeri olsaydı, oymalı ve boyalı kapı sundurmasının altında kocaman bir davul bulunurdu. Burada kendi yönetimleri altında bulunan ve adalet istemeye gelmiş insanlar gündüz veya gece bu davula vurabiliyorlardı. Ama bu “şikâyet davulu”nun yerine yamenin girişini porselenden iri küpler süslüyordu ve içlerinde kahyanın özenli takibiyle sürekli yenilenen soğuk çay vardı. Bu küpler oradan geçenlere sunulmuş bir ikramdı ve

Kin-Fo'yu onurlandıran bir cömertlikti. Bu yüzden söylendiği gibi “Doğu ve Batı komşuları” tarafından iyi birisi olarak görülüyordu.

Efendi geldiğinde evdeki hizmetçiler onu karşılamak için kapıya koştular. Oda hizmetçileri, ayak hizmetçileri, kapıcılar, sandalye taşıyıcıları, seyisler, at arabası sürüyücüleri, uşaklar, gece bekçileri, aşçılar, Çin hizmet personelinin oluşturan herkes kâhyanın emriyle sıraya geçmişti. Kaba işler için bir aylığına tutulmuş on hamal biraz geride duruyordu.

Kâhya evin efendisine hoşgeldin dedi. O da belli bilirsiz bir el hareketiyle karşılık verip hızlıca oradan geçti.

–Soun? dedi sadece Kin-Fo.

–Soun! diye cevap verdi Wang gülümseyerek. Soun burada olsaydı Soun olmazdı!

–Soun nerede? diye tekrar sordu Kin-Fo.

Kâhya kendisinin de diğerlerinin de Soun'un nerede olduğunu bilmediklerini itiraf etmek zorunda kaldı.

Soun, Kin-Fo'nun ona çok bağlı olan özel uşağıydı ve Kin-Fo hiçbir şekilde onsuz edemiyordu.

Soun örnek bir uşak mıydı? Hayır. Ondan daha kötü hizmet eden yoktu. Dalgın, tutarsız, elleri ve dili beceriksiz, fazlasıyla obur, hafiften korkak, ufak tefek ve çirkin bir Çinliydi; ama yine sadık ve nihayetinde efendisini duygulandırma yeteneğine sahip tek kişiydi. Kin-Fo günde yirmi kez Soun'a karşı öfkelenecek nedenler bulur ve cezalandırırdı, aynı zamanda her zamanki uyuşukluğunu delen ve öfkelerini harekete geçirecek birisiydi. Gördüğümüz gibi sağlığına iyi gelen bir uşaktı.

Zaten Soun, Çinli uşakların çoğunun yaptığı gibi cezayı hakettiğinde bu cezayı görmek için kendiliğinden gelirdi. Efendisi, onu cezadan mahrum etmezdi. Hinthurması dalıyla omuzların üzerine darbeler yağardı, ama bu da Soun'u pek etkilemezdi. Ama alabildiğine hassas olduğu bir şey varsa, o da efendisinin, onu sırtından azağı sallanan örgülü atkuyruğunu devamı hep gelen kesme cezalarıydı.

Herkes Çinlilerin bu tuhaf saç tutkusuna bağlı olduklarını bilir. Kuyruk şeklinde tutturulmuş olan saçlarını yitirmeleri, suçlulara uygulanan ilk cezadır! Hayatları boyunca taşıyacakları bir utançtır! Bu yüzden zavallı uşak saçından bir parça kaybetmekten korktuğu kadar hiçbir şeyden korkmuyordu. Dört yıl önce Soun, Kin-Fo'nun hizmetine girdiğinde atkuyruğu -Göksel İmparatorluğun en güzellerinden biri- bir metre yirmi beş santimetre uzunluğundaydı. Şu an elli yedi santimetre kadar kalmıştı.

Bu şekilde devam ederse Soun iki yıl içinde kel kalacaktı!

O sırada Wang ve Kin-Fo, kendilerini saygıyla takip eden hizmetkârlarıyla ağaçların bir çoğunun şaşırtıcı ancak acınası bir teknikle hayvan biçimi verilmiş pişmiş toprak vazolara yerleştirildiği bahçeyi geçtiler.

Ardından içinde "gurami" balıklarıyla ve japon balıklarıyla dolu, berrak sularının Çiçekler İmparatorluğuna ait en güzel nilüfer türlerinden biri olan "nelumbo"ların açık kırmızı yapraklarının altında kaybolduğu havuzun etrafını dolandılar. Uygun bir duvara sembolik bir fresk gibi canlı

renklerle boyanmış dört ayaklı bir hiyeroglifi selamladılar ve nihayet yamenin asıl yaşanılan yerinin kapısına vardılar.

Giriş katından ve üstte bir kattan oluşan, mermerden altı basamakla varılan bir terasın üzerinde yer alan bir evdi bu. Kapıların ve pencerelerin önünde bambudan küçük kafesler, içerin hava- lanmasını sağlayarak bunaltıcı olan sıcaklığı hafifletmek için rüzgârlık niyetine tutturulmuştu. Evin düz çatısı yamenin salonunda bayraklarla orada burada süslenmiş lüks çatı omurgasıyla zıtlık oluşturuyor ve mazgalları, çok renkli kiremitleri ince arabeskler şeklinde kesilmiş tuğlaları görüşü aldatıyordu.

İçerde Wang'a ve Kin-Fo'ya ayrılmış odaların haricinde, etrafı çelenk resimleri ya da Göksellerin cimri olmadıklarına dair ahlaki vecizeler olan madyonlarla süslenmiş saydam bölmelerle çevrili salonlar vardı. Her yerde pişmiş topraktan ya da porselenden, ahşap ya da mermerden tuhaf şekilde çevrelenmiş oturaklar ve unutmadan bir düzine de yumuşacık yastık vardı. Her yerde yumuşak renklerden, açıklı koyulu kullanılmış camlardan ve gülünç kılığa sokulmuş meşe palamudundan ve bir İspanyol katırının perçeminden ve püskülünden daha süslü farklı biçimli lambalar ve aydınlık fenerleri vardı. Ayrıca her yerde Çin mobilyalarının olmazsa olmazı “ça-ki” adındaki küçük çay masaları vardı. Fildişi ve kabuk oymaları, savatlanmış bronzları, buhurdanları, kabartmalı altın telkarilerle süslü lakaları, süt beyazı ve zümrüt yeşili yeşimleri, Ming veya Çing Hanedanı döneminden kalan yuvarlak veya prizmatik vazoları,

Yen Hanedanından kalma çok revaçta olan porse-
lenleri, günümüzde hâlâ sırn   z lemeyen say-
dam sarı ve pembe bölmeli mineleri saymak, ka-
yıp olmaz; ancak çok zaman alır. Bu görkemli ev
Avrupa konforunun eklendiği Çin  atafatının her
yönünü sunuyordu.

Kendilerini saygıyla takip eden hizmetk rlar.

Gerçekten de Kin-Fo –zevklerinin kanıtı olduğunu daha önce de söyledik– ilerici bir adamdı. Batılıların hiçbir modern icadının ithal edilmesine karşı değildi. Hâlâ sayıları çok az olan fizik ve kimya bilimlerinin cezbediği Göğün Oğullarından biriydi. Ne İngiliz ve Amerikan mektuplarının geldiğini daha çabuk öğrenmek için Reynolds şirketinin Wusung'a kadar kurmak istediği ilk telgraf tellerini kesen barbarlardan biri ne de Şanghay ile Hong-Kong arasındaki, denizaltından geçen kabloyu toprak üstüne dikemediği için elektrikçileri kabloyu nehrin ortasında yüzen bir geminin üzerine dikmek zorunda bırakan şu gerici mandarinlerden biriydi.

Hayır! Kin-Fo Fransız mühendislerinin yönetiminde Fu-Şao şantiyelerini ve askeri tersaneleri kurduğu için hükümeti destekleyen vatansever kişilerden biriydi. Bu yüzden Tien-Tsin ile Şanghay arasında tamamen ulusal çıkarlar için hizmet veren Çinli buharlı gemi şirketinde hisseleri olduğu gibi Singapur'dan itibaren İngiliz posta gemilerinden üç dört gün önce ulaşan hızlı gemilere ilgi duyuyordu.

Maddi gelişmenin evinin içine kadar girdiğini söylemiştik. Gerçekten de telefon aygıtları yamenin çeşitli binaları arasında iletişim sağlıyordu. Elektrikli ziller evin odalarını birbirine bağlıyordu. Soğuk mevsimde boş ocak ateşinin önünde dört kat kıyafet içinde donan hemşerilerinden bu konuda daha zeki davranıp hiç utanmadan ateş yakıp ısıniyordu. Pekin gümrük genel müfettişi gibi, Orta İmparatorluğun tanrısal dağlarının belli başlı sahiplerinden biri olan, çok ama

çok zengin Bay Yang gibi gazlı aydınlatma kullanıyordu! Son olarak özel yazışmalarında yılanmış yazıyı kullanmayı küçümseyen gelişmeci Kin-Fo –yakında göreceğimiz gibi– son zamanlarda Edison tarafından mükemmelleştirilmiş olan fonografı kullanıyordu.

Böylece filozof Wang'ın öğrencisi hayatının maddi yanında olduğu gibi manevi yanında da mutlu olmak için her şeye sahipti! Ama mutlu değildi! Günlük uyuşukluğundan kurtulmak için Soun vardı ve Soun bile mutluluğu bulmasına yeterli değildi!

Asla olması gereken yerde olmayan Soun'ın en azından o an henüz görünmemesi bir gerçektir. Muhtemelen ciddi hatalar işlemiş, efendisi yokken ciddi yanlışlar yapmış olmalıydı ve dayığa alışık olan omuzları için endişe duymasa da saçları için ödü patladığı kesindi.

–Soun! demişti Kin-Fo sağdan ve soldan bütün salonların açıldığı hole girdiğinde ve sabırsızlığını zor bastırdığını ele veren bir sesle.

– Soun, diye seslendi Wang da öğütlerinin ve paylamalarının etki etmediği ıslah olmaz uşağa.

–Hemen Soun'u bulun ve bana getirin! dedi Kin-Fo kâhyaya.

Kâhya hemen herkesi bununla görevlendirdi. Wang ve Kin-Fo yalnız kaldılar.

–Bilgelik, evine dönen yolcuya biraz dinlenmeyi öğütler, dedi filozof.

–O zaman bilge olalım! diye cevap verdi Wang'ın öğrencisi.

Kin-Fo filozofun elini sıktıktan sonra dairesine doğru ilerlerken Wang da kendi odasına geçti.

Tek başına kaldığında Kin-Fo Avrupa yapımı, Çinli döşemecilerin dolgusunu yerleştirmesini asla beceremedikleri yumuşak divanlardan birine uzandı. Burada düşünmeye başladı. Hayat arkadaşı olacak olan sevimli ve hoş kadınla evliliğini mi düşünüyordu? Evet ve bu şaşırtıcı değildi, çünkü çok yakında onun yanına gidecekti. Bu güzel kadın Şanghay'da oturmuyordu. Pekin'de kalıyordu ve Kin-Fo Şanghay'a döndüğünü haber vermekle birlikte yakında Göksel İmparatorluğun başkentine gideceğini de haber vermenin yerinde olacağını düşündü. Eğer onu görmek için hafifçe sabırsızlanmak gibi bir arzusu varsa, bu yersiz değildi. Kuşkusuz ona karşı gerçek bir sevgi hissediyordu! Wang mantığın en tartışılmaz kurallarına göre bu yeni unsurun varoluşunda bilinmedik bir şeyler meydana getirebileceğini ispatlamıştı... Buna mutluluk denilebilirdi... falan... filan...

Kin-Fo gözlerini kapamış hayal kurmaya koyulmuştu ve sağ elinde bir tür gıdıklanma hissetmiş olmasaydı muhtemelen uykuya dalacaktı.

İçgüdüsel olarak parmakları kapandı ve kuşkusuz kullanmaya alışık olduğu hafif boğumlu olan silindir biçiminde belli bir kalınlıktaki nesneyi yakaladı.

Kin-Fo yanılmıyordu: Sağ eline hinthurması ağacından bir sopa vardı ve aynı anda kararlı bir şekilde telaffuz edilen şu sözler işitildi:

–Beyefendi ne zaman isterse!

Kin-Fo doğruldu ve doğal bir hareketle cezalandırıcı hinthurması dalını havaya kaldırdı.

Soun önünde duruyordu, yarı eğik, bir hasta gibi omuzlarını gösteriyordu. Bir elini odanın

duvar halısına dayarken öteki eliyle de mektubu tutuyordu.

–Nihayet geldin! dedi Kin-Fo.

–Ai ai ya! diye cevap verdi Soun. Efendimin üçüncü gün döneceğini sanıyordum! Efendim ne zaman isterse!

Kin-Fo sopayı yere attı. Soun normalde her ne kadar sarı olsa da, yine de sapsarı kesilmişti!

–Hiç açıklama vermeden sırtını dayığa hazırladığına göre bundan dahasını hak ediyor olmalısın, dedi efendi. Ne oldu?

–O mektup!..

–Söylesene! diye haykırdı Kin-Fo, Soun'un uzattığı mektubu yakalayarak.

–Kanton'a yola çıkmadan önce bu mektubu acemice size vermeyi unuttum!

–Sekiz günlük bir gecikme bu, seni alçak!

–Yanlış yaptım, efendim!

–Gel buraya!

–Bacaksız, yürüyemeyen zavallı bir yengeç gibiyim! Ai ai ya!

Bu son çılgık çaresizlik çılgılığıydı. Kin-Fo Soun'u örgülü saçından yakalamış ve keskin bir makas darbesiyle saçların ucundan bir tutam kesmişti.

Zavallı yengecin aniden ayakları yeniden çıkmış olmalıydı, çünkü kıymetli saç tutamını halının üzerinden aldıktan sonra hızlıca odadan kaçtı.

Soun'un atkuyruğu elli yedi santimetreden elli dört santimetreye düşmüştü.

Kin-Fo, sükûnetine tamamen kavuştuktan sonra divana uzanmış ve uyuşuk uyuşuk sekiz gün önce gelmiş olan mektubu inceliyordu. Soun'a dik-

katsizliğinden dolayı kızgındı, gecikmeden dolayı değil. Herhangi bir mektup onun ilgisini nasıl çekebilirdi? Ona herhangi bir duygu hissettirecek olursa bu mektup hoş gelmiş olacaktı. Bir duygu ona heyecan verecek!

Zarfa nihayet baktı; ama dalgın dalgın.

Keskin bir makasla.

Kolalı kâğıttan yapılmış zarfta bir adres vardı, arkasındaysa insan portrelerinin altında iki ve “altı yüz” rakamlarıyla şarap ve çikolata renginde çeşitli pullar yer alıyordu.

Bu da Amerika Birleşik Devletleri’nden geldiğini gösteriyordu.

–Tamam! San Francisco’daki muhabirimden geliyor, dedi Kin-Fo omuz silkerek.

Ve mektubu divanın bir köşesine attı.

Gerçekten de muhabiri ona neyi haber verebilitirdi? Neredeyse bütün servetini oluşturan senetlerin Kaliforniya Merkez Bankasında sakın sakın uyuduğunu mu, hisse senetlerinin yüzde on beş veya yüzde yirmi değer kazandığını mı, dağıtılacak temettülerin bir önceki yılınkileri fazlasıyla aşacağını mı, vs!

Gerçekten de birkaç bin dolar fazla veya eksik onu etkileyecek bir şey değildi!

Yine de birkaç dakika sonra Kin-Fo mektubu tekrar aldı ve zarfı gelişigüzel yırttı, onu okuyacak yerde gözleri imzayı aradı.

–Evet, muhabirimden bir mektup, dedi. İşten bahsediyor olmalı! İşlere yarın bakacağım!

İkinci bir kez Kin-Fo mektubu atacaktı ki, ikinci sayfanın ön kısmında birkaç kez altı çizili bir kelime gözüne ilişti. San Francisco muhabirinin Şanghai’daki müşterisinin dikkatini “pasif” kelimesine çekmek istediği açıktı.

Kin-Fo o an mektubu baştan aldı ve ilk satırından son satırına kadar, belli bir merakla –ki onda görülünce bu şaşırtıcı bir şeydir– okudu.

* Ödenecek toplam borç tutarı –çn.

Bir an kaşlarını çattı; ama mektubun bitirdiğinde dudaklarında küçümseyici bir gülümseme belirdi.

Ardından Kin-Fo kalktı, odasında yirmi kadar adım attı, bir ara Wang'ın odasıyla doğrudan iletişim sağlayan ses borusuna yaklaştı. Hatta ahizeyi ağzına bile götürdü ve çağrı zilini çaldırmak üzereydi, ama bunu yapmaktan vazgeçti, kauçuk sarmal boruyu bıraktı ve tekrar gelip divana uzandı.

–Pöh! dedi

Kin-Fo bu kelimeyle özetlenebilirdi.

–Ya o! diye mırıldandı. Bütün bunlar benden çok onunla ilgili!

Ardından üzerinde özenle oyulmuş dar, uzun bir kutunun bulunduğu lakadan küçük bir masaya yaklaştı. Ama kutuyu açmak üzereyken eli durdu.

–Son mektubunda bana neler söylemişti? diye mırıldandı.

Kutunun kapağını kaldıracak yerde uç kısmında bulunan bir yayı itti. Anında yumuşak bir ses duyuldu!

–Küçük erkek kardeşim! Artık sizin için ilk ayda Mei-hua çiçeği, ikinci ayda kayısı çiçeği, üçüncü ayda şeftali çiçeği değil miyim! Sevgili yüreğim, kıymetli taşım, binlerce, on binlerce merhaba size!..”

Fonografin tatlı sözlerini tekrarladığı bir genç kadının sesiydi.

–Zavallı ortanca küçük kız kardeşim! dedi Kin-Fo.

Ardından kutuyu açarak uzaktan gelen sesin bütün titreşimlerini tekrarlayan çizgili kâğıdı aygıttan çıkardı ve yerine bir başkasını koydu.

Fonograf öyle bir mükemmel hale gelmişti ki, kolun tetiklenmesi ve mekanik bir şekilde hareket eden silindirin sözleri aygıtın kâğıdına kaydetmesi için yüksek sesle konuşmak yeterliydi.

Böylece Kin-Fo yaklaşık bir dakika boyunca konuştu. Her zaman sakin olan sesinden düşüncesini sevinçle mi üzüntüyle mi söylediği anlaşılmıyordu.

Kin-Fo'nun söylediği üç veya dört cümleydi; daha fazla değil. Fonografı durdurdu, kolun hareket ettirdiği iğnenin söylenen sözlere karşılık gelen eğik çizgiler çizdiği özel kâğıdı çıkardı, ardından bir zarfa koyup zarfı mühürledi ve üzerine sağdan sola doğru şu adresi yazdı:

“Bayan Le-u,
Şa-Kua Caddesi
Pekin”

Elektrikli bir zil, yazışmalardan sorumlu hizmetçinin koşarak gelmesini sağladı. Derhal bu mektubu postaneye götürmesi emredildi.

Bir saat sonra Kin-Fo çok sıcak olan bu iklimlerde Çin yataklarının ısınıp hafifleten örgülü bambudan bir tür yastık olan “çu-fujen”ini kollarının arasına almış mışıl mışıl uyuyordu.

V

LE-U'NUN ALMAMAYI TERCİH ETTİĞİ MEKTUBU ALDIĞI BÖLÜM

–Hâlâ benim için mektup yok mu?

–Hayır, hanımefendi!

–Zaman ne kadar yavaş geçiyor, yaşlı anacık!

Böylece Pekin'in Şa-Kua caddesindeki evinin süslenme odasında o gün onuncu kez bunu sor-muştu güzel Le-u. Ona cevap veren ve Çin'de bel-li yaştaki hizmetçilere verilen bu isimle çağırdığı “yaşlı anacık” sürekli homurdanan ve sevimsiz Matmazel Nan'dı.

Le-u on sekiz yaşında ünlü Se-Ku-Tsuan-Şu'ya katılan birinci sınıf aydın bir adamla evlenmişti. Bu alim Le-u'dan iki kat yaşlıydı ve bu uygunsuz birliktelikten üç yıl sonra öldü.

Bu genç dul kadın henüz yirmi birinde bile değilken bu dünyada yapayalnız kaldı. Kin-Fo o döneme yakın bir zamanda Pekin'e yaptığı bir yolculukta onu gördü. Kadını tanıyan Wang onun bu fazla kayıtsız kalma halini bu sevimli kadına çekti. Kin-Fo yavaş yavaş bu güzel dul kadının ko-cası olma fikrine kapıldı. Le-u kendisine yapılan teklife duyarsız kalmadı. Filozofu çok memnun

* 1773 yılında yazılmaya başlanmış olan bu eser yüz alt-mış bin ciltten oluşacaktır ve henüz yetmiş sekiz bin yedi yüz otuz sekizinci ciltler –J. V.

eden bu evlilik kararı Kin-Fo Şanghay'da gerekli düzenlemelerini yaptıktan sonra Pekin'e döndüğünde gerçekleştirilecekti.

Göksel İmparatorlukta dul kadınların tekrar evlenmesi çok yaygın bir şey değildir; Avrupalı hanımlar gibi onların da bunu istememesinden değil de bu isteklerini paylaşan pek kimse olmadığından evlenemiyorlar. Kin-Fo'nun bu konuda istisna olmasının nedeni, gördüğümüz gibi orijinal birisi olduğu içindi. Tekrar evlendiğinde Le-u'nun imparatorun ölen kocalarına sadık ünlü kadınların –kocasının mezarından ayrılmayı reddeden dul kadın Soung, kolunu kesen dul kadın Kung-Kiang, kocasını yitirdiği için üzüntüsünün simgesi olarak yüzünü mahvetmiş olan Yen-Çiang– onuruna yaptırdığı anıt kemerler olan “pae-lu”ların altından geçme hakkını yitireceği doğrudur. Ama Le-u yirmi yaşında yapılacak daha iyi şeyler olduğu kanaatindeydi. Çinli ailelerde kadının rolü olan itaatkâr hayata dönecek, dışandaki şeylerden konuşmayı bırakacak, ev erdemlerine ilişkin *Li-nun* kitabının ve evlilik görevlerine ilişkin *Nei-tso-pilen* kitabının temel kurallarına uyacak, nihayet genelde sanıldığı gibi yüksek tabakalarda köle olmayan eşlerin sahip oldukları saygınlığa kavuşacaktı. Bu yüzden zeki ve eğitim görmüş olan Le-u sürekli sıkılan zengin adamın hayatında nasıl bir yeri olacağını anladığı için ve yeryüzünde mutluluğun var olduğunu ona kanıtlama arzusunun kendisini Kin-Fo'ya doğru çektiğini hissederek yeni kaderini tamamen kabullenmişti.

Âlim öldüğünde genç dula her ne kadar ortalama olsa da belli bir servet bırakmıştı. Şa-Kua cad-

desindeki ev mütevazi bir evdi. Tahammül edilemez Nan evin tek hizmetçisiydi, ama Le-u Çiçek İmparatorluğunun hizmetçilerinde çok özel olmayan bu üzücü tavırlara alışmıştı.

Genç kadın daha çok makyaj odasında durmayı seviyordu. İki aydır Şanghay'dan gelen pahalı hediyeler olmasa odanın mobilyası çok sade sayılırdı. Birkaç tablo duvarlarda asılıydı, fazlasıyla Çinli suluboyalar, bazı modern sanatçılara ait yeşil atlar, mor köpekler ve mavi ağaçlar arasında işin erbaplarının dikkatini çekecek olan yaşlı ressam Huan-Tse-Nen'in bir şaheseri yer alıyordu. Bir lake masanın üzerinde kanatlarını açmış kocaman kelebekler gibi ünlü Swatow ekolünden gelmiş yelpazeler açık şekilde duruyordu. Askılı porselen bir vazodan yapay hoş çiçek zincirleri sarkıyordu, bunlar Formoza Adasının "Arabia papyrifera" özüyle muhteşem bir şekilde yapılmıştı ve ince ince işlenmiş ahşap jardiniyeri" dolduran beyaz nilüferlerle, sarı krizanterlerle ve

* "Büyük ustaların ünleri anekdot şeklinde olsa da yine de çok dikkat çekici geleneksel hikâyelerle bize ulaşmıştır. Örneğin üçüncü asırda Sao-Puh-Ying adında bir ressam İmparator için bir resim yaptıktan sonra resmin birkaç yerine sinek çizmiş ve İmparatorun o sinekleri kovmaya çalıştığını görünce bu çok hoşuna gitmiş. Bin yılında yaşamış olan Huan-Tse-Nen onun kadar ünlüydü. Sarayın salonlarından birinin duvarlarını süslemekle görevlendirildiğinde birkaç sülün çizmişti. O sıra İmparatora hediye olarak atmacalar getirmiş olan yabancı elçiler odaya girdiklerinde atmacalar duvarda çizilmiş olan sülünleri görür görmez sülünlerin üzerine atılmış ama yırtıcı içgüdüleri tatmin olmadığı gibi bunun bedelini başlarıyla ödemişti." J. Thompson (Çin'e seyahat) -J. V.

** Alt bölümünde çiçek yetiştirilecek şekilde süslenmiş bir ev içi mobilyası -çn.

Japon kırmızı zambaklarıyla yanıyordu. Bütün bunların üzerine örülmüş bambudan hasırlar yumuşak bir ışığın geçmesine izin veriyordu ve bir anlamda ayıklayarak güneşin ışıklarını elekten geçiriyor gibiydi. Sanatçılıkla serpiştirilmiş beneklerin büyük bir şakayığı –ki bu da Çiçekler İmparatorluğunun güzellik simgesidir– andırdığı büyük atmaca tüylerinden yapılmış bir siper, Hindistan’ın muhteşem kuşlarının gerçek bir kaleidoskopu, pagoda şeklinde iki büyük kuş kafesi, camdan plakaları rüzgârda titreşen birkaç rüzgâr “tiemaol”, kısacası yokluğu aranan kişinin düşüncesini taşıyan bin bir eşya bu süslenme odasının dekorunu tamamlıyordu.

–Hâlâ mektup yok mu Nan?

–Ah! Yok hanım! Henüz gelmedi!

Bu genç Le-u çok şirin bir genç hanımdı. Avrupalılara göre bile güzeldi, sarı değil de beyaz teni, şakaklarında çok hafif çekik olan yumuşacık bakan gözleri vardı, yeşil yemiş tokalarla tutturulmuş şeftali çiçekleriyle süslenmiş siyah saçları, ufacık ve bembeyaz dişleri, Çin mürekkebiyle hafif düzeltilmiş incecik kaşları vardı. Göksel İmparatorluğun güzel hanımlarının genelde yaptıkları gibi yanaklarına ne İspanya tebeşiri ne de bal sürüyordu, ne alt dudağına lâl noktası koyuyor, ne gözleri arasına düz çizgi çiziyor, ne de yüzüne İmparatorluk sarayının yıllık on milyon sapek harcadığı o fardan sürüyordu. Genç dul bu yapay maddelere tenezzül etmiyordu. Evinden pek çıkmadığı için bütün

* Cam plakalardan yapılmış rüzgâr çanları –çn.

Çinli kadınların evden çıkarken kullandıkları bu maskeye ihtiyaç duymuyordu.

Kıyafetlerine gelince onunki kadar sade ve zarif bir giyim tarzı yoktu. İşlemeli geniş bir şeritle kenarları süslenmiş dört yırtmaçlı uzun bir elbise, bu elbisenin altında pilili bir etek, beden kısmında altın telkarilerden işlemeli bir şeritle süslenmiş bir göğüslük, kemere bağlı ve nankin ipek çorabının üzerine düğümlenen bir pantolon, inciyle süslenmiş hoş terlikler: İşte güzel olmak için genç dula daha fazlası gerekmiyordu, buna bir de ellerinin incecik olduğunu, mükemmel bir sanatla oyulmuş gümüşten küçük süslerle koruduğu pembe ve uzun tırnaklarını da ekleyebiliriz.

Ya ayakları? Ayakları ufacıktı; ama kaybolmak üzere olan o barbar âdetten dolayı değil, doğa onları o şekilde yarattığı için öyleydiler. Bu âdet yedi yüz yıldan beri sürüyordu ve muhtemelen bazı sakat prenseslerden dolayı ortaya çıkmıştır. En basit uygulamasıyla dört ayak parmağını tabanın altına bükerek, aynı zamanda topuk kemiğini olduğu gibi bırakarak, bacağı bir tür koni şeklinde bir kütük haline getirdiği gibi yürümeyi zorlaştırıyor, anemiye zemin hazırlıyordu, üstelik sanıldığı gibi bunun nedeni de kocaların kıskançlığı değildir. Bu yüzden Tatar fethinden beri bu adet günbegün azalıyor. Artık on Çinli kadından sadece üçü küçük yaşta bu acı verici ve ayağın şeklini bozan uygulamaya tabi tutulmuş durumdadır.

–Bugün mutlaka bir mektup gelmeli! dedi bir kez daha Le-u. Gidip bir bakın yaşlı anacık.

–Zaten belli! diye cevap verdi terbiyesizce Mat-mazel Nan odadan homurdanarak çıkarken.

“Zaten belli” diye cevap verdi matmazel Nan.

Le-u biraz oylanmak için çalışmak istedi. Bu yine Kin-Fo’yu düşünmek anlamına geliyordu, çünkü hangi sınıfa ait olursa olsun Çin ailelerinde yapımı yalnızca kadınların işi olarak görülen, kumaştan bir çift ayakkabı hazırlıyordu ona. Ama kısa bir süre sonra işini bir kenara bıraktı. Ayağa

kalktı, şekerleme kabından bir iki karpuz çekirdeği aldı, çekirdekler minik dişlerinin arasında çıtırdadı, ardından bir kitap açtı, bu kitap tüm dürüst evli kadınların her gün okuması gereken, eğitim kuralları olan *Nushun*'du.

“Nasıl ki ilkbahar çalışma için elverişli mevsimdir, şafak da günün en elverişli anıdır.

Sabah erken kalkın, kendinizi uykunun tatlılığına bırakmayın.

Dut ağacına ve kenevire özen gösterin.

İpeği ve pamuğu gayretle eğirin.

Kadınların erdemi boş durmamak ve tutumlu olmaktır.

Komşularınız sizi övecek...”

Kitap kapandı. Sevimli Le-u okuduklarını düşünmüyordu.

“Nerede? Kanton'a gitmiş olmalı! Şanghay'a döndü mü? Ne zaman Pekin'e gelecek? Deniz elverişli miydi? Tanrıça Koanin yardımcısı olsun!” diye geçirdi içinden.

İşte, endişeli genç kadın böyle düşünüyordu. Ardından kadının gözleri Portekiz modası tarzında kumaş mozaigiyle yapılmış, sadakati temsil eden mandarin ördeği ve ailesinin çizildiği bin parçadan oluşan bir masa örtüsüne ilişti.

Derken bir jardiniyere yaklaştı ve rastgele bir çiçek kopardı.

–Ah! dedi Le-u. İlkbaharı, gençliği ve neşeyi temsil eden yeşil söğüt çiçeği değil! Sonbaharı ve hüznü simgeleyen sarı krizantem çiçeği bu!

Artık tamamen kendisini sarmış olan kaygıya karşı koymaya çalıştı. Udu orada duruyordu.; parmakları tellerini titreştirdi, dudakları “Birleş-

miş Eller” şarkısının ilk sözlerini mırıldandı, ama şarkının devamını getiremedi.

“Eskiden mektupları hiç gecikmezdi! Ruhum coşarak onları okurdum! Yalnızca gözlerime hitap eden o satırların yerine onun sesini işitebiliyordum! Bu alet sanki o yanımdaymış gibi bana konuşuyordu!” diye düşündü.

Le-u bir tek ayaklı yuvarlak lake masanın üzerinde duran, Kin-Fo’nun Şanghay’da kullandığı fonografin aynısı olan bir fonografa baktı. Her ikisi onları ayıran uzaklığa rağmen birbirini dinleyebiliyor ya da daha doğrusu seslerini işitebiliyordu... Ama bugün birkaç gündür olduğu gibi alet sessizdi ve özlenen kişinin düşüncelerine dair hiçbir şey söylemiyordu.

O an yaşlı anacık içeri girdi.

–Alın işte mektubunuz! dedi yaşlı kadın.

Nan Şanghay pulunu taşıyan zarfı Le-u’ya verdikten sonra odadan çıktı.

Genç kadının dudaklarında tebessüm belirdi. Gözleri ıslıl ıslıl oldu. Genelde yaptığı gibi zarfa uzun uzun bakmadan hızlıca zarfı yırttı...

Zarfin içinde bir mektup değil de fonografa yerleştirildiğinde insan sesini taklit eden eğik çizgilerin bulunduğu o kâğıtlardan biri vardı.

–Bu daha da iyi! diye haykırdı neşeyle Le-u. En azından sesini duyarım!

Kâğıt bir mekanizmanın çevirmeye başladığı fonografin rulosuna takıldı ve Le-u kulağını yaklaştırarak bilindik sesi işitti:

“Küçük ortanca kız kardeş, doğu rüzgârının sararmış sonbahar yapraklarını alıp götür-

düğü gibi, iflas servetimi alıp götürdü! Se-
faletime sizi ortak ederek sizi de sefil hale
getirmek istemiyorum! On bin felaketin
vurduğu bu kişiyi unutun!

Umutsuz Kin-Fo'nuz!"

Lé-u dinledi: "Küçük ortanca kız kardeş..."

Genç kadın için bu nasıl bir darbeydi! Ekşi centiyan bitkisinden daha acı bir hayat onu bekliyordu. Evet! Altın rüzgâr sevdiği kişinin servetiyle birlikte son umutlarını da alıp götürüyordu! Kinfonun ona beslediği sevgi sonsuza dek uçup gitmişti! Dostu yalnızca zenginlikle gelen mutluluğamı inanıyordu! Ah! Zavallı Le-u! Artık ipi kopan ve kırılıp yere düşen uçurtmalara benziyordu!

Çağırdığı Nan odaya geldi, omuz silkti ve hanımını “hang”ına taşıdı! Fakat yapay şekilde ısıtılan sobalı yataklardan olsa da bahtsız Le-u’ya yatağı buz gibi geldi! Uykusuz bu gecenin beş vakti de o kadar uzun geldi ki bir türlü geçmek bilmedi.

VI

OKURDA BELKİ DE “YÜZYILLIK” BÜROLARINI GEZME İSTEĞİ UYANDIRACAK BÖLÜM

Ertesi gün bu dünyaya ilişkin şeylere olan küçümsemesi bir an bile kendini yalanlamayan Kin-Fo, tek başına evinden ayrıldı. Her zaman eşit olan adımlarla Creek’in* sağ kıyısını takip etti. İngiliz bölgesinden Amerikan bölgesine geçiş sağlayan ahşaptan köprüye vardığında dereyi geçti ve misyoner kilisesi ile Birleşik Devletler Konsolosluğu arasında yükselen hoş görünümlü bir binaya doğru yöneldi.

Bu binanın ön cephesinde mezar yazıtlarında kullanılan harflerle şu yazının bulunduğu bakırdan geniş bir tabela yer alıyordu:

Yüzyıllık,
Hayat Sigortası Şirketi.
Teminat sermayesi: 20 milyon dolar.
Baş acente görevlisi: William J. Bidulph.

Kin-Fo ikinci bir kapitone kanadın koruduğu kapıyı itti ve kendisini yaslanacak yükseklikte basit bir korkulukla ikiye ayrılmış bir büroda buldu. Birkaç dosya dolabı, nikel fermuarlı kitap,

* İngilizce dere -çn.

kendisinden bile korunan bir Amerikan sır kasası, acente memurlarının çalıştığı iki veya üç masa, saygıdeğer William J. Bidulph'a ayrılmış karmaşık bir çalışma masası, işte Wusung'un kıyısında değil de, sanki Broadway'deki bir binaya aitmiş gibi görünen odadaki mobilyalar böyleydi.

William J. Bidulph, merkezi Chicago'da bulunan kaza ve hayat sigortası yapan şirketin Çin'deki başmemuruydu. Yüzyıllık –iyi bir başlıktı ve pek çok müşteriyi çekiyor olmalıydı– Birleşik Devletler'de çok ünlüydü ve dünyanın beş bölgesinde şubeleri ve temsilcileri vardı. Bütün risklere karşı güvence sağlamasına izin veren gözü pek ve fazlasıyla liberal şekilde oluşturulmuş olan tüzükleri sayesinde devasa ve mükemmel işler yapıyordu.

Bu yüzden Gökseller bu tür şirketlerin kasalarını dolduran bu modern düşüncüyü benimsemeye başlamıştı. Orta İmparatorluğun pek çok konağı yangına karşı sigorta edilmişti ve çeşitli yollarla ölüme ilişkin sigorta sözleşmelerini imzalayan Çinliler de eksik olmuyordu. Yüzyıllık'ın tabelası Şanghay'daki evlerin kapılarının alınlıklarında ve Kin-Fo'nun zengin yameninin duvar ayağında bile asılıydı. Demek ki Wang'ın öğrencisi yangına karşı sigorta yapma niyetiyle saygıdeğer William J. Bidulph'ı ziyaret etmiyordu.

–Bay Bidulph? diye sordu Kin-Fo içeri girince.

William J. Bidulph her zaman herkesin hizmetine hazır bir fotoğrafçı gibi “şahsen” oradaydı –elli yaşlarında, düzgün bir şekilde siyah giyinmiş, takım elbiseliyle, beyaz kravatlıyla, bıyıksız sakallarıyla tam bir Amerikalıya benziyordu.

–Kiminle konuşma şerefine sahibim? diye sordu William J. Bidulph.

–Şanghay'dan Bay Kin-Fo.

–Bay Kin-Fo!.. Yüzyıllık'ın müşterilerinden biri... poliçe numarası yirmi yedi bin iki yüz...

–Ta kendisi.

–Beyefendi, hizmetlerimize ihtiyaç duymanız bizi son derece memnun eder.

–Sizinle özel konuşmak istiyorum, diye karşılık verdi Kin-Fo.

Bu iki kişi arasında konuşma çok rahat olacaktı, çünkü William J. Bidulph akıcı şekilde Çince konuştuğu gibi Kin-Fo da akıcı şekilde İngilizce konuşuyordu.

Böylece zengin müşteri kendisine yaraşan özel ilgiyle Göksel İmparatorluğun en kulağı kesik tipao'ların bile işitmeden Çing hanedanını devirme komplolarının rahat rahat edilebileceği çift kapılı, sesin geçmesine engel döşemelerin bulunduğu bir çalışma odasına alındı.

–Beyefendi, dedi Kin-Fo gazla ısınan bir şöminenin önünde sallanan bir sandalyeye oturur oturmaz. Şirketinizle bir anlaşma yapmak istiyorum ve ölüm durumunda birazdan meblağsını size bildireceğim bir sermayenin ödenmesiyle ilgili bir sigorta yaptırmak istiyorum.

–Beyefendi, bundan kolayı yok, diye cevap verdi William J. Bidulph. Poliçenin altına iki imza, sizinki ile benimki ve sigorta tamamdır, tabi bazı ön formalitelerden sonra. Ama beyefendi... size şu soruyu sormama izin verin... ileri yaştta ölmek istiyorsunuz değil mi? Bu da doğal bir istek elbette.

–Neden? diye sordu Kin-Fo. Genelde hayat sigortası sigortalının yakında ölme endişesi taşıdığını belirtir...

–Aman beyefendi! diye karşılık verdi William J. Bidulph en ciddi şekilde, bu endişe Yüzyıllık'ın müşterilerinde hiç olmaz! Zaten adı da buna işaret etmiyor mu? Bizde sigorta yapmanız, uzun yıllar yaşayacağınızı belgelendirmektir! Affınıza sığınarak şunu söyleyebilirim ki sigortalılarımızın çok azı... çok çok azı... yüz yaşını geçmiyor!.. Onların iyiliği için neredeyse hayatlarını kendimiz almalıyız! Bu yüzden de muhteşem işler yapıyoruz! Bu yüzden beyefendi, sizi uyarıyorum, Yüzyıllık'ta sigortalı olursanız, siz de yüzyıllık olacaksınız demektir!

–A! dedi sakın sakın Kin-Fo Wiliam J. Bidulph'a soğuk bakışıyla bakarak.

Bir bakan kadar ciddi olan başmemurun hiç şaka eder bir hali yoktu.

–Her neyse, diye devam etti Kin-Fo, iki yüz bin dolarlık' bir sigorta yaptırmak istiyorum.

–Demek iki yüz bin dolarlık bir sermaye diyoruz, diye karşılık verdi Wiliam J. Bidulph ve bu kadar yüksek bir meblağ olmasına rağmen hiç etkilenmeden bu rakamı not defterine yazdı.

–Kendini sigorta eden kişinin bu sözleşmeden yararlanacak kişiden dolayı ölmesi durumunda sözleşmenin geçersiz olduğunu ve rakam ne olursa olsun ödenen bütün primlerin şirketin sayıldığını biliyorsunuz, değil mi?

–Biliyorum.

* Bir milyon Frank –J. V.

–Sevgili beyefendi hangi risklere karşı sigorta yapmak istiyorsunuz?

–Hepsi.

–Kara veya deniz yolculuklarında oluşan riskler, Göksel İmpartorluğun sınırları dışında kalmanız durumunda oluşacak riskler de mi?

–Evet.

–Adli mahkumiyet riskleri?

–Evet.

–Düello riskleri?

–Evet.

–Askerlik riskleri?

–Evet.

–Bu durumda ek primler çok yüksek olacak.

–Ne gerekiyorsa ödeyeceğim.

–Pekâlâ.

–Ama, diye ekledi Kin-Fo, bahsetmediğiniz çok ciddi başka bir risk daha var.

–Hangisi?

–İntihar. Yüzyıllık'ın tüzüğünün intihara karşı da sigortalanmaya izin verdiğini sanıyordum.

–Kesinlikle beyefendi, kesinlikle, diye cevap verdi ellerini ovuşturarak Wiliam J. Bidulph. Bu bizim için olağanüstü bir kâr kaynağı! Müşterilerimizin genelde hayatlarını önemseyen kişiler olduklarını anlarsınız, üstelik abartılı bir temkinlikle intihara karşı kendisini sigortalayan kişi asla kendisini öldürmez.

–Her neyse, diye cevap verdi Kin-Fo. Kişisel nedenlerden dolayı bu riske karşı da kendimi sigortalamak istiyorum.

–Nasıl arzu edersiniz, ama bu durumda prim çok yüksek olacak!

–Size ne gerekiyorsa ödeyeceğimi söyledim.

–Anlaştık. Ne demiştik, dedi Wiliam J. Bidulph not defterine yazmaya devam ederek, deniz riskleri, yolculuk, intihar...

–Bu koşullarda ödemem gereken meblağ ne kadar ediyor? diye sordu Kin-Fo.

–Değerli beyefendi, diye cevap verdi başmemur, primlerimiz matematiksel bir kesinlikle belirleniyor, bu da şirketin şerefine yakışır bir durum. Eskiden olduğu gibi Duvillars'ın tablosunu temel almıyoruz artık... Duvillars'ı biliyor musunuz?

–Duvillars'ı bilmiyorum.

–Olağanüstü bir istatikçi, ama eski birisi... hatta o kadar eski ki öldü. Geri kalmış Avrupalı şirketlerin bir çoğunun prim belirlemeye yarayan o ünlü tablolarını oluşturduğu dönemde ortalama yaşam şu ankiye göre çok daha kısaydı, her şeyde olduğu gibi gelişme sayesinde uzadı. Bu yüzden daha yüksek ve dolayısıyla daha az ödeyip daha uzun yaşayan sigortalı için daha elverişli olan bir ortalamaı temel alıyoruz...

–Prim ne kadar olacak? diye tekrar sordu Kin-Fo, Yüzyıllık şirketi lehine konuşmak için laf kalabalığı yapma fırsatını kaçırmayan geveze memuru susturmak için.

–Beyefendi, affınıza sığınarak kaç yaşınızda olduğunuzu sorabilir miyim? diye karşılık verdi Wiliam J. Bidulph.

–Otuz bir.

–Otuz bir yaşında sadece sıradan risklere karşı sigorta etmek söz konusu olsaydı, bütün şirketlerde iki kez yüzde seksen üç öderdiniz. Ama

Yüzyıllık'ta sadece iki kez yüzde yetmiş ödeyeceksiniz, bu da iki yüz bin dolarlık bir sermaye için yıllık olarak beş bin dört yüz dolar yapıyor.

-İstediğim koşullarda mı? dedi Kin-Fo.

-Bütün riskleri sigortalayarak, intihar da dahil?..

“Duvillars’ı bilir misiniz?”

–Özellikle intihar.

–Beyefendi, diye devam etti sevimli bir sesle William J. Bidulph not defterinin son sayfasında yer alan kâğıda basılmış bir tabloya baktıktan sonra, bunu yüzde yirmi beşten aşağı yapamayız.

–Ne kadar yapar?

–Elli bin dolar.

–Primin hepsinin mi size verilmesi gerekiyor?

–Sigortalının isteğine göre tek seferde veya aylık taksitlerle.

–İlk iki ay için ne kadar yapar?

–Sekiz bin üç yüz otuz iki dolar yapar ve bugün 30 Nisan günü ödenmiş olursa, değerli beyefendi, bu yılın 30 Haziran'ına kadar sigorta altında olmanızı sağlayacak.

–Beyefendi, koşullarınız bana uyuyor, dedi Kin-Fo. Buyurun primin ilk iki aylık ödemesi.

Ve cebinden çıkardığı bir tomar kâğıttan doları masanın üzerine koydu.

–İyi... beyefendi... çok iyi! diye cevap verdi William J. Bidulph. Ama poliçeyi imzalamadan önce yerine getirilmesi gereken bir formalite var.

–Nedir o?

–Şirketin hekimi sizi ziyaret edecek.

–Hangi konuda ziyaret edecek?

–Sağlam yapıda olup olmadığınıza, hayatınızı kısaltacak herhangi bir hastalığınızın olup olmadığına, uzun bir yaşam garantisi sunup sunmadığınıza bakmak için.

–Bunun ne önemi var! Düelloyu ve intiharı da sigorta altına aldım, diye eleştirdi Kin-Fo.

–Ah! Değerli beyefendi, diye cevap verdi William J. Bidulph gülümsemeye devam ederek. Sizde

tohumu olan ve birkaç ay içinde sizi alıp götürecektir bir hastalık bize iki yüz bin dolara mal olacak!

–İntiharım da size bu kadarına mal olacaktır, sanırım!

–Değerli beyefendi, diye cevap verdi kibar başmemur Kin-Fo'nun elini alıp hafiften üzerine vurarak. Size pek çok müşterimizin intiharı da sigorta altına aldığını söylemiştim, ama asla intihar etmezler. Zaten onları gözetlememiz yasak değil... Ama büyük bir gizlilikle!

–A! dedi Kin-Fo.

–İnanın kişisel bir gözlemim olarak görün, Yüzyıllık Şirketinin bütün müşterileri arasında en uzun prim ödeyenler de bunlar oluyor. Aramızda kalsın zengin Bay Kin-Fo neden intihar etsin?

–Neden zengin Bay Kin-Fo sigorta yapsın ki?

–A! diye cevap verdi Wiliam J. Bidulph, Yüzyıllık Şirketi'nin müşterisi olarak çok uzun yaşayacağından emin olmak için!

Ünlü şirketin başmemuruyla daha fazla tartışmaya gerek yoktu. Söylediklerinden o kadar emindi ki!

–Pekâlâ, şimdi, bu iki yüz bin dolarlık sigorta kimin yararına yapılacak? Sözleşmenin lehtarı kim?

–İki lehtar olacak, diye cevap verdi Kin-Fo.

–Eşit pay mı alacaklar?

–Hayır eşit pay almayacaklar. Birine elli bin dolar, diğerine de yüz elli bin dolar verilecek.

–O zaman elli bin dolar için Bay...

–Wang.

–Filozof Wang mı?

–Ta kendisi.

–Yüz elli bin dolar kime?

–Pekin’den Bayan Le-u.

–Pekin’den, diye ekledi Wiliam J. Bidulph hak sahiplerinin isimlerini yazmayı tamamlayarak. Ardından tekrar söz aldı:

–Bayan Le-u kaç yaşında?

–Yirmi bir yaşında, diye cevap verdi Kin-Fo.

–A! dedi memur, sigorta parasını aldığı anda çok yaşlı olacak bir genç bayan!

–Peki neden?

–Çünkü yüz yıldan fazla yaşayacaksınız, değerli beyefendi. Peki filozof Wang kaç yaşında?

–Elli beş yaşında!

–Bu durumda bu sevgili beyefendinin payını alamayacağı kesin!

–Bunu göreceğiz, beyefendi!

–Beyefendi, elli yaşında olup yüz yaşında ölecek olan otuz bir yaşındaki birisinin mirasçısı olsaydım, onun mirasına güvenecek kadar budala olmazdım, diye cevap verdi Wiliam J. Bidulph.

–Hizmetkârınızım, beyefendi, dedi Kin-Fo çalışma odasının kapısına yönelerek.

–Ben de sizin! diye cevap verdi saygıdeğer Wiliam J. Bidulph Yüzyıllık’ın yeni müşterisinin önünde eğilerek.

Ertesi gün Şirketin bir hekimi resmi ziyaretini yapmıştı. “Demir gibi sağlam bir vücut, çelikten kaslar, ciğerler org körüğü gibi” diyordu hekimin raporu.

Şirketin bu kadar sağlam yapıllı birisiyle iş yapmaması için hiçbir neden yoktu. O tarihte poliçe genç dul hanım ve filozof Wang lehtarları adına

bir yandan Kin-Fo, diğer yandan şirketin temsilcisi Wiliam J. Bidulph tarafından imzalandı.

Olağanüstü koşullar olmadığı sürece ne Le-u ne de Wang, Yüzyıllık, eski milyonerin son cömertliği olan bu meblağı onlara ödemedi, Kin-Fo'nun yaptığı bu iyiliği öğrenebileceklerdi.

VII

GÖKSEL İMPARATORLUĞA ÖZGÜ ÂDET VE GELENEK OLMASAYDI ÜZÜCÜ OLURDU

Saygıdeğer Wiliam J. Bidulph ne söylese ve de ne düşünse Yüzyıllık Şirketinin fonları ciddi biçimde tehdit altındaydı. Gerçekten de Kin-Fo'nun planı, düşündükten sonra sonsuza dek ertelenecek türden değildi. Tamamen iflas etmiş olan Wang'ın öğrencisi, zengin olduğu dönemde bile kendisine üzüntü ve sıkıntı veren bir hayatı sonlandırmaya kesin kararlıydı.

Yolculuğuna çıktıktan sekiz gün sonra Soun tarafından ona teslim edilen mektup San Francisco'dan geliyordu. Kaliforniya Merkez Bankasının ödemelerinin askıya alındığını yazılı olarak bildiriyordu. Fakat Kin-Fo'nun neredeyse bütün serveti, bildiğimiz gibi, bugüne kadar son derece sağlam olan bu ünlü bankanın hisse senetlerinden oluşuyordu. Bunda hiç kuşku yoktu. Her ne kadar inanılması güç olsa da bu haber maalesef fazlasıyla doğrudu. Kaliforniya Merkez Bankasının ödemelerini askıya aldığı haberi Şanghay'da gazeteler tarafından da doğrulanmıştı. Bankanın iflası ilan edilmişti ve Kin-Fo da tamamen batmıştı.

Gerçekten de bu bankanın hisse senetlerinin dışında elinde ne kalmıştı? Hiç ya da neredeyse hiç

diyecek kadar az. Neredeyse satışı gerçekleşemez olan Şanghai'daki evi ona yeterli parayı sağlayamazdı. Yüzyıllık'a prim olarak ödediği sekiz bin dolar ve aynı gün satılırsa öldüğünde yapılması gerekenlerin usulüne uygun bir şekilde yapılmasını sağlayacak olan Tien-Tsin Gemi Şirketindeki birkaç hisse senedi, işte bütün serveti bundan ibaretti.

Bir Batılı, bir Fransız, bir İngiliz muhtemelen bu yeni yaşam şekline felsefi açıdan bakıp hayatını çalışarak tekrar kurmayı düşünürdü.

Gökseller başka türlü düşünmeye ve davranmaya hakları olduğunu sanıyor olmalıydılar. Gerçek bir Çinli olarak Kin-Fo, son ırkın tipik bir özelliği olan o kayıtsız kalma durumuyla zihnini hiç bulandırmadan gönüllü bir ölüm istemişti.

Çinlilerin yalnızca edilgen bir cesaretleri vardır, ama bu cesarete de en üst derecede sahiptirler. Ölüme karşı olan kayıtsızlıkları gerçekten olağanüstüdür. Hasta, elden ayaktan düşmeden ölümü bekler. Cezalı, celladın elleri arasında hiç korku sergilemez. Halka açık infaz, Göksel İmparatorluk-taki ceza ölçüsünün içerdiği korkunç azaplara şahit olmak Göğün Oğullarını, bu dünyadaki şeyleri üzülmenden terk etme düşüncesine alıştırmıştır.

Bu yüzden bütün ailelerde ölüm düşüncesinin gündemde olmasına ve pek çok sohbetin konusu olmasına şaşırmamak lazım. Hayatın en sıradan eylemlerinde bile vardır.

Atalar inancını en fakir kesimde bile görebiliriz. Bir tür ev içi tapınağın olmadığı tek bir zengin ev, bir köşesinde ikinci ay kutlanan ataların kutsal kalıntılarının konmadığı tek bir sefil kulübe yoktur. İşte bu yüzden aynı mağazada yeni doğan

bebekler için beşik, evlenenler için düğün sepetleri bulunduğu gibi Çin için önemli bir ticari eşya olan çeşit çeşit tabut da bulunur.

Tabut satın almak her Göksel'in daimi bir derdidir. Baba evinde tabut olmazsa mobilya eksik sayılır. Babası hayattayken oğlu ona tabut hediye etmeyi görevi bilir. Bu çok dokunaklı bir sevgi göstergesidir. Bu dört kollu özel bir odaya konulur. Süslenir, bakımı yapılır, çoğu zaman içine ölünün bedeni konduktan sonra bile uzun zaman büyük bir dinsel hassasiyetle orada tutulur. Kısacası ölümlere olan saygı Çin dininin temelidir ve aile bağlarının sıkılaşmasında katkıda bulunur.

Mizacından dolayı herkesten çok Kin-Fo hayatını sonlandırma düşüncesini kusursuz bir sükûnetle göze almış olmalıydı. Sevdığı iki kişinin geleceğini güven altına almıştı. Artık neyi özleyecekti? Hiçbir şeyi. İntihar onda pişmanlık bile uyandırmayacaktı. Batı'nın medeni ülkelerinde bir suç olarak görünen intihar, Orta Asya'nın bu tuhaf medeniyetinde meşru bir olaydı.

Kin-Fo kararını almıştı ve hiçbir şey, filozof Wang'ın etkisi bile onu bu planını uygulamasına engel olamazdı.

Kaldı ki Wang öğrencisinin niyetinden tamamen habersizdi. Soun bile bir şey bilmiyordu, sadece, uşağı eve döndüğünden beri Kin-Fo'nun buda-lalıklarına karşı daha sabırlı olduğunu fark etmişti.

Soun onun hakkındaki düşüncelerini değiştirmişti, ondan daha iyi bir efendi bulamazdı ve artık sırtı boyunca inen at kuyruğu yeni bir güvenle sallanıyordu.

Bir Çin atasözü şöyle der:

“Yer yüzünde mutlu olmak için Kanton’da yaşamak ve Liao-Çeu’da ölmek lazım.”

Gerçekten de yaşam için bütün bolluklar Kanton’da bulunur ve en iyi tabutlar da Liao-Çeu’da.

Ebedi yatağının vaktinde gelmesi için Kin-Fo tabutunu iyi bir mağazadan sipariş etmekten geri kalamazdı. Son uyku için düzgün bir şekilde yatmak yaşamasını bilen her Göksel’in bitmeyen kaygısıdır.

Aynı zamanda Kin-Fo, beyaz bir horoz aldırtdı; bilindiği üzere beyaz horozların özelliği havada uçuşan ruhları içine çekmek ve Çin özünü oluşturan yedi unsurdan birini yakalamaktır.

Gördüğünüz gibi Wang’ın öğrencisi hayata ilişkin ayrıntılara karşı ilgisiz olsa da ölümün ayrıntılarına karşı kayıtsız değildi.

Bunu yaptıktan sonra geriye yalnızca cenaze töreninin programını kaleme almak kalıyordu. Böylece o gün pirinç kâğıdı –ki yapımında hiç pirinç yoktur– denilen o güzel kâğıtlardan birinin üzerine Kin-Fo’nun son istekleri yazıldı.

Genç dul kadına Şanghay’daki evini ve Wang’a da her zaman hayran hayran baktığı İmparator Taiping’in portresini miras bıraktıktan sonra Kin-Fo cenazesine katılacak olan kişilerin sırasını ve yürüyüş düzenini kesin bir elle çizdi.

Vefat ettikleri için ailesi olmadığından hâlâ sahip olduğu arkadaşlarının bir kısmı Göksel İmparatorlukta yas rengi olan beyaz kıyafetlerle cenaze alayının başında yer alacaktı. Şanghay kırlarında uzun zaman önce hazırlanmış bekleyen mezanna kadar sokaklar boyunca mavi güneşlikler, teber-

ler, el şeklinde adaleti simgeleyen asalar, ipekten güneş siperleri, törenin ayrıntılarının bulunduğu yazılı pankartlar gibi farklı eşyalar taşıyan cenaze görevlisi uşaklar iki sıra halinde yürüyeceklerdi, bu uşaklar aynı zamanda beyaz kemerli siyah tunikler giyecekler ve başlarına kırmızı tuğların bulunduğu siyah keçeden yapılmış başlıklar takacaklardı. Dostlardan oluşan ilk grubun arkasında tepeden aşağı kırmızı giyinmiş, gong çalacak ve görkemli şekilde süslenmiş bir tür sandığın içinde bulunan merhumun portresini taşıyacak kişiden önce yer alacak bir rehber bulunacaktı. Ardından bu durum için hazırlanmış minderlere düzenli aralıklarla bayılacak olan ikinci dost grubu gelecekti. Son olarak mavi ve altın rengi sayvan altında genç erkeklerden oluşan son bir grup da yere sapeklere benzeyen ve amacı cenaze alayına katılmak isteyecek kötü ruhları oyalamak olan ortası delik küçük beyaz kâğıtlar atacaktı.

O an çift sıra bonz'un arasında elli kadar uşağın omuzlarında taşıyacağı altından ejderlerin işlendiği mor ipekten bir kumaşın gerildiği devasa bir tahtırevan şeklinde katafalk görünecekti. Gri, kırmızı ve sarı ayin kaftanlarını giymiş, son duaları okuyacak rahipler, gongların gümbürtüleri, flütlerin cıyıklamaları ve altı kadem uzunluğundaki boruların gürültülü bando sesleri sıra sıra işitilecekti.

Son olarak da arka tarafta yer alacak beyaz kumaşla kaplanmış yas arabaları, bu zengin merhumun son kaynaklarını tüketmiş olacak masraflar bu şaşılaştıran konuyu bitiriyordu.

Aslında bu programın pek de olağanüstü bir tarafı yoktu. Bu "sınıf"tan pek çok cenaze Kan-

ton, Şanghai veya Pekin sokaklarında dolaşıyor ve Gökseller artık bunu dünyadan göç etmiş kişiye gösterilen doğal bir saygı olarak görüyorlar.

20 Ekim günü Liao-Çeu'dan gönderilen bir kasa Kin-Fo'nun Şanghai'daki evine vardı. İçinde söz konusu durum için sipariş edilen özenle sarılmış tabut vardı. Ne Wang, ne Soun ne de yamenin hiçbir hizmetçisi buna şaşırmişti.

O an katafalk görünecekti.

Tekrarlamamız gerekirse hayattayken ebediyete kadar yatacağı yatağa sahip olmayan tek bir Çinli yoktur.

Liao-Çeu imalatçısının bir şaheseri olan bu tabut “Atalar Odası”na yerleştirildi. Muhtemelen filozof Wang’ın öğrencisinin onu kullanacağı güne kadar burada silinir, cilalanır, parlatılırdı... Ama durum böyle değildi. Kin-Fo’nun günleri sayılıydı ve onu ailenin ataları kategorisine dahil olma vakti yakındı.

Gerçekten de Kin-Fo o akşam hayatına son vermeye kararlıydı.

Gün içinde üzüntülü Le-u’nun bir mektubu geldi.

Genç dul kadın Kin-Fo’nun hizmetine sahip olduğu küçük servetini sunuyordu. Zenginlik onun için önemli değildi! Ondandır vazgeçebilirdi! Kin-Fo’yu seviyordu! Daha ne istiyordu! Daha mütevazı koşullarda da mutlu olmazlar mıydı?

Çok samimi duygular taşıyan bu mektup Kin-Fo’nun kararını değiştirmede.

“Ancak ölümüm onu zenginleştirebilir,” diye düşündü.

Geriye bu son eylemin ne zaman ve nerede gerçekleştirileceğine karar vermek kalmıştı. Kin-Fo bu ayrıntıları halletmekte zevk duyar gibiydi. Son anda her ne kadar geçici olsa da son bir heyecan kalbinin hızlı atmasına neden olur diye umuyordu!

Yamenin avlusunda Çin süsleme sanatının sergilendiği dört sevimli küçük köşk bulunuyordu. Her birinin anlamlı isimleri vardı: Kin-Fo’nun asla girmediği “Mutluluk” köşkü; içten bir küçümsemeyle

baktığı “Zenginlik” köşkü; uzun zaman önceden beri kapıları onun için kapalı olan “Zevk” köşkü; yıkmaya karar verdiği “Uzun Yaşam” köşkü!

Sezgisel olarak bu sonuncu köşke gitti. Gece çökerken bu köşke kendini kilitlemeye karar verdi. Ertesi günü ölümden mutluluğu bulmuş olarak onu burada bulacaklardı.

Buna karar verildikten sonra nasıl ölecekti? Bir Japon gibi karnını mı yaracaktı, yoksa bir mandarin gibi ipekten kemeriyle kendini mi boğacak mı, antik Roma'nın Epikürcüleri gibi kokulu bir banyoda damarlarını mı kesecekti? Hayır.

Bu ölümlerin dostları ve hizmetçileri için hoş olmayacak kaba bir yanı vardı. Etkili bir zehrin karıştırıldığı bir veya iki afyon tanesi geçici uykuları ebedi uykuya dönüştüren şu rüyalardan biriyle belki de hiç fark etmeden bu dünyadan göç etmesine yeterdi.

Ufukta güneş batmaya başlamıştı. Kin-Fo'nun yaşayacak iki saati kalmıştı. Son bir geziyle Şanghay'ın kırlarını ve can sıkıntısını uzun süre taşıdığı şu Huang-Pu kıyılarını görmek istedi. Gün boyunca Wang'la hiç görüşmemiş, tekrar çıkmak üzere geri döneceği yameninden tek başına ayrıldı.

İngiliz bölgesini, Creek üzerindeki küçük köprüyü, Fransız bölgesini, bu son saatlerinde bile hızlandırmaya ihtiyaç duymadığı miskin adımlarla geçti. Yerli liman boyunca uzanan rıhtımı takip etti, kubbesi güney mahallesine hâkim Roma Katolik Katedraline kadar Şanghay duvarını izledi. Oradan sağa yöneldi ve Lung-Hao Pagodasına giden yolu sakın sakın çıktı.

Çin kırları uçsuz bucaksız bir mezarlıktır.

Burası tarım sanayisinin pirinç tarlalarına dönüştürdüğü devasa bir bataklık vadisi olan Min Vadisinin sınırında bulunan gölgeli tepelere kadar uzanan geniş ve düz kır bölgesiydi. Orada burada yüksek denizin doldurduğu bir su kanalı ağı, kamıştan kulübelерinin sarı bir çamurla kaplı olduğu birkaç fakir köy, sulardan korumak için

yükseltilmiş iki veya üç buğday tarlası vardı. Dar patikalar boyunca çok sayıda köpek, beyaz keçi, ördek ve kaz, oynaşmalarını huzursuz eden kişiler yoldan geçerken kimi koşarak kimi kanat çırparak kaçıyordu.

Görünümü yerlileri hiç şaşırtmayan, fazlasıyla tanıma ayrılmış olan bu kırlar, bir yabancıнын ilgisini çekebilirdi ve hatta iğrendirebilirdi de.

Gerçekten de her yerde yüzlerce tabut vardı. Tümseklerinin ölüleri tamamen örttüğü tepecikleri bir kenara bırakırsak, üst üste konmuş uzun kutu yığınları, inşaat şantiyelerindeki kalasları andıran tabut piramitleri görünüyordu. Şehrin bitimindeki Çin kırları uçsuz bucaksız bir mezarlıktır. Canlı insanlar kadar ölümler de ülkeye kalabalık eder. Göğün Oğullarının tahtında aynı hanedan bulunduğu sürece ölümleri gömmenin yasak olduğu söyleniyordu ve bu hanedanlar asırlar boyunca başta kalmıştı! Bu yasak, ister gerçek ister yalan olsun, kimi canlı renklere boyanmış, kimi koyu renkte ve sade, kimi yeni ve zarif, kimi toza dönüşmeye yüz tutmuş olan tabutlarında yatan cesetler gömülmek için yıllarca bekliyordu.

Kin-Fo bu duruma şaşıracak değildi. Zaten etrafına bakmadan yürüyen birisiydi. Yameninden çıktığından beri onu takip eden Avrupalılar gibi giyinmiş iki yabancı bile dikkatini çekmemişti. Her ne kadar bu iki kişi onu gözden kaybetmemeye çalışsa da, Kin-Fo onları fark etmedi bile. Kin-Fo yürüdüğünde onu takip ederek, yürüyüşüne ara verdiğinde durarak belli bir mesafeyi koruyorlardı. Zaman zaman aralarında bakışıp bir iki kelime konuşuyorlardı, onu gözetlemek için peşinde olduk-

ları kesindi. Orta boylu, otuz yaşlarını geçmemiş, çevik, iyi iz süren bu iki kişi gözleri çakmak çakmak, bacakları hızlı, av köpeklerini andınıyordu.

Kin-Fo kırlarda bir fersah gittikten sonra, Huang-Pu Deresi'nin kıyılarına gitmek için geri döndü.

İki av köpeği de hemen yarı yoldan geri döndü.

Kin-Fo geri gelirken sefil görünümlü iki veya üç dilenciye rastladı ve onlara sadaka verdi.

İlerde birkaç Hristiyan Çinli kadınla –Fransız hayırsever rahibelerin bu özverili mesleğe aldıkları kadınlar– yolda karşılaştı. Sırtlarında bir küfe vardı ve bu küfelerin içinde terk edilmiş zavallı çocukları çocuk bakım evine götürüyorlardı. Haklı olarak onlara “çocuk çaputçuları” adı verilmişti! Bu bahtsız yavrucaklar bir sınır taşının köşesine atılmış birer çaput gibiydiler!

Kin-Fo bu hayırsever rahibelerin avuçlarına cüzdanını boşalttı.

İki yabancı bir Göksel'in böyle davranmasına şaşırılmıştı.

Akşam olmuştu. Kin-Fo Şanghay surlarına döndükten sonra tekrar rıhtımın yolunu tuttu.

Henüz su üzerinde yaşayan halk uyumamıştı. Her yerden çığlıklar ve şarkılar yükseliyordu.

Kin-Fo onları dinledi. Duymasına müsaade edilecek son sözleri bilmek hoşuna gidiyordu.

Genç bir Tankader kadın Huang-Pu'nun karanlık sularında üstü bambularla kapalı kayığıyla ilerlerken şöyle şarkı söylüyordu:

Canlı renkli kayığım

Süslüdür

Bin ve on bin çiçekle.
Onu bekliyorum, ruhum sarhoş!
Yarın dönmeli.
Mavi Tanrı nöbet tutuyor! Elin
Döndüğünde onu korusun,
Ve uzun yolu
Kısalsın!

“O yarın dönecek! Ya ben, yarın nerede olacağım?” diye düşündü Kin-Fo başını sallayarak. Genç Tankader kadın devam etti:

Bizden uzaklara gitti,
Sanırım,
Mançuların ülkesine kadar,
Büyük Sedde kadar!
Ah! Kalbim ne sık
Ürperiyordu, rüzgâr
Zincirinden koptuğunda
Yola çıktığında o karşı koyarak
Fırtınaya!

Kin-Fo dinlemeye devam ediyordu ve bu kez hiçbir şey söylemedi. Tankader şu şekilde sonlandırdı şarkısını:

Servet peşinde
Koşmaya ihtiyacı mı var?
Benden uzakta mı ölmek istersin?
Bak üçüncü ay geldi!
Gel artık! Bonz bizi bekler
Aynı anda birleştirmek için

*Simgemiz olan iki Anka'yı!
Gel! Dön geri! Seni ne çok severim!
Sen de beni seversin!*

–Evet! Belki de zenginlik bu dünyada her şey değildir! Ama hayat denemeye değer değil! diye mınıldandı Kin-Fo.

Yarım saat sonra Kin-Fo evine döndü. Oraya kadar onu takip eden iki yabancı orada durmak zorunda kaldılar.

Kin-Fo sakın sakın “Uzun Yaşam” köşküne doğru ilerledi, kapısını açtı, kapıyı arkasından kapadı, camları donuklaştırılmış bir fenerin hafiften aydınlattığı küçük salonda tek başınaydı.

Yekpare bir yeşimden yapılmış bir masanın üzerinde sıkılğan zenginin her zaman elinin altında bulundurduğu “gerektiğinde kullanılmak için” ölümcül bir zehirle karıştırılmış iki afyon tanesinin bulunduğu bir kutu vardı.

Kin-Fo bu iki afyon tanesini aldı, afyon kullanıcılarının genelde kullandıkları kırmızı topraktan o pipolardan birine koydu, ardından pipoyu yakmaya hazırlandı.

–Ne yani! dedi. Bir daha uyanmamak üzere uyuyacağım anda bile mi hiçbir heyecan hissetmiyorum!

Bir an tereddüt etti.

–Hayır! diye haykırdı pipoyu atarak Kin-Fo. Bu son heyecanı istiyorum, onu beklemem gerekse bile!.. Onu istiyorum! Ve ona ulaşacağım da!

Köşkten ayrılırken Kin-Fo her zamankinden daha hızlı adımlarla Wang'ın odasına yöneldi.

* Anka Göksel İmparatorlukta evliliğin simgesidir –J. V.

Genç bir Tankader kadın.

VIII

KİN-FO'NUN WANG'A CİDDİ BİR TEKLİFTE BULUNDUĞU VE WANG'IN DA BUNU AYNİ CİDDİYETLE KABUL ETTİĞİ BÖLÜM

Filozof henüz yatmamıştı. Divanına uzanmış Pekin Gazetesi'nin son sayısını okuyordu. Kaşlarını hafif çatıyorsa kesin gazete iktidarda bulunan Çing hanedanına bazı iltifatlarda bulunduğu içindi.

Kin-Fo kapıyı itti, odaya girdi, bir koltuğa kendini bıraktı ve hiçbir giriş konuşmasına gerek duymadan:

–Wang, senden bir konuda bana yardım etmeni isteyeceğim, dedi.

–On bin yardım iste! diye cevap verdi filozof elindeki resmi gazeteyi yere bırakarak. Hiç çekinmedin söyle oğlum ve istediğin her neyse onu yapacağım!

–İsteyeceğim şey bir dosttan bir kez istenebilecek türden bir şey, dedi Kin-Fo. Ondan sonra Wang dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz yardımın senin olsun, üstelik benden teşekkür beklememen gerekeceğini de eklemem lazım.

–En açıklanamaz şeyleri açıklamada hünerli kişi bile seni anlayamaz. Ne demek istiyorsun?

–Wang, dedi Kin-Fo, iflas ettim.

–Ah, ah! dedi Wang kötü haberden ziyade iyi bir haber öğrenmiş birisinin ses tonuyla.

–Kanton dönüşümde bulduğum mektup Kaliforniya Merkez Bankasının iflas ettiğini haber verdi, diye devam etti Kin-Fo. Bu Yamen ve hâlâ bir iki ay geçimimi sağlayabilecek bin dolardan başka bir şeyim kalmadı.

–O zaman, benimle konuşan zengin Kin-Fo değil mi? diye sordu Wang öğrencisine iyice baktıktan sonra.

–Fakirliğin hiç korkutmadığı fakir Kin-Fo.

–İyi cevaptı oğlum, dedi filozof ayağa kalkarak. Böylece sana hikmeti öğretmek için harcadığım zaman ve emekler boşa gitmemiş! Buraya kadar tat almadan, tutku hissetmeden, mücadele etmeden ot gibi yaşadın! Bundan sonra gerçekten yaşayacaksın! Gelecek değişti! Ne önemi var, dedi Konfüçyüs ve ondan sonra da Talmud, “Her zaman felaket sanıldığından daha azdır!” Demek ki her gün pirincimizi kazanmamız gerekecek. Nun-Şum bize şöyle der: “Hayatta, iniş çıkışlar vardır! Feleğin çarkı durmadan dönüyor ve ilkbaharın rüzgârı değişkendir! Zengin ya da fakir, görevini yerine getirmesini bil!” Yola mı çıkacağız?

İcraatçı bir filozof olan Wang gerçekten de görkemli evden ayrılmaya hazırdı.

Kin-Fo onu durdurdu.

–Fakirliğin beni korkutmadığını söyledim, diye konuştu Kin-Fo, çünkü ona tahammül etmek istemediğim için diye eklemem gerekiyor.

–A! dedi Wang. Demek ki istediğin şey...

–Ölmek.

“Ölmek!” diye cevap verdi filozof.

–Ölmek! diye cevap verdi filozof sakın sakın. Hayatla vedalaşmak isteyen kişi kimseye bir şey söylemez.

–Şimdiye olup bitmişti, diye tekrar söz aldı Kin-Fo filozof kadar sakın bir sesle. Tabi ölümden bana son anda bir heyecan vermesini bekliyor

olmasaydım. İşte şu afyon taneciklerinden birini yutacaktım ki baktım kalbim hâlâ yavaş atıyor, ben de taneciği yere attım ve senin yanına geldim!

–Dostum birlikte mi ölmemizi istiyorsun? diye sordu Wang gülümseyerek.

–Hayır, senin yaşaman lazım, dedi Kin-Fo.

–Neden?

–Beni kendi ellerinle vurman için!

Bu beklenmedik teklife Wang ürpermedi bile. Ama gözlerinin içine bakan Kin-Fo gözlerinde şimşek çaktığını fark etti. Eski Taiping uyanıyor muydu?

Öğrencisinin ona vereceği bu görev onda hiç tereddüt uyandırmayacak mıydı? Demek ki on sekiz yıl gençliğinin kan dökücü içgüdülerini bastırmadan esip geçmiş miydi? Ona kapılarını açan kişinin oğluna hiç itirazda bulunmayacak mıydı? Artık istemediği bu hayattan onu kurtarmayı hiç karşı koymadan kabul mü ediyordu? O, filozof Wang bunu yapar mıydı!

Ama bu parıltı hemen yok oldu. Wang her zamanki cesur insan görünümüne tekrar büründü, belki biraz daha ciddiydi.

Ve tekrar yerine oturarak şöyle dedi:

–Benden bunu mu isteyecektin?

–Evet, dedi Kin-Fo. Bu yardımın Çung-Heu ve oğluna borçlu olduğunu düşündüğün her şeyin karşılığı olacak.

–Ne yapmam lazım? diye sordu filozof.

–Bugünden itibaren ve 25 Haziran'a kadar, yani altıncı ayın yirmi sekizinci gününe, beni iyi dinle Wang, benim otuz bir yaşımı dolduracağım güne kadar, ölmüş olmam gerekiyor! Arkadan ya

da önden, gündüz ya da gece, nere olursa olsun, nasıl olursa olsun, ayaktayken, otururken, yatar-ken, uyanık, uyumuş, ateşle ya da zehirle beni öldürmen gerekiyor! Hayatımı oluşturacak olan seksen bin dakika, elimde kalan elli beş gün boyunca hayatımın aniden sonlandıracağını düşünmek ve hatta bundan korkmak istiyorum! Beni bekleyen seksen bin heyecanı hissetmeliyim, öyle ki ruhumun yedi unsuru ayrıldığında “Niha-yet yaşadım!” diye haykırabileyim.

Kin-Fo alışılmadık şekilde biraz heyecanla ko-nuşmuştu. Hayatının son gününü en geç poliçe-nin bitim tarihinden altı gün öncesi olarak belir-lediğini fark etmişsinizdir. İhtiyatlı birisi olarak davranmıştı, çünkü yeni bir prim ödemediği tak-tirde bu işin gecikmesi mirasını bıraktığı kişiler bu ödenekten haklarını kaybetmiş olurlardı.

Kin-Fo’nun odasını süsleyen, henüz haberi ol-masa da ileride miras alacağı Taiping’in portresi-ne kaçamak bir göz atan filozof onu büyük ciddi-yetle dinlemişti.

–Beni vurma görevinden vazgeçmezsın değil mi? diye sordu Kin-Fo.

Wang bir hareketle bunun ona çok uzak bir şey olmadığını belirtti.

Taipinglerin sancağı altında baskın yaptığın-da bundan daha beterlerini yapmıştı! Fakat söz vermeden önce bütün itirazları tüketmek isteyen birisi olarak bazı sorular sordu.

–Demek Gerçek Efendi’nin yaşlılıkta senin için hazırladığı şanslardan vazgeçiyorsun!

–Vazgeçiyorum.

–Hiç pişmanlık duymadan mı?

–Hiç pişmanlık duymadan! diye cevap verdi Kin-Fo. Yaşlanmak! Artık yontulmayacak, oyulmayacak bir tahta parçasına benzemek gibidir! Zenginken bunu arzulamıyordum. Fakirken hiç istemiyorum!

–Peki Pekin'deki genç dul? dedi Wang. Şu özdeyişi unuttun mu: Çiçek çiçekle, söğüt ağacı söğüt ağacıyla! Birbirini anlayan iki kalp yüz yıl boyunca ilkbahar demektir!..

–Üç yüz yıl boyunca sonbahara, yaza ve kışa karşılık! diye cevap verdi Kin-Fo omuz silkerek. Hayır! Le-u fakir kalırsa benimle sefil bir hayatı olur! Bunun tersine ölümüm ona servet kazandıracak.

–Öyle bir şey mi yaptın?

–Evet ve sen de Wang kellemin üstünde elli bin doların var.

–A! dedi sadece filozof lafı dolandırmadan, her şeye bir cevabın var.

–Her şeye, hatta henüz bana yöneltmediğin bir itiraza bile.

–Hangisi?

–Yani... Beni öldürdüğünde katil olarak peşine düşülmesi tehlikesi.

–Aman! Yalnızca beceriksizler ve korkaklar yakalanır! dedi Wang. Üstelik hiçbir tehdit altında olmazsam, sana son bir iyilik yapmanın bir değeri olmaz.

–Hayır Wang! Bu konuda senin için gerekli bütün önlemleri alacağım. Kimse seni rahatsız etmeyi düşünmeyecek!

Bunu söylerken Kin-Fo bir masaya yaklaştı, bir kâğıt aldı ve net bir yazıyla şu satırları yazdı:

“Hayattan sıkıldığım ve iğrendiğim için kendi isteğimle kendimi öldürdüm,

Kin-Fo.”

Kâğıdı Wang’a verdi.

Filozof ilk önce alçak sesle, ardından yüksek sesle yazanları okudu. Bunu yaptıktan sonra kâğıdı özenle katladı ve her zaman üzerinde taşıdığı bir not defterinin içine koydu.

İkinci kez gözleri parlamıştı.

–Bütün bunları ciddi ciddi istiyor musun? diye sordu öğrencesine dik dik bakarak.

–Ciddi ciddi istiyorum.

–Ben de o kadar ciddi olacağım.

–Söz veriyor musun?

–Söz veriyorum.

–Öyleyse 25 Haziran’dan önce yaşamış ölmüş olacak mıyım?

–Senin anladığın anlamda yaşamış olacak mısın bilmiyorum, ama öleceğin kesin, dedi filozof kalın ve ciddi bir sesle.

–Teşekkürler ve elveda Wang.

–Elveda Kin-Fo.

Bunun üzerine Kin-Fo sakın sakın filozofun odasından ayrıldı.

IX

HER NE KADAR TUHAF OLSA DA SONUCUN MUHTEMELEN OKURU ŞAŞIRTMAYACAĞI BÖLÜM

–Peki, Craig-Ferry? dedi ertesi gün saygıdeğer William J. Bidulph Yüzyıllık'ın yeni müşterisini gözetlemekle görevlendirdiği iki temsilcisine.

–İşte dün Şanghay kırlarında yaptığı uzun bir gezi boyunca onu takip ettik...

–Kendini öldürecek birisi gibi görünmediği kesin, diye ekledi Fry.

–Gece çökünce de evine kadar peşinden...

–Maalesef içeri giremedik.

–Ya bu sabah? diye sordu William J. Bidulph.

–Bize söylenenlere göre... diye cevap verdi Craig.

–Palikao Köprüsü kadar iyi durumdaymış, diye ekledi Fry.

Tam birer Amerikalı olan, Yüzyıllık'ın hizmetinde bulunan iki kuzen Craig ve Fry isimli temsilciler iki ayrı şahıs olarak görünseler de aslında tek bir kişi gibiydiler. Birbirine bu kadar benzetmek mümkün değildi, hatta öyle ki birinin başlattığı cümleyi değişmez şekilde diğeri tamamlıyordu. Aynı beyin, aynı düşünceler, aynı kalp, aynı mide, her konuda aynı davranış biçimi. Dört el, dört bacak, birbirine yapışık iki beden. Kısacası

gözü pek bir cerrahın bitiştikleri yeri kesip ayırdığı Siyam ikizleri gibiydiler.

–Demek henüz evin içine giremediniz? diye sordu William J. Bidulph.

–Hayır... dedi Craig.

–Henüz değil, diye ekledi Fry.

–Bu biraz zor olacak, dedi başmemur. Ama yine yapılması gerekir. Burada söz konusu olan Yüzyıllık açısından çok büyük bir prim kazanmak ve aynı zamanda iki yüz bin doları kaybetmemektir! Bu yüzden iki ay ve yeni müşterimiz poliçesini yenilerse belki daha da uzun bir süre onu gözetlemek gerekecek!

–Bir uşak var... dedi Craig.

–Belki onu kandırabiliriz... dedi Fry.

–Neler olup bittiğini öğrenmek için... diye devam etti Craig.

–Şanghay’daki evde! diye cümleyi tamamladı Fry.

–Hmmm! dedi William J. Bidulph. Bu uşağı tuzağıma düşürün. Satın alın. Taellerin seslerine duyarlıdır. Tael konusunda sıkıntınız olmayacak. Çin etiketinin içerdiği üç bin resmi nezaket ifadesini tüketmeniz gerekirse, hepsini tüketin. Çekeceğiniz zahmetler boşuna çıkmayacak.

–Dediğiniz... dedi Craig.

–Yerine getirilecek, diye tamamladı Fry.

İşte bu önemli nedenlerden ötürü Craig ve Fry Soun’la ilişki kurmaya çalıştılar. Zaten Soun çekici tael tuzağına karşı koyamayacak olduğu gibi birkaç Amerikan likör bardağına da hayır diyecek adam değildi.

Böylece Craig-Fury Soun’dan bilmeleri gereken her şeyi öğrenmişlerdi ki bu da şundan iba-

retti: Kin-Fo yaşam tarzında herhangi bir şey değiştirmiş miydi?

Hayır, tek fark sadık hizmetçisine eskisi kadar sert davranmıyordu, atkuyruğunun sevincine makaslar işsiz kalmıştı ve omuzları da eskisi kadar değnekle gıdıklanmıyordu.

Kin-Fo'nun elinde öldürücü silahlar var mıydı?

Soun karşı koyacak türden birisi değildi.

Hayır, çünkü bu can alan aletler saygıdeğer amatör sınıfına ait değildi.

Yemeklerde ne yiyordu?

Göksellerin lüks mutfağını hiç çağrıştırmayan gayet yalın hazırlanmış birkaç çeşit yemek yiyordu.

Saat kaçta kalkıyordu?

Beşinci vakitte, horoz ötüşüyle beraber tanyeri ağırırken.

Kaçta uyuyordu?

Soun'un bildiği kadanyla her zamanki alışkanlığına uygun olarak ikinci vakitte.

Hüzünlü, kederli, yorulmuş, hayattan sıkılmış görünüyor muydu?

Zaten neşe saçan birisi değildi. Aslında hayır! Birkaç gündür dünya işlerinden daha çok zevk almaya başlamış gibiydi. Evet! Soun onu eskisi kadar kayıtsız bulmuyordu, sanki bir şeyi bekliyordu... ama neyi? Bunu söylemesi zordu.

Son olarak efendisinde kullanabileceği bazı zehirli maddeler var mıydı?

Artık öyle bir şey kalmamış olmalıydı, çünkü o sabah Huang-Pu nehrine zarar verici bir düzine küçük yuvarlak hap atılmıştı.

Aslında bütün bunlar Yüzyıllık'ın başmemurunu kaygılandırarak nitelikte değildi. Hayır! Hiç kimse, durumundan haberdar olan Wang hariç, zengin Kin-Fo'yu hiçbir zaman bu kadar hayat dolu görmemişti.

Her ne olursa olsun Craig ve Fry, müşterilerinin yaptığı her şeyi araştırmaya, gezdiğinde onu takip etmeye devam ettiler, çünkü kendi evinde hayatına son vermek istemeyebilirdi.

İşte bu iki ayrılmaz temsilci öyle yaptılar. İşte Soun böyle kibar insanlarla konuştuğça daha çok kazandığını görünce kendini iyice salarak konuşmaya devam etti.

Bu hikâyenin kahramanının hayattan vazgeçtiğinden beri hayata daha çok tutunduğu söylersek fazla ileri gitmiş oluruz. Ama kendisinin de umut ettiği gibi ve en azından ilk günlerde epey bir heyecanlanmıştı. Başının üzerine bir Damokles kılıcı vardı ve bu kılıç bir gün başına düşecekti. Bugün mü, yarın mı, bu sabah mı, bu akşam mı? Bu konuda hiç kuşku yoktu ve kalbi yeni bir heyecanla çarpmıştı.

Zaten aralarında yaptıkları o tuhaf konuşmadan sonra Wang'la pek görüşmüyordu. Ya filozof eskisinden daha sık evden çıkıyordu, ya odasında kalıyordu. Kin-Fo odasına gitmiyordu –bu onun rolü değildi– ve hatta Wang'ın zamanını ne yaparak geçirdiğini bile bilmiyordu. Belki tuzak kurarak geçiriyordu! Eski bir Taiping bir adamın işini bitirmek için epey yöntem biliyor olmalıydı. Bu yüzden belli bir merakı vardı ve bu da onda yeni bir ilgi odağı meydana getirmişti.

* Antik Yunan tarihine ait olan bir hikâyeye göre Syrakusa tiranı Dionysos surlarla çevreli ve sayısız muhafızın bulunduğu bir şatoda yaşarmış. Etrafında dalkavukluk eden çok sayıda kişi varmış ve bunlardan biri de kuyumcular kralı Damokles'miş. Damokles durmadan Dionysos'u sahip olduğu bütün bu zenginliklerden dolayı methedip durmuş. Bundan sıkılan Dionysos bir günlüğüne yerini almasını önermiş. O gün şölen verilmiş ve Damokles başını kaldırdığında başının üzerinde sadece bir at kılıyla tutturulmuş bir kılıç görmüş. Böylece Dionysos ona tiranlığın iki yönü olduğunu göstermiş: birisi zenginlik ve eğlence, diğeri de her an onu tehdit eden ölüm –çn.

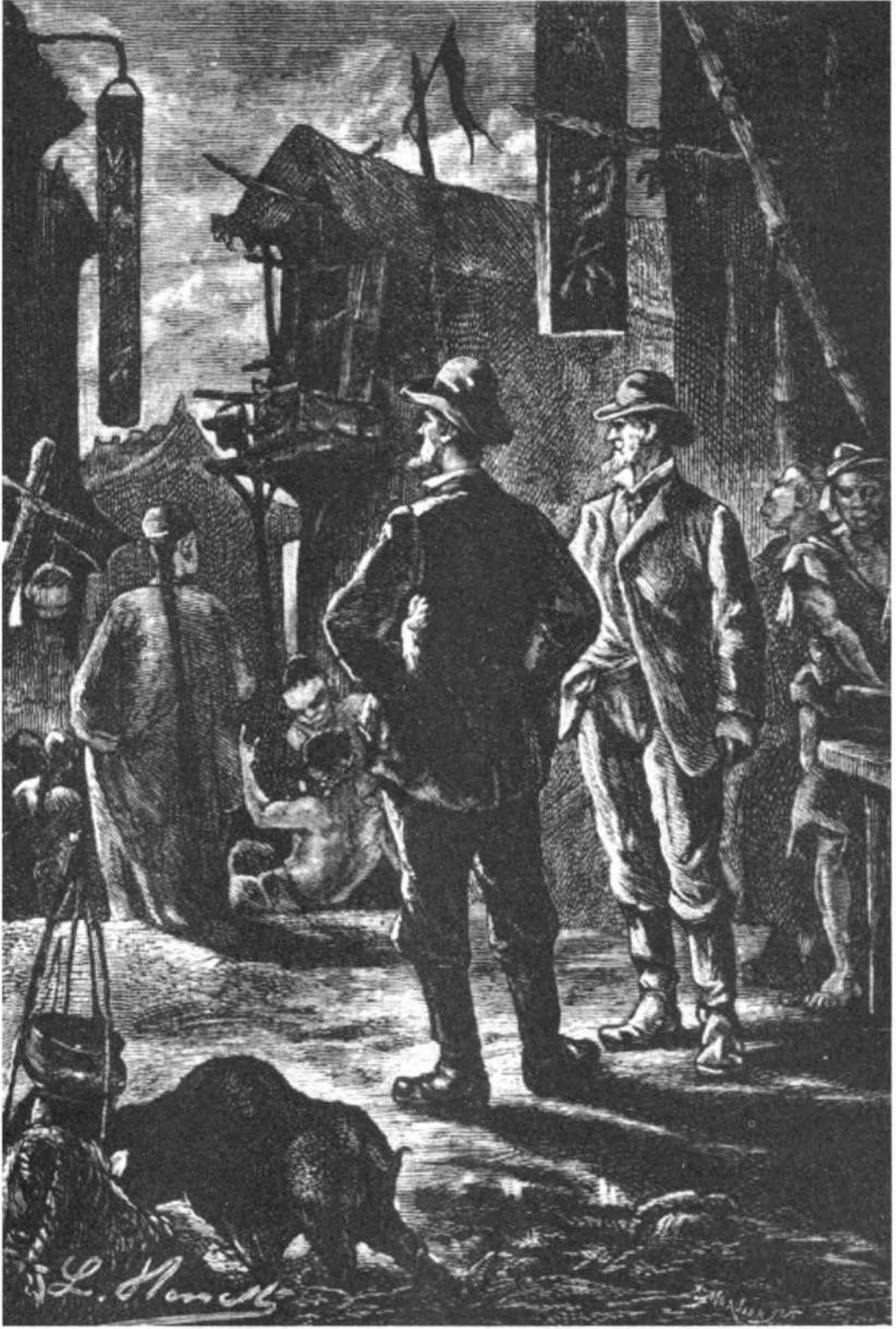
Yine de öğretmen ve öğrencisi her akşam yemek masasında bir araya geliyorlardı. Elbette ki gelecekteki katil ve maktul durumlarına hiç gönderme yapmadıklarını söylemeye gerek yok. Genelde havadan sudan bahsediyorlardı. Her zamankinden daha ciddi olan, gözlük camlarının yeterince gizleyemediği gözlerini kaçırarak Wang kafasının bir şeylerle meşgul olduğunu pek gizleyemiyordu. Genelde çok keyifli olan Wang konuşkanlığını yitirmiş hüzünlü ve içe kapanık birisi olmuştu. Eskiden iyi bir mideyle donatılmış her filozof gibi iştahlı birisiyken leziz yemeklere bakmaz olmuş, hatta Şao-Şiyn şarabı artık onu düşüncelere daldırıyordu.

Her ne olursa olsun Kin-Fo rahat etmesi için elinden geleni yapıyordu. Bütün yemeklere ilk kendisi tadıyor ve tatmadan hiçbir yemeğin kaldırılmasına izin vermiyordu. Böylece Kin-Fo her zamankinden daha çok yiyordu, bıkkın damağı bazı hisler keşfediyordu, olağanüstü bir iştahla yiyip muhteşem bir şekilde hazmediyordu. Anlaşılan isyancı kralın eski suikastçısının silahı zehir değildi, ama kurbanı hiçbir şeyi göz ardı etmemeliydi.

Kaldı ki Wang'ın görevini yerine getirebilmesi için her türlü kolaylık sağlanmıştı. Kin-Fo'nun yatak odasının kapısı her zaman açıktı. Filozof, gece veya gündüz, istediği gibi içeri girip uyurken veya uyanırken onu öldürebilirdi.

Kin-Fo tek bir şey istiyordu, o da elinin hızlı tutup kalbinden vurmasıydı.

Ama Kin-Fo heyecanlanmakla kalmıştı ve hatta ilk gecelerden sonra ölümcül darbeyi beklemeyle öyle alışmıştı ki deliksiz uyku çekiyor ve her sabah zinde kalkıyordu. Bu böyle devam edemezdi.

Dar ve karanlık sokaklarda başıboş gezdi.

O zaman aklına belki de Wang'ın misafirperverlikle karşılandığı bu evde onu öldürmek istemediği geldi. Onu daha da rahat ettirmeye karar verdi. Böylece kırlarda dolaştı, ıssız yerler aradı, güvenli bir şekilde cinayetlerin her gün işlendiği gerçek boğaz kesenlerle dolu Şanghay'ın en kötü

mahallelerinde dördüncü vakte kadar oyalandı. Her ulustan ayyaşlara çarptığı dar ve karanlık sokaklarda başıboş gezdi: Galeta satıcısının geç kalan tütün içicilerini uyarmak için çanını çalarak “Mantou! Mantou!” dile bağırdığında gecenin ilerleyen saatlerinde tek başınaydı. Sabahın ilk ışıklarıyla ancak evine dönüyordu ve inatla onu takip eden, her an yardımına koşmaya hazır ayrılmaz Craig ve Fry’yi bile fark etmeden sağ salim, canlı, hatta capcanlı geri dönüyordu.

Durum bu şekilde devam edecek olursa Kin-Fo bu yeni yaşam tarzına alışacak ve yakında tekrar can sıkıntısına kapılacaktı.

Ölüme mahkum olduğu düşüncesi aklına gelmeden kaç saat geçmişti!

Yine de bir gün, 12 Mayıs günü, bir tesadüf ona belli bir heyecan tattırdı. Sessizce filozofun odasına girdiğinde Wang’ı bilenmiş bir hançerin ağzına usulca parmak uçlarını geçirdiğini ve ardından hançeri kuşkulu görünümlü mavi bir camdan şişenin içine sokup ıslattığını gördü.

Wang öğrencisinin içeri girdiğini işitmemişti ve hançeri kavrayarak elinde tartmak ister gibi birkaç kez onu salladı. Aslında görünümü hiç hayra alamet değildi. Sanki gözlerini kan bürümüştü!

“Bu iş bugün olacak” dedi kendi kendine Kin-Fo.

Hiç fark edilmeden odadan sessizce çıktı.

Kin-Fo gün boyunca hiç odasından ayrılmadı... Filozof görünmedi.

Kin-Fo yattı, ama ertesi günü sağlıklı bir insan nasıl canlıysa o da capcanlı kalktı.

Heba olmuş bunca heyecan! Bu iyice sinir bozucu olmaya başlamıştı.

“Bu iş bugün olacak!” dedi kendi kendine Kin-Fo.

“Anlaşılan dalgacının teki! Ona iki kat fazla zaman tanıdım,” dedi Kin-Fo kendi kendine.

Bunun üzerine eski Taiping’in Şanghay’ın zarif yaşantısında biraz yumuşadığını düşündü.

O günden itibaren Wang daha da düşünceli, daha sinirli göründü. Yerinde duramıyor,

yamenin içinde bir gidip bir geliyordu. Kin-Fo, filozofun Liao-Çeu'dan gelen değerli tabutun bulunduğu atalar odasını sık sık ziyaret ettiğini fark etti. Aynı zamandan Wang'ın söz konusu tabutun büyük bir alakayla iyice tozunun alınmasını, parlatılmasını, fırçalanmasını, kısacası sağlam tutulmasını istediğini büyük bir ilgiyle Soun'dan öğrendi.

–Efendim bunun içinde ne de güzel yatacak! diye hatta ekledi sadık uşak. Öyle güzel ki insanın deneyesi geliyor.

Soun'a küçük bir arkadaşlık özelliği kazandıran bir gözlem.

13, 14 ve 15 Mayıs günleri geçti.

Yine bir şey olmadı.

Wang anlaştıkları süreyi tüketmeye mi kararlıydı ve bir tüccar gibi son anda mı borcunu ödemeyi düşünüyordu? Ama o zaman ne şaşkınlık, dolayısıyla da heyecan olmayacaktı!

Fakat “mao-şe” vaktinde, sabah altıya doğru Kin-Fo önemli bir şey öğrendi.

Gece kötü geçmişti. Kin-Fo uyandığında hâlâ kötü bir rüyanın etkisinde kalmıştı. Çinlilerin cehenneminin yüce yargıcı Prens İen Ay Göksel İmparatorluğun ufkunda bin iki yüzüncü kez yükseldiğinde karşısına çıkmakla onu cezalandırmıştı. Geride yaşanması gereken daha bir asır vardı, koca bir asır!

Kin-Fo'nun bu yüzden sinirleri bozuktur, çünkü her şey inatla ona komplo kuruyor gibiydi.

Böylece Soun her zamanki gibi sabah hazırlanmasına yardım etmeye geldiğinde Kin-Fo onu çok kötü bir şekilde karşılamıştı.

–Cehenneme kadar yolun var! diye haykırdı. On bin tekme teminatın olsun, hayvan!

–Ama, efendim...

–Defol, diyorum sana!

–Hayır, olmaz! diye cevap verdi Soun. En azından size şeyi haber vermeden olmaz...

–Neyi?

–Bay Wang'ın...

–Wang mı? Ne yaptı Wang? diye karşılık verdi hararetle Kin-Fo Soun'u at kuyruğundan yakalayıp. Ne yaptı?

–Efendim! diye cevap verdi Soun solucan gibi kıvrılarak, beyefendinin tabutunu Uzun Hayat Köşküne taşımamızı emretti ve...

–Öyle bir şey mi yaptı! diye haykırdı Kin-Fo yüzü aydınlanarak. Git, Soun, git, dostum! Al! Sana on tael ve Wang'ın söylediği her şeyi yap.

Bunun üzerine Soun sersemlemiş bir şekilde ve şunu tekrarlayarak odadan çıktı:

–Gerçekten de efendim delirdi, ama en azından cömert bir deliliğe yakalanmış!

Bu kez Kin-Fo'nun kuşku duyması imkânsızdı. Taiping kendisinin hayatına son vermek istediği Uzun Hayat Köşkünde canına son verecekti. Ona randevu verir gibi bir şeydi bu. O da bu randevuyu kaçırmayacaktı. Beklediği felaket gerçekleşmek üzereydi.

O gün Kin-Fo'ya ne kadar uzun geldi! Saatlerin suları alışıldık hızda akıyordu sanki! Yeşimtaşından kadran üzerindeki yelkovanla akrep tembellik ediyor gibiydi!

Nihayet ilk vakit güneşin ufukta kaybolmasına izin verdi ve gece yavaş yavaş yamenin etrafını sardı.

Soun sersemlemiş bir şekilde odadan çıktı.

Kin-Fo bir daha canlı çıkmamayı umduğu köşke gidip yerleşti. Uzun dinlenmeler için yapılmış gibi yumuşacık divanlardan birine uzandı ve bekledi.

O an yaşamının gereksiz hatıraları, can sıkıntıları, iğrenmeleri, zenginliğin yenemediği, fakirliğin iyice arttırdığı her şey zihninden geçti!

Zenginlik dönemine ilişkin hayatını aydınlatan tek bir pırıltı vardı, o da Kin-Fo'nun genç dul hanıma duyduğu sevgiydi. Bu his kalbi yakında duracakken kalbinin pırpır atmasına neden oluyordu. Ama zavallı Le-u'yu kendi sefaletine ortak etmek mi? Asla!

Dördüncü vakit, şafak sökmeden önceki, bütün hayatı bir süreliğine askıda kalmış gibi hissettiren o dördüncü vakit de Kin-Fo için heyecanlı hislerle geçti. Endişeyle etrafını dinliyordu. Gözleri karanlıklarda dolanıyordu. En ufak çıtırtıyı yakalamaya çalışıyordu. Birkaç kez temkinli bir elin kapıyı gıcırdatarak ittiğini işitir gibi oldu. Muhtemelen Wang onun uyuduğunu sanarak uykusunda ona son darbeyi verecekti!

O an içinde bir tür tepki meydana geliyordu. Taiping'in ortaya çıkmasından hem korkuyor hem de bunu istiyordu.

Beşinci vakitle birlikte şafak ufkun tepelerini aydınlattı. Yavaş yavaş gün ağardı.

Aniden salonun kapısı açıldı.

Bu son saniyede hayatı boyunca yaşadığından çok daha fazlasını yaşayarak Kin-Fo doğruldu!..

Soun elinde bir mektupla karşısına dikilmişti. –Çok acil! dedi sadece Soun.

Kin-Fo bir önseziye kapıldı. Üzerinde San Francisco pulu bulunan mektubu yakaladı, hızlıca okudu ve Uzun Hayat Köşkünden dışarı fırladı.

–Wang! Wang! diye bağırdı.

Hemencecik filozofun odasına gitti, kapıyı aceleyle açtı.

Wang artık orada değildi. Wang evde yatmamıştı ve Kin-Fo’nun bağırsık çağırışlarına ev ahalisi bütün yamenin altını üstüne getirdiğinde Wang’ın hiç iz bırakmadan gittiği kesinleşti.

X

CRAIG VE FRY’NİN “YÜZYILLIK”IN YENİ MÜŞTERİSİYLE RESMİ OLARAK TANIŞTIRILDIKLARI BÖLÜM

–Evet, Bay Bidulph, basit bir Borsa entrikası, tam Amerikan tarzı bir şey! dedi Kin-Fo sigorta şirketinin başmemuruna.

Saygıdeğer William J. Bidulph bu tür işleri bilen birisi olarak gülümsedi.

–Ama iyi bir oyundu, çünkü herkes inandı, dedi başmemur.

–Muhabirim bile kanmış! diye cevap verdi Kin-Fo. Sahte ödeme kesintileri, sahte iflas, sahte haber! Sekiz gün sonra açık gişelerde ödemeler yapılıyormuş.

İş halledilmişti. Hisse senetleri yüzde seksen kadar değer kaybedince Merkez Bankası en düşük rayiçten hepsini almış ve müdüre iflasın ne kazandırdığı sorulunca “Yüzde yüz yetmiş beş!” diye sevimli bir şekilde cevap vermiş adam. Artık tamamen iflas ettiğime inandığım o anda, aynı sabah elime geçen mektupta muhabirim bana bunları yazmıştı.

–Hayatınıza son mu verecektiniz? diye haykırdı William J. Bidulph.

–Hayır. Muhtemelen öldürülecektim, diye cevap verdi Kin-Fo.

–Öldürölmek mi?

–Yazılı iznimle, anlaşılmış, söz verilmiş bir cinayetle, ki bu da size...

–İki yüz bin dolara mal olacaktı, diye cevap verdi William J. Bidulph, çünkü bütün ölüm şekilleri sigorta edilmişti. Ah! Sizi çok özleyecektik sevgili beyefendi...

–Toplam maliyet için mi?..

–Ve de kârlar için!

William J. Bidulph müşterisinin elini aldı ve Amerikan tarzında dostça salladı.

–Ama anlayamadığım şey... diye ekledi.

–Anlayacaksınız, diye cevap verdi Kin-Fo.

Bunun üzerine Kin-Fo tamamen güvendiği birisiyle yaptığı anlaşmayı açıkladı. Adamın cebinde taşıdığı, onu her türlü kovuşturmadan muaf tutacak ve ceza almamasını sağlayacak olan bu mektupta yazılı olanları bile söyledi. Ama asıl önemli olan edilen vaat yerine getirelecekti, verilen söz tutulacaktı, buna hiç kuşku yoktu.

–Bu adam bir dostunuz mu? diye sordu başmemur.

–Bir dostum, diye cevap verdi Kin-Fo.

–O zaman, dostluğundan dolayı mı?..

–Dostluğundan dolayı, kim bilir belki de çıkar için! Öbürsem ona elli bin dolar güvence verdim.

–Elli bin dolar! diye haykırdı William J. Bidulph. Bu kişi o zaman Bay Wang mı?

–Ta kendisi.

–O bir filozof! Asla böyle bir şeyi kabul etmez...

Kin-Fo cevap verecekti:

“Bu filozof eski bir Taiping. Hayatının yarısı boyunca öldürdüğü kişiler Yüzyıllık’ın müşteri-

leri olsaydı şirketi batırmaya yetecek kadar cina-
yetler işlemiş birisi! On sekiz yıldan beri, o cani
içgüdülerini bastırabildi, fakat bugün ona böyle
bir fırsat verilmişken, beni iflas etmiş, ölmeye
kararlı birisi olarak bilirken, üstelik ölümümle
küçük bir servet edineceğini bilirken, kesinlik-
le tereddüt etmeyecektir..." Ama Kin-Fo bunla-
rın hiçbirini söylemedi. Böyle bir şey William J.
Bidulph'ın eski bir Taiping olarak eyalet valisine
ihbar etmekten çekinmeyeceği Wang'ı zor duru-
ma sokmak olurdu. Muhtemelen bu şekilde Kin-
Fo kurtulmuş olurdu, ama aynı zamanda filozofu
kaybederdi.

–Peki, bu durumda yapılacak basit bir şey var!
dedi sigorta şirketinin başmemuru.

–Nedir o?

–Bay Wang'ı anlaştmanın son bulduğunu haber
etmek ve bu tehlikeli mektubu ondan almak...

–Söylemesi yapmasından kolay, diye karşı-
lık verdi Kin-Fo. Dünden beri Wang kayıp ve hiç
kimse nereye gittiğini bilmiyor.

–Hmmm! dedi başmemur.

Bu ünlem başmemurun nasıl bir şaşkınlık içe-
risinde olduğunu gösteriyordu. Dikkatlice müşte-
risine baktı.

–Sevgili beyefendi, ölmek gibi bir niyetiniz
hâlâ var mı? diye sordu adam Kin-Fo'ya.

–İnanın bana, hayır, diye cevap verdi Kin-Fo.
Kaliforniya Merkez Bankasının bu olayı neredey-
se servetimi ikiye katladı, ben de evlenmeye ka-
rar verdim! Ama bunu ancak Wang'ı bulduktan
ya da ona tanıdığım süre son bulduktan sonra
yapacağım.

–Son bulmak mı?..

–Bu yılın 25 Haziran günü. Bu süre içinde Yüzyıllık Şirketi ciddi risk altında olacak. Bu yüzden gereken önlemleri almak size düşer.

–Dolayısıyla filozofu bulma işi de, diye ekledi saygıdeğer William J. Bidulph.

Başmemur elleri arkasına kavuşturup bir süre odada dolandı, ardından şöyle dedi:

–Tamam, her şeyi yapmaya hazır olan bu dostu yerin dibinde saklansa bile bulacağız! Böylece beyefendi sizi her türlü intihara karşı koruduğumuz gibi, her türlü cinayet teşebbüsüne karşı da koruyacağız!

–Ne demek istiyorsunuz? diye sordu Kin-Fo.

–Sigorta poliçesini imzaladığınız 30 Nisan gününden beri iki temsilciim her adımınızı takip etti, bütün yaptığınızı gözetledi, her hareketinizi gizlice izledi!

–Hiç fark etmedim...

–Çok dikkatli kişilerdir! Madem artık yaptıklarını gizlemeleri gerekmiyor, onları size takdim etmeme izin verin, elbette Bay Wang hariç.

–Seve seve, diye cevap verdi Kin-Fo.

–Madem siz buradasınız Craig-Fry da buralar da olmalı!

Ve William J. Bidulph bağırdı:

–Craig-Fry?

Gerçekten de Craig ve Fry özel çalışma odasının kapısının arkasında bulunuyorlardı. Yüzyıllık'ın müşterisini büronun girişine kadar "takip etmiş" ve çıkışta onu bekliyorlardı.

–Craig-Fry sigorta poliçesinin geçerli olduğu süre boyunca değerli müşterimizi kendisine kar-

şı değil de, onu öldürmeye söz veren kendi arkadaşısı, filozof Wang'a karşı korumanız gerekecek! dedi başmemur.

Ayrılmaz ikili durumdan haberdar edildi. Durumu anlayıp durumu kabul ettiler. Zengin Kin-Fo onlara aitti. Onlardan daha sadık hizmetçisi olmayacaktı.

Şimdi nasıl bir karar almalıydılar?

Başmemurun da belirttiği gibi iki seçenek vardı, ya Şanghay'daki evi sıkı gözetim altına alıp Craig-Fry fark etmeden Wang'ın eve girmesine engel olmak, ya da Wang'ın nerede bulunduğunu öğrenmek için köşe bucak araştırılıp artık geçersiz olan elindeki mektubu almak.

–Birinci seçenekten bir şey çıkmaz, diye cevap verdi Kin-Fo. Wang fark edilmeden evime kadar girmeyi başarır, çünkü benim evim onun evi. Bu yüzden onu ne pahasına olursa olsun bulmamız gerekiyor!

–Haklısınız beyefendi, diye cevap verdi William J. Bidulph. Adı geçen Bay Wang'ı bulmak, ki mutlaka onu bulacağız!

–Ölü ya da... dedi Graig

–Diri! diye ekledi Fry.

–Hayır! Canlı! diye haykırdı Kin-Fo. Wang'ın benim yüzümden bir an bile olsa tehlikede olmasını istemiyorum!

–Craig ve Fry, diye ekledi William J. Bidulph, altmış yedi gün daha müşterimizden sorumlu olacaksınız. Önümüzdeki 30 Haziran'a kadar, beyefendinin değeri iki yüz bin dolar.

Bunun üzerine Yüzyıllık'ın müşterisi ve başmemuru birbirinden ayrıldı. On dakika sonra Kin-

Fo, ondan ayrılmayacak olan iki korumanın eşliğinde yamenine dönmüştü.

Soun Craig ve Fry'ın resmi olarak eve yerleştiğini görünce belli bir hayal kırıklığına kapıldı.

Artık ne soru ne cevap, dolayısıyla ne de tael olacaktı!

Üstelik tekrar hayattan tat alan efendisi beceriksiz ve tembel uşağına kötü davranmaya başlamıştı. Bahtsız Soun! Geleceğin ona neler hazırladığını bir bilseydi ne derdi acaba!

Kin-Fo'nun ilk işi, Pekin'e, Şa-Kua caddesine eskisinden daha zengin olduğunu "fonograf"la bildirmek oldu. Le-u bir daha asla göremeyeceğini sandığı kişinin sesini, ona hoş tatlı sözler söylediğini dinledi. Kin-Fo, küçük ortanca kız kardeşiyle görüşecekti. Yedinci ayda ondan ayrılmamak üzere yanına koşacaktı. Ama onu fakirleştirmek istemediği gibi onu dul da bırakmak istemiyordu.

Le-u bu son cümlelerin ne anlama geldiğini pek anlamadı; iyice kavradığı şey de nişanlısının kendisine döndüğü, iki ay geçmeden kendisinin yanında olacağıydı.

O gün bütün Göksel İmparatorlukta hiçbir kadın genç dul kadar mutlu olmamıştı.

Gerçekten de Kaliforniya Merkez Bankasının kârlı işleminden sonra dört kat milyoner olan Kin-Fo'nun düşünceleri tamamen değişmişti. Yaşamaya ve iyi yaşamaya niyetliydi. Yirmi gün boyunca duyduğu heyecan onu tamamen başkalaştırmıştı. Ne mandarin Pao-Şen, ne tüccar Yin-Pang, ne eğlence düşkünü Tim, ne de aydın Hual onu görse İnci nehrinin üzerindeki çiçek-

gemilerinden birinde onlarla vedalaşan kayıtsız mizaçlı ev sahibini tanırdı. Hatta Wang bile orada olsaydı, gözlerine inanmazdı. Ama hiç iz bırakmadan ortadan kaybolmuştu. Şanghay'daki eve dönmüyordu.

Bu da Kin-Fo'nun ciddi ciddi dertlenmesine ve iki korumanın da her an endişelenmesine neden oluyordu.

Sekiz gün sonra, 24 Mayıs günü, filozoftan hâlâ hiç haber yoktu ve dolayısıyla izini sürmek için hiçbir imkân yoktu. Kin-Fo, Craig ve Fry yabancı bölgeleri, pazarları, şüpheli mahalleleri, Şanghay'ın çevresini araştırmış olsalar da, hiçbir şey bulamamışlardı.

Polisin en iyi tipao'ları keşfe çıkmış ancak onlar da bir şey elde edememişlerdi. Filozof bulunamıyordu!

Bununla birlikte gitgide daha da endişelenen Craig ve Fry önlemlerini iyice arttırmışlardı. Gece gündüz müşterilerinden asla ayrılmıyorlar, onun masasında yiyip onun odasında uyuyorlardı. Hatta olası bir hançer darbesine karşı çelikten bir zırh giymesini ve zehirlenmemesi için sadece haşlanmış yumurta yemesini önermişlerdi!

Şunu belirtmek gerekir ki, Kin-Fo bu önerilerini geri çevirdi. Yok artık sırf iki yüz bin dolar değerinde olduğu için bir de onu Yüzyıllık'ın gizli kasasında iki ay boyunca kilit altında tutsalardı!

O sıra her zaman kolaycı birisi olan William J. Bidulph, ödediği primi kendisine iade etmeyi ve sigorta poliçesini yırtmayı teklif etti.

* Müfettiş -çn.

–Üzgünüm, o iş bitti ve sonuçlarına katlanmanız gerekiyor, diye cevap verdi Kin-Fo açıkça.

–Öyle olsun, diye karşılık verdi engel olamadığı bir şeyden payına düşeni almaya hazır başmemur. Öyle olsun! Haklısınız! Kimse güvenliğinizi bizden daha iyi sağlayamaz!

–Bu kadar iyi fiyata da! diye cevap verdi Kin-Fo.

XI

KİN-FO'NUN ORTA İMPARATORLUĞUN EN ÜNLÜ ŞAHSİYETİ HALİNE GELDİĞİNE ŞAHİT OLDUĞUMUZ BÖLÜM

Her şeye rağmen Wang bulunamıyordu. Kin-Fo hiçbir şey yapamadığı, hiç olmazsa filozofun peşinden gidemediği için kuduruyordu. Bunu nasıl yapabilirdi, Wang hiç iz bırakmadan ortadan kaybolmuştu!

Bu karmaşık durum Yüzyıllık'ın başmemurunu sürekli kaygılandırıyordu. İlk başta bütün bunların ciddi olmadığını düşünmüş, Wang'ın sözünü tutmayacağına inanmış, hatta acayip bir ülke olan Amerika'da bile böyle lükslerin olmayacağına ikna olmuş, fakat Göksel İmparatorluk denilen bu tuhaf ülkede hiçbir şeyin imkânsız olmadığı kanaatine varmıştı. Nihayetinde Kin-Fo ile aynı kanıya varmıştı: Filozofu bulmazlarsa, filozof sözünü mutlaka tutacaktı. Ortadan kaybolması bile öğrencisinin hiç beklemediği bir anda, şimşek hızıyla, hızlı ve keskin bir el hareketiyle kalbinden vurmaya hazırlandığının bir göstergesiydi. Kurbanının cesedinin üzerine mektubunu bıraktıktan sonra rahat rahat Yüzyıllık'ın bürosuna gelip kendisine verilecek olan sigorta payını isteyecekti.

Bu yüzden Wang'ı haberdar etmek gerekiyordu; ama doğrudan ona haber vermek pek mümkün görünmüyordu.

Saygıdeğer William J. Bidulph basın gibi kolaylı yolları kullanmak zorunda kaldı. Birkaç gün içinde Çin gazetelerine ilan verildi; eski ve yeni dünyadaki yabancı gazetelere telgraf çekildi.

Pekin resmi gazetesi *Çing-Pao*, Şanghay ve Hong-Kong'da Çince yazılmış sayfalarında, Avupa, Kuzey ve Güney Amerika'da en yaygın olan gazetelerde şu satırlar yayınlandı:

“Şanghaylı Bay Wang'a, 2 Mayıs günü Bay Kin-Fo ile kendisi arasında yapılan anlaşmanın iptali edilmiş olduğu bildirilir. Bay Kin-Fo'nun yüzyıl yaşadıktan sonra ölmekten başka bir dileği yoktur.”

Bu tuhaf ilanın peşinden kuşkusuz çok daha işe yarayacak olan şu diğeri yayınlandı:

“Şanghay'da Yüzyıllık Şirketi'nin başmemuru William J. Bidulph'a aynı şehirden olan Bay Wang'ın şu anki yerini bildirene iki bin dolar veya bin üç yüz tael verilecektir.”

Verdiği sözü tutması için filozofun bu elli beş gün içinde dünyayı dolaşmaya koyulduğunu düşünmeye gerek yoktu.

O daha çok Şanghay çevresinde bir yerlerde her fırsatı değerlendirmeye hazır bekliyor durumda olmalıydı; ama saygıdeğer William J. Bidulph her önlemin alındığına inanmıyordu.

Birkaç gün geçti. Mevcut durumda bir değişiklik yoktu. Ne var ki Amerikalıların alışık oldukları bir yandan “WANG! WANG!” WANG!!!” diğeri yandan “KİN-FO! KİN-FO!! KİN-FO!!!” tarzında sayı-

sızca çoğaltılan bu ilanlar halkın dikkatini çektiği gibi herkesin kahkahalarına da neden oldu.

Göksel İmparatorluğun en ücra eyaletlerinde bile buna gülündü.

-Wang nerede?

-Kim Wang'ı gördü?

-Wang nerede oturuyor?

En ücra eyaletlerde bile buna gülündü.

–Wang ne yapıyor?

–Wang! Wang! Wang! diye bağıırıyordu Çinli çocuklar sokaklarda.

Kısa bir sürede bu sorular herkesin ağzında dolaşmaya başladı.

“En büyük arzusu yüz yıllık olmak” olan, ömür uzunluğu açısından Pekin Ahırlar Sarayı’nda yirminci beş yılını dolduran şu ünlü fille rakip olmayı iddia eden Kin-Fo, o saygıdeğer Göksel, eninde sonunda dillere düşmekten kaçınamazdı.

–Peki Bay Kin-Fo yaşılanıyor mu?

–Kendileri nasıllar?

–Düzgün hazmedebiliyor mı?

–Yaşlıların sarı elbisesini giydiğini görebilecek miyiz?*

Böylece alaycı sözlerle sivil veya asker mandarinler, Borsa simsarları, mağazalarında tüccarlar, sokakların ve meydanların ortasında halktan insanlar, su üstünde yüzen şehirlerinde kayıkçılar konuşuyorlardı.

Çinliler çok neşeli, çok alaycı insanlardır ve şunu kabul etmek gerekir ki bu olayın eğlenceli bir yanı vardı. Böylece türlü çeşit şakalar ve hatta özel hayatın duvarlarını aşan karikatürler ortaya çıkmıştı.

Bu olup bitenlerden hiç hoşlanmayan Kin-Fo bu tuhaf ünün sıkıntılarına sabretmek zorunda kaldı. Hatta söğüt dallarında esen rüzgâr “Mançiang-Hung” havasında şarkı bile yazıldı. Başka bir ezgi onu komik bir şekilde sahnelendi-

* Seksen yaşına ulaşan her Çinli sarı elbise giyme hakkını elde eder. Sarı renk imparatorluk ailesinin rengidir ve bu izinle yaşlılar şereflendirilmiş olur –J. V.

riyordu: Yüzyıllık'ın Beş Vakti! Nasıl da ilgi çekici bir başlık! Nüshası üç sapek'e ne çok satıldı!

Kin-Fo adının geçtiği bütün bu olaylara öfke-den kudururken, William J. Bidulph aksine kendisini alkışlıyordu. Ama yine de Wang bütün gözlerden ıraktaydı.

Ne var ki olaylar öyle ileri gitti ki Kin-Fo için durum artık tahammül edilecek gibi olmamaya başladı. Dışarı mı çıktı? Her yaştan, her cinsiyetten Çinli alayı sokaklarda, rıhtımda, hatta yabancı bölgelerde, kırlarda ona eşlik ediyordu. Geri dönecek miydi? En çirkef türden şakacı bir topluluk yamenin kapısında toplanıyordu.

Her sabah, uşaklarının kendisini vaktinden önce Uzun Yaşam Köşkü'ndeki tabuta koymadıklarını göstermek için odasının balkonunda görünmesi gerekiyordu. Gazeteler ironik yorumlarla, sanki tahtta bulunan Çing hanedana aitmiş gibi sağlıklıyla ilgili alaycı bültenler yayınlıyordu. Kısacası iyice gülünç duruma düşmüştü.

Bu yüzden bir gün, 21 Mayıs günü, bu çok incinmiş Kin-Fo saygıdeğer William J. Bidulph'la görüşmeye gitti ve derhal şehirden ayrılmaya niyetli olduğunu bildirdi. Şanghay'dan ve Şanghaylılardan artık sıkılmıştı.

–Belki daha fazla risk almış olacaksınız! diye belirtti haklı olarak başmemur.

–Hiç önemi yok! diye cevap verdi Kin-Fo. Gerekli önlemleri alınız.

–Ama nereye gideceksiniz?

–Kafama göre.

–Nerede duracaksınız?

–Hiçbir yerde!

–Ne zaman döneceksiniz?

–Asla.

–Peki Wang’dan haber alırsam?

–Wang’ın canı cehenneme! Ah! Bu saçma mektubu ona vermekle ne budalalık ettim!

Aslında Kin-Fo filozofu bulmak için içten içe yanıp tutuşuyordu. Hayatının başkasının elinde olması onu iyice öfkeliendiriyordu. Artık takıntıya dönüşmüştü. Bir aydan fazla bu koşullarda beklemek, asla buna boyun eğmeyecekti! Koyun kudurmaya başlamıştı!

–Tamam, gidin öyleyse, dedi William J. Bidulph, Craig ve Fry gittiğiniz her yere sizi takip edecek!

–Nasıl isterseniz, diye cevap verdi Kin-Fo, ama haberiniz olsun koşmaları gerekecek.

–Koşacaklar, sevgili beyefendi, koşacaklar ve bacaklarından tasarruf edecek insanlar değiller!

Kin-Fo yamene döndü ve yola çıkmak için derhal hazırlıklarını yaptı. Yolculukları sevmediği için buna canı sıkılan Soun efendisine eşlik edecekti. Ama saçından bir parça daha gitmesine neden olacağı için hiç ses çıkartmadı.

Fry-Craig’e gelince, gerçek Amerikalılar olarak dünyanın öbür ucuna olsa bile yola çıkmaya her zaman hazırlardı. Sadece tek bir soru sordular:

–Beyefendi nereye... dedi Craig.

–Gidecek? diye ekledi Fry.

–Önce Nan-King’e, ardından cehenemme!

Aynı anda aynı gülümseme Craig-Fry’ın dudaklarında belirdi. İkisi de buna sevinmişti! Cehenneme! Bundan daha çok hoşlarına gidecek bir şey yoktu! Saygıdeğer William J. Bidulph’tan müsaade alıp Göksel İmparatorlukta yolculuk

ederken kimsenin dikkatini çekmemek için Çin kıyafetleri giyip yola çıkacaklardı.

Bir saat sonra Craig ve Fry yanlarında çantaları, kemerlerinde tabanca, yamene döndüler.

Gece çökerken Kin-Fo ve yol arkadaşları fark edilmeden Amerikan bölgesindeki limana gittiler ve burada Şanghay Nan-King seferlerini gerçekleştiren buharlı gemiye bindiler.

Bu yolculuk yalnızca bir geziydi. On iki saatten az bir sürede steamboat*, denizin kabarmasından faydalanarak Mavi Nehir yoluyla Güney Çin'in eski başkentine kadar yol alabiliyordu.

Bu kısa yolculuk boyunca Craig-Fry bütün yolcuları inceden inceye inceledikten sonra kıymetli Kin-Fo'larının her şeyiyle ilgilendiler. Filozofu tanıyorlardı –üç yabancı bölgede bu sempatik ve candan simayı kim tanınmazdı!– ve kendilerini gemiye kadar takip etmediğinden emin oldular. Bu önlemleri aldıktan sonra sürekli gözleri Yüzyıllık'ın müşterisinin üzerindeydi: Yaslandığı duvarları elleriyle yoklamalar, bazen durduğu köprüleri ayaklarıyla denemeler, kazanlarını kuşukulu gördükleri kazan dairesinden Kin-Fo'yu uzak tutmalar, akşamın sert rüzgârında durmasına, gecenin nemli havasında üşütmesine izin vermeme-ler, kamarasının lombozlarının iyice kapatıldığını denetlemeler, efendisi çağırdığında asla bulunmayan ilgisiz uşak Soun'u azarlamalar, ilk vakitte çay ve pasta servisinde uşağın işlerini üstlenmeler, son olarak Kin-Fo'nun kamara kapısının önünde elbiseleriyle, steamboat patlama veya çarpışma

* Yelkenli ve buharlı gemi –çn.

sonucu nehrin derinliklerine batması durumunda yardımına koşmak için kucaklarında can kurtaran yeleğiyle nöbet tutmalar! Fakat Fry-Craig'in sınırsız hizmetini deneyecek herhangi bir kaza meydana gelmedi. Buharlı gemi, Vusung nehrini hızlıca inmiş, Yang-Tse-Kiang'a, diğer adıyla Mavi Nehre varmış, Tsong-Ming adasını geğmiş, U-Song ve Langşhan fenerlerini geride bırakmış, nehrin kabarmasıyla Kiang-Su eyaletini kat etmiş ve 22 Mayıs sabahında İmparatorluğun eski kentinin limanına sağ salim yolcularını indirmişti.

İki koruma sayesinde Soun'un sağı yolculuk esnasında bir milim bile kısalmamıştı. Bu yüzden tembel uşak şikâyet etmekte haksızlık etmiş olurdu.

Kin-Fo řanghay'dan ayrıldıktan sonra ilk önce Nan-King'e uęraması nedensiz deęildi. Filozofu burada bulma ihtimali olduęunu dūřünüyordu.

Bazı hatıraları Wang'ı řang-Mao'ların en önemli başkaldırı merkezi olan bu zavallı şehre getirmiş olabilir. Bu şehir Taipinglerin imparatoru ilan edilen ve Manęuları bu kadar uzun süre güç durumunda bırakan, sade bir okul hocası olan, herkesin korktuğu Rong-Siu-Tsien tarafından işgal edilip korunmamış mıydı? Yeni "Büyük Barış" dönemini bu şehirde ilan etmemiş miydi? 1864 yılında dūřmanlarının eline dūřmemek için burada kendini zehirlememiş miydi? İmparator taraftarları kısa zaman sonra kellesini kesecek oldukları oęlu eski krallar sarayından kaçmamış mıydı? Ateře verilmiş şehrin yıkıntıları arasında kemikleri mezar-

* Taiping kelimesinin anlamı -J. V.

dan çıkartılıp en aşağılık hayvanların önüne atılmamış mıydı? Son olarak üç günde Wang'ın üç bin eski yoldaşı bu eyalette katledilmemiş miydi?

Yani, hayatında meydana gelen değişimlerden dolayı bir tür nostaljiye kapılan filozofun kişisel hatıralarıyla dolu bu yere sığınmış olması mümkündü. Buradan birkaç saatte Şanghay'a dönüp darbesini vurabilirdi...

İşte bu yüzden Kin-Fo ilk önce Nan-King'e gelmeyi tercih etmişti ve yolculuğunun ilk durağı olarak burayı seçmişti. Burada Wang'la karşılaşırса her şeyi anlatır ve bu saçma duruma son verebilirdi. Wang görünmezse, anlaştıkları süre geçene kadar da –ki bu tarihten sonra eski öğretmeninden ve dostundan korkması gerekmeyecekti– Göksel İmparatorlukta yolculuğuna devam edecekti.

Craig ve Fry'in eşlik ettiği, Soun'un da takip ettiği Kin-Fo eski başkentin dörtte üçünün çöl gibi sardığı neredeyse kimsenin yaşamadığı o mahallelerden birinde yer alan otele gitti.

–Ki-Nan ismiyle yolculuk ediyorum, demekle yetindi Kin-Fo yoldaşlarına, gerçek ismimin hiçbir koşul ve şartta söylenmesini istemiyorum.

–Ki... dedi Craig.

–Nan, diye tamamladı Fry.

–Ki-Nan, diye tekrarladı Soun.

Anlaşıldığı üzere Şanghay'daki ününün sıkıntılarından kaçan Kin-Fo yolda bu tatsız ünle karşılaşmak istemiyordu. Zaten Fry-Craig'e filozofun Nan-King'de olma olasılığından hiç bahsetmemişti. Bu titiz temsilciler müşterilerinin parasal değerinin gerekli kıldığı, ancak Kin-Fo'yu epey bir rahatsız edecek bir sürü önlem alırlardı. Gerçekten de

ceplerinde bir milyonla tekin olmayan bir ülkede yolculuk etselerdi, bu kadar temkinli davranamazlardı. Aslında Yüzyıllık onların koruması altına almaları için bir milyon vermiş sayılmaz mıydı?

Bütün gün Nan-King'in mahallelerini, meydanlarını ve sokaklarını gezerek geçti. Batı Kapısından Doğu Kapısına, Kuzeyden Güney'e eski ihtişamını fazlasıyla yitirmiş olan şehir hızlıca katedildi. Kin-Fo hızlı adımlarla ilerliyor, az konuşuyor, her şeyi iyice gözlemliyordu.

Ne halkın çoğunluğunun gidip geldiği su kanallarında, ne de yıkıntılar arasında kaybolmuş ve yabancı otlarların bastığı taş döşemeli sokaklarda hiçbir kuşkulu simayla karşılaşmadılar. Yarısı yıkılmış mermerden revakların altında, Wang'ın muhtemelen son ana kadar karşı koyduğu bu olağanüstü çatışmanın sahnesi olan İmparatorluk Sarayı'nın yerini belirten yanmış surların yakınlarında hiçbir yabancı görünmedi. Hiç kimse yabancıların bakışlarından kaçmaya çalışmadı, ne Nan-Kinglerin 1870'de kılıçtan geçirmek istedikleri Katolik misyonerlerin yamenlerinin etrafında, ne de Taipinglerin yerleri döşedikleri ünlü porselen kulesindeki yok edilmez tuğlardan yeni yapılmış silah fabrikasının çevresinde.

Yorgunluğun hiç etki etmediği Kin-Fo sürekli yürüyordu. Zayıflık belirtisi göstermeyen iki koruması peşinde, bu tür idmanlara pek alışkın olmayan Soun'u geride bırakarak, Doğu Kapısından çıktı ve ıssız kırlara doğru ilerlediler.

Granitten dev hayvanların kenarında bulunduğu, bitmek bilmeyen bir cadde surlardan az bir mesafe uzaklıkta belirdi.

Bitmek bilmeyen bir cadde.

Kin-Fo bu caddeyi adımlarını daha da hızlandırarak takip etti.

Caddenin sonunda küçük bir tapınak vardı. Arkasında bir tepe kadar yüksek bir “kurgan” yükseliyordu. Bu tepeliğin altında imparatorluk makamına yükselmiş olan bonz, beş asır önce yabancı

egemenliğe karşı koymuş gözü pek yurttaşlardan biri olan Rong-U yatıyordu. Filozof, Ming hanedanın kurucusunun yattığı mezarın üzerinde bu şanlı hatıralara tekrar dalmak için buraya gelmiş olmasın?

Kurgan ıssız, tapınak terk edilmişti. Mermerde belli belirsiz yontulan bu sütunlardan, caddeyi dolduran yegâne bu fantastik hayvanlardan başka muhafız yoktu.

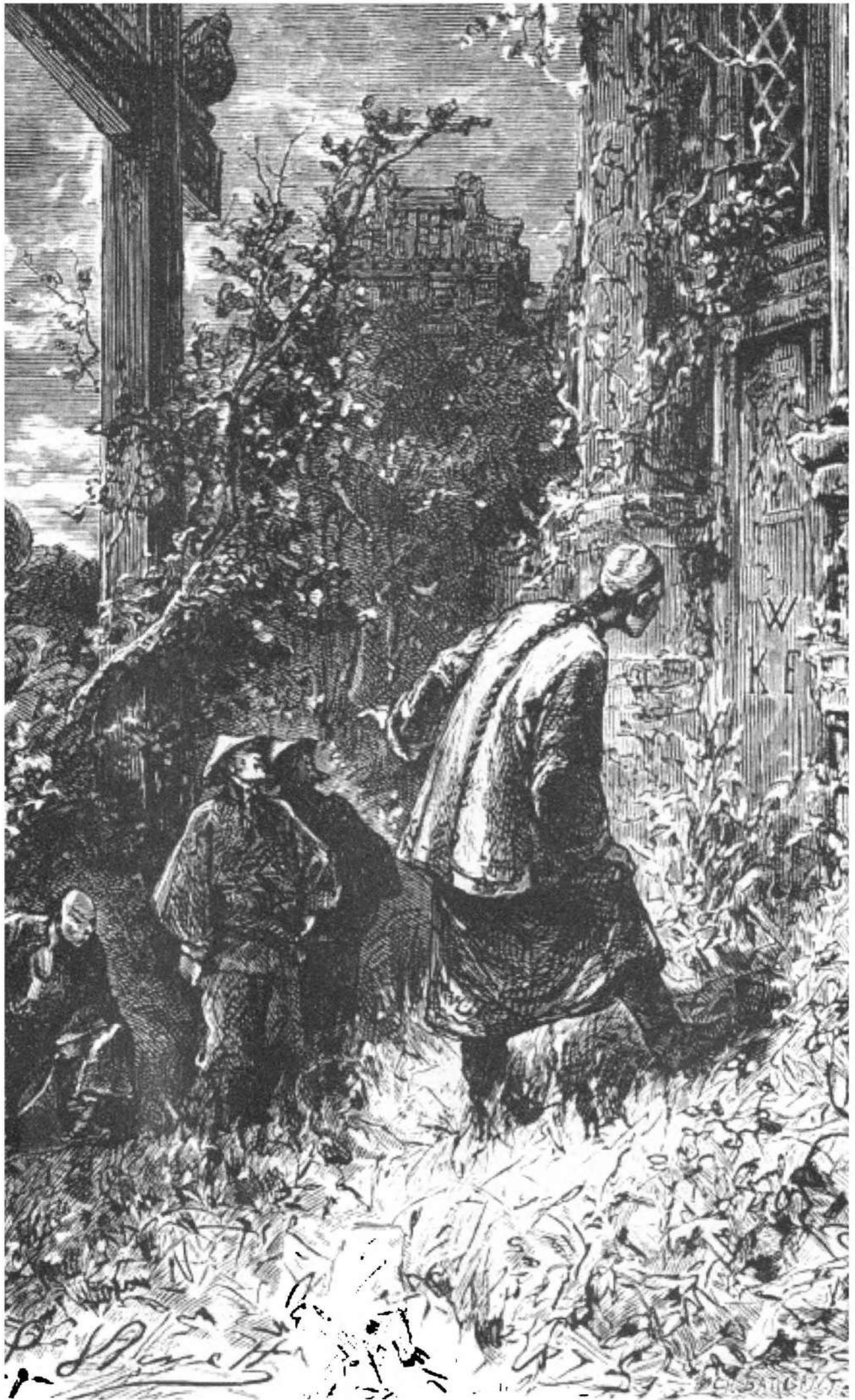
Fakat tapınağın kapısının üzerinde Kin-Fo bir elin çizdiği birkaç işaret heyecanla fark etti. Yaklaştı ve şu üç harfi okudu:

W.

K.F.

Wang! Kin-Fo! Filozofun yakın zamanda buradan geçtiğine dair hiç kuşku yoktu. Kin-Fo hiçbir şey söylemeden etrafa baktı, gözleriyle aradı... Ama kimse yoktu.

Akşam Kin-Fo, Craig ve Fry, ayak sürüyen Soun otele döndüler ve ertesi sabah Nan-King'den ayrıldılar.

Yaklaştı ve harfleri okudu.

XII

KİN-FO'NUN, PEŞİNİ BIRAKMAYAN İKİ KORUMASI VE UŞAĞININ MACERAYA ÇIKTIKLARI BÖLÜM

Göksel İmparatorluğun büyük nehir veya yolculuğa elverişli yollarında, su kanallarında ve derelelerinde koştugu görünen bu yolcu kimdi? Bir gün öncesi bir gün sonrasında nerede olacağını bilmeden ilerliyor, hiç durmadan ilerliyordu. Şehirlere bakmadan şehirlerden geçiyor, yalnızca birkaç saat uyumak için otel ve hanlarda konaklıyor, atıştırarak için restoranlara uğruyordu. Para elinde durmuyor, savurganca harcıyor, ilerleyişini hızlandırmak için hiçbir harcamadan kaçınılmıyordu.

İşle ilgilenen bir tüccar değil. Bakanın önemli ve acil bir görevle görevlendirdiği bir mandarin değil. Doğanın güzelliklerini arayan bir sanatçı da değil. Tutkusundan dolayı Eski Çin'in Bonz veya Lama tapınaklarında gizli kalmış antik belgelerin peşine düşmüş bir aydın, bir bilgin de değildi. Üniversite rütbesini kazanmak için Sınav Pagodası'na giden bir öğrenci olmadığı gibi kutsal banyanların kökleri arasında yükselen küçük kır sahnelerini teftiş etmek için kırlarda koşan bir

* Hindistana'a özgü, dallarından yere kadar inen, ağaca besin ve destek sağlayan köklere sahip bir incir ağacı –çn.

Buda Rahibi de değildi, hele Göksel İmparatorluğun kutsal beş dağından birine dilek adamaya gelen bir hacı hiç değildi.

Her zaman hazır olan Fry-Craig'in eşlik ettiği, gitgide iyice yorulan Soun'un takip ettiği sahte Ki-Nan'dı bu. Tuhaf ruh halinin kendisini bir yandan kaçmaya, diğer yandan bulunamayan Wang'ı aramaya iten Kin-Fo'ydu bu. Bu bitmek bilmeyen gelgitlerden yalnızca mevcut durumunu unutmaktan ve belki de tehdidi altında bulunduğu görünmez tehlikelere karşı bir güvenceden başka bir şey istemeyen Yüzyıllık'ın müşterisiydi. En iyi atıcı bile hareket halindeki bir cismi vuramama şansı vardır ve Kin-Fo asla durmayan bu hedef olmak istiyordu.

Yolcular Nan-King'den Mavi Nehirde seferleri yapan, su üstünde yüzen geniş otelleri andıran şu hızlı Amerikan steamboat'lardan birine bindiler. Altmış saat sonra Yang-Tze-Kiang deresinin ortasında yükselen ve bonzların terk ettikleri bir tapınağın tepesini cesurca taçlandığı "Küçük Yetim" ismiyle bilinen şu tuhaf kayaya bile bakmadan Ran-Keu'da indiler.

Mavi Nehir ile onun önemli kolu olan Ran-Kiang'ın birleştiği noktada bulunan Ran-Keu'da gelişigüzel ilerleyen Kin-Fo sadece yarım gün burada mola vermişti. Burada da tamir edilemez şekilde yıkıntı halinde Taiping anıtları bulunuyordu. Fakat ne nehrin kolunun sağ kıyısında inşa edilmiş Ran-Yang-Fou vilayetinin yalnızca bir ek-

* Güney Çin'de dereler ve nehirler "Kiang" son ekiyle belirtilirken Kuzey Çin'de "Ro" ile belirtilir -J. V.

lentisi olan bu ticari şehirde ne de Ru-Pe Eyaleti-
nin başkenti olan, nehrin sağ kıyısında yükselen
U-Çang-Fu'da bir türlü bulamadıkları Wang'dan
bir iz vardı. Nan-King'de taçlı bonzun mezarında
bulduğu o korkutucu harfler yoktu.

Craig ve Fry, Çin'de yaptıkları bu yolculuk sa-
yesinde örf adetler veya şehirler hakkında ufak
tefek bilgi edinmeyi umduysalar tez vakitte yanıl-
dıklarını anladılar. Hatta not alacak bile vakitleri
yoktu ve izlenimleri muhtemelen birkaç şehir ve
kasaba adıyla ya da ayın günleriyle sınırlı kalırdı!
Ne var ki ikisi de ne meraklı ne de gevezeydiler.
Neredeyse birbirleriyle hiç konuşmuyorlardı. Za-
ten neye yarardı?

Craig'in düşündüğünü Fry da düşünüyordu.
Konuşmaları muhtemelen monologdan ibaret ka-
lırdı. Bu yüzden müşterileri gibi onlar da pek çok
Çin şehrinde yaygın olan merkezlerinin ölü ama
kenar mahallelerinin canlı görünümelerini fark et-
memişlerdi. Ran-Keu'da geniş ve dikdörtgen so-
kaklarıyla, zarif binalarıyla, Avrupa mahallesini ve
Mavi Nehrin kıyısı boyunca bulunan uzun ağaçlı
gezi yerini göz ucuyla fark etmişlerdi. Gözleri yal-
nızca bir adamı arıyordu ve bu adam görünmezdi.

Ran-Kiang'ın sularını kabartan gelgit sayesinde
de steamboat nehrin bu kolunu yüz otuz fersah
boyunca Lao-Ro-Keu'ya kadar çıkabilecekti.

Kin-Fo hoşuna giden bu tür taşımacılıktan vaz-
geçecek birisi değildi. Tam tersine Ran-Kiang'ın
gemileri taşıyamadığı noktaya kadar bu şekilde
devam etmeyi kafaya koymuştu. Oradan sonra
da bir çaresine bakacaktı. Craig ve Fry, bütün yol-
culuğun böyle olmasından başka bir şey dilemi-

yorlardı. Gemide gözetim daha kolay, tehlikeler daha az tehditkardı. Daha sonra Orta Çin'deki eyaletlerin tekin olmayan yollarında durum başka olacaktı.

Soun'a gelince steambot'taki hayat ona uyuyordu. Yürümüyordu, bir şey yapmıyordu, efendisini Craig-Fry'nin ilgi alakasına bırakıyordu, kendi köşesinde uyumaktan başka bir şey düşünmüyordu, tabi kahvaltısını, öğle ve akşam yemeğini iyice yedikten sonra, üstelik yemekler de inanılmaz güzeldi!

Birkaç gün sonra gemide servis edilen yemeklerde meydana gelen bir değişiklik bu cahilden başka herkese yolcuların coğrafi konumlarında bir bölge değişikliği olduğunu gösterirdi.

Gerçekten de yemeklerde pirincin yerini mayasız ekmek şeklinde buğday aldı. Bunun özellikle fırından çıkar çıkmaz yendiğinde tadı hoş sayılırdı.

Gerçek bir Güney Çinli olan Soun alışık olduğu pirinci özledi. Küçük çubuklarını öyle hünerle kullanıyordu ki kâseden alıp küçük pirinç tanelerini geniş ağzına atıyordu, üstelik inanılmaz miktarlar yiyebiliyordu! Pirinç ve çay, gerçek bir Göğün Oğlu'na başka ne gerekebilirdi ki!

Ran-Kiang nehrini çıkan steamboat buğday bölgesine girmişti. Burada ülkenin engebeleri iyice belirginleşmişti. Ufukta eski Ming hanedanı döneminde yapılmış kalelerin taçlandığı birkaç dağ belirdi. Nehrin sularını tutan yapay yamaçlar, derinliklerinden kaybederek genişleyen daha sığ nehirlere yerlerini bıraktılar. Guan-Lo-Fo ilçesi göründü.

Gümrük binalarının önünde gemiye yakıt yüklemek için birkaç saat gerekiyordu, ama bu mola esnasında Kin-Fo gemiden inmedi bile. Kendisini kayıtsız bırakan bu şehirde ne işi olabilirdi? Filozofun izine rastladığından beri tek bir arzusu vardı: Wang'ı yakalayamayacağı ve Wang'ın da kendisini yakalayamayacağı Orta Çin'in derinliklerine doğru ilerlemek.

Guan-Lo-Fu'dan sonra birbirinin karşısında inşa edilmiş iki şehirden, sağ kıyıda ticaret kenti Fan-Çeng'den, sol kıyıdaysa vilayet olan Siang-Yang-Fou'dan geçtiler. Birincisi, halk kalabalığıyla ve iş kargaşasıyla doluyken, canlı olmaktan ziyade ölü olan ikincisi, yöneticilerin evleriyle doluydu.

Fan-Tcheng'den sonra Rang-Kian Nehri ani bir açılışla doğrudan kuzeye çıkarak Lao-Ro-Keu'ya kadar hâlâ gemiyle yolculuk edilebilir durumdaydı. Ama su olmadığı için steamboat daha ileri gidemedi.

Artık durum farklıydı. Bu son noktadan sonra yolculuk koşullarını değiştirmeleri gerekti. Su yollarını, "yürüyen yolları" ve kendi kendine ilerleyen bu yolları bıraktılar, artık gemilerin kayar gibi tatlı ilerleyişinin yerini Göksel İmparatorlukta kullanılan o acınası araçların sarsıntıları, çarpmaları yer alacaktı. Zavallı Soun! Onun için sıkıntı, yorgunluk, azar dönemi tekrar başlayacaktı!

Gerçekten de Kin-Fo'yu eyalet eyalet, şehir şehir gezme keyfinde takip eden herkes epey uğraşırdı! Bir gün arabayla yolculuk ediyordu, ama nasıl bir araba! Demirden iri çivilerle iki tekerleğin dingiline sertçe tutturulmuş, ilerlemesi gere-

kirken duran veya geri geri giden katırların çektiği yağmur suyunun ve güneş ışığının geçtiği basit bir bezle üstü kapalı sandıktan ibaret bir araba! Başka bir gün iki uzun bambu parçasına asılı bir tür nöbetçi kulübesini andıran katır sandalyesine uzanmış olarak görülüyordu ve öyle şiddetli sarsıntılara ve yalpalamalara maruz kalıyordu ki sandal olsa boydan boya çatlardı.

Craig ile Fry'sa yaver gibi iki eşek üzerinde, sandalyeden daha da çok sarsılarak ve kış baş vurarak yanında ilerliyordu. Soun'a gelince yürüyüş ister istemez hızlandığı durumlarda homurdanarak, söverek, gereğinden fazla Kao-Liang rakısıyla kendisini teselli ederek yaya olarak yol alıyordu. O da yalpalamalara maruz kalıyordu, ama onun yalpalamaları yolun düzensizliğinden kaynaklı değildi! Kısacası dalgalanan bir denizde küçük grup bu kadar sarsıntı geçirmezdi.

Kin-Fo ve yol arkadaşları at üzerinde –kötü atlar üzerinde, buna inanın– Tang hanedanının imparatorlarının eskiden kaldıkları, Orta İmparatorluğun eski başkenti olan Si-Gnan-Fu'ya girdiler.

Fakat Şen-Si'nin bu uzak eyaletine ulaşmak için, kurak ve çıplak uçsuz bucaksız ovalarını geçmek için ne çok yorgunluğa ve hatta tehlikeye göğüs germek gerekiyordu!

Güney İspanya'nın enleminde bulunan bu bölgede mayıs güneşi şimdiden dayanılmaz bir ısı yayıyordu ve taşlaşma rahatlığını hiç tanımamış ince bir yol tozunu havalandırıyor. Sağlıksız bir duman gibi havayı kirleten bu sarı kasırgalardan baştan ayağa kirlenmiş olarak çıkılıyordu. Burası “lös” bölgesiydi, Kuzey Çin'e özgü, “toprak

ve kaya olmayan, başka bir deyişle katılaşmaya vakti olmamış bir taş” gibi tuhaf jeolojik bir oluşumdu bu.

Tehlikelere gelince bunlar, polislerin hırsızların bıçak darbesinden fazlasıyla korktukları bir yörede fazlasıyla gerçektir. Şehirlerde tipao’lar alçakların elini kolunu sallayarak istediklerini yapmalarına izin veriyorlarsa, şehrin merkezinde halk geceleri sokaklara çıkamıyorsa, yolların ne kadar güvenli olduğunu bir de siz düşünün! Şüpheli gruplar, birkaç kez lös katmanları arasında derince kazınmış olan geçitlere girerken yolcu geçitinde durakladılar; ama kemerlerinde tabanca- larla Craig-Fry’ın görünmesi şu ana kadar bu yol hırsızlarını uzakta tutmuştu. Fakat birçok durumda Yüzyıllık’ın temsilcileri kendileri için olmasa da korumakla görevlendirildikleri canlı milyon için ciddi kaygılara kapıldılar. Kin-Fo’nun Wang’ın hançer darbesiyle ölmesi ya da saldırganın bıçak darbesiyle can vermesi durumunda sonuç aynıydı. Şirketin kasası darbeyi almış olacaktı.

Kendisi de silahlı olan Kin-Fo’nun bu koşullarda tek istediği kendini korumaktır. Hayatını her zamankinden çok önemsiyordu ve Craig-Fry’ın da söylediği gibi “canını korumak için kendisini öldürtebilirdi.”

Si-Gnan-Fu’da filozofun herhangi bir izine rastlamaları pek olası değildi. Asla eski bir Taiping buraya sığınmayı düşünmezdi. Burası ayaklanma döneminde asilerin kalın surlarını geçemedikleri ve kalabalık bir Mançu garnizonun bu-

* Léon Rousset –J. V.

lunduğu bir şehirdi. Bu şehirde çok sayıda bulunan ilginç arkeoloji eşyalarna ilgi duymadığına göre, epigrafi –ki “Tablet Ormanı” adını taşıyan müze bu noktada sayısız zenginliklere sahiptir– konusunda uzman olmadığına göre Wang’ın burada ne işi olabilirdi?

Burası “lös” bölgesiydi.

Bu yüzden Orta Asya, Tibet, Moğolistan ve Çin arasında önemli bir ticaret merkezi olan bu şehre vardığı günün ertesi günü Kin-Fo buradan ayrılıp kuzey yolunu takip etti.

Kao-Lin-Sien'den, Sing-Tong-Sien'den geçerek, lös katmanının içinden aktığı için suları lösün sarı rengiyle yüklü olan Uei-Ro vadisinin yolunu takip ederek küçük grup 1860 yılında korkunç bir Müslüman ayaklanmasının merkezi olan Rua-Çeu'ya vardılar. Buradan bazen sandalla, bazen yük arabasıyla Kin-Fo ve yol arkadaşları büyük yorgunluklar pahasına Uei-Ro'nun ve Ruang-Ro'nun birleştiği noktada yer alan Tong-Kuan kalesine vardılar.

Ruang-Ro ünlü Sarı Nehirdir. Doğu eyaletlerini geçerek aynı adı taşıyan, ancak nasıl ki Kızıldeniz kırmızı değilse, Beyazdeniz beyaz değilse, Karadeniz de kara değilse, kendisi de sarı olmayan bir nehir denize dökülmek için doğrudan kuzeyden iner. Evet! Rengi Göğün Oğulları imparatorlarının rengi olduğuna göre göksel kökenli bu ünlü nehir, aynı zamanda günümüzde İmparatorluk Kanalı'nın kullanılamamasına neden olan korkunç taşkınlıklarından dolayı da "Çin'in Üzüntüsü" adını da taşır.

Tong-Kuan'da yolcular gece bile güvende olacaklardı. Burası ticaretle uğraşan bir şehir değil, Çin ordusunun birinci kategorisini oluşturan Mançu Tatarların göçebe karargâhlarından değil de sabit ikametli askeri bir şehirdi! Belki Kin-Fo burada birkaç gün dinlenmeyi düşünmüştü. Belki de iyi bir sofrası, iyi yatakları, iyi odaları olan düzgün bir oda bakacaktı – buna Fry-Craig hayır demezdi, hele Soun hiç reddetmezdi!

Ama bu beceriksiz uşak ki bir tutam saçla bunun bedelini ödedi, gümrükte efendisinin sahte adını verecek yerde gerçek adını verdi.

Artık Kin-Fo'ya değil Ki-Nan'a hizmet etme şerefine sahip olduğunu unutmuştu. Nasıl bir öfkeydi bu! Kin-Fo'nun derhal şehirden ayrılmasına neden oldu. İsmi beklenen etkisini göstermişti. Ünlü Kin-Fo Tong-Kuan'daydı! Herkes "tek derdi yüz yıl yaşamak olan" bu eşi benzeri olmayan adamı görmek istiyordu!

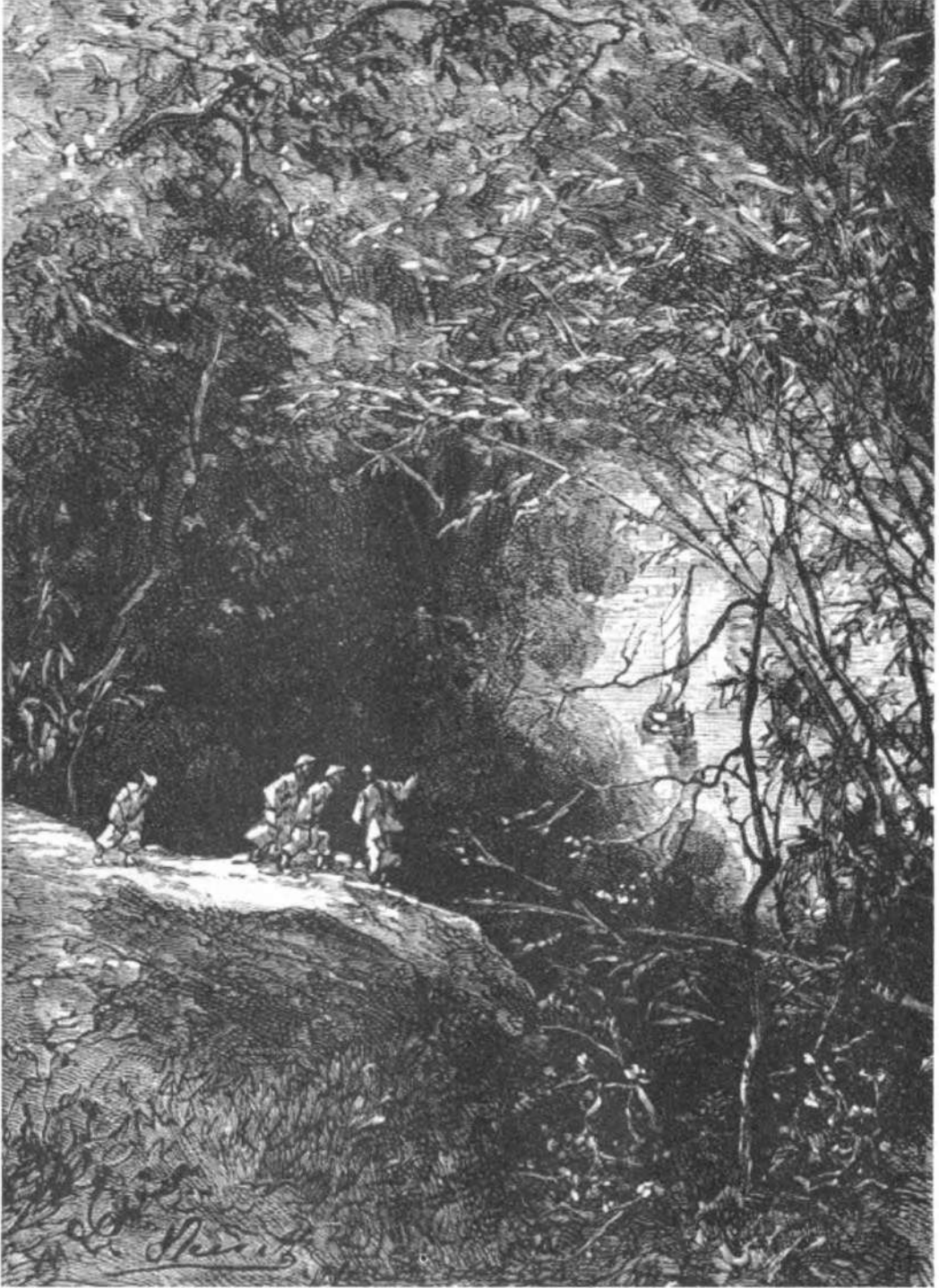
Tüyleri sinirden diken diken olmuş yolcu, peşinde korumaları ve uşağı, etrafını saran meraklı kalabalıktan kaçacak kadar vakti olmuştu. Bu kez yaya olarak kaçmak zorunda kaldı, yaya olarak! Sarı Nehrin kıyısını takip etti, kılık değiştirmiş olmasının onlara birkaç saat sükûnet sağlayabileceği, yol arkadaşlarıyla birlikte bitkin düşüp mola verebilecekleri küçük bir kasabaya kadar yola devam etti.

Tamamen paniklemiş olan Soun artık tek bir kelime söylemeye cesaret edemiyordu. Artık tepesinde ufacık bir sıçan kuyruğu kadar kalmış saçıyla kendisi alay konusu olmuştu! Çocuklar peşinden koşup bin bir gülünç lafla ona sataşıyordu.

Bu yüzden varacakları yere varmakta acele ediyordu! Ama neye varmaya çalışıyorlardı? Çünkü efendisi William J. Bidulph'a da söylediği gibi kafasına göre gidiyordu!

Bu kez Kin-Fo'nun sığındığı Tong-Kuan'dan yirmi li mesafede bulunan bu basit kasabada ne at ne eşek ne yük arabası ne de iskemle vardı. Burada kalmaktan ya da yaya olarak yola devam etmekten başka seçenekleri yoktu. Bu da mevcut durumda

pek felsefe edesi gibi davranmayan filozof Wang'ın öğrencinin neşesini yerine getirecek şey değildi. Herkesi suçladı, ama aslında kızması gereken tek kişi kendisiydi! Ah! Kendini yaşamın kollarına attığı zamanlar için nasıl da pişmanlık duyuyordu! Wang'ın söylediği gibi mutluluğun değerini bilmek için sıkıntıları, acıları ve dertleri bilmek gerekiyorsa, artık bunları biliyordu, hatta fazlasıyla!

San Nehrini kıyısını takip etti.

Üstelik bu şekilde koşarken yolda meteliksiz ama yine de mutlu iyi yürekli insanlarla karşılaşmıştı! Neşeyle yapılan işin verdiği mutluluğun çeşitli şekillerini gözlemleyebilmişti.

Şurada toprağa eğilmiş çiftçiler, burada aletlerini kullanırken şarkı söyleyen işçiler. Aslında Kin-Fo bu iş yokluğundan dolayı isteksizlik çekiyor değil miydi, dolayısıyla bu dünyada mutsuz olmasının nedeni bu değil miydi? Ah! Dersi tamamlanmıştı! En azından o öyle sanıyordu!.. Hayır! Dostum Kin-Fo, dersin tamamlanmış değildi!

O sırada köyü iyice aradıktan ve bütün kapılara vurduktan sonra Craig ve Fry bir araç bulmayı başarmışlardı. Ama tekti! Üstelik tek bir kişiyi taşıyabiliyordu ve daha kötüsü söz konusu aracın motoru yoktu.

Bu bir el arabasıydı –Pascal'ın el arabası– belki de ondan önce barutun, yazının*, pusulanın ve uçurtmanın bu antik mucitleri tarafından icat edilmişti. Tek fark Çin'de bu aracın tekerleğin çapı çok geniş olup kasa kısmının önde değil de, ortada yer alıyor olması, bazı vapurlu gemilerin ortasında bulunan tekerlekler gibi, kasanın içinde hareket ediyor olmasıydı. Böylece kasa eksenine göre iki kısma bölünmüş oluyor, birinde yolcu yer alıyor, diğerine de eşyaları yükleniyor.

Bu durumda aracın motoru insan oluyor, ama aracı çekmiyor, tersine itiyor. Bu yüzden yolcu-

* Efsaneye göre el arabasını ünlü matematikçi ve fizikçi Blaise Pascal'ın icat ettiği söylenir. Aslında kendisinden dört asır önce zaten kullanımda olan bir araçtı. Neden el arabasına böyle dendiği bilinmiyor –çn.

** Yazı Sümerler tarafından M.Ö. 4000 yıllarının sonlarına doğru icat edilmişti –çn.

nun arkasında yer alıyor ve böylece tıpkı İngiliz cab'ların* sürücüleri gibi yolcunun önünü kapamamış oluyor. Rüzgâr elverişli, yani arka taraftan estiğinde, kişi kendisine hiçbir maliyet getirmeyen bu doğal gücü kullanıyor, kasanın ön tarafına küçük bir seren dikey, kare bir yelkeni açıyor ve rüzgâr kuvvetli estiğinde el arabasını itecek yerde, kendisi peşinden koşmak zorunda kalıyor, çoğu zaman da istediğinden çok daha hızlı ilerliyor.

Araç tüm aksesuarlarıyla birlikte satın alındı. Kin-Fo içine yerleşti. Rüzgâr elverişliydi, yelken açıldı.

–Hadi Soun! dedi Kin-Fo.

Soun kasanın ikinci kısmına uzanmaya hazırlanıyordu ki...

–Araba koluna geç! diye bağırdı Kin-Fo karşılık kabul etmeyecek bir ses tonuyla.

–Efendim... yani... şimdi... ben! diye cevap verdi aşırı çalıştırılmış bir at gibi şimdiden bacakları bükülen Soun.

–Dilini tutamamana ve aptallığına yan!

–Hadi Soun! dedi Fry-Craig.

–Araba koluna geç! diye tekrarladı Kin-Fo zavallı uşağın kalan at kuyruğuna bakarak. Hemen araba koluna geç hayvan ve tümseklere dikkat et! Yoksa!..

Kin-Fo'nun işaret parmağı ve orta parmağını makas şeklinde tutarak düşüncesini öyle iyi tamamladı ki Soun kemeri omzuna taktı ve iki eliy-

* İki tekerlekli, sürücünün arka tarafta yüksek bir oturakta yer aldığı çift kişilik, taksi görevi yapan, İngiltere'de XIX. yüzyılda kullanılan at arabası –çn.

le arabanın kolunu tuttu. Fry-Craig el arabasının iki yanına geçtiler, rüzgârın da yardımıyla küçük grup hızlıca ilerlemeye başladı.

At durumuna düşen Soun'un çaresiz ve gizli-den gizliye öfkesini tasvir etmeye kalkışmayacağım. Yine de Craig ve Fly sık sık onunla yer değiştiler. Ne mutlu ki güney rüzgârı sürekli yardım etti ve işin dörtte üçünü üstlendi. Merkezdeki tekerleğin konumundan dolayı el arabası öyle iyi dengedeydi ki araba kolundaki kişinin görevi geminin dümenindeki adamın görevi gibiydi: yani sadece aracı doğru yönde tutmak.

İşte bacaklarını açmaya ihtiyaç duyduğunda yürüyerek, aksine dinlenmek istediğinde el arabasında uzanmış şekilde Çin'in kuzey eyaletinde bu takım taklavatla Kin-Fo göründü.

Böylece Kin-Fo, Huan-Fou ve Kafong'dan uzak durup yirmi yıl önce Sarı Nehrin eski yatağına dönmeden önce çay bölgesi olan Su-Çeu'dan Pekin'e kadar birkaç yüz fersah mesafeden oluşan ünlü İmparatorluk kanalının kıyısını takip etti.

Böylece Tsinan'dan, Ho-Kien'den geçti ve Göksel İmparatorluğun dört kez başkenti olan Pekin'in yükseldiği Pe-Çe-Li eyaletine girdi.

Böylece surların ve iki kulenin koruduğu, dört bin nüfuslu büyük bir şehir olan, Pei-ho ile İmparatorluk Kanalının birleşmesinden oluşan limanının Manchester pamuk kumaşları, yün kumaşları, bakır, demir, Alman kibritleri, santal odunu ithaliyle ve çiğde, nilüfer yaprakları, Tataristan tütününü, vs ihraç ederek yüz yetmiş milyonluk iş hacmi sağlayan Tien-Tsin'den geçti. Ama Kin-

Fo bu tuhaf Tien-Tsin şehrinde ünlü cehennem cezalarının pagodasını gezmeyi bile düşünmedi; Doğu mahallesinde eğlenceli Fenerler ve Eski-Kıyafetler sokaklarını gezmedi; peygamberleri Muhammed ne düşünürse düşünsün şarapları meşhur Müslüman Leu-Lao-Ki'nin işlettiği "Uyum ve Dostluk" adındaki restoranda yemek yemedi; 1870'den beri eyaletin kral yardımcısı, Özel Meclis üyesi, İmparatorluk Meclisi üyesi olan, sarı ceketle Fei-Tze Şao-Pao ünvanını taşıyan Li-Şong-Tang sarayına büyük kırmızı kartını götürmedi – haklı olarak.

Hayır! Kin-Fo, hep el arabasında itilerek, Soun hep el arabasını iterek, tuz torbalarının dağ gibi istiflendiği limanları, kenar mahalleri, İngiliz ve Amerikan bölgelerini, hipodromu, hintdansıyla, arpayla, susamla, üzümlerle kaplı kırları, meyve sebze bakımından zengin bostanları ve bahçeleri, atmacaların, bozdoğanların ve delicedoğaların avladığı binlerce yaban tavşanının, sülünün, bıldırcının kaçtığı ovaları geçtiler. Dördü, ırmağın uzun sazlarının ve çeşitli kokulu ağaçların arasında Pekin'e giden yirmi dört fersahlık taşlı yolu takip ettiler ve hâlâ iki yüz bin dolar değerinde olan Kin-Fo, yolculuğun başında olduğu kadar çevik Craig-Fry, tıknefes, aksak, iki bacağı tutulmuş, başında üç parmaklık saç kalmış olan Soun sağ salim Tong-Çeu'ya vardılar.

Haziran'ın 19'uydu. Wang'a tanınan süre yedi gün içinde bitiyordu!

Wang neredeydi?

Bu takım taklavatla.

XIII

ÜNLÜ “YÜZYILLIK’IN BEŞ VAKTİ” ADLI ŞARKININ İŞİTİLDİĞİ BÖLÜM

–Beyler, Pekin’e kırk li’ uzaktayız, Wang’la yaptığım anlaşma geçerliliğini yitireceği zamana kadar burada kalma niyetindeyim. Dört bin insanın yaşadığı bu şehirde, kimsenin beni tanımamasını sağlamak kolay olacaktır, tabii Soun Şen-Si Eyaleti’nden basit tüccar Ki-Nan’ın hizmetinde olduğunu unutmazsa, dedi Kin-Fo el arabası Tong-Çeu’nun kenar mahallelerinde durduğunda.

Soun’un bu ismi bir daha unutmayacağı kesindi! Beceriksizliğinden dolayı bu son sekiz gün boyunca at mesleğini üstlenmek zorunda kalmıştı ve umuyordu ki Bay Kin-Fo...

–Ki... dedi Craig.

–Nan! diye tamamladı Fry.

Ki-Nan her zamanki görevlerinden onu almasın. Şu an bulunduğu bitkinlik durumundan dolayı tek istediği şey Bay Kin-Fo...

–Ki... dedi Craig.

–Nan! diye ekledi Fry.

Ki-Nan’ın hiç ara vermeden veya daha doğrusu tamamen “aralıksız” olarak en az kırk sekiz saat uyumasına izin vermesiydi.

* Dört fersah –J. V.

–Sekiz gün uyu istersen! diye cevap verdi Kin-Fo. En azından uyurken gevezelik etmeyeceğinden emin olurum!

Kin-Fo ve yol arkadaşları düzgün bir otel aramaya koyuldular ve Tong-Çeu'da bundan bol bir şey yoktu. Bu devasa şehir aslında Pekin'in büyük bir kenar mahallesi sayılırdı. Bu şehri başkente bağlayan taşlı yol boyunca villalar, evler, tarım köyleri, mezarlar, ufak pagodalar, yemyeşil çimlik bahçeler yer alıyor ve bu yolda araba, binici, yaya trafiği hiç durmuyordu.

Kin-Fo şehri biliyordu, “egemen prenslerin tapınağı” olan Tae-Uang-Miao'ya gitti. Burası yabancıların rahat sayılır şekilde konaklayabildikleri otele dönüştürülmüş bir bonz tapınağıydı.

Kin-Fo, Craig ve Fry hemen yerleştiler, temsilciler kıymetli müşterilerinin odasına bitişik bir odada kaldılar.

Soun'a gelince kendisine tahsis edilen bir köşeye çekilip uyudu ve bir daha onu gören olmadı.

Bir saat sonra Kin-Fo ve sadık korumaları odalarından ayrıldılar, iştahla öğle yemeğini yediler ve ne yapmaları gerektiğini düşündüler.

–Resmi Gazete'yi okuyup bizimle ilgili bir şeyler olup olmadığına bakmak yerinde olacak, dedi Craig-Fry.

–Haklısınız, diye cevap verdi Kin-Fo. Belki Wang'a neler olduğunu öğreniriz.

Bunun üzerine üçü birlikte otelden çıktılar. Önlem olarak iki koruma müşterilerinin yanında yürüyor, yanlarından geçenleri süzüyor ve kimse-
nin yaklaşmasına izin vermiyorlardı. Bu şekilde şehrin dar sokaklarından ilerlediler ve rıhtıma

vardılar. Burada Resmi Gazete'nin son sayısı alındı ve aceleyle okundu.

Hiç! William J. Bidulph'a Şanghaylı Bay Wang'ın şu anki ikamet yerini bildirene iki bin dolar veya bin üç yüz tael ödülünden başka bir şey yoktu!

–Demek ki hâlâ ortaya çıkmadı!

–Demek ki kendisiyle ilgili ilanı okumadı, dedi Craig.

–Demek ki anlaşmaya sadık kalacak, diye ekledi Fry.

–Ama nerede olabilir? diye haykırdı Kin-Fo.

–Beyefendi, anlaşmanın sona ereceği şu günlerde kendinizi daha çok tehlike altında hissediyor musunuz? diye sordu Fry-Craig.

–Şüphesiz öyle, diye cevap verdi Kin-Fo. Wang durumunun değiştiğinden haberdar değilse ve bu da mümkün görünüyor, sözünden caymak gibi bir şey yapamaz. Dolayısıyla bir gün, iki gün, üç gün içinde bugün olduğundan çok daha tehlike altında olacağım ve altı gün sonra daha da fazla!

–Ama süre geçmiş olursa?..

–O zaman korkacak bir şeyim kalmaz.

–Bu durumda beyefendi, diye cevap verdi Craig-Fry, bu altı gün boyunca sizi her türlü tehlikeye karşı korumanın üç yolu var.

–Birincisi hangisidir? diye sordu Kin-Fo.

–Otele dönüp odanıza kapanmanız ve sürenin dolmasını beklemeniz, dedi Craig.

–Ya ikincisi?

–Kendinizi suçlu gösterip tutuklattırmanız ve Tong-Çeu Hapishanesinde güven altına alınmanız, diye cevap verdi Fry.

–Ya üçüncüsü?

–Öldüğünüzü bildirmeniz ve tamamen güvende olduğunuzda dirilmeniz, diye cevap verdi Craig-Fry.

–Siz Wang'ı tanımıyorsunuz! diye haykırdı Kin-Fo. Wang otelime, hücreme, mezarıma girecek yolu bulur! Şimdiye kadar bana bir şey yapmadıysa, istemediği içindir, onu bekleme zevkini veya kaygısını yaşamamı daha uygun gördüğü içindir! Nedenini kim bilebilir? Ne olursa olsun, özgürce beklemeyi tercih ederim.

–Bekleyelim!.. Yine de!.. dedi Craig.

–Bana öyle görünüyor ki... diye ekledi Fry.

–Beyler, diye araya girdi Kin-Fo sert bir tonla, bana ne uygun gelirse onu yapacağım. Neticede 25 Haziran gününden önce öleceksem şirketinizin kaybı ne olacak?

–İki yüz bin dolar, diye cevap verdi Fry-Craig, hak sahiplerine ödenecek iki yüz bin dolar!

–Ya ben? Bütün servetimi, üstüne bir de hayatımı! Dolayısıyla bu mesele beni daha çok ilgilendiriyor.

–Çok doğru!

–Haklısınız!

–Uygun gördüğünüz sürece bana göz kulak olun, ama kendi isteğime göre davranacağım!

Söylenecek bir şey kalmamıştı.

Bu yüzden Craig-Fry müşterilerine daha yakın durmakla ve dikkatlerini artırmakla yetindiler. Ama durumun her gün ciddileştiğinin farkındaydılar.

Tong-Çeu Göksel İmparatorluğun en eski şehirlerinden biridir. Kanala çevrilmiş Pei-ho'nun

bir koluna, aynı zamanda Pekin'e onu bağlayan başka bir kolun başlangıç noktasına kurulmuş bu şehirde epey yoğun bir ticaret hareketliliği vardı. Halkın gitgelleriyle kenar mahalleleri fazlasıyla canlıdır.

Kin-Fo ve iki yol arkadaşı, ticari sampaların ve yelkenlilerinin demir attığı rıhtıma vardıklarında bu canlılığa daha çok şaşırdılar.

Kısacası Craig ve Fry iyice ölçüp tarttıktan sonra kalabalığın ortasında daha güvende olduklarına ikna oldular. Müşterilerinin ölümü görünürde bir intihar olması gerekiyordu. Üzerinde bulunacak olan mektup bu konuda hiçbir şüpheyi yer vermiyordu. Dolayısıyla Wang'ın bir şehrin kalabalık sokaklarında veya meydanlarında pek oluşmayan koşullarda onu öldürmesi gerekiyordu. Sonuç olarak Kin-Fo'nun muhafızları şimdilik bir şey olacağından endişelenmiyorlardı. Sadece dikkat edilmesi gereken şey Taiping'in olağanüstü bir beceriyle Şanghay'dan beri izlerini takip edip etmediğini anlamaktı. Bu yüzden de herkesi gözden geçiriyorlardı.

Aniden kulaklarını dikmelerine neden olan bir isim söylendi.

-Kin-Fo! Kin-Fo! diye bağıırıyordu ellerini çırparak küçük Çinli çocuklar kalabalığın ortasında.

Kin-Fo'nun kimliği belli mi olmuştu, halk her zamanki tepkiyi mi gösteriyordu?

İstemedi kahraman olan Kin-Fo durdu.

Craig-Fry, gerekirse bedenlerini siper etmeye hazır yanında durdular.

Bu bağrıışmalar Kin-Fo'ya yönetilmiyordu. Onun burada olduğundan kimsenin haberi yok-

tu. Bu yüzden Kin-Fo hiç kıpırdamadı ve neden isminin söylendiğini merak ettiği için bekledi.

Erkeklerden, kadınlardan ve çocuklardan oluşan bir seyirci kalabalığı, bunların beğenisini almış bir sokak şarkıcısının etrafında toplanmıştı. Daha bir şey söylemeden çığlıklar, bağrışmalar, el çırpımlar yükseliyordu.

Şarkıcı etrafındaki dinleyici kitlesinin yeterli olduğunu görünce elbisesinden renkli resimlerin yer aldığı birkaç pankart çıkardı ve güçlü bir sesle “Yüzyıllık’ın Beş Vakti” diye bağırdı.

Göksel İmparatorlukta dolaşan ünlü şarkıydı bu! Craig-Fry müşterilerini buradan uzaklaştırmak istediler; ama bu kez Kin-Fo kalmakta inat etti. Bu şarkıyı dinlemek hoşuna gidiyordu!

Şarkıcı şu şekilde başladı:

“İlk vakitte ay Şanghay’daki evin sivri çatısını aydınlatıyor. Kin-Fo genç. Daha yirmi yaşında. Yaprakları minik yeşil dillerini gösteren söğüt ağacı gibidir!

İkinci vakitte ay ihtişamlı yamenin yan tarafını aydınlatıyor. Kin-Fo kırk yaşında. On bin işi muhteşem şekilde başarılı. Komşuları ona övgüler yağıdırıyor.”

Şarkıcı her kuplede görünüm değiştiriyor ve yaşılanıyor gibiydi. Her birinde alkışlar kopuyordu, şarkıcı şarksına devam etti:

“Üçüncü vakitte ay göğü aydınlatıyor. Kin-Fo altmış yaşında. Yazın yeşil yapraklarından sonra, sonbaharın sarı kasımpatılarına gelmiştir sıra.

Dördüncü vakitte ay batıda batmıştır. Kin-Fo seksen yaşında! Bedeni kaynar sudaki karides gibi büzülmüştür! Çökmektedir! Gecenin yıldızıyla birlikte çökmektedir!

Beşinci vakitte horozlar doğmakta olan şafağı selamlıyor. Kin-Fo yüz yaşında. En içten isteği gerçekleşmiş olarak öldü, ama kibirli Prens İen onu kabul etmedi. Prens İen sarayında hep homurdanacak bu kadar yaşlı insanları sevmiyor! Yaşlı Kin-Fo asla huzura ermeden sonsuza dek başıboş kalır!”

Kalabalık alkış patlattı, şarkıcı tanesi üç sapek değerinde olan şarkısından yüzlerce sapek topladı.

Neden Kin-Fo da bu şarkıyı satın almasın? Cebinden bozukluklar çıkardı, kalabalığın ilk sıraları arasında kolunu uzattı.

Aniden eli açıldı! Bozuk paralar elinden kayıp yere düştü...

Karşısında bir adam vardı, bakışları bakışlarıyla karşılaşmıştı.

–Aaa, diye haykırdı Kin-Fo, hem soru soran hem şaşkınlığını gösteren bu haykırışa engel olmayarak.

Kimliğinin açığa çıktığını, tehlike altında olduğunu, darbe aldığını ve belki de öldüğünü sanarak Fry-Craig etrafını sarmıştı.

–Wang! diye haykırdı Kin-Fo.

–Wang! diye tekrarladı Craig-Fry.

Wang'ın ta kendisiydi! Eski öğrencisini görmüştü, ama ona doğru koşacak yerde, kalabalığın son sıralarını iterek, uzun olan bacaklarının var gücüyle koşarak kaçmaya başlamıştı!

Kin-Fo tereddüt etmedi. Tahammül edilemez durumundan kurtulmak istiyordu ve ne önüne geçmek ne de geride kalmak isteyen Craig-Fry'ın eşliğinde Wang'ın peşine düştü.

Onlar da kimsenin bulamadığı filozofu tanımışlardı ve adamın şaşkınlığından Kin-Fo'yu burada görmeyi, Kin-Fo'nun da onu burada bulmayı düşünmediğini anlamışlardı.

Ama şu an Wang neden kaçıyordu? Bunu açıklamak kolay değildi, nihayetinde kaçıyordu, sanki Göksel İmparatorluğun bütün polis teşkilatı peşindeymiş gibi tabanları yağlamıştı.

Akıl almaz bir takipti bu.

–İflas etmedim! Wang! Wang! İflas yok! diye bağıırıyordu Kin-Fo.

–Zengin! Zengin! diye tekrarlıyordu Fry-Craig.

Ama Wang onu durdurması gereken bu kelimeleri duyamayacak kadar uzaktaydı. Bu şekilde kanal boyunca rıhtımı geçti ve Batı kenar mahallesine ulaştı.

Peşinde olan üç kişi peşinden uçar gibi koşsa-lar da, mesafeyi kısaltamıyorlardı. Aksine kaçak yakında gözden kaybolacak gibiydi.

Yarım düzeni Çinli ve böyle iyi kaçan bir adamın ancak suçlu olabileceğini düşünerek iki veya üç çift tipao da Kin-Fo'ya katılmıştı.

Soluk soluğa, bağırان, çığırان, yolda sayısız gönüllüyle çoğalan bu grup ilginç bir manzaraydı! Şarkıcının etrafında Kin-Fo'nun Wang adını söylediği açıkça işitilmişti. Ne mutlu ki filozof buna karşılık olarak öğrencisinin adını söylememişti, çünkü bütün şehir bu kez bu kadar ünlü adamın peşine düşerdi. Fakat Wang ismini işitmek yeterli ol-

muştı. Wang! Nerede olduğu bulunursa büyük bir ödül sağlayacak gizemli şahsiyetti! Herkes bunu biliyordu. Öyle ki Kin-Fo servetinin sekiz yüz bininin peşinde, Craig-Fry sigortanın iki yüz bininin, diğerleri de vaat edilen iki binlik ödülün peşinden koşuyordu ve şunu kabul etmek gerekir ki bu da herkesin koşma azmi arttırmaya yeterliydi.

“İflas yok!” diye bağınyordu Kin-Fo.

-Wang! Wang! Her zamankinden daha zenginim! diye bağııyordu Kin-Fo koşmaktan fırsat buldukça.

-İflas etmedi! İflas etmedi! diye tekrarlıyordu Fry-Craig,

-Durun! Durun! diye bağııyordu yolda çığ gibi çoğalan kalabalık.

Wang bir şey duymuyordu. Dirsekleri bedenine yapışık, ne cevap vererek yorulmak ne de başını çevirerek hızını kesmek istiyordu.

Kenar mahallelerini geçtiler. Wang kanal boyunca uzanan taşlı yola atıldı. Neredeyse ıssız olan bu yolda rahat rahat ilerleyebilecekti. Kaçışının hızı iyice arttı, doğal olarak peşinde olanların gayreti de katlandı.

Bu çılgınca kovalamaca yirmi dakika boyunca sürdü. Bunun nasıl bir sonuç vereceğini kestirmek imkânsızdı. Yine de kaçığın biraz yavaşladığı fark edildi. O ana koruduğı kadar peşindekilerle kendisi arasındaki mesafe azalmaya başlamıştı.

Wang bunu hissederek yana sıçradı ve yolun sağ tarafında bulunan bir pagodanın yeşil çimli bahçesinde kayboldu.

-Onu durdurana on bin tael verilecek! diye bağırdı Kin-Fo.

-On bin tael! diye tekrarladı Craig-Fry.

-Ya! Ya!Ya! diye bağırdı en öndeki grup.

Filozofun izinde herkes yana saptı ve pagodanın duvarlarını takip etti.

Wang tekrar göründü. Sulama kanalının kenarında yan bir patikadaydı ve peşinden gelenleri ekmek için tekrar yana zıplayarak taşlı yola geçmişti.

Ama burada artık yorulduğu çok belliydi, çünkü birkaç kez başını çevirdi. Kin-Fo, Craig ve Fry ise hiç yavaşlamamıştı. Koşuyorlardı, uçuyorlardı ve tael için koşanların hiçbiri onların önüne geçemiyordu.

Herkes, Wang, Kin-Fo, yol arkadaşları, ana yolun ünlü Palikao Köprüsünü geçtiği noktaya varmışlardı.

On sekiz yıl önce, 21 Eylül 1860'da, Pe-Çe-Li eyaletinin bu köprüsünde güvende olmazlardı. O zamanlar taş döşemeli yol başka türde kaçanlarla doluydu. İmparatorun amcası ordu generali San-Ko-Li-Tzin Fransız taburları tarafından geri püskürtülmüş, devasa bir sıra aslanın kenarını süslediği beyaz mermerden tırabzanlarıyla muhteşem bir sanat eseri olan Palikao Köprüsünde mola vermişti. Kaderciliklerinde eşi benzeri olmayan yürekliplikleriyle Mançu Tatarları Avrupa toplarıyla burada hezimete uğramıştı.

Kenarları köşeleri kınılmış heykellerin üzerinde hâlâ savaşın izlerinin bulunduğu köprü şimdiye boştu.

İyice yorulan Wang yolun ortasından geçti. Kin-Fo ve diğerleri üstün bir çabayla ona yaklaştılar. Aralarında sadece yirmi adım, on beş, on adım kalmıştı.

Wang'ın işitmediği veya işitmek istemediği gereksiz sözlerle durdurmaya çalışmaya gerek yoktu. Ona ulaşmak, onu yakalamak, gerekirse onu bağlamak lazımdı... Gerekirse daha sonra gerekli açıklamalar yapılırdı.

Wang yakalanacağını anlamıştı ve açıklanması imkânsız bir inatla eski öğrencisiyle yüz yüze

gelmekten çekiniyor gibiydi ve ondan kurtulmak için neredeyse hayatını tehlikeye attı.

Wang fırladı tırabzanın üstüne zıpladı ve Pei-ho Nehrine atladı.

Kin-Fo aniden dondu ve:

–Wang! Wang! diye bağırdı.

Ardından kendisi de hızlandı ve:

–Onu canlı yakalayacağım! diyerek nehre atladı.

–Craig? dedi Fry.

–Fry? dedi Craig.

–İki yüz bin dolar suda!

Ve ikisi de tırabzanı geçerek Yüzyıllık'a pahalıya mal olan müşterinin yardımına atladılar.

Birkaç gönüllü peşlerinden geldi. Trampfen idmanı yapan akrobat salkımı gibiydiler.

Ama bu kadar koşuşturma faydasız kalacaktı. Kin-Fo, Fry-Craig ve ödülle iştahı kabaran diğerleri istedikleri kadar Pei-ho'yu arasalar da Wang bulunamadı. Muhtemelen akıntıya kapılmış bahtsız filozof sürüklenip gitmişti.

Wang nehre atlayarak peşinden gelenlerin elinden kurtulmak mı istemişti yoksa bilinmeyen nedenlerden ötürü hayatına son vermek mi istemişti? Kimse bu soruyu cevaplayamazdı.

İki saat sonra hayal kırıklığına uğramış Kin-Fo, iyice kurulanmış olarak Craig ve Fry uykusunun ortasında uyandırıldığı için haklı olarak verip veristiren Soun, Pekin yolunu tutturmuşlardı.

Tramplen idmanı yapan akrobat salkımı gibiydiler.

XIV

OKURUN HIÇ YORULMADAN TEK BİR ŞEHİRDE DÖRT ŞEHİR GEZEBİLECEĞİ BÖLÜM

Çin'in on sekiz eyaleti arasında en kuzeyde bulunan Pe-Çe-Li Eyaleti dokuz bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgelerden birinin merkezi Şun-Kin-Fo'dur, yani "göğe itaat eden birinci sınıfın şehri". Bu şehir Pekin'dir.

Okur yüzölçümü altı bin hektarlık, çevre uzunluğu sekiz fersahlık, düzensiz bölümleri tamı tamına bir dikdörtgene sığan bir Çin yap-bozunu düşünsün, işte XIII. yüzyılın sonlarına doğru Marco Polo'nun çok tuhaf bir tasvirini yaptığı bu gizemli Kambulu, Göksel İmparatorluğun başkenti böyledir.

Aslında Pekin geniş bir bulvarla ve güçlendirilmiş bir surla ayrılmış, iki ayrı şehirden oluşuyor. Paralelkenar dörtgen şeklinde olan Çin şehri, diğeri de neredeyse tam bir kare oluşturan Tatar kenti, bu şehrin içinde iki ayrı şehir daha vardır: Sarı kent Hoang-Çing ve Kırmızı Kent veya Yasak kent Tsen-Kin-Çing.

Eskiden bu yerleşim yerlerinin tümü iki milyondan fazla nüfusa sahipti. Fakat aşın sefilliğin neden olduğu göç bu rakamı en fazla bir milyona düşürdü. Bu Tatar ve Çinlilere on bin de Müslüman'ı,

su üstünde yaşayan nüfusu oluşturan belli sayıda Moğol ve Tibetlileri eklemek gerekiyor.

Üst üste konmuş bu iki şehrin planı kapak kısmı Çin şehrinde ve kasa kısmı Tatar şehrinde oluşan bombeli kapaklı bir sandığı andırıyor.

Kırk-elli kadem yüksekliğinde ve genişliğinde, dışı tuğlalarla örülmüş, her iki metrede çıkıntılı kulelerle korunan, altı fersah çapında güçlendirilmiş surlar, muhteşem taş döşemeli yolları olan Tartar şehrini koruyor ve sekisinde müfrezelerin bulunduğu dört tane devasa köşe burca varıyor.

Göğün Oğlu İmparator iyi korunuyor.

Tatar şehrinin merkezinde yer alan, altı yüz atmış hektarlık, sekiz kapıdan girilen Sarı Kent'te başkentin en yüksek tepesi olan, üç yüz kadem yüksekliğinde bir kömür dağı, mermerden bir köprünün bulunduğu "Orta Deniz" adındaki muhteşem bir kanal, iki Bonz manastırı, Sınav Pagodası, kanalın berrak sularının üzerinde asılı kalmış gibi görüldüğü bir yarımada inşa edilmiş Peh-ta-se adındaki bir Bonz tapınağı, Katolik misyonerlerine ait Peh-Tang isminde bir bina, mevcut iktidarın atalarına adanmış, sesli çanların bulunduğu ve mavi kiremitleri lacivert taşından çatısıyla imparatorluk pagodası, Ruhlar Pagodası, Rüzgâr Cini'nin tapınağı, Şimşek Cini'nin tapınağı, ipeğin mucidinin tapınağı, Göğün Efendisi'nin tapınağı, Ejderlerin beş konağı, "Ebedi İstirahat" manastırı, vs bulunuyor.

İşte seksen hektarlık yüzölçümüyle, mermerden yedi köprünün yer aldığı kanallaştırılmış bir su çukuruyla çevrili olan Yasak Kent bu dörtgenin içinde gizlidir. İktidarda bulunan hanedan Mançu

olduğu için bu üç şehrin ilkinde hanedanın ırkından insanların oturduğunu söylemeye gerek yok. Çinlilere gelince, şehrin dışına, sandığın alt tarafına, ek şehre sürülmüşler.

Altın sarısıyla verniklenmiş kiremitlerden oluşan bir sütun başlığının taçlandığı kırmızı tuğladan bir duvarın çevrelediği bu yasak kente, ancak imparatorlara ve imparatoriçelere açılan “Yüce Saflık” kapısı olan güney kapısından giriliyor. Burada rengârenk kiremitlerden yapılmış çift bir çatının altında bulunan Tatar Hanedanının Atalar Tapınağı, Yer ve Gök ruhlarına adanmış olan Şe ve Tsi, şatafatlı törenlere ve resmi ziyafetlere ayrılan “Egemen Uyum” sarayı, Göğün Oğlu’nun atalarının resmedildiği tabloların bulunduğu “Orta Uyum” sarayı, büyük salonda imparatorluk tahtının yer aldığı “Koruyucu Uyum” sarayı, son hükümdarın amcası olup Dışişleri Bakanı Prens Kong’un yönettiği Büyük İmparatorluk Meclisinin bulunduğu Nei-Ko Konağı, imparatorun yılda bir kez kutsal kitapları yorumladığı “Edebi Çiçekler” Köşkü, Kon-

* *Pekin et le nord de la Chine* adında seyahatnamesinde M. T. Choutzé Prens Kong’la ilgili hatırlatılmasının yerinde olacağı şöyle bir şey aktarmış: “1870 yılında, Fransa’yı perişan eden kanlı savaş dönemi idi. Prens Kong bilmem hangi nedenden ötürü yabancı diplomatları ziyaret ediyordu. Bu ziyaretini yolunun üzerinde bulunan ilk Fransız elçiliğiyle başlatmıştı. Sedan’da yaşanan felaket yeni haber alınmıştı. O zamanlar Fransa işlerinden sorumlu olan Rochechouart Kontu prense bu haberi verdi. Prens maiyetindeki subaylarından birini çağırdı: ‘Prusya elçiliğine bir kart iletin ve yarından önce onları ziyaret edemeyeceğimi söyleyin,’ dedi. Ardından Rochechouart Kontuna dönerek şöyle ekledi: ‘Fransa temsilcilerine içten taziyelerimi sunduğum gün Alman temsilcilerini zaferlerinden dolayı tebrik edemem.’ Prens Kong her konuda bir prensti.” –J. V.

füçyüs için kurbanların kesildiği Çouan-Sin-Tien Köşkü, İmparatorluk Kütüphanesi, vakanüvislerin bürosu, kitap basımında kullanılacak olan bakırdan ve tahtadan plakaların bulunduğu Vu-İny-Tien, saray kıyafetlerinin dikildiği atölyeler, ailevi meselelerinin müzakere edildiği “Göksel Saflık” sarayı, genç imparatoriçenin yerleştirildiği “Üstün Toprak Unsuru”, hükümdar hasta olduğunda çekildiği “Tefekkür” sarayı, imparatorun çocuklarının yetiştirildiği üç saray, ölü akrabaların tapınağı, 1861’de vefat eden Hien-Fong’un dul eşine ve eşlerine ayrılmış olan dört saray, imparatorun eşlerinin kaldığı Çu-Sieu-Kong, saray hanımlarının resmi resepsiyonlarına ayrılmış olan “En Çok Sevilen İyilik” sarayı, üst düzey subayların çocuklarının okulu için kullanılan ilginç bir ad taşıyan “Genel Huzur”, “Arınma ve Oruç” sarayları, hükümdarın kanından olan prenslerin kaldığı “Yeşim Saflığı” sarayı, “Şehrin Koruyucu Tanrısı”nın tapınağı, Tibet mimarili bir tapınak, tacın mağazası, sarayın kâhyalığı, Kızıl Kentte en az beş bin tane bulunan haremağaların kaldığı Lao-Kong-Çu, son olarak 19 Haziran 1873’de Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Hollanda, İngiltere ve Prusya bakanlarının imparatorun huzuruna kabul edildikleri Sarı Kentteki gölün kenarında yer alan “Kırmızı Işık” sarayı hariç, şehrin surları içinde kırk sekiz kadar daha başka saray yer alıyor.

Hangi antik kent, şekilleri bu denli çeşitli, kıymetli eşyaların bu denli bol olduğu böylesi ihtişamlı yapıları bir arada sunmuştur? Hatta Avrupa devletlerinin hangi kenti, hangi başkenti böylesi bir adlar dizini sunabilir?

Sıraladığımız bu isimler arasında bir de Pekin'e iki fersah mesafede bulunan Yaz Sarayı Uan-Çeu-Şan'ı eklemek gerekir. 1860'da yıkılan sarayın yıkıntıları arasında "Mükemmel Berraklık ve Huzurlu Beraklık" bahçeleri, "Yeşim Kaynağı" tepesi, "On Bin Uzun Ömür" dağı zar zor fark ediliyor.

Sarı Kentin etrafında Tatar şehri bulunur. Fransız, İngiliz ve Rus elçilikleri, Londra Misyonu hastanesi, Doğu ve Kuzey Katolik Misyonları, artık içinde yalnızca bir tane filin kaldığı –o da bir gözü kör ve yüz yaşında– eski fil ahırları burada bulunuyor. Yeşil kiremitlerle çevrelenmiş kırmızı çatılı çan kulesi, Konfüçyüs tapınağı, Bin-Lama manastırı, Fa-Kua tapınağı, iri kare kulesiyle eski rasathane, Cizvitlerin yameni, edebiyat sınavlarının yapıldığı Aydınların yameni burada yer alıyor. Batı ve Doğu zafer kemerleri burada yükseliyor. Kuzey Denizi ve nelumboların*, mavi nemphoeaların** kuşattığı ve Yaz Sarayından gelip Sarı Kentin kanalını besleyen Sazlar Denizi de burada akıyor. Asil kan taşıyan prenslerin yaşadığı saraylar, Maliye, Ayinler, Savaş, Kamu Hizmeti, Dış ilişkiler bakanlıkları yine buradadır. Hesaplar sarayı, Astronomi Kürsüsü, Tıp Akademisi burada yer alıyor. Burası dar, yazları tozlu, kışları ıslak, çoğu sefil ve alçak evlerin sıralandığı, hoş ağaçlar arasında bazı yüksek orunlu mevkililerin konaklarının yükseldiği karmakarışık bir yerdi. Ardından kalabalık caddelerde sokak köpekleri, taşkömürü yüklü Moğol develeri, memurun rütbesine göre dört veya sekiz kişinin taşıdığı tahtirevanlar, iskemle-

* Hint lotusu –çn.

** Nilüfergiller familyasından bir su bitkisi –çn.

ler, katırların çektiği arabalar, yük arabaları, Bay Choutzé'nin dediğine göre yetmiş bin baldın çıplağın dışında bağımsız bir dilenci grubu oluşturan fakirler görülür. Bay P. Arene'in söylediğine göre "pis kokan ve siyah bir çamurun kapladığı, insanların bacak yarısına kadar suya battıkları su birikintilerin kestiği bu sokaklarda kör dilencilerin bu sulara boğuldukları nadir bir olay değildir."

Adı Vai-Çeng olan Pekin'in Çinli kısmı Tatar kısmına pek çok noktada benzese de bazı noktalarda da ondan farklılaşır.

Güney kısmında iki ünlü tapınak yer alır: Göğün Tapınağı ve Tanrının Tapınağı, bunlara bir de Tanrıça Kaonin, Toprak Cini, Arınma, Kara Ejder, Göğün ve Yerin Ruhlarının tapınaklarını, Altın Balıklar gölünü, Fayuan-se manastırını, pazarları, tiyatroları da eklemek gerekir.

Bu paralelkenar dörtgen kuzeyden güneye doğru, güneyde yer alan Hung-Ting kapısından kuzeyde yer alan Tien kapısına kadar giden Büyük Cadde adında önemli bir anayolla ikiye ayrılır. Enlemesine de daha uzun ve birinci anayolu dik açı oluşturarak kestiği, doğuda Şa-Kua kapısında batıdaki Kuan-Tsu kapısına kadar giden başka bir anayolla ikiye ayrılır. Bu caddenin adı Şa-Kua'dır ve gelecekte Bayan Kin-Fo olacak olan kadın Büyük Caddeyle olan bu kesişmenin yüz kadem ilerisinde oturuyordu.

İflasını açıklayan o mektubu aldıktan birkaç gün sonra genç dulun birinci mektubun tersini söyleyen ve yedinci ay doğmadan "küçük ortanca kardeşinin" yanında olacağını söyleyen ikinci bir mektup aldığını hatırlarsınız.

Le-u'nun bu tarihten itibaren, yani 17 Mayıs'tan beri günleri ve saatleri saydığını söylememize gerek yok. Ama hiçbir şekilde nereye varacağını söylemediği bu çılgın yolculuk boyunca Kin-Fo hiç haber göndermemiştir. Le-u Şanghay'a mektup göndermişti. Mektupları cevapsız kalmıştı. Bu yüzden 19 Haziran tarihinde hâlâ hiçbir mektup gelmediğinden ne kadar endişeli olduğunu tahmin edebilirsiniz.

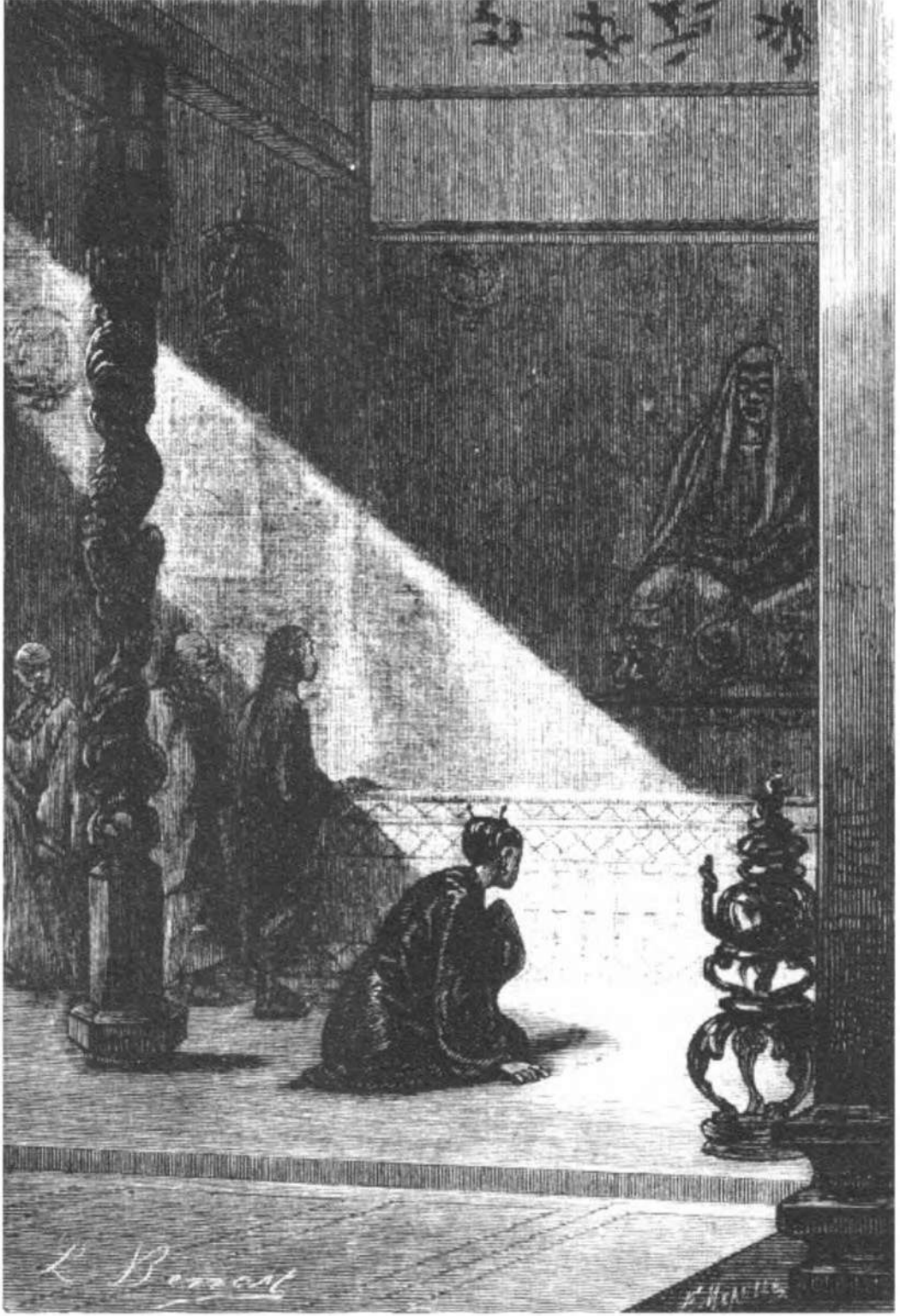
Bu uzun günler boyunca genç kadın Şa-Kua caddesindeki evinden hiç ayrılmamıştı. Endişe içinde bekliyordu. Münasebetsiz Nan bu yalnızlığını neşelendirecek kişi değildi. Bu “yaşlı ana” her zamankinden daha çok huysuzluk ediyor ve her ay yüz kere kovulmayı hak ediyordu.

Kin-Fo Pekin'e gelinceye kadar ne bitmek bilmez ve kaygılı saatler daha vardı! Le-u bunların her birini sayıyordu ve hesap epey bir uzundu!

Lao-Tse dini Çin'in en eski dini olsa da, yaklaşık aynı dönemde (MÖ 500) ortaya çıkan Konfüçyüs'un öğretisi imparator, aydınlar ve yüksek mandarinler tarafından takip edilse de, yeryüzünde en çok inananı olan –yaklaşık üç milyon– din Budizm'di, buna Fo dini de denmekte.

Budizm'in iki ayrı mezhebi var: Bonz mezhebinin kıyafeti gri ve başlıkları kırmızı; Lama mezhebininse kıyafeti ve başlıkları sarı.

Le-u birinci mezhepten Budist'ti. Bonzlar onun Koanin tanrıçasına atfedilmiş Koan-Ti-Miao tapınağına sık sık geldiğini görürlerdi. Burada dostu için dualar eder ve tapınağın içavlusuna secde edip kokulu çubuklar yakardı.

Bonzlar onu sık sık tapınakta görürlerdi.

O gün Koanin Tanrıçasına yalvarmak ve daha hararetli dileklerde bulunmak geçti içinden. Bu kadar haklı bekleyişle beklediği kişinin ciddi tehlike altında olduğunu hissediyordu.

Böylece Le-u “yaşlı ana”ya seslendi ve Büyük-Caddeden bir tahtirevan çağırmasını söyledi.

Nan her zamanki çirkin alışkanlığı üzere omuz silkti ve kendisine verilen emri yerine getirmek için dışarı çıktı.

O sıra genç dul süslenme odasında tek başına, özlenen kişinin uzak sesini seslendirmeyip suskun kalan aygıtla hüzünle bakıyordu.

-Ah! Bir an bile onu düşünmeyi bırakmadığımı bilmesini ve döndüğünde sesimin ona bunu tekrarlamasını istiyorum, dedi genç kadın.

Le-u fonograf rulosunu harekete geçiren yayı iterek kalbinin kendisine ilham verdiği en tatlı sözleri yüksek sesle söyledi.

Aniden içeri giren Nan bu tatlı monologu yarıda kesti.

Tahtirevan hanımefendiyi bekliyordu. Aslında hanımefendi “evde kalabilirdi, çıkmasına ne gerek vardı!” Le-u onu dinlemedi. Hemen dışarı çıktı, “yaşlı ana” dilediği kadar homurdanabilirdi, onu taşıyacak kişiye Koan-Ti-Miao’ya gitmesini söyledikten sonra sandalyeye yerleşti.

Yol dosdoğru tapınağa gidiyordu. Şa-Kua caddesindeki kavşaktan dönüp Büyük Cadde’yi Tien kapısına kadar çıkmak yeterliydi.

Ama tahtirevan zar zor ilerleyebiliyordu. Gerçekten de o saatte işler hâlâ yoğundu ve başkentin en kalabalık mahallerinden biri olan bu mahallede yollar tıkalıydı. Kaldırımında seyyar satıcıların barakaları caddeye bin bir gürültü patırtısıyla panayır havası veriyordu. Ardından açık hava konuşmacıları, halka bir şeyler okuyanlar, falcılar, fotoğrafçılar, mandarin iktidarına karşı pek saygılı olmayan karikatürcüler bağırıyorlardı ve mevcut uğultuya kendi tınlarını ekliyorlardı. Şurada geliş gidişlere

engel olan şatafatlı bir cenaze ilerliyordu, belki de oradan cenaze alayı kadar neşeli olmasa da onun kadar yer işgal eden bir düğün alayı geçiyordu. Bir yargıcın yameninin önünde insanlar toplanmıştı. Bir davacı adaletin yerine getirilmesi için “şikâyet davuluna” vurmuştu. “Leu-Ping” taşının üzerine falakaya yatırılmış ve kırmızı palamut püsküllü Mançu başlıklı, kısa bir mızrak ellerinde, aynı kında iki hançer taşıyan polis askerlerinin başında durduğu bir suçlu diz çökmüştü. Az ileride atkuyruğu şeklindeki saçlarıyla birbirlerine bağlanmış birkaç asi Çinli karakola götürülüyordu. Daha ileride sağ eli ve sol ayağı bir tahtanın iki deliğine geçirilmiş bir zavallı, tuhaf bir hayvan gibi topallayarak yürüyordu. Ardından ahşap bir kafes içine bir hırsız kapatılmış ve halkın merhametine bırakılmıştı; başkalarıysa başlarına ve bileklerine geçirilmiş delikli tablanın ağırlığının altında öküzler gibi eğilmişti. Anlaşılan o ki bu zavallılar, çolaklar, topallar, felçliler, tek gözü gören birinin güttüğü ara sıra körler gibi her telden dilencinin ve Çiçek İmparatorluğunun şehirlerinde karıncalar gibi kımıl kımıl olan sahte ya da gerçek çokça sakatın aleyhine daha iyi para toplamak için yoldan geçenlerin merhametini sömürerek kendilerine kalabalık yerler arıyordu.

Dolayısıyla tahtirevan yavaş ilerliyordu. Dış bulvara yaklaştıkça kalabalık daha da artıyordu. Yine de oraya vardı ve Koanın Tanrıçasının tapınağının yakınlarında kapıyı koruyan bir burcun içinde durdu.

Le-u tahtirevandan indi, tapınağa girdi, önce dizlerinin üzerine oturdu, ardından tanrıçanın

heykelinin karşısında yere kapandı. Ardında “dua değirmeni” adında dinsel bir nesneye doğru ilerledi.

Uçlarında kutsal vecizelerin yer aldığı küçük kâğıt parçaların bulunduğu sekiz kollu bir tür ip-lik çıkıncığını andıran bir aygıttı bu.

Dua değirmeni.

Bu şeyin yanında ağırbaşlı bir bonz dindarları ve özellikle de dindarlıklarının ücretlerini bekliyordu.

Le-u ibadetin giderlerini karşılamak için Buda hizmetçisine birkaç tael verdi, ardından sağ eliyle çıkırığın manivelasını çevirdi, sol elini kalbinin üzerine koyduktan sonra aleti hafiften hareket ettirdi.

–Daha hızlı! dedi bonz eliyle göstererek. Kadın da hareketi hızlandırdı.

Bu yaklaşık on beş dakika sürdü, nihayet bonz başvuran kadının dileğinin gerçekleşeceğini söyledi.

Le-u tekrar Koanın Tanrıçasının önünde yere kapandı, tapınaktan çıktı, tekrar tahtırevana bindi ve evin yolunu tuttu.

Ama Büyük Caddeye girecekleri an, arabacılar aniden kenara çekmek zorunda kaldılar. Askerler ite kaka halkı yoldan uzaklaştırıyorlardı. Verilen emirden dolayı mağazalar kapanıyordu. Yan sokaklar tipao'ların gözetiminde mavi örtülerle kapatılıyordu.

Caddenin bir kısmını kalabalık bir alay işgal etmişti ve büyük bir gürültüyle ilerliyordu.

Adı “Şanın Devamı” anlamına gelen İmparator Koang-Sin'di, güzel Tatar şehrine dönüyordu ve birazdan orta kapılar önünde açılacaktı.

Başta bulunan iki nöbetçinin arkasında bir keşif mangası geliyordu, bunları da arkadan iki sıra halinde omuzdan geçmeli sopalarla atlı uşak mangası takip ediyordu.

Onların peşinden Anka kuşunun imparatoriçeyi temsil ettiği gibi imparatoru temsil eden ej-

derin resmedildiği volanlı sarı şemsiyeler açmış yüksek rütbeli subaylar geçti.

Sarı ipek örtüsü kaldırılmış olan tahtirevan görüldü. Beyaz gül motiflerinin serpiştirildiği kırmızı elbiseli ve pike ipek zırlı yelekli on altı kişi tahtirevanı taşıyordu. Yüksek asaletin simgesi olarak sarı ipek koşumlar takılmış atlar üzerinde soylu prensler, yüksek görevliler imparatorluk aracına eşlik ediyordu.

İmparator Tong-Çe'nin kuzeni ve Prens Kong'un yeğeni olan Göğün Oğlu tahtirevanın içinde hafiften uzanmıştı.

Tahtirevandandan sonra atlı süvariler ve yedek taşıyıcılar vardı. Derken bütün bu alay, tekrar işlerine koyulabilecek olan tüccarların, gelip geçenlerin, dilencilerin büyük sevinciyle Tien kapısının içinden geçip kayboldu.

Böylece Le-u'nun tahtirevanı yoluna devam edebildi, nihayet iki saattir evinden ayrılmış olan genç dul evine vardı.

Ah, Kaonin Tanrıçası genç kadına ne güzel bir sürpriz hazırlamıştı!

Tahtirevanı durduğu an iki katırın çektiği tozlar içinde bir araba kapısının önünde durdu. Peşinde Craig-Fry ve Soun olan, Kin-Fo arabadan indi!

–Siz! Siz! diye haykırdı Le-u gözlerine inanamayarak.

–Sevgili ortanca kız kardeş! diye cevap verdi Kin-Fo, dönüşümden şüphe etmiyordunuz ya?

Le-u cevap vermedi. Dostunu elinden tutup dertlerinin sırdaşı fonografin yanına süslenme odasına götürdü.

–Sizi beklemeden bir an bile geçirmediyim ipek-ten çiçeklerle süslü sevgili kalp! dedi kadın.

Ruloyu yerine koyup onu harekete geçiren yaya bastı.

Ki-Fo böylece sevimli Le-u’nun birkaç saat önce söylediği şeyleri tekrarlayan tatlı sesi dinledi.

“Geri gel sevgili küçük erkek kardeş! Benim yanıma geri gel! İki kalbimiz artık çoban yıldızı ve Lir yıldızı gibi ayrı kalmasın! Bütün isteğim geri gelmen...”

Aygıt bir an sessiz kaldı... sadece bir saniye. Ardından tekrar başladı ama bu kez bağırarak bi sesle:

“Evde bir hanım yetmiyormuş gibi bir de efendi mi gerekiyordu! Prens İen ikisini de boğsun!”

Bu ikinci sesi tanımamak mümkün değildi. Nan’ın sesiydi. Meymenetsiz “yaşlı ana” Le-u git-tikten sonra konuşmaya devam etmişti ve o bun-dan tamamen habersizken alet dikkatsiz sözlerini kaydetmişti!

Uşaklar ve hizmetçiler fonograftan korkun!

Aynı gün Nan kovuldu ve onu kapı önüne koymak için yedinci ayın son günü bile beklenmedi!

XV

KİN-FO'YU VE BELKİ DE OKURU DA ŞAŞIRTACAK BÖLÜM

Artık Şanghaylı Kin-Fo'nun Pekinli Le-u'yla evlenmesi için hiçbir engel kalmamıştı. Wang'a sözünü tutması için tanınan sürenin dolmasına sadece altı gün kalmıştı; ama zavallı filozof açıklanamaz kaçışını hayatıyla ödemişti. Artık korkacak bir şey yoktu. Dolayısıyla evlilik gerçekleştirebilecekti. Kin-Fo düğününün hayatının son günü olarak kararlaştırdığı 25 Haziran günü yapılmasına karar verdi.

Genç kadın her şeyi öğrendi. İlk önce onu sefil bir hayata sürüklemek ve onu dul bırakmak istemeyen, ancak artık onu mutlu etmesine hiçbir engel kalmayan kişinin başına gelenleri öğrendi.

Ama Le-u filozofun öldüğünü öğrenince gözyaşlarına mani olamadı. Onu tanır ve severdi, Kin-Fo'ya olan duygularını ilk onunla paylaşmıştı.

–Zavallı Wang! Keşke düğünümüzde olabilseydi!

–Evet! Zavallı Wang, dedi Kin-Fo yirmi yıllık dostunu özleyerek.

–Hayır! Hayır! dedi Le-u güzel başını sallayarak. Belki de bu çirkin sözü tutmamak için Peiho'nun sularında ölmeye çalıştı.

Maalesef Wang'ın anlaşmasındaki şartlardan kurtulmak için kendisini boğduğu şeklindeki bu

varsayım fazlasıyla doğru olabilirdi! Bu açıdan Kin-Fo genç kadın gibi düşünüyordu, burada filozofun yüzünün hiç solmayacağı iki kalp vardı.

Şunu belirtmek gerekir ki Palikao Köprüsündeki felaketten sonra Çinli gazeteler William J. Bidulph'ın saçma ilanlarını yayınlamayı bıraktılar, böylece Kin-Fo'nun huzursuz edici ani ünü aynı hızla son buldu.

Peki Craig-Fry ne yapacaklardı? Yüzyıllık'ın çıkarlarını 30 Haziran'a kadar korumakla görevlendirilmişlerdi, yani altı gün daha, ama artık Kin-Fo'nun onların hizmetine ihtiyacı kalmamıştı. Wang'ın ona saldırması olası mıydı? Hayır, çünkü artık yaşamıyordu. Müşterilerinin kendisine zarar vermesinden kaygılanmaları gerekir miydi? Pek sayılmaz. Kin-Fo artık sadece yaşamak, hatta iyi ve mümkün olduğunca uzun yaşamak istiyordu. Dolayısıyla Fry-Craig'ın artık varlık nedenleri kalmamıştı.

Ama ne olursa olsun bu iki kaliteli adam iyi yürekliydi. Her ne kadar hizmetperverliklerini Yüzyıllık'ın müşterisi olduğu için sergilemiş olsalar da, bunu ciddi ve aralıksız bir şekilde yerine getirmişlerdi. Bu yüzden Kin-Fo onları düğününe davet etti ve onlar da kabul ettiler.

–Zaten, evlilik bazen bir intihar olabiliyor! diye belirtti Fry.

–Yaşamaya devam ederken hayatınızı adıyorsunuz! diye ekledi tatlı bir gülümsemeyle Craig.

Hemen ertesi gün Şa-Kua caddesindeki evde Nan'ın yerine daha uygun birisi alınmıştı. Genç hanımın bir halası, Bayan Lutalou, ona eşlik edecek ve düğünde annesinin görevlerini üstlenecekti. Dördüncü dereceden, ikinci sınıf, mavi

düğmeli, eski İmparatorluk kitap okuyucusu ve Han-Lin Akademisi'nin üyesi bir mandarinin hanımı olan Bayan Lülatu bu önemli görevi düzgün bir şekilde icra etmek için gerekli bütün fiziksel ve ahlaki niteliklere sahipti.

Kin-Fo'ya gelince saray erkanına yakın olmayı seven Göksellerden olmadığı için düğününden hemen sonra Pekin'den ayrılmayı düşünüyordu. Genç eşini Şanghay'daki zengin yameninde görünce ancak gerçek anlamda mutlu olacaktı.

Böylece Kin-Fo geçici bir daire aramış, Tatar ve Çin şehrinin arasında, Tien-Men bulvarının yakınında, Tien-Fu-Tang'da, son derece rahat otel restoran olan "Göksel Mutluluk Tapınağı"nda tam aradığını bulmuştu. Bunu alışkanlık edinen Craig-Fry müşterilerinden ayrılamadıkları için aynı otele yerleşmişlerdi. Soun'a gelince, homurdanmaya devam ederek, fakat etrafında bir fonograf makinesi olup olmadığına dikkat ederek, tekrar işine dönmüştü. Nan'ın başına gelenler onu daha temkinli davranmaya itmişti.

Kin-Fo Kanton'dan iki dostu, tüccar Yin-Pang ve aydın Hual'i, Pekin'de bulduğuna sevindi. Ayrıca başkentte birkaç memur ve tüccar tanıyordu, hepsi de bu önemli kutlamaya katılmayı görev bildiler.

Filozof Wang'ın eskiden hayata karşı tepkisiz öğrencisi artık gerçekten de mutluydu! Kaygılarla, endişelerle, dert tasalarla dolu bu iki ay, hayatının bu inişli çıkışlı dönemi bu dünyadaki mutluluğun değerini bilmesi için yeterli olmuştu. Evet bilge filozof haklıydı! Öğretisinin ne kadar mükemmel olduğunu görmek için keşke burada olsaydı!

Kin-Fo düğün hazırlıklarıyla ilgilenmediği bütün vakitleri genç kadının yanında geçiriyordu. Le-u dostu yanında olduğu sürece mutluydu. Ona muhteşem hediyeler vermek için başkentin en görkemli mağazalarını devreye sokmasına ne gerek vardı? Genç kadın yalnızca onu düşünüyordu ve içinden ünlü Pan-Hoei-Pan'ın bilgece özdeyişlerini geçiriyordu:

“Bir kadının kocası gönlüne göreyse, hayatının sonuna kadar onundur!

Kadın adını taşıdığı kişiye karşı sınırsız saygı duymalı ve her an onun hizmetinde olmalı.

Kadın evde saf bir gölge ve sade bir yankı gibi olmalı.

Koca, hanımının gökyüzüdür.”

Bu arada Kin-Fo'nun muhteşem olmasını istediği bu düğün hazırlıkları epey ilerlemişti. Bir Çinli kadının çeyizinde olması gereken otuz çift işlemeli ayakkabı Şa-Kua caddesindeki evde dizilmişti bile. Sinuyan mağazasının şekerlemeleri, reçel, kuru meyve, bademşekerleri, çubuk şekerler, erik, portakal, zencefil ve greyfurt şerbetleri, muhteşem ipek kumaşlar, özenle işlenmiş altınlar ve kıymetli taşlı mücevherler, yüzük, bilezik, tırnak süsleri, tokalar, vs. Pekin kuyumculuğunun o sevimli lüks takılarının tümü Le-u'nun süs odasında üst üste yığılmıştı.

Bu ilginç Orta İmparatorlukta, genç bir kız evlendiğinde, hiç drahoma* götürmez. Kız, erkek tarafından veya kocanın kendisi tarafından satın

* Evlenirken kız evinin damada vermesi gereken para veya mal. Bu adet Avrupa'da, Hıristiyan ülkelerinde eskiden yaygın olan bir adetti -çn.

alınır, erkek kardeşleri yoksa, babası da açıkça ilan ettiyse ancak babadan kalan mirasın sadece bir kısmını alabilir. Bu koşullar genelde “mei-jin” adı verilen aracı kişiler tarafından belirlenir ve evlilik ancak bu konuda her şey netlik kazandığında gerçekleşebilir.

Bu durumda nişanlı kız kocasının ailesiyle tanıştırılır. Kocaysa onu görmez. Koca, gelin kapalı tahteravanla eşinin evine geldiğinde kancısını görebilir. O an kocaya tahtirevanın anahtarı verilir. O da kapıyı açar. Gelin hoşuna gittiyse ona elini uzatır, yok ondan hoşlanmadıysa açıklama yapmadan kapıyı kapar ve genç kızın ailesine verilen hediyeler onlarda kalma koşuluyla evlilik bozulur.

Kin-Fo'nun evliliğinde böyle bir şey olamazdı. Genç kadını tanıyordu, kimseden onu satın alması gerekmiyordu. Bu da pek çok şeyi kolaylaştırmıştı.

Nihayet 25 Haziran günü geldi. Her şey hazırды. Üç gündür, âdet gereği, Le-u'nun evinin içi aydınlatılmıştı. Gelinin ailesini temsil eden Bayan Lutalou üç gece boyunca uyumamıştı, – böylece gelin baba evinden ayrıldığında üzgün görünecekti. Eğer Kin-Fo'nun anne babası da yaşıyor olsaydı, yas anlamında onların evi de aydınlatılırdı, “çünkü oğlun evliliği babanın ölümünün bir imgesi ve oğlun babanın yerini almasıdır,” der Hao-Kieou-Çuen.

Fakat bu âdetler tamamen özgür olan bu iki eşe uygulanamazdı, başka âdetler göz önünde tutulmalıydı.

Böylece astroloji formalitelerin hiçbiri göz ardı edilmemişti. Her kurala göre çekilen burçlar kaderlerinde ve huylarında mükemmel bir uyumu

gösteriyordu. Yıl, ayın yaşı elverişli gözüküyordu. Hiçbir evlilikte bu kadar olumlu koşullar görünmemişti.

Gelin akşam sekizde “Göksel Mutluluk” oteline gelecekti, yani büyük bir alayla kocanın evine teslim edilecekti. Çin’de nikah için ne sivil bir yargıç, ne rahip, ne bonz ne de lama önüne çıkılır.

Saat yedide Avrupalı bir düğünün şahitleri gibi parıl parıl parlayan Craig ve Fry’ın eşliğinde Kin-Fo dairesinin girişinde davetlileri karşılıyordu.

Ne büyük saygı gösterileri yapıldı! Bu saygı-değer kişiler kırmızı kâğıtla davet edilmişlerdi, kâğıdın üzerinde mini minnacık karakterlerle şunlar yazılıydı:

“Şanghaylı Bay Kin-Fo, ... Bayı tevazuyla selamlar ... mütevazı törenine katılmasını yine tevazuyla diler ...” vs Herkes kocayı onurlandırmaya ve erkeklere verilen olağanüstü şölenden payını almaya gelmişti, kadınlarsa kendileri için hazırlanan başka bir masada toplanmışlardı.

Bunlar arasında tüccar Yin-Pang ve aydın Hual vardı. Aynı zamanda resmi şapkalarının üzerinde ilk üç rütbeye ait olduklarını gösteren güvercin yumurtası büyüklüğünde yuvarlak bir işaretin yer aldığı birkaç mandarin de vardı. Daha alt rütbeli başka mandarinlerinse donuk mavi veya beyaz düğmeleri vardı. Tatar ırkına düşman bir Şanghaylının olması gerektiği gibi çoğu Çin kökenli sivil memurlardı. Hepsi güzel kıyafetler içinde, parlak elbiselerle, bayram başlıklarıyla gözalcı bir alay oluşturuyorlardı.

Kin-Fo –terbiye kuralları öyle gerektiriyordu– onları otelin kapısında bekliyordu. Davet-

liler gelir gelmez, onlara hizmetçilerin açtıkları her kapının önünde iki kez önden buyurmalarını rica ederek resepsiyon salonuna kadar eşlik ediyordu. Onlara “asil isimleri”yle hitap ediyor, “asil sağlıkları”nı, “asil aileleri”nin hatırını soruyordu. Öyle ki en titiz gözlemci onun davranışlarında adab-ı muaşeret açısından en ufak bir kusur bulamazdı.

Craig ve Fry bu saygı gösterilerine hayranlıkla bakıyorlardı, ama aynı zamanda müşterilerini gözlerinden ayırmıyorlardı da.

Her ikisinin aklına bir şey gelmişti. Her ne kadar imkânsız olsa da ya düşündükleri gibi Wang nehirde ölmediyse?.. Haziran'ın yirmi beşinci gününün yirmi dördüncü saati –anlaşmanın son anı– henüz çalmamıştı! Taiping henüz silahları bırakmış olamazdı! Ya son anda?..

Hayır! Bu pek gerçekçi görünmüyordu, ama yine de olabilirdi. Bu yüzden son bir temkinlilikle Craig ve Fry herkesi teker teker gözden geçiriyorlardı... Sonuçta hiç kuşkulu bir sima fark etmediler.

O sırada gelin Şa-Kua caddesindeki evinden ayrılmıştı ve kapalı tahtırevanda yerini almıştı.

Kin-Fo her nişanlının giymeye hakkı olan mandarin kıyafetini –eski yasamacıların evlilik kurumuna duydukları büyük saygılarının karşılığıydı bu– giymemiş olsa da, Le-u yüksek topluluğun âdetlerine uymuştu. İşlemeli muhteşem bir ipek kıpkırmızı elbisesiyle göz alıyordu. Yüzü altından bir çemberin alnını süslediği zengin bir taçtan akar gibi ince bir inciden duvağın altında gizliydi. Mücevherler ve özenle seçilmiş yapay

çiçekler örgülü siyah saçlarını süslüyordu. Birazdan kapıyı açacak olan Kin-Fo onu mutlaka güzel bulacaktı.

Alay yola çıktı. Büyük-Cadde'ye ulaşmak için Tien-Men Bulvarı'ndan döndü. Muhtemelen düğün değil de, cenaze töreni olsaydı bu alay çok daha görkemli olurdu, ama yine de gelen geçenlerin durup seyretmelerine değerdı.

Le-u'nun bayan arkadaşları çeyizin farklı parçalarını şatafatlı bir alay şeklinde taşıyorlardı. Aralarında kalın gongun zaman zaman gürlediği nefesli bakır çalgıların çıkardığı büyük bir gürültünün eşliğinde yirmi kadar müzisyen alayın başında yürüyordu. Tahtırevanın etrafını rengârenk meşaleler ve fenerler sarmıştı. Gelin kalabalığın gözlerinden hâlâ gizliydi. Âdetler ilk kocanın görmesini istiyordu.

İşte bu koşullarda ve bu gürültülü halk kalabalığının ortasında gelin alayı akşam sekize doğru "Göksel Mutluluk" oteline vardı.

Kin-Fo ihtişamla süslenmiş girişte duruyordu. Kapıyı açmak için tahtırevanı bekliyordu. Bunu yaptıktan sonra gelinin inmesine yardımcı olacaktı, ardından ikisi birlikte dört kez göğü selamlayacakları özel daireye gelini götürecekti. Gelin dört kez kocasının önünde eğilecek, koca da gelinin önünde iki kez eğilecekti. Tanrılar adına yere iki veya üç damla şarap dökecekti. Aracı ruhlara biraz yiyecek sunacaktı. O sıra onlara içi dolu iki kadeh getirilecekti. Yarıya kadar içeceklerdi ve kalan şarabı tek bir kadehte birleştirip sırayla içeceklerdi. Evlilikleri böylece gerçekleşmiş olacaktı.

Tahtırevan gelmişti. Kin-Fo tahtırevana doğru gitti. Tören başkanı ona anahtarı verdi. Kin-Fo anahtarı aldı, kapıyı açtı, heyecanlanan güzel Le-u'ya elini uzattı. Gelin hafif adımlarla aşağı indi ve ellerini kalplerine koyup eğilen misafirlerin arasından geçti.

Kin-Fo güzel Le-u'ya elini uzattı.

Genç kadın otelin kapısından tam geçecekti ki, bir işaret fark edildi. Devasa ışıklı uçurtmalar havalandı ve ejder, Anka kuşu, evliliği simgeleyen türlü çeşit rengârenk imgelerle rüzgârda salınmaya başladı. Küçük bir ses aletinin kuyruk kısmına takılmış rüzgâr güvercinleri uçuştı ve gökyüzünde göksel bir müzik yaydılar. Bin bir renkli havai fişekler ıslık çalarak fırladı ve gözalıcı demetlerinden sanki ince bir altın yağmuru yağıyor gibiydi.

Devasa ışıklı uçurtmalar havalandı.

Aniden uzaktan, Tienne-Men bulvarında bir ses işitildi. Bir trompetin pak sesine karışan bağnışlardı bunlar. Ardından ses kesiliyor, bir süre sonra tekrar bu gürültü işitiliyordu.

Bütün bu gürültü patırtı yaklaşıyordu ve düğün alayının durduğu sokağa ulaştı. Kin-Fo dinliyordu. Arkadaşları kararsız genç hanımın içeri girmesini beklediler.

Ama aniden sokakta tuhaf bir kargaşa koptu. Trompetin sesi yaklaştıkça kat kat artıyordu.

–Bu da ne? diye sordu Kin-Fo.

Le-u yüzünü endişe kapladı. Gizli bir önsezi kalp atışlarını hızlandırmıştı.

Aniden kalabalık sokağı bastı. Birkaç tipaonun eşlik ettiği imparator habercisinin etrafını sarmıştı.

Genel sessizliğin ortasında haberci sağır edebilecek bir uğultunun karşılık vereceği sadece şu sözleri söyledi:

“Dul imparatoriçe öldü!

Yasak! Yasak!”

Kin-Fo anlamıştı. Ona doğrudan inen bir darbeydi bu. Öfkesini belirten bir harekete engel olamadı!

Son imparatorun dul eşi ölmüş ve yas ilan edilmişti. Yasanın belirleyeceği bir süre boyunca kimse saçını kesemeyecek, kimse halka açık kutlamalar ve tiyatro gösterileri yapamayacak, mahkemeler hükümler veremeyecek, düğünler yapılamayacaktı!

Üzgün ama sözlüsünün derdine dert eklememek için metanetini bozmayan Le-u talihine boyun eğmişti. Sevdiği Kin-Fo’nun elini tutup:

“Yasak! Yasak!”

–Bekleyelim, dedi sesindeki heyecanı gizlemeye çalışarak.

Tahtırevan içinde genç kadınla Şa-Kua cadde-sindeki eve döndü ve eğlence askıya alındı, sofralar toplandı, orkestra gönderildi ve üzüntülü Kin-Fo’nun arkadaşları baş sağlığı diledikten sonra oradan ayrıldılar.

Bu yasak emrini delmemek lazımdı!

Gerçekten de kötü şans Kin-Fo'nun peşini bırakmıyordu. Eski öğretmeninden aldığı felsefe derslerini hatırlaması için bu bir fırsattı!

Kin-Fo artık adı acı bir alaymış gibi gelen ısırsız "Göksel Mutluluk" otelindeki dairesinde Craig ve Fry'la tek başına kalmıştı. Bu yasak dönemin süresi Göğün Oğlu'nun keyfine kalmıştı! Oysa ki Kin-Fo hiç vakit kaybetmeden genç hanımını artık kadının sayılır zengin yamenine götürüp yerleştirmek ve yeni koşullarda yeni hayatına başlamak istiyordu!..

Bir saat sonra içeri bir hizmetçi girdi ve az önce bir habercinin ulaştırdığı bir mektubu Kin-Fo'ya verdi.

Kin-Fo adresteki el yazısını görür görmez kimin yazdığını anlayıp kendini tutamadan çığlık attı. Mektup Wang'dandı ve içeriği de şöyleydi:

"Dostum, ölmedim, ama bu mektubu aldığında, yaşamıyor olacağım! Kendimi ölüme terk ettim çünkü sözümü tutacak cesareti bulamadım; ama rahat ol, her şeyin çaresine baktım.

Mektubunu eski bir yoldaşım olan Taipinglerin reisi olan Lao-Şen'e verdim! Bana kabul ettirdiğin o korkunç görevi üstlenecek daha sağlam bir eli ve yüreği olacaktır. Bu yüzden bana vaat ettiğin ödülü ona devrettim, bunu da sen artık göç ettiğinde alacak!..

Elveda! Senden önce ölümle buluştum! Yakında görüşmek üzere dostum! Elveda!

Wang"

XVI

HÂLÂ BEKÂR OLAN KİN-FO'NUN YİNE YOLLARA DÜŞTÜĞÜ BÖLÜM

İşte Kin-Fo'nun durumu böyleydi ve eskisinden bin kat daha ciddi bir hal almıştı!

Böylece verdiği söze rağmen Wang eski öğrencisine son darbeyi verecekken iradesinin yok olduğunu hissetmişti. Böylece Wang, Kin-Fo'nun parasal durumundaki değişiklikten habersizdi, çünkü mektubunda bundan bahsetmiyordu! Böylece Wang sözünü tutmak için başka birisini görevlendirmişti! Ve nasıl birisini! Sorumlu bile tutulmayacağı basit bir cinayeti işlemekte hiç sakınca görmeyen, bütün Taipinglerin arasında en korkulacak olan kişiyi! Kin-Fo'nun yazdığı mektup ona dokunulmazlık sağlıyordu ve Wang'ın hakkını devretmesiyle alacağı elli bin dolar da cabası!

–Ama iyice sıkılmaya başladım! diye bağırdı Kin-Fo öfkeye kapılarak.

Craig ve Fry Wang'ın mektubundan haberdar edilmişlerdi.

–Mektubunuzda son gün olarak 25 Haziran tarihi belirtilmemiş miydi?

–Maalesef hayır! diye cevap verdi Kin-Fo. Wang öldüğüm günün tarihini atacaktı! Şimdiyse bu Lao-Şen zaman sınırı olmaksızın istediği zaman harekete geçebilir!

–Aa! Ama kısa sürede bunu gerçekleştirmesi yararına olur, dedi Fry-Craig.

–Neden?

–Sigortadan gelecek parayı alması için poliçenin geçerli olması lazım, yoksa bu fırsat elinden kaçır.

Buna verilecek karşılık yoktu.

–Öyle olsun, diye cevap verdi Kin-Fo. Hiç vakit kaybetmeden yazdığım mektubu geri almam lazım, gerekirse bu Lao-Şen'e vaat edilen elli bin doları bile vereceğim!

–Doğru! dedi Craig.

–Haklısınız! diye ekledi Fry.

–Bu yüzden yola çıkacağım! Bu Taiping başkanının nerede olduğunu bilen elbet vardır! Belki de Wang gibi bulunması imkânsız değildir.

Bu şekilde konuşurken Kin-Fo yerinde duramıyordu. Durmadan bir gidip bir geliyordu. Üzerine çöken bu darbeler, pek alışıldık olmayan aşırı bir heyecana kapılmasına neden olmuştu.

–Yola çıkıyorum! dedi Kin-Fo. Lao-Şen'in peşine düşüyorum! Size gelince beyler nasıl isterse-niz öyle yapın.

–Beyefendi, diye karşılık verdi Fry-Craig. Yüzyıllık'ın çıkarları her zamankinden daha büyük bir tehlike altında! Bu koşullarda sizi bırakmak görevimize ihanet etmek anlamına gelir! Yanınızdan ayrılmayacağız.

Kaybedilecek hiç vakit yoktu. Ama her şeyden önce bu Lao-Şen'in kim olduğunu ve tam olarak nerede yaşadığını öğrenmek gerekiyordu. Neyse ki ünü o kadar yaygındı ki bunları öğrenmek zor olmadı.

Gerçekten de Mang-Çaoların ayaklanma hareketinde Wang'ın eski yoldaşı olan bu adam, Pe-

Çe-Li Körfezinin eklentisi olan Leao-Tong Körfezi-ne komşu bir bölgeye yakın, Çin Seddi'nin ötesine Çin'in kuzeyine çekilmişti. İmparatorluk hükümeti, bastıramadığı başka asi elebaşlarıyla yaptığı gibi onunla herhangi bir anlaşma yapmamış olsa da, Lao-Şen'in daha mütevazı bir rolü kabullendiği, yani yol kesen bir harami olduğu Çin sınırlarının ötesinde bulunan topraklarda, istediğini yapmasına müsaade ediyordu! Ah! Wang tam da adamını seçmişti! Bu adamın tereddütsüz davranacağı ve fazladan bir veya birkaç hançer darbesi saplaması pek de vicdanını rahatsız edecek değildi!

Kin-Fo ve iki temsilci Taiping hakkında eksiksiz bilgi edindiler ve en son Leao-Tong Körfezinde küçük bir liman olan Fu-Ning yakınlarına görüldüğünü öğrendiler. Böylece vakit kaybetmeden oraya gitmeye karar verdiler.

İlk önce Le-u durumdan haberdar edildi. Kadının kaygıları kat kat arttı! Güzel gözleri gözyaşlarına boğuldu. Kin-Fo'nun gitmemesi için onu ikna etmeye çalıştı! Gerçek bir tehlikeye doğru koşuyor değil miydi? Bunun yerine beklemek, uzaklaşmak, hatta gerekirse Göksel İmparatorluktan ayrılmak, bu korkusuz Lao-Şen'in ona ulaşamayacağı dünyanın başka bir yerine sığınmak daha iyi olmaz mıydı?

Ama Kin-Fo genç kadına bu bitmeyen tehdit altında yaşama, ölümü kendisine büyük bir servet getirecek olan böylesi bir katilin merhametine kalma düşüncesine bile tahammül edemediğini anlattı. Hayır! Bu duruma kesin bir son vermek gerekiyordu. Kin-Fo ve sadık yardımcıları aynı gün yola çıkacaklardı, Taiping'e ulaşacak-

lardı, mektubu ne pahasına olursa olsun satın alacak ve yasak emri kalkmadan Pekin'e dönmüş olacaktı.

–Sevgili küçük kız kardeş, dedi Kin-Fo, şu an evliliğimizin birkaç gün gecikmesine pişman değilim! Ya evlenmiş olsaydık, durumunuz ne olacaktı!

–Evlenmiş olsaydık, diye cevap verdi Le-u, sizinle gelme hakkına ve sorumluluğuna sahip olurum ve sizinle de gelirdim!

–Hayır! dedi Kin-Fo. Sizi böyle bir tehlikeye at-maktansa bin kez ölmeyi tercih ederim!.. Elveda, Le-u, elveda!..

Kin-Fo gözleri yaşlı kendisini tutmaya çalışan kadının kollarından zorla ayrıldı.

Aynı gün Kin-Fo, Craig-Fry, peşlerinden şanssızlığın hiç rahat bırakmadığı Soun, Pekin'den ayrılıp Tong-Çeu'ya doğru yola çıktılar. Bir saatlik işti bu.

Şöyle karar vermişlerdi:

Pek tekin olmayan bir eyalette karadan yolculuk etmek çok ciddi zorluklar arz ediyordu. Me-sele yalnızca başkentin kuzeyinde bulunan Çin Seddi'ne ulaşmak olsaydı yüz altmış li' uzunluğundaki bu güzergâhta karşılarına çıkan tehlike-ler ne olursa olsun onlara göğüs germek gerekirdi. Ama Fu-Ning Limanı kuzeyde değil, doğuda bulunuyordu. Denizden gidilirse hem zaman kazanılacak, hem de daha güvende olacaktı. Dört beş günde Kin-Fo ve yol arkadaşları limana varmış olabileceklerdi, gerisine orada karar vereceklerdi.

* Kırk fersah –J. V.

Fakat Fu-Ning'e giden bir gemi bulabilecekler miydi? İşte Tong-Çeu deniz acentelerinde ilk buna bakmak gerekiyordu.

Ne var ki şanssızlığın yakasını bırakmadığı Kin-Fo bu kez şanslıydı. Fu-Ning'e gitmek üzere yük alan bir gemi Pei-ho'nun ağzında bekliyordu.

Nehirde sefer düzenleyen bu hızlı steamboat'lardan birine binmek, halice kadar nehri inmek, söz konusu gemiye binmek, yapılacak başka bir şey yoktu.

Craig ve Fry hazırlıkları için bir saat istedikler ve bu saati basit mantar kemerden Kaptan Boyton'un batmayan kıyafetlerine kadar bütün kurtarma aletlerini almakla geçirdiler. Kin-Fo hâlâ iki yüz bin dolar değerindeydi. Başka bir prim ödemededen denize çıkıyordu, çünkü poliçesi onu bütün risklere karşı güvence altına alıyordu. Ne var ki başlarına bir kaza gelebilirdi. Bu yüzden her türlü önlemin alınması gerekiyordu ve her türlü önlem alındı.

Böylece 26 Haziran günü, öğlen vakti Kin-Fo, Craig-Fry ve Soun Pei-Tang'a bindiler ve Pei-ho Nehrini indiler. Bu nehrin kıvrımları öyle kaprislidir ki güzergâhı Tong-Çeu'yu nehrin ağzına bağlayacak düz bir çizginin iki katıdır. Ama kanallaştırılmıştır, dolayısıyla yüksek tonajlı gemilerin üzerinde seyahat etmesine yetiyordu. Bu yüzden deniz trafiği epey yoğundu ve neredeyse onunla paralel giden kara yoluna göre daha çok kullanılıyordu.

Pei-Tang, nehrin sarı sularına çark kanatlarını çırparak ve iki kıyıdaki sayısız sulama kanalını hareketiyle kirleterek küçük kanalın işaret şa-

mandıraları arasında hızlıca ilerliyordu. Tong-Çeu'nun ötesinde bulunan bir pagodanın yüksek kulesini geçtiler ve keskin bir virajla kule tamamen gözden kayboldu.

Bu noktada Pei-ho pek geniş değildi. Burada kumlu tepecikler arasında ilerliyordu, kenarda yer yer meyve bahçelerin ve çalıların bulunduğu ağaçlık bir manzaranın ortasında birkaç çiftçi köyü vardı.

Birkaç önemli kasaba görüldü, gelgit olaylarının hâlâ kendini hissettirdiği Matao, He-Si-Vu, Nan-Tsae, Yang-Tsun.

Kısa bir süre sonra Tien-Tsin görüldü. Burada biraz zaman kaybettiler, çünkü nehrin iki kıyısını birbirine bağlayan Doğu Köprüsünün açılmasını beklemeleri ve limanların dolup taşıdığı yüzlerce geminin arasında epey zorlanarak ilerlemeleri gerekti. Bu da epey bir bağırsık ağrısıyla gerçekleşti ve birkaç sandalın akıntıda gitmelerini engelleyen halatlarına mal oldu. Bunların başına gelecek zararlar düşünülmeden halatlar kaygısızca kesiliyordu. Bu yüzden de Tien-Tsin Limanında liman yöneticiler olsaydı bunlara epey bir sıkıntı yaratacak olan akıntıyla sürüklenen sürüyle gemi vardı.

Yol boyunca Craig ve Fry'in her zamankinden daha titiz davranıp müşterilerinden bir adım ayrılmadıklarını söylersek, az bile söylemiş oluruz.

Söz konusu olan kişi, haberdar edilseydi kolay uzlaşma sağlanacak filozof Wang değil, hiç tanımadıkları, bu nedenle de daha da tehlikeli hale gelen Taiping Lao-Şen'di. Onu bulmak için yola çıkıldığına göre daha güvende olduklarını düşü-

nebilirlerdi, ama adamın kurbanını bulmak için yola çıkmadığını kim bilebilirdi? Bu durumda nasıl ondan kaçacaklardı, nasıl onunla iletişim kuracaklardı? Craig ve Fry Pei-Tang'ın her yolcusunda bir katil görüyorlardı! Artık yemek yemiyor, uyumuyor, yaşamıyorlardı!

Bu noktada, Pei-ho...

Kin-Fo, Craig ve Fry ciddi ciddi endişe duyarken, Soun'unsa daha büyük kaygıları vardı. Deniz üzerinde olma fikri bile midesini bulandırıyor-du. Pei-Tang Pe-Çe-Li Körfezine yaklaştıkça rengi benzi atıyordu. Burnu tıkanıyordu, ağzı büzülüyordu, oysa bu nehrin sakin suları steamboat'u hiç sarsmıyordu bile.

Peki Soun dar bir denizin kısa dalgalarına, baş kış vurmaları sıklaştıran ve şiddetlendiren şu dalgalara tahammül etmesi gerekseydi hali ne olurdu!

–Hiç deniz yolculuğu yapmadınız mı? diye sordu Craig.

–Hiç!

–İyi misiniz? diye sordu Fry,

–Hayır!

–Size başınızı yukarı kaldırmanızı öneririm, diye ekledi Craig.

–Başımı mı?..

–Ağzınızı da açmamayı... diye ekledi Fry.

–Ağzımı mı?..

Bunun üzerine Soun, iki temsilciye konuşmama'yı tercih ettiğini işaret etti ve epey genişleyen nehre, deniz tutma sınavına tabi tutulacak kişilerin şu melankolik ve gülünç bakışını attıktan sonra geminin ortasına yerleşti.

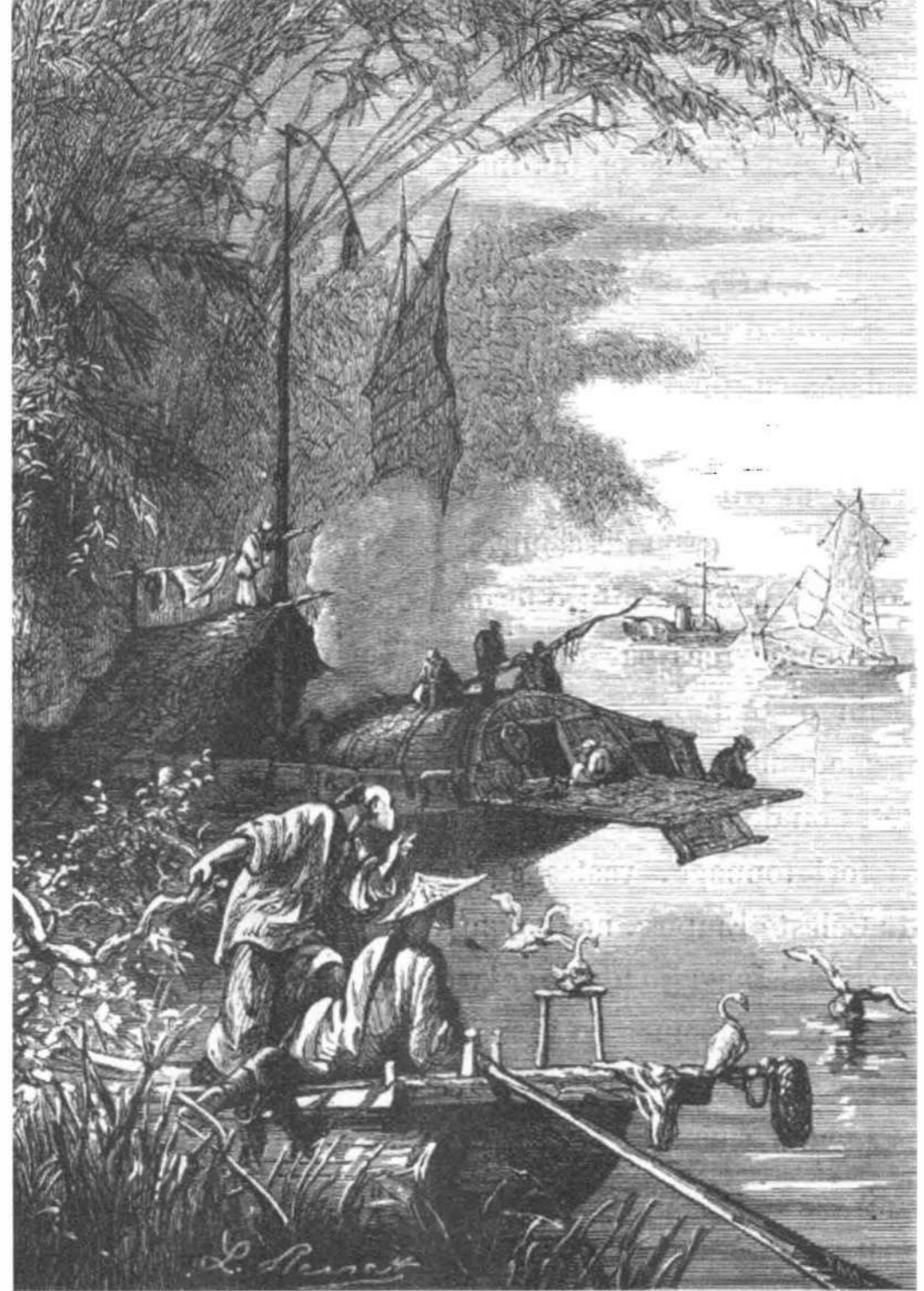
Nehri takip eden bu ovada manzara değişmişti. Daha sarp olan sağ kıyı, uzun sahili hafif bir dalga çatlamları altında köpüren sol kıyıya göre yamacının yüksek olmasıyla zıtlık oluşturunuyordu. Ötede geniş hintdarısı, mısır, buğday ve darı tarlaları uzanıyordu. Bütün Çin'de –doyurması gereken milyonlarca çocuğu olan bir anne– olduğu gibi boş bırakılmış tarıma elverişli tek bir toprak parçası yoktu.

Her yerde sulama kanalları veya ilkel bostan dolaplarına benzer bambudan aletler bol bol su çıkarıp yayıyordu. Yer yer sarı çamurdan inşa edilmiş köylerin yakınlarında ağaç demetleri vardı, bunların arasında yaşlı elma ağaçları Normandiya ovalarını aratmayacak güzellikteydi. Yamaçlarda av köpeği veya daha doğrusu balıkçı av köpeği olarak kullanılan karabataklarıyla çok sayıda balıkçı gelip gidiyordu. Bu kuşlar sahiplerinin işaretiyle nehre dalıyor ve boğazlarını sıkkan bir kelepçe sayesinde yutamadıkları balıkları yakalayıp getiriyorlardı.

Ördekler, kuzgunlar, kargalar, saksağanlar, atmacalar steamboat'un kişnemeye benzer sesini duyunca uzun otlardan uçuşuyordu.

Nehrin kenarındaki geniş yol artık ıssız olduğu kadar Pei-ho'nun deniz trafiği bir o kadar yoğunluğunu sürdürüyordu. Nehri inen veya çıkan çeşit çeşit gemi vardı! Önden arkaya epey obruk çatısıyla, çift kürek katlarıyla, insan eliyle manevra edilen çark kanatlarıyla, her yöne ateş açabilen toplarıyla yelkenli savaş gemileri; çift yelkenli, pupa veya pruvasında fantastik hayvan başlarıyla veya kuyruklarıyla süslü, verrev duran hareketli direklerin tuttuğu şalupa yelkenleriyle yelkenli gümrük gemileri; Göksel İmparatorluğun en kıymetli ürünleriyle yüklü geniş gövdeleri komşu denizlerde tayfunlarla karşılaşmaktan korkmayan, yüksek tonajlı yelkenli ticaret gemileri; başa geçecek zamanları olanlar için hazırlanmış, gelgit saatlerine göre kürekle ilerleyen ya da halatla çekilen yelkenli yolcu gemiler; sandalların çektiği tenezzüh yatları olan yelkenli mandarin gemiler; hasırdan yelkenleriyle türlü çeşit şekli olan ve en küçükleri

sırtlarında çocukları, ellerinde kürek çeken genç kadınlarca kullanılan ve “üç tahta” anlamını hak eden sampalar; son olarak oduncuların tamamen kestikleri Mançurya’nın birkaç ormanından yapılmış dev salllar üzerinde kulübeleri, dikilmiş meyve bahçeleri, sebze bahçeleriyle su üstünde yüzen gerçek köyleri andıran odun trenleri!

Bu kuşlar nehre dalıyordu...

Ama köyler iyice azalmıştı. Tien-Tsin ile nehrin ağzında yer alan Takou arasında sadece yirmi köy var. Kıyılarda dumanları steamboat'un dumanına eklenerek havayı kirleten birkaç tuğla fabrikası kalın burçaklar oluşturarak tütüyordu. Bu enlemde haziran ayında alacakaranlığı uzayan akşam çöküyordu. Yavaş yavaş simetrik olarak yerleştirilmiş tekdüze desenli sıra sıra beyaz kumullar alacakaranlıkta kayboluyordu. Bunlar komşu tuzlalardan toplanmış "üstleri kille örtülü tuz yığınları"ydı.

Kurak topraklar arasında, Bay de Beauvoir'ın "tamamen, kum, tuz, toz ve külden ibaret hüznünlü manzara" dediği Pei-ho'nun halici başlamıştı.

Ertesi gün, 27 Haziran günü, güneş doğmadan Pei-Tang neredeyse nehrin ağzında bulunan Takou Limanına varmıştı.

Burada iki kıyıda, artık harabeye dönmüş, 1860 yılında İngiliz-Fransız ordusu tarafından ele geçirilen Kuzey ve Güney Kuleleri yükselir. General Collineau'nun 24 Ağustos 1860 tarihinde gerçekleştirdiği şanlı saldırı burada yapılmıştı; toplar nehrin girişini burada zorlamıştı; Fransız bölgesi adında neredeyse kimsenin yaşamadığı dar şerit halinde bir toprak burada bulunur; şanlı çatışmada ölen askerlerin ve subayların altında yattığı anıt kabir burada yer alır.

Pei-Tang kaya setinin ötesine gidemeyecekti. Bu yüzden bütün yolcular Takou'da inmek zorunda kaldılar. Mandarinler bu şehrin demir yollarıyla Tien-Tsin'e bağlanmasına izin verirlerse Takou epey gelişecek önemli bir kenttir.

Fu-Ning'e gidecek olan gemi aynı gün yelken açacaktı. Kin-Fo ve arkadaşlarının kaybedecek vakitleri yoktu. Böylece bir sampan çağırdılar ve on beş dakika sonra Sam-Yep gemisine binmişlerdi bile.

XVII

KİN-FO'NUN TİCARİ DEĞERİNİN BİR KEZ DAHA TEHLİKEYE GİRDİĞİ BÖLÜM

Sekiz gün önce Takou Limanına bir Amerikan gemisi demir atmıştı. Altıncı Çin-Kaliforniya şirketi tarafından tutulmuş olan bu gemi San-Francisco'da, Laurel-Hill mezarlığında bulunan Fuk-Ting-Tong acentesi hesabına yüklenmişti. Amerika'da ölen Gökseller, kendi vatanlarında gömülmeyi emreden dinlerine sadık kalarak Çin'e götürülecekleri günü burada bekliyorlardı.

Kanton'a gidecek olan bu gemi acentenin yazılı izniyle Kuzey eyaletlere gönderilmek üzere yetmiş beşi Takou'da indirilecek, tam iki yüz elli tabut taşıyordu.

Yükün bu kısmı Amerikan gemisinden Çin gemisine aktarılmış ve 27 Haziran sabahı bu gemi Fu-Ning'e doğru harekete geçecekti.

Kin-Fo ve arkadaşları bu gemiye binmişlerdi. Muhtemelen kendi seçimleri değildi, Leao-Tong Körfezine giden gemi bulamayınca buna binmek zorunda kalmışlardı. Sadece iki veya üç günlük bir yolculuktu bu, üstelik senenin bu döneminde de kolay olacaktı.

Sam-Yep üç yüz tonajlı bir deniz yelkenlisiydi.

Göksel İmparatorluğun nehirlerinde yüzebilen altı kademlik bir su içi derinliği olan binin üze-

rinde gemi var. Uzunluklarına göre fazla geniş oldukları için gemi omurgasının çeyreği kadar olan güverte kirişiyle pek hızlı ilerlemiyorlar, ama söylenene göre bir topaç gibi dönerek kayıp gidiyorlar, bu da ince gemilere göre bir avantajmış. Kocaman boyutta olan dümenlerinin yelpazesinin her tarafı delik deliktir, etkisi tartışılan bu sistem Çin'de çok yaygındır.

Bir Kanton şirketi tarafından kiralanan bu yelkenlilerden birinin bir Amerikalı kaptanın komutasında San Francisco'ya çay ve porselen yükü götürdüğü bile anlatılıyor. Bu da bu gemilerin denizde yüzebildikleri anlamına geliyor; bu konuda uzman kişiler de Çinlilerin muhteşem gemiciler olduğu konusunda hem fikirler.

Önden arkaya neredeyse dümdüz olan modern yapılı *Sam-Yep*, gabarisiyle Avrupalı gemi gövdelelerini andırıyordu. Tahtaları çivilenmemiş ve de mihlanmamış, birbirine dikilmiş bambudan yapılmış, Komboçya reçinesi ve kırıklarıyla kalafatlanmıştı; o denli su geçirmezdi ki ambarında tahliye tulumbası bile yoktu. Hafif olmasından dolayı mantar gibi suda yüzüyordu. *Sam-Yep*, çok sert bir kütükten yapılmış bir çapası, palmiye liflerinden bir gemi donanımı, olağanüstü bir esneklikte yelpaze gibi açılıp kapanan ve güverteden manevra edilen yelkenleri, *lougre** gemilerindeki orta direği ve mizana direğini andıran iki direği olan; ancak arka direğinde yelken olmadığı gibi flock yelkeni de olmayan bir yelkenliydi, ama bu küçük kabotajın ihtiyaçlarına uygun olarak iyi donatılmış ve iyi ayarlanmıştı.

* Eskiden Manş Denzinde sefer yapan bir tür yelkenli -çn.

Fakat Sam-Yep'i görenlerin aklına bu küçük geminin dev bir cenaze gemisine dönüştürüldüğü gelmezdi.

Gerçekten de çay kasalarının, ipek balyalarının, Çin parfümeri işporta mallarının yerini bildiğimiz yük almıştı. Ama yelkenli canlı renklere hiçbir şey kaybetmemişti. Önde ve arkada bulunan güvertelerinde rengârenk flamalar ve püsküller dalgalanıyordu. Pruvasında parlak kocaman bir göz çizilmişti, bu da ona devasa bir deniz hayvanı görünümü veriyordu. Direklerinin tepeliğinde parlak ipekten Çin bayrağı dalgalanıyordu.

İki kısa ve hafif top küpeştenin üzerinde güneş ışığını ayna gibi yansıtan parlak ağızlarını uzatmıştı. Korsanlarla dolu bu denizlerde çok faydalı aygıtlardır bunlar! Bütün bunlar neşeli, şirin ve göze hoş geliyordu. Nihayetinde Sam-Yep insanların vatanlarına kavuşturumuyor muydu! Vatanlarına kavuşturduklarının cesetler olduğu doğrudu, ama huzur bulmuş cesetler!

Ne Kin-Fo ne de Soun bu koşullarda seyahat etmekten tiksinebilirdi. Bunun için fazla Çinliler. Craig ve Fry bu türden yükler taşımayı sevmeyen Amerikalı uyrukluları gibi muhtemelen bir ticari gemide yolculuk etmeyi tercih ederlerdi, ama pek seçenekleri olmamıştı.

Yelkenlinin tayfasını oluşturan bir kaptan ve altı mürettebat yelkenin çok basit manevrasına yetiyordu. Söylenene göre pusula Çin'de icat edilmiş. Bu mümkün, ama buradaki kabotaj yapanlar onu kullanmıyor ve kendi sezgilerine göre yol alıyorlardı. Sam-Yep'i yöneten ve körfezin kıyılarını

gözden kaçırmamaya çalışan Kaptan Yin de böyle yapacaktı.

Yüzü güleç, canlı ve çenesi düşük, kısa boylu olan Kaptan Yin bu çözümsüz daimi hareket sorununun canlı ispatıydı. Yerinde duramıyordu. Eli kolu hiç durmuyordu. Kolları, elleri, gözleri, beyaz dişlerinin arkasında asla dinlenmeyen dilinden daha çok konuşuyordu. Adamlarını iteliyor, onlara sesleniyor, onlara sövüp sayıyordu, ama neticede iyi bir denizciydi, bu kıyılara alışık ve yelkenlisini parmaklarının arasındaymış gibi manevra ediyordu. Kin-Fo'nun kendisi ve yanındaki arkadaşları için ödediği yüksek fiyat da neşesini bozacak türden değildi. Altmış saatlik bir yolculuk için yüz elli tael' ödeyen yolcular, büyük bir şanstı, üstelik konfor ve yiyecek konusunda pek bir beklentileri yoksa ve geminin ambarıyla yetiniyorlarsa!

Kin-Fo, Craig ve Fry kıçtaki güverte köşküne iyi kötü yerleşmişlerdi, Soun da pruvadaki güverte köşküne yerleşmişti.

Sürekli tetikte olan iki temsilci kaptanı ve mürettebatı titiz bir incelemeden geçirmişti. Bu cesur insanların tutum ve davranışlarında kuşkulu bir şey görmediler. Lao-Şen'le anlaşmış olabilecekleri hiç mümkün görünmüyordu, çünkü müşterileri bu yelkenliyi tesadüfen bulmuştu ve tesadüf ünlü Taiping'in ortağı olabilir miydi? Deniz kazaları hariç bu yolculuk günlük endişelerine birkaç gün ara vermelerini sağlayacaktı. Böylece Kin-Fo'yu biraz daha kendi başına bıraktılar.

* Yaklaşık 1.200 Frank -J. V.

O da bu durumdan memnundu. Kamarasına kapandı ve kendini istediği kadar “felsefe yapmaya” verdi. Şanghay’daki yamenindeki kaygılardan uzak mutluluğunun ve çalışarak iyi yönde değiştirebileceği hayatının değerini bilmeyen zavallı adam! Yazdığı mektubu bir geri almayı başarsın, ders alıp almadığını, delinin bilgeye dönüşüp dönüşmediğini herkes görecekti!

Ama bu mektubu geri alabilecek miydi? Kuşkusuz evet, çünkü almak için iyi para ödemeye hazırdı. Bu, Lao-Şen için sadece bir para meselesi olabilirdi! Yine de ona yakalanmadan onu yakalamak gerekiyordu!

Bu da zor bir işti. Lao-Şen, Kin-Fo’nun her hareketinden haberdar olmalıydı; ama Kin-Fo Lao-Şen’in ne yaptığını hiç bilmiyordu. Bu da Craig-Fry’nin müşterisi için Taiping’in elinde olan bölgede büyük bir tehlike teşkil ediyordu. Demek ki asıl yapılması gereken şey ona haber göndermek. Lao-Şen’in Kin-Fo’yu öldürüp elli bin doları almaktansa Kin-Fo’yu hayatta bırakıp elli bin doları almayı tercih edeceği kesindi. Çünkü bu, hükümetin kendisine gösterdiği aşırı hoşgörü ne olursa olsun, yine de kendisi için Şanghay’a tehlikeler arz edebilecek yolculuk yapmaktan ve Yüzyıllık’ın bürolarını ziyaret etmekten onu muaf tutacaktı.

Fazlasıyla dönüşüm geçirmiş olan Kin-Fo bu şekilde düşünüyordu ve Pekin’deki güzel genç dulun düşüncelerinin pekâlâ büyük bir kısmını kuşattığına inanabiliriz!

O sıra Soun ne düşünüyordu?

Soun düşünmüyordu. Soun güverte köşkünde uzanmış kıpırdayamaz durumda Pe-Çe-Li Körfe-

zinin kötü niyetli tanrılarına bedel ödüyordu. Ak-lını biraz toparlayabildiğinde yalnızca efendisine, filozof Wang'a ve haydut Lao-Şen'e lanet okuyabiliyordu! Aptal bir kalbi vardı. Ai ai ya! Aptal düşünceleri, aptal duyguları vardı! Ai ai ya! Ne pilavı ne de çayı düşünüyordu! Ai ai ya! Rüzgâr yanlışıyla onu buraya sürüklemişti! Denizde yolculuk edecek birisinin hizmetine girmekle bin kez, on bin kez hata etmişti! Saçından kalan kısmı orada bulunmamak için feda etmeye hazırdı! Burada olmaktansa saçını sıfıra vurmayı, bonz olmayı tercih ederdi. Sarı bir köpek! Karnını ve ciğerini deşen sarı bir köpekti! Ai ai ya!

O sıra güneyden esen hoş bir rüzgârın itişiyile Sam-Yep kıyı şeridinin alçak kumsallarında üç veya dört mil hızla ilerliyordu. Aynı ismi taşıyan nehrin ağzında yer alan Peh-Tang'ın önünden, Avrupalı ordularının çıkartma yaptıkları yerin yakınından, ardından Şang-Tung'un, Tau'nun girişindeki Chiang-Ho'nun, Hai-Ve-Tse'nin önünden geçti.

Körfezin bu kısmı ıssızlaşmaya başlamıştı. Pei-ho Halicinde yoğun olan deniz trafiği yirmi mil ötesinde pek parlak değildi. Kısa mesafeli seyirler yapan birkaç ticaret yelkenlisi, kıyının bol balıklı sularında ve sahilin ton dalyanında iş yapan bir düzine balıkçı teknesi, ufuksa tamamen boştu, işte denizin bu kısmının görünümü bu şekildeydi.

Craig ve Fry beş veya altı tonajlı balıkçı teknelerinin bile bir veya iki top taşıdıklarını fark etti.

Yin'e bunun nedenini sorduklarında, kaptan ellerini ovuşturarak onlara şöyle cevap verdi:

–Korsanları bir şekilde korkutmak lazım!

–Pe-Çe-Li Körfezinin bu kısmında korsanlar mı var! diye haykırdı Craig şaşırarak.

–Neden olmasın! diye cevap verdi Yin. Her yerde olduğu gibi burada da var! Bu korkusuz insanlar Çin denizlerinde hiç eksik olmuyorlar!

Saygıdeğer kaptan bütün parlak dişlerini göstererek güldü.

–Onlardan pek korkmuyor gibisiniz! dedi Fry.

–İki topum yok mu, fazla yaklaşıncaya yüksek sesle yanıt veren iki cengâver!

–Toplar dolu mu? diye sordu Craig.

–Genelde.

–Ya şimdi?

–Hayır.

–Neden? diye sordu Fry.

–Çünkü gemide barutum yok, diye cevap verdi Kaptan Yin sakin sakin.

–Bu durumda toplar neye yarar? dedi Craig-Fry cevaptan pek memnun kalmayarak.

–Neye mi yarar! diye haykırdı kaptan. Eh! Gemimin ambarı ağzına kadar çay ve afyonla dolu olduğunda korunmaya değer! Ama bugünkü yüküyle hayır!..

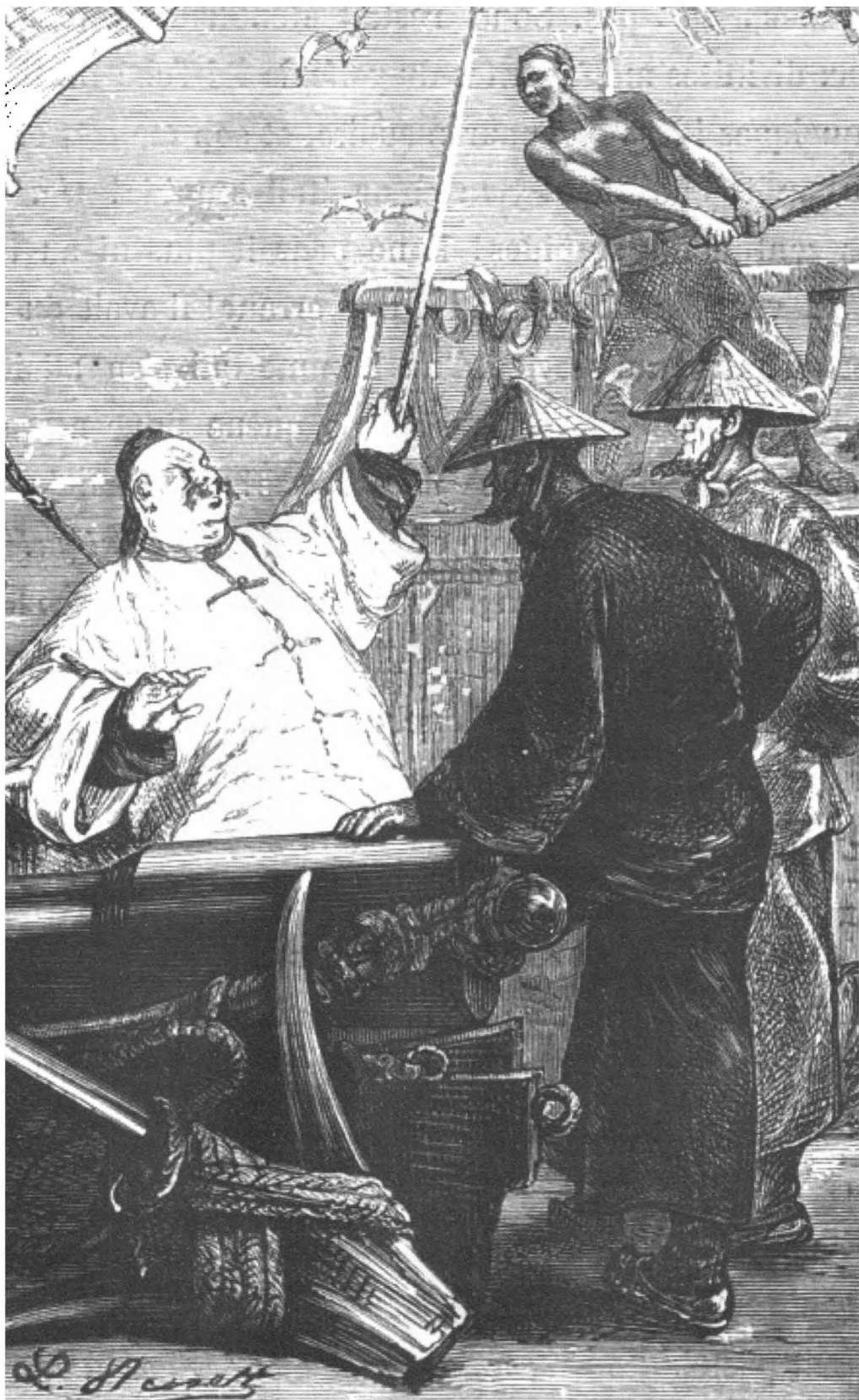
–Peki, korsanlar, yelkenlinizin saldırılmaya değer olup olmadığını nereden bilecekler? diye sordu Craig.

–Demek ki gerçekten bu yürekli insanların gelmesinden endişe ediyorsunuz, dedi kaptan omuz silkip dönerek.

–Elbette ki evet, dedi Fry,

–Gemide sadece işporta malı yok mu?

–Öyle, ama bizi ziyaret etmelerini istemeyişimizin belli nedenleri var! dedi Fry.

“Toplar dolu mu?”

–Endişelenmeyin, korsanlarla karşılaşsak bile gemimizin peşine düşmeyecekler, diye karşılık verdi kaptan.

–Nedenmiş o?

–Çünkü onu görür görmez yükümün ne olduğunu hemen anlayacaklar.

Kaptan Yin geminin direğinde, yarıya indirilmiş, rüzgârın dalgalandırdığı beyaz bir bayrağı gösterdi.

–Yarıya indirilmiş beyaz bayrak! Yas bayrağı! Bu korkusuz insanlar tabut yükünü çalmak için harekete geçmezler!

–Kendinizi korumak için yas bayrağı altında yolculuk ettiğinizi düşünüp gemiye gelebilirler, dedi Craig.

–Gelirlerse, onları karşılarız, diye cevap verdi Kaptan Yin. Bizi ziyaret ettikleri zaman da geldikleri gibi giderler!

Craig-Fry ısrar etmedi, ama kaptanın iyimserliğine pek katılmıyorlardı. Üç yüz tonajlı bir geminin ele geçirilmesi, içinde yük olmasa bile, Yin'in bahsettiği “korkusuz insanların” bunu denemelerine değer bir şeydi. Her ne olursa olsun duruma katlanmaktan ve yolculuğun iyi geçmesini ummaktan başka yapılacak bir şey yoktu.

Zaten kaptan şansların yaver gitmesi için hiçbir şeyi ihmal etmemişti. Demir alacakları an bir horoz deniz tanrılarına kurban edilmişti. Mizana direğinde bu zavallı kuşun tüyleri hâlâ sallanıyordu. Kanından birkaç damla güverteye serpilmiş, gemiden birkaç kadeh şarap atılmış, böylece bütün bunlar tanrıların rızasını kazanmak için bu kurban işlemini tamamlamıştı. Saygıdeğer Kap-

tan Yin'in komutasındaki Sam-Yep yelkenlisi bu şekilde kutsandıktan sonra başına ne gelebilirdi?

Yine de kaprisli tanrıların memnun kalmadığını düşünebiliriz. Ya horoz çok zayıftı, ya da şarap Şao-Şiyn'in en iyi bağlarından alınmamıştı, çünkü aniden geminin üzerine korkunç bir rüzgâr esti. Güzel bir rüzgârın estiği bu kadar açık, bu kadar aydınlık bir günde hiçbir şey bu olayı haber vermemişti. En hünerli denizci bile bir "it işi"nin olacağını tahmin edemezdi.

Akşam saat sekize doğru Sam-Yep, yukarıdan kuzeydoğuya doğru yönünü değiştirmeye hazırlanıyordu. Burayı geçti mi ilerleyişine çok elverişli şekilde arkadan rüzgâr alarak ilerleyecekti. Kaptan Yin böylece pek fazla zorlanmadan yirmi dört saat içinde Fou-Ying'e demir atmış olmayı umuyordu.

Böylece Kin-Fo, Soun'un da artık dayanılmaz hale gelen bir sabırsızlıkla beklediği demir atma zamanının yaklaştığını görüyordu. Fry-Craig'e gelince onlar da şu gözlemde bulunuyorlardı: Üç gün içinde müşterileri hayatını tehlikeye atan mektubu Lao-Şen'in elinden alabilirse artık Yüzyıllık'ın onun hakkında endişe duymasına gerek kalmayacaktı. Çünkü poliçe sadece 30 Haziran gece on ikiye kadar geçerliydi, çünkü Kin-Fo saygıdeğer William J. Bildulph'a yalnızca ilk iki ayın ödemesini yapmıştı. Ve böylece:

–All... dedi Fry.

–Right! diye tamamladı Craig.

Akşama doğru yelkenli Laeo-Tong Körfezinin girişine vardığı an rüzgâr aniden kuzeydoğuya sıçradı; ardından kuzeye geçti ve iki saat sonra kuzeybatıdan esmeye başladı.

Eğer Kaptan Yin'in gemisinde bir barometre bulunsaydı, civanın seviyesinin neredeyse aniden dört beş milimetre düştüğünü fark ederdi. Havanın bu şekilde azalmasıysa şimdiden havadaki katmanları hafifleten bir tayfunun* yakında meydana geleceğini görürdü. Diğer yandan eğer Kaptan Yin, İngiliz Paddington'un ve Amerikalı Maury'nin gözlemlerinden haberdar olsaydı yönünü değiştirip dönen fırtınanın merkezinin dışında daha az tehlikeli olacak bir yere ulaşma umuduyla kuzeydoğuya ilerlemeye çalışırdı.

Ama Kaptan Yin hiç barometre kullanmadığı gibi kasırgaları yöneten kurallardan tamamen habersizdi. Zaten bir horoz kurban etmemiş miydi ve bu kurban onu her türlü kötü olasılıktan korumayacak mıydı?

Batıl inançları olan bu Çinli iyi bir denizciydi ve olacak olaylar da bunu kanıtlayacaktı. İçgüdüsel olarak Avrupalı bir kaptanın yapacağı gibi manevra yaptı.

Bu tayfun küçük ve dolayısıyla saatte yüz kilometreyi aşan hızlı bir seyri ve devinimi olan bir siklondur. Bu yüzden Sam-Yep'i doğuya doğru itti, bu da iyi bir şeydi çünkü bu şekilde hızlı ilerlemeye devam etseydi, kendisi için hiçbir sığınak sunmayan ve ister istemez tez zamanda bir felakete uğrayacağı bir kıyıdan uzaklaştırmıştı.

Akşamın on birinde fırtına doruk noktasına ulaştı. Mürettebatının sağlam bir şekilde desteklediği Kaptan Yin gerçek bir deniz adamı gibi ma-

* Dönen fırtınalara Batı Afrika kıyılarında "tornado", Çin Denizi'nde "tayfun" denir. Bilimsel adlarıysa siklondur -J. V.

nevra yaptı. Artık gülmüyordu, ama soğukkanlılığını yitirmemişti. Sağlam bir şekilde dümene bağlanmış olan eli dalgalar üzerinde bir ebegü-meci gibi yükselen hafif gemiyi yönetiyordu.

Kaptan artık gülmüyordu.

Kin-Fo kış güverte köşkünden ayrılmıştı. Küpeşteye tutunmuş suların üzerinde buhardan paçavralarını sürükleyen kasırganın parçaladığı belli belirsiz bulutların gezindiği gökyüzüne bakıyordu. Bu karanlık gecede bembeyaz görünen ve tayfunun dev bir iç çekmesiyle sularını normal seviyesinden yükselten denize bakıyordu. Tehlike onu şaşırtmadığı gibi korkutmuyordu da. Kendi şahsını hedef alan talihsizliğin ona ayırdığı duygu dizisinin bir parçasıydı bu. Yazın ortasında fırtınasız altmış saatlik bir deniz yolculuğu günün şanslı kişileri içindi, ama artık o şanslı kişilerden değildi!

Craig ve Fry, yine müşterilerinin parasal değerinden dolayı gitgide daha çok kaygılanıyorlardı. Kuşkusuz kendi canları da Kin-Fo'nunki kadar değerliydi. Kin-Fo'yla birlikte ölürlerse artık Yüzyıllık'ın çıkarlarını düşünmeleri gerekmeyecekti. Ama işlerine kendilerini adanmış bu temsilciler kendilerini unutup yalnızca görevlerini düşünüyorlardı. Ölmek mi! Öyle olsun! Kin-Fo'yla birlikte mi! Ona da tamam! Ama 30 Haziran saat gece on ikiden sonra! Bir milyonu kurtarmak, işte Craig-Fry'in tek istediği buydu! İşte Fry-Craig böyle düşünüyordu!

Soun'a gelince yelkenlinin büyük tehlike altında olduğundan haberi bile yoktu, ama zaten ona göre dünyanın en güzel havasında bile bu şeytansı maddenin üzerinde maceraya çıkmak sonun yakın olduğu anlamına gelir. Ah! Ambarda yatan insanlar acınacak durumda değildi! Ai ai ya! Onlar ne baş kış vurmasını ne dalgaların sarsıntısını hissediyorlardı! Ai ai ya! Bahtsız Soun onların ye-

rine de deniz tutmasına maruz kalıp kalmayacağını kendi kendine soruyordu.

Üç saat boyunca yelkenlinin durumu vahimdi. Yanlış bir dümen hareketi sonu olurdu, çünkü deniz güverteyi basardı. Tıpkı balyalar gibi alabora olması mümkün değildi, ama su içine dolup onu batırabilirdi. Her yönden çarpan dalgalar arasında onu tek bir yönde tutmayı düşünmeye gerek bile yoktu. Gidilen yolu ve izlenen rotayı kestirmeye çalışmanın hiç gereği yoktu.

Yine de güzel bir tesadüfle Sam-Yep ciddi bir hasar almadan, yüz kilometrelik bir alanı kuşatan bu devasa atmosferik dairenin tam merkezine ulaşmıştı. Burada denizin sakin olduğu, rüzgârın neredeyse hiç esmediği iki veya üç millik bir alan vardı. Zincirinden kopmuş bir okyanusun ortasında dingin bir göl gibiydi burası.

Kasırganın yelkenliyi yelkenleri kapalı olarak buraya itmiş olması, aslında onun kurtuluşuydu. Sabah üçe doğru hiç beklenmedik bir şekilde siklonun şiddeti dinmiş ve öfkeli sular merkezdeki bu gölün etrafında sakinleşmeye başlamıştı.

Ama gün doğduğunda Sam-Yep ufukta bir kara parçası arasa da boşunaydı. Görünürde tek bir kıyı yoktu. Göğün kavisli çizgisine kadar körfezin suları her yandan onu çevreliyordu.

XVIII

CRAIG VE FRY'IN MERAKTAN SAM-YEP'İN AMBARLARINI GEZDİĞİ BÖLÜM

–Kaptan Yin neredeyiz? diye sordu Kin-Fo tehlikeyi atlattıktan sonra.

–Tam bilemiyorum, diye cevap verdi tekrar güleç yüzüne kavuşan kaptan.

–Pe-Çe-Li Körfezi'nde mi?

–Belki.

–Yoksa Leao-Tong Körfezinde mi?

–Bu da mümkün.

–Peki nerede demir atacağız?

–Rüzgârın bizi götürdüğü yerde?

–Ya ne zaman!

–Bunu söylemek mümkün değil.

– Gerçek bir Çinli her zaman yönünü bilir, dedi sinirli bir sesle Kin-Fo. Orta İmparatorlukta çok kullanılan bir atasözüydü bu.

–Karada evet! diye karşılık verdi Kaptan Yin. Ama denizde hayır!

Bunu söyledikten sonra ağzı kulaklarına vardı.

–Bunda gülünecek bir şey yok, dedi Kin-Fo.

–Ağalanacak bir şey de yok, diye karşılık verdi kaptan.

Gerçek şu ki durumun vahim bir yanı olmasa da, Kaptan Yin'in Sam-Yep'in konumunu belirlemesi imkânsızdı. Bu devinimli fırtına esnasındaki

yönünü pusulasız ve her yönden esen rüzgârın etkisiyle nasıl belirleyebilirdi? Yelkenli gemi, yelkenleri toplanmış, dümeninin etkisinin neredeyse tamamen dışında kalarak kasırganın oyuncağı olmuştu. Kaptanın cevabının bu kadar belirsiz olması nedensiz değildi. Yalnızca bunları bu kadar mutlu görünerek söylemeyebilirdi.

Yine de ister Leao-Tong Körfezine ister Pe-Çe-Li Körfezine sürüklenmiş olsun Sam-Yep tereddütsüzce rotasını kuzeybatıya çevirebilirdi. Kara mutlaka o yönde olacaktı. Hepsi uzaklık meselesiydi, o kadar.

Kaptan Yin'e de yelkenlerini açıp o an parl parıl parıldayan güneşe doğru ilerlemek kalacaktı, tabi bu manevrayı yapması o an mümkün olsaydı.

Ama bu mümkün değildi.

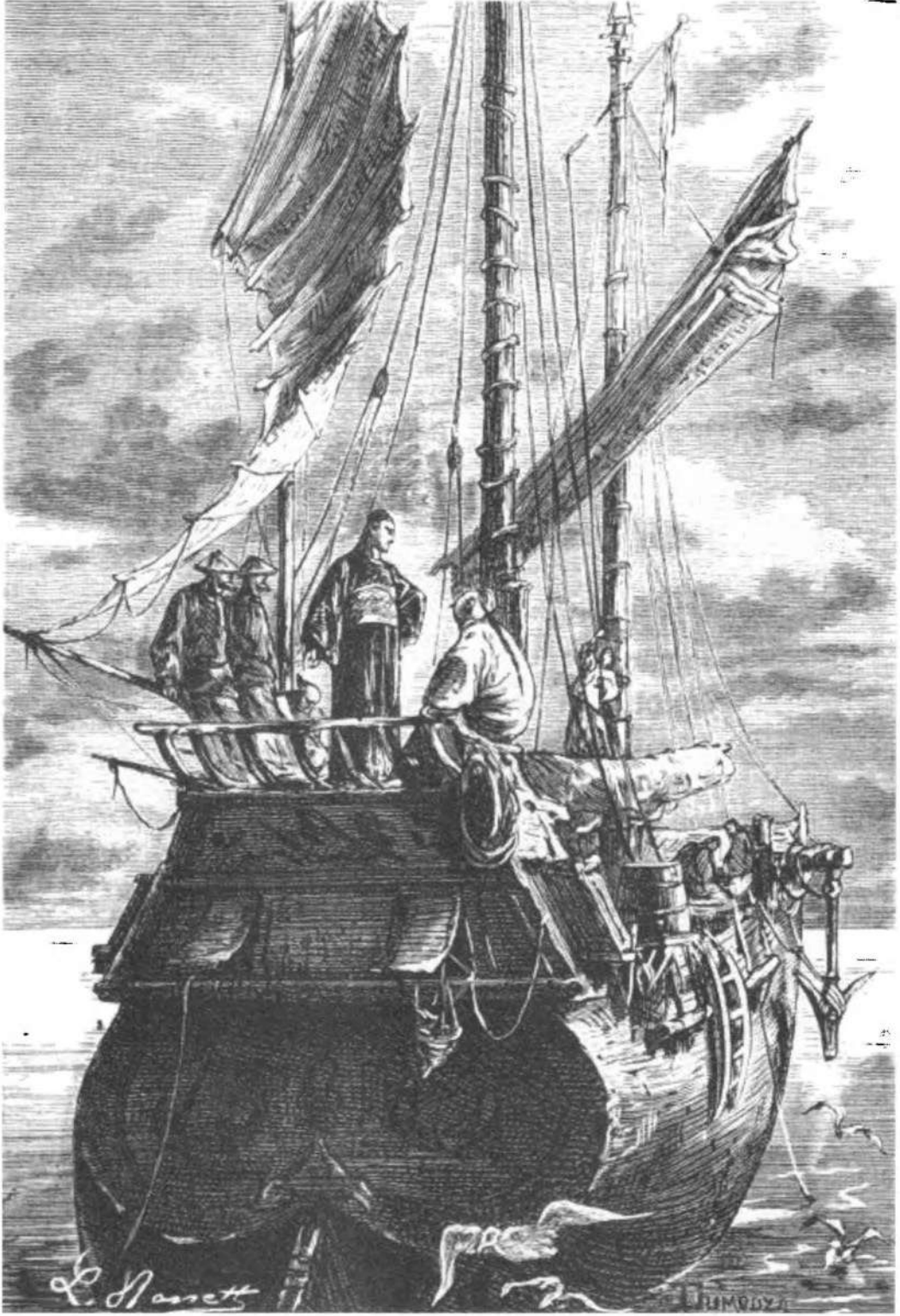
Gerçekten de tayfundan sonra tam bir dinginlik vardı, ilerleme hareketinin eksik kaldığı basit bir sallanmadan ibaret geniş bir dalganın kabarttığı çarşaf gibi bir deniz vardı. Yelkenli ilerlemeyi sağlamayan denizin üzerinde düzenli bir şekilde yükselip alçalıyordu. Sıcak bir buhar suların üzerine çökmüştü ve fazlasıyla kötüleştirmiş olan gökyüzü artık maddelerin çatışmasına uygun görünmüyordu. Değerlendirilmesi imkânsız şu “beyaz” dinginliklerden biriydi.

–Fevkalade! dedi Kin-Fo. Bizi açıklara sürükleyen fırtınadan sonra şimdi de rüzgârsızlıktan karaya dönemiyoruz!

Ardından kaptana yönelerek:

–Bu sükûnet ne kadar sürecektir? diye sordu.

–Bu mevsimde mi beyefendi? Bunu kim bilebilir? diye cevap verdi kaptan.

“Bu sükûnet ne kadar sürecektir?”

–Saatlerce mi günlerce mi?

–Günlerce veya haftalarca! diye cevap verdi Yin yolcusunu çileden çıkartacak durumu kabullenen bir gülümsemeyle.

–Haftalarca mı? diye haykırdı Kin-Fo. Sizce haftalarca bekleyecek durumda mıyım?

–Yapacak bir şey yok, tabi yelkenlimizi çekecek bir sandal bulamazsak!

–Yelkenlinizin de bu gemiye binmek gibi yanlış bir fikre kapılan başta ben olmak üzere içinde taşıdığı her şeyin de canı cehenneme!

–Beyefendi, size iki güzel öğüt vereyim mi? diye sordu Kaptan Yin.

–Buyurun!

–Birincisi benim yapacağım gibi sizin de gidip sakın sakın uyumanızdır ki bütün bir geceyi güvertede geçirdikten sonra bu çok akıllıca olacaktır.

–Ya ikincisi? diye sordu denizin dinginliği kadar kaptanın sakinliğinin de çileden çıkardığı Kin-Fo.

–İkincisi mi? diye cevap verdi Yin. Ambardaki yolcular gibi yapmanız. Onlar hiç şikâyet etmiyor ve olayları gidişatına bırakıyorlar.

Wang'a layık bu felsefi gözlemden sonra kaptan güvertede uzanmış iki veya üç adamını bırakıp kamarasına çekildi.

On beş dakika boyunca Kin-Fo ellerini kavuşturmuş, parmakları sabırsızlıktan ritim tutturmuş, geminin üzerinde bir ön tarafa bir arka tarafa gidip geldi. Yelkenlinin tam ortasında bulunduğu bu iç karartıcı sonsuzluğa son bir bakış attıktan sonra omuzlarını silkti ve Craig-Fry'ya tek bir söz söylemeden güverteye döndü.

O sıra iki temsilci, parmaklığa yaslanmış, her zamanki gibi hiç konuşmadan tatlı tatlı sohbet ediyorlardı. Kin-Fo'nun sorularını ve kaptanın cevaplarını işitmişlerdi, ama sohbete katılmamışlardı. Zaten karışsalar ne işlerine yarayacak-

tı, üstelik müşterilerini bu kadar sinirlendiren bu gecikmeden niye şikâyetçi olsunlardı?

Gerçekten de zaman açısından kaybettiklerini, güvenlik açısından kazanıyorlardı. Mademki Kin-Fo gemide hiçbir tehdit altında değildi ve Lao-Şen'in eli buraya kadar uzanamıyordu, bundan daha iyi ne isteyebilirlerdi?

Kaldı ki sorumluluklarının son bulacağı tarih de yaklaşıyordu.

Şu kırk saat bir geçseydi, isterse bütün Taiping ordusu Yüzyıllık'ın eski müşterisine saldırınsın Kin-Fo'yu korumak için kollarını bile kıpırdatmayacaklardı. Şu Amerikalılar çok düz mantık insanlardır! İki yüz bin dolar değerinde olduğu sürece Kin-Fo için her şeylerini feda etmeye hazır olurlar! Tek bir sapek bile etmediğindeyse başına geleceklere karşı tamamen kayıtz kalırlar!

Bu şekilde düşündükten sonra Craig ve Fry iş-tahla yemek yediler. Erzakların kalitesi mükemmeldi. Aynı tepsiden, aynı tabaktan, eşit ekmek lokmalarını ve soğuk et parçalarını yuttular. Saygıdeğer William J. Bidulph'ın şerefine Şao-Şiyn'in mükemmel şarabından eşit sayıda içtiler. Eşit sayıda yarım düzine puro içtiler ve böylece doğuştan olmasa da zevk ve alışkanlık bakımından "siyam ikizi" olunabileceğini kanıtladılar.

Sıkıntılarının sonuna geldiğini sanan iyi yürekli Yankee'ler!

Gün olaysız ve kazasız belasız geçti. Havada aynı dinginlik, gökyüzündeki aynı "puslu" görüntü devam ediyordu. Hava durumunda en ufak bir değişim olacağına dair hiçbir belirti yoktu. Denizin suları bir gölünki kadar hareketsizdi.

Saat dörde doğru Soun tekrar güvertede göründü, sendeliyor, ayakları dolaşıyor, şu son günlerde hiç içki içmemiş olsa da sarhoş birisini andırıyordu.

İlk başta mor, ardından indigo, derken mavi, ardından yeşil olan yüzü artık sanki tekrar sarıya dönüyor gibiydi. Karaya indikten sonra kendi doğal rengi olan turuncu ve öfkelenip kırmızı olursa, güneş skalasının bütün renklerinden geçmiş olacaktı.

Soun gözleri yarı kapalı, Sam-Yep'in küpeştesinin ötesine bakmaya cesaret edemedi iki temsilciye kadar zar zor ilerledi.

–Vardık mı? diye sordu.

–Hayır, diye cevap verdi Fry.

–Varmak üzere miyiz?

–Hayır, diye cevap verdi Craig.

–Ai ai ya! dedi Soun.

Daha fazla konuşacak mecali kalmamış, umutsuzca, küçük bir köpek kuyruğu kadar kalmış atkuyruğunu da sallayan çırpınmalı irkilmelerle büyük direğin altına uzandı.

O sıra, Kaptan Yin'in talimatı üzere ambarı havalandırmak için güvertenin kapakları açılmıştı. İşi bilen birisinin iyi bir önlemiydi bu. Güneş, tayfunun olduğu sıra bir veya iki dalganın geminin içine sızmasıyla meydana gelen nemi hızlıca kurutacaktı.

Craig-Fry güvertede dolaşırken birkaç kez büyük kapağın önünde durdular. Az sonra da meraktan cenazelerle dolu bu ambarı gezmeye koyuldular. Ambara kadar inen bir sütuna kazınmış çıkıntılara basarak aşağı indiler.

Güneş büyük kapağın tam üstünde bir yamuk çiziyordu, ama ambarın ön ve arka tarafı zifiri karanlık. İçeri girdikten sonra Craig-Fry'nın gözleri karanlığa alıştı ve Sam-Yep'in istiflenmiş bu özel yükünü görebildiler.

Ambar, ticaret gemilerinde olduğu gibi enlemesine bölmelerle ayrılmamıştı. Bu yüzden baştan sonra içi görünüyordu, tamamen yük için kullanılabiliyordu, çünkü güvertenin alt kısımları mürettebata yetip de artıyordu.

Bir boşgömütün girişi kadar temiz olan bu ambarın iki yanında Fu-Ning'e gidecek yetmiş beş tabut üst üste dizilmişti. Sağlamca bağlandıkları için dalgaların sarsıntılarından ve de kış baş vurmalarından dolayı yer değiştiremedikleri gibi geminin güvenliğini de hiçbir şekilde tehlikeye sokamazlardı.

Çift sıralı tabutların arasında boş bırakılan dar bir koridor bazen açık iki kapaktan giren ışıktaki bazen de alacakaranlıkta ambarın bir ucundan diğerine gitmeyi sağlıyordu.

Craig ve Fry bir türbede gibi sessiz bu koridoru ilerlemeye başladılar.

Belli bir merakla etraflarına bakıyorlardı.

Burada çeşit çeşit şekillere, boyutlara sahip, bazıları zengin, bazıları fakir tabutlar vardı. Hayat şartlarının Pasifik Okyanusunun ötesine sürüklemiş olan bu göçmenler arasında bunlar, Kaliforniya'nın altın yataklarında, Nevada veya Colorado madenlerinde –bunların sayısı maalesef daha azdı– servet edinmiş olanlardı! Diğerleri oraya fakir gitmiş ve fakir dönüyorlardı. Ama hepsi öldüklerinde aynı vatana dönüyorlardı.

Çin şatafatının bütün lüksünün süslediği kıymetli ahşaptan on kadar tabut, vardı diğerleri gelişigüzel tutturulmuş ve sarıya boyanmış dört tah-tadan ibaretti, işte geminin yükü buydu. Zengin veya fakir her tabutun üzerinde Fry-Craig'in okuduğu isimler vardı: Yun-Ping-Fu'lu Lien-Fu, Fu-Ning'li Nan-Lou, Lin-Kia'lı Şen-Kin, Ku-Li-Koa'lı Luang, vs Karşıklık olması mümkün değildi. Her ceset özenle etiketlenmiş, adresine ulaştırılacak, meyve bahçelerinde, tarlaların ortasında, ovalarda gömülme saatini bekleyecekti.

–İyi düşünölmüş! dedi Fry.

–İyi düzenlenmiş! diye cevap verdi Craig.

San Francisco veya New York'taki bir emanetçinin acentesi veya bir tüccarın mağazası hakkında konuşur gibiydiler!

Craig ve Fry geminin ön tarafına doğru ambarrın en karanlık dip kısmına vardıklarında bir mezarlık yolu gibi net bir şekilde çizilmiş olan koridora bakıyor gibilerdi.

Keşifleri tamamlanınca güverteye dönmeye hazırlanıyorlardı ki dikkatlerini çeken ufak bir ses işittiler.

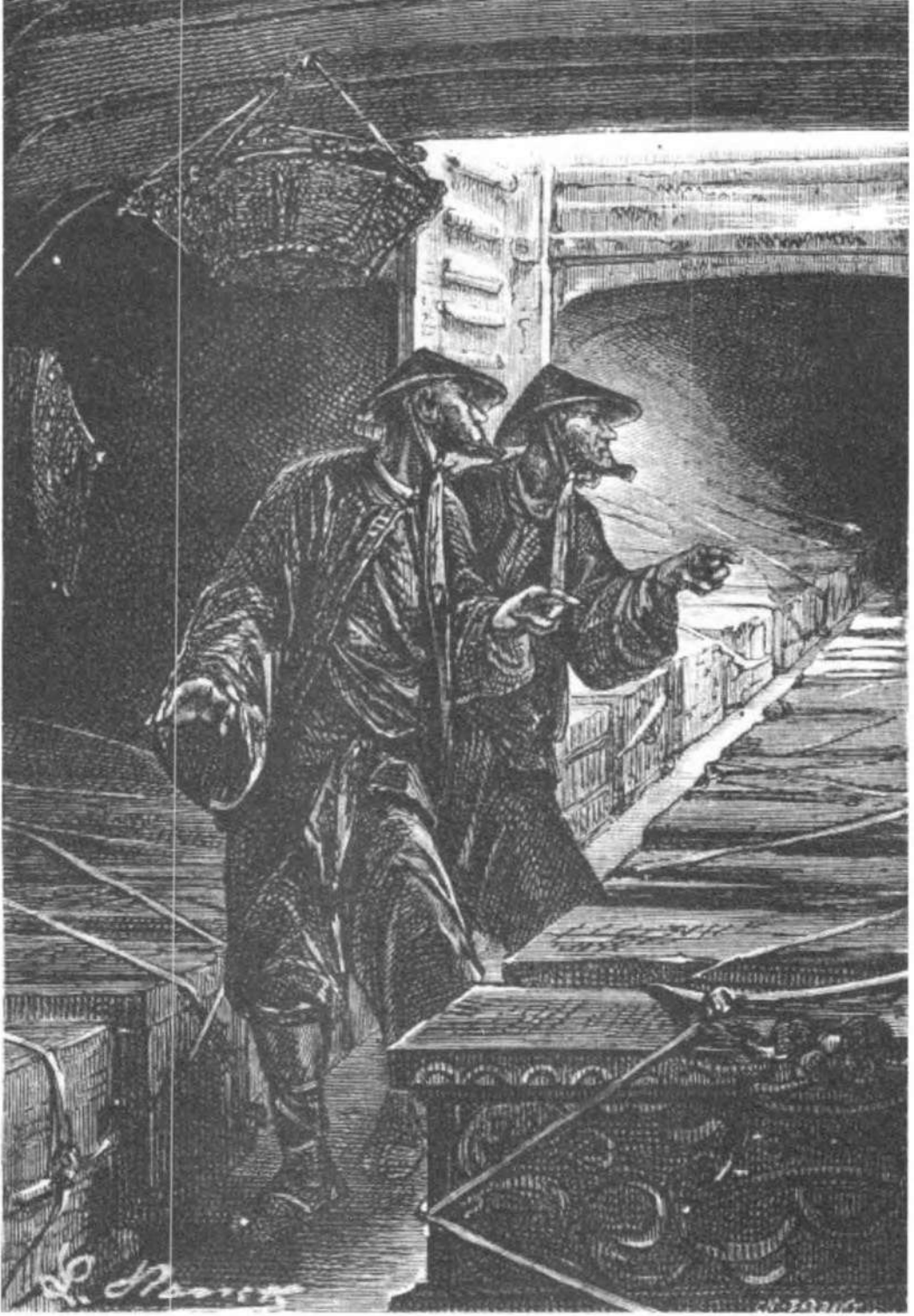
–Fare olmalı! dedi Craig.

–Fare olmalı, diye ekledi Fry. Kemirgenler için kötü bir yük! Darı, pirinç veya mısır yükü daha çok işlerine yarardı!

O sıra ses devam ediyordu. Sancak tarafından ve tabutların üst sırasından, bir insan boyu yüksekten gelen bir sestti bu. Bunlar dış gıcırdaması değilse de pençe veya tırnak sürme sesi miydi?

–Frrr! Frrr! dedi Craig ve Fry.

Ses durmadı.

“Frrr! Frrr!” dedi Craig ve Fry.

Sese doğru ilerleyen iki temsilci nefeslerini tutarak dinlediler. Bu sesin tabutlardan birinden geldiği kesindi.

–Bu tabutlardan birine baygın bir Çinliyi mi koydular acaba? dedi Craig.

–Beş haftalık bir yolculuğun sonunda mı uyan-
dı? diye karşılık verdi Fry.

İki temsilci ellerini kuşkulı tabutun üzerine koydular ve tabutun içinde bir hareket olduğunu fark ettiler.

–Kahretsın! dedi Craig.

–Kahretsın! dedi Fry.

İkisinin aklına doğal olarak yakında müşterilerini tehlikeye atacak bir şeyler olacağı geldi.

Hemen ellerini yavaşça çektiler ve tabutun kapağının kalktığını hissettiler.

Hiçbir şeyin şaşırtamayacağı kişiler olarak Craig ve Fry hareketsiz kaldılar ve bu karanlıkta bir şey görmeleri imkânsız olduğuna göre endişeyle dinlediler.

–Sen misin Kuo? dedi aşırı bir aşırı dikkati bir ses.

Neredeyse aynı anda iskele tarafında kapağı usulca açılan başka bir tabuttan başka bir ses yükseldi.

–Sen misin Fa-Kien?

Hızlıca şu konuşma gelişti:

–Bu gece mi?..

–Bu gece.

–Ay yükselmeden mi?

–İkinci vakitte.

–Ya yoldaşlarımız?

–Haberleri var.

–Otuz altı saat bir tabutta kalmaktan bıktım!

–Ben de bıktım!

–Ne yapalım Lao-Şen böyle istedi!

–Sus!

Taiping'in adını duyunca kendilerine her ne kadar hâkim olmaya çalışsalar da Craig-Fry kendilerini tutamayıp hareket etmişlerdi.

Aniden kapaklar tabutların üzerine kapandı. Sam-Yep'in ambarında tam bir sessizlik hâkim oldu.

Fry ve Craig dizleri üzerinde yürüyerek büyük kapağın aydınlattığı kısma geçtiler ve direktten yukarı çıktılar. Kısa bir süre sonra kimsenin kendilerini işitemeyeceği güvertenin arka kısmında durdular.

-Konuşan ölüler... dedi Craig.

-Ölü sayılmaz! diye ekledi Fry.

Bir isim onlara her şeyi açıklamıştı, Lao-Şen ismi!

Böylece bu korkutucu Taiping'in yoldaşları gemiye sızmıştı. Tabutların Takou Limanı görevlilerinin, Kaptan Yin'in, mürettebatının yardımlarıyla yüklendiği konusunda kuşku olabilir miydi? Hayır! San Francisco'dan gelen Amerikan gemisinden indirildikten sonra tabutlar iki gün iki gece bir depoda kalmıştı. Lao-Şen'in çetesine ait bu korsanlardan on, belki de yirmisi tabutları açıp içindeki cesetleri çıkarmış ve yerlerine geçmiş olmalıydı. Ama reislerinin bu fikrini denemek için Kin-Fo'nun Sam-Yep'e bineceğini bilmeleri gerekmez miydi? Bunu nasıl öğrenmiş olabilirlerdi?

Şu an açığa kavuşturulmasının pek de bir önemi olmayan tamamen karanlık bir noktaydı bu.

Kesin olan şuydu ki en kötü türden Çinliler, Taku'dan yola çıktıklarından beri gemide bulunuyorlardı; üstelik aralarından biri Lao-Şen adını söylemişti, Kin-Fo'nun hayatı doğrudan ve yakın zamanda tehlike altında olacaktı!

Bu gece, Haziran ayının 28'ini 29'una bağlayan bu gece, elli dört saat sonra poliçe yenilenmediği takdirde bu masraflı müşterinin hak sahiplerine

bir şey ödemesi gerekmeyecek olan Yüzyıllık'a iki yüz bin dolara mal olacaktı!

Bu ciddi koşullarda paniklediğini düşünmek Fry ve Craig'i tanımamak olurdu. Hemen kararlarını almışlardı: Kin-Fo'yu ikinci vakit gelmeden yelkenliden ayrılmaya ikna etmek ve onunla birlikte kaçmak.

Ama nasıl kaçacaklardı? Gemideki tek sandala el koymak mı? Imkânsız. Güverteden denize indirilmesi için bütün mürettebatın yardımını gerektiren ağır oyma bir kayıktı bu. Kaptan Yin ve iş ortakları buna izin vermezdi. Dolayısıyla tehlike ne olursa olsun başka bir şey bulmak gerekiyordu.

O sıra saat akşamın yedisiydi. Kamarasına kapanan kaptan oradan çıkmadı. Lao-Şen'in işbirlikçileriyle kararlaştırdıkları saati beklediği apaçıktı.

–Kaybedilecek zaman yok! dedi Fry-Craig.

Evet! Hiç vakit yoktu! İki temsilci, ateşe verilip açık denize bırakılmış bir yangın sandalında bulunsalardı bu kadar tehlikede olamazlardı.

Yelkenli akıntıya bırakılmış gibi görünüyordu. Ön tarafta sadece bir denizci uyuyordu.

Craig ve Fry kış taraftaki güvertenin kapısını ittiler ve Kin-Fo'nun yanında gittiler. Kin-Fo uyuyordu.

Bir elin ona dokunmasıyla uyandı.

–Ne istiyorsunuz? dedi Kin-Fo.

Birkaç kelimeyle Kin-Fo durumdan haberdar edildi. Soğukkanlılığını ve cesaretini yitirmedi.

–Bütün bu sahte cesetleri denize atalım! diye haykırdı Kin-Fo.

Gözü pek bir fikirdi bu ama Kaptan Yin ve ambardaki yolcularının işbirliğinden dolayı gerçekleştirilmesi tamamen imkânsız.

–O zaman ne yapacağız? diye sordu Kin-Fo.

–Bunu giymek! diye cevap verdi Fry-Craig.

Bunu söylerken Tong-Çeu’dan yüklenen kolilerden birini açtılar ve müşterilerine Kaptan Boyton’un icat ettiği o olağanüstü sualtı malzemelerinden birini gösterdiler. Kolinin içinde bu malzemeleri tamamlayan ve onu birinci sınıf can kurtarma makinesine dönüştüren farklı araçlarla birlikte üç malzeme daha vardı.

–Tamam, dedi Kin-Fo, Soun’u getirin.

Az sonra Fry tamamen alıklaşmış olan Soun’u getirdi. Onu giydirmek gerekiyordu. Tepki vermeden söylenenleri yaptı ve insanın içini sızlatan “ai ai ya!”larla düşüncesini belirtmekle yetindi.

Saat sekizde Kin-Fo ve arkadaşları hazırды. Dalmaya hazır dört kutup fokunu andırıyorlardı. Şunu belirtmek gerekir ki fok Soun, bu suya batmayan kıyafetin içinde o kadar hımbıl ve cansızdı ki bu hali deniz memelilerinin şaşırtıcı esnekliği hakkında olumlu fikir vermezdi.

Doğuda gece çökmeye başlamıştı. Yelkenli gemi sakin suların mutlak sessizliği ortasında yüzüyordu.

Craig ve Fry arkada güverte köşkünün pencerelelerinden birini kapayan ve yelkenli geminin en yüksek yerinin altında körfezin yer aldığı lombarlardan birini ittiler. Bu özensiz Soun havaya kaldırıldı ve lombardan geçirilip denize atıldı. Hemen peşinde Kin-Fo atladı. Ardından Craig ve Fry gerekli olan aletleri alıp suya daldılar.

Hiç kimse Sam-Yep’in yolcularının gemiyi terk ettiğini tahmin edemezdi!

Soun'u denize attılar.

XIX

NE SAM-YEP'İN KAPTANI YİN NE DE MÜRETTEBATI İÇİN OLAYLARIN İYİ SONUÇLANDIĞI BÖLÜM

Kaptan Boyton'un malzemeleri pantolon, ceket ve şapka şeklinde kauçuktan giysilerdi. Kullanılan kumaştan dolayı su geçirmiyorlardı. Su geçirmezler de derinlere dalındığında soğuğa karşı korumasızdı. Bu yüzden bu kıyafetler, belli miktarda havayla şişirilmiş birbirine bitleştirilmiş iki kumaştan yapılmıştı.

Kumaşların arasındaki bu hava iki şeye yanyordu: 1. kıyafetin su üzerinde durmasını sağlamak; 2. araya girerek suyla teması engellemek, böylece soğuktan korumak. Bunları giyen kişi neredeyse sonsuza dek su üzerinde durabilirdi.

Bu giysinin dikiş noktalarının su geçirmezliğinin mükemmel olduğunu söylemeye gerek yok. Paça kısmı ağır birer tabanlıkla biten pantolon bedeninin hareket etmesine izin verecek kadar geniş metalik bir kemere tutturulmuştu. Aynı kemere tutturulan üst kısım sağlam bir kolyeye bağlanıyordu, bu kolyenin üst kısmında bir de başlık vardı. Bu başlık başı sararak su geçirmeyecek şekilde bir elastik şerit sayesinde alnı, yanakları ve çene yi çevreliyordu. Böylece yüzden yalnızca burun, ağız ve gözler görünüyordu.

Üst kısma istenilen yoğunluk derecesini elde edecek şekilde ayarlanabilen ve havanın girmesini sağlayan kauçuktan birkaç boru bağlıydı. Böylece isteğe göre boyna kadar veya bele kadar suyun üzerinde durmak ya da yatay pozisyon almak mümkündü. Kısacası hareket etmekte tamamen serbest olmakla birlikte mutlak bir güvenlik sağlanıyordu.

İşte gözü pek mucidine büyük başarılar sağlayan ve pratik faydası bazı deniz kazalarında açık olan icat bu şekildeydi. Birkaç aksesuar onu tamamlıyordu: içinde bazı aletlerin bulunduğu ve çaprazlama omuza asılan su geçirmez bir çanta, bir kın içinde ayağa bağlanan ve flok şeklinde kesilmiş küçük bir yelkenin sarılı olduğu sağlam bir değnek, duruma göre kürek veya dümen olarak kullanılacak hafif çift taraflı bir kürek.

Kin-Fo, Craig-Fry bu şekilde kuşanmış su üzerinde yüzüyordu. Korumalardan biri tarafından itilen Soun, kendini salıvermişti ve birkaç kürek darbesiyle dördü de yelkenliden uzaklaşmışlardı.

Hâlâ çok karanlık olan gece bu manevralarına elverişliydi, Kaptan Yin veya denizcilerinden biri güverteye çıkmış olsa bile kaçakları fark edemezdi. Zaten kimse onların bu şekilde gemiden kaçtıklarını tahmin edemezdi. Ambarda kilitli olan haydutlarsa bunu ancak son anda öğreneceklerdi.

“İkinci vakitte” demişti son tabutun içinde bulunan sahte ölü, yani gece yarısında.

Dolayısıyla Kin-Fo'nun ve yol arkadaşlarının kaçmak için birkaç saatleri vardı ve bu zaman içinde Sam-Yep'in rüzgârı altında bir mil ilerlemeyi umut ediyorlardı. Gerçekten de “serin bir

rüzgâr" ayna gibi olan suyu hafifçe dalgalandırıyor, ama rüzgâr o kadar hafifti ki yelkenliden uzaklaşmak için kürek çekmek gerekiyordu.

Birkaç dakikada Kin-Fo, Craig-Fry kıyafetlere ve aparatlara öyle uyum sağlamışlardı ki yapacakları hareket ve de almaları gereken pozisyon konusunda hiç tereddüt etmeden içgüdüsel olarak manevra yapıyorlardı. Soun bile kendine gelmiş ve yelkenli gemiye nazaran burada çok daha rahat hissediyordu. Deniz tutması aniden geçmişti. Çünkü bir geminin baş kış vurmasına maruz kalmak başka bir şey, bedeninin yarısına kadar denizde olup dalgaların sallantısına maruz kalmak çok başka bir şeydir. Soun da bunu büyük bir zevkle fark etmişti.

Soun rahatsızlığını atlatmış olsa da korkusu iyice artmıştı. Köpekbalıklarının belki de henüz uyumadığını ve sanki onu yakalayıp yutulacaklarmış gibi, içgüdüsel olarak ayaklarını çekiyordu!.. Aslında bu koşullarda bu korku çok da yer-siz değildi!

Bahtsızlığın tamamen beklenmedik durumlara attığı Kin-Fo ve yol arkadaşları bu şekilde ilerlediler. Kürek çekerek neredeyse yatay duruyorlardı. Durduklarında tekrar dikey konumuna geçiyorlardı.

Sam-Yep'ten ayrıldıktan bir saat sonra gemi yarım millik rüzgârda kalmıştı. O zaman durup yatay konmuş küreklerine dayandılar ve alçak sesle konuşmaya özen göstererek durumu müzakere ettiler.

–Ah! Şu alçak kaptan! dedi Craig konuya girmek için.

“Ah! Şu alçak kaptan!”

–Ah baldırı çıplak Lao-Şen! diye ekledi Fry.

–Bu sizi şaşırttı mı? dedi Kin-Fo olanlara şaşırmamış bir edayla.

–Evet! diye cevap verdi Craig. Çünkü bu gemiye bineceğimizi bu sefillerin nasıl öğrendiğini bir türlü çözemiyorum!

–Gerçekten de anlaşılmaz bir durum, diye ekledi Fry.

–Bunun önemi yok! dedi Kin-Fo. Bir şekilde öğrenmişler ve biz de bir şekilde kaçtık!

–Kaçtık mı? diye karşılık verdi Craig. Hayır! Sam-Yep görünecek mesafede olduğu sürece tehlikeden kurtulmuş sayılmayız!

–Peki ne yapmalı? diye sordu Kin-Fo.

–Biraz dinlenip, gün doğduğunda bizi göremeyecekleri kadar uzağa gitmeliyiz! diye cevap verdi Fry.

Boruya yeteri kadar hava üfleyen Fry yarıya kadar suyun üzerine çıktı. Çantasını kendisine çekti, açtı, içinden bir şişe ve rahatlatıcı rakıyla doldurduğu bir bardak çıkardı, müşterisine uzattı.

Kin-Fo ısrar ettirmeden bardağı aldı, son damlasına kadar kafaya dikti. Craig-Fry onun gibi yaptı ve Soun da unutulmadı.

–Nasılsın? diye sordu Craig.

–Daha iyi! diye cevap verdi Soun içtikten sonra. Şöyle bir şeyler de yiyebilsek!

–Yarın, dedi Craig, sabah ağarıken yeriz, birkaç fincan da çay...

–Soğuk çay mı! diyerek yüzünü ekşitti Soun.

–Sıcak çay! diye düzeltti Craig.

–Ateş mi yakacaksınız?

–Ateş yakarım.

–Niye yarını bekliyoruz? diye sordu Soun.

–Ateş yakıp yerimizi Kaptan Yin’le işbirlikçilerine bildirelim mi istiyorsun?

–Hayır! Hayır!

–O zaman yarın!

Aslında bu iyi yürekli insanlar “kendi evlerindeymiş gibi” sohbet ediyorlardı!

Ne var ki epey komik bir şekilde hafif dalgalar onları bir yukarı bir aşağı çıkarıp indiriyordu. Tıpkı

bir piyanistin elinin dokunduğu klavyenin tuşları gibi dalgaların keyfine göre sırayla inip çıkıyorlardı.

–Rüzgâr esmeye başladı, diye fark etti Kin-Fo.

–Yola çıkalım, diye karşılık verdi Fry-Craig.

Küçük yelkenlerini açmak için değneklerini arıyorlardı ki Soun korkunç bir çığlık attı.

–Susacak mısın budala seni! Yerimizi mi bildirmek istiyorsun? dedi efendisi.

–Sanki şey gördüm! diye fısıldadı Soun.

–Ne gördün?

–Kocaman bir hayvan... Sanki yaklaşıyordu! Köpek balığı gibi!..

–Yanlış Soun! dedi Craig suyun yüzeyini iyice inceledikten sonra.

–Ama... Sanki hissettim! dedi Soun.

–Susacak mısın korkak! dedi Kin-Fo elini uşağının omzuna koyarak. Bacağını kaptırsan bile sana bağırmayı yasaklıyorum, yoksa...

–Yoksa bunun üzerindeki şeyi kesip seni denizin dibine göndeririz, orada istediğin kadar bağırabilirsin! diye ekledi Fry.

Gördüğünüz gibi zavallı Soun dertlerinin sonuna varmamıştı. Korku içindeydi ama artık tek kelime demeye cesaret edemiyordu. Gemiye, deniz tutmasını, gizli yolcuları henüz tercih etmese de yakında edecekti.

Kin-Fo'nun da fark ettiği gibi rüzgâr esmeye başlamıştı, ama güneş doğarken geçici ve hızlıca esen deli yellerden biriydi. Yine de Sam-Yep'ten olabildiğince uzaklaşmak gerekiyordu. Lao-Şen'in işbirlikçileri Kin-Fo'yu güverte köşkünde bulamayınca, elbette hemen peşine düşeceklerdi, eğer gözle görülür bir mesafede bulunursa onu yakalamaları

kolay olacaktı. Dolayısıyla ne pahasına olursa olsun güneş doğmadan uzakta olmak gerekiyordu.

Rüzgâr doğudan esiyordu. Kasırga yelkenliyi ister Leao-Tong Körfezinin ister Pe-Çe-Li'nin ya da ister Sarı Deniz'in bir noktasına itmiş olsun, batıya gitmek kıyıya ulaşmak anlamına geliyordu. Burada Pei-ho'nun girişini arayan bir ticaret gemisine rastlayabilirlerdi. Burada balıkçı tekneleri gece gündüz kıyının yakınlarında gidip geliyorlardı. Böylece bir gemi bulma şansı epey bir yükselmişti. Aksine rüzgâr batıdan esmiş olsaydı ve Sam-Yep Kore sahilinin daha güneyine doğru sürüklenmiş olsaydı, Kin-Fo ve yol arkadaşlarının hiçbir kurtuluş şansı olmayacaktı. Önlerinde engin deniz olurdu ve Japonya kıyıları onları kabul etmiş olsa bile, batmaz kauçuk kılıflarının içinde kadavra halinde oraya ulaşmış olurlardı.

Ama söylediğimiz gibi bu rüzgâr güneş doğarken muhtemelen kaybolacaktı ve görünmeyecekleri mesafeye ulaşmak için bunu akıllıca kullanmaları gerekiyordu.

Akşamın onuydu. Ay gece yarısından az önce ufukta belirecekti. Dolayısıyla kaybedilecek bir dakika bile yoktu.

–Yelkenleri açalım! dedi Fry-Craig.

Hemen gereken düzenlemeler yapıldı. Bundan daha kolay bir şey yoktu. Her sağ ayak tabanının yanında küçük seren yerine geçen değneğin konması için bir soket vardı.

Kin-Fo, Sou'n ve iki temsilci ilk önce sırtları üzerine uzandılar, ardından dizlerini kırarak bacaklarını katladılar, küçük yelkenin kandilisayı*

* Sancak ya da yelken çekmeye yarayan ip –çn.

değneğin ucuna geçirdikten sokete sap deliğine yerleştirdiler. Tekrar yatay pozisyonu aldıktan sonra değnek bedenle dik açı oluşturduğu için dikey olarak doğruldu.

–Yelken açın! dedi Craig-Fry.

Her biri kandilisayı sağ eliyle çekerek üçgen biçiminde bulunan yelkeni serenin ucuna kadar çekti.

Kandilisa demirden kemere bağlandı, yelkeni yönlendirecek ip elde, rüzgâr dört flokun şişmesiyle ve ufak bir dalgalanmayla bu dalgıç kıyafetli küçük filoyu alıp götürdü.

Her ne kadar dalgıç adı genelde ve yanlış olarak deniz altında çalışanlar için kullanılsa da bu “sandal-adamlar” bu adı daha çok hak etmiyorlar mıydı?

On dakika sonra her biri kusursuz bir güvenle ve bu dalgıç aparatlarını kolaylıkla hareket ettiriyordu. Birbirlerinden uzaklaşmadan hep birlikte denizde ilerliyorlardı. Kanatlarını rüzgâra vermiş hafifçe suların üzerinde kayan dev bir martı sürüsünü andırıyorlardı. Kaldı ki denizin durumu bu ilerleyişe çok elverişliydi. Yüzeydeki uzun ve dingin kabarmayı huzursuz eden ne bir dalga, ne bir şıptı ne de bir dalga kırılması vardı.

Sadece bir veya iki kez beceriksiz Soun, Fry-Craig'in tavsiyelerini unutup başını çevirmek isterken acı sıvıdan birkaç yudum yuttu. Ama bir veya iki kez midesi bulandı. Aslında onu endişelendiren bu değildi, asıl korktuğu şey, yırtıcı bir camgöz sürüsüyle karşılaşmaktı! O sıra ona, dikey konuma göre yatay konumda kalırsa daha az tehdit altında olacağı anlatıldı. Gerçekte de camgözün ağzının şekli avını yakalamak için dönme-

sini gerektiriyor ve yatay şekilde su yüzünde duran bir şeyi yakalamak istediğinde bu hareketi yapması kolay olmuyor. Kaldı ki bu yırtıcı hayvanların hareketsiz bedenlere kolaylıkla saldırırken hareket edebilen nesneler karşısında tereddüt ettikleri gözlemlenmiştir. Bu yüzden Soun hiç durmadan hareket etmek zorundaydı, nasıl hareket ettiğini siz düşünün.

Hep birlikte denizde ilerliyorlardı.

Dalgıç kıyafeti içinde yaklaşık bir saat bu şekilde ilerlediler. Kin-Fo ve yol arkadaşları için de bundan fazlası gerekmiyordu. Daha azı onları yelkenliden yeterince hızlıca uzaklaştırmış olmazdı. Üstelik yelkenlerinin gerilimi kadar dalgaların şıptırtısı da onları yormuş olacaktı.

Craig-Fry “durmayı” önerdi. İpler bırakıldı ve filo durdu.

–Lütfen, beyefendi, beş dakikalık bir mola verelim mi? diye sordu Craig Kin-Fo’ya.

–Seve seve.

“Temkinlilik” adına çırpınmaya devam etmeyi tercih eden Soun’un dışında hepsi dikey pozisyonu aldılar.

–Bir içki daha içelim mi? dedi Fry.

–Zevkle, diye cevap verdi Kin-Fo.

Rahatlatıcı içkinden birkaç yudum şimdilik onlar için yeterliydi. Henüz açlık duymuyorlardı, yelkenliden ayrılmadan bir saat önce yemek yemişlerdi ve ertesi sabaha kadar bekleyebilirlerdi. Isınmaya gelince buna hiç gerek yoktu. Bedenleriyle suyun arasındaki hava yastığı onları her türlü soğuktan koruyordu. Gemiden atlayışlarından beri vücut ısıları bir derece bile düşmemişti.

Ya Sam-Yep hâlâ görünür mesafede miydi?

Craig ve Fry dönüp baktılar. Fry çantasından bir gece dürbünü çıkardı ve dikkatle ufkun doğu kısmını gözden geçirdi.

Hiçbir gemi görünmüyordu! Gemilerin gökyüzünün karanlık fonuna çizdiği belli belirsiz fark edilen o gölgelerden biri bile yoktu. Zaten gece karanlıktı, biraz da pusluydu, yıldızlar bile nadirdi. Gezegenler ufukta bir tür nebula oluşturmuş-

tu. Yarım dairesini göstermekte gecikmeyecek olan ay, büyük bir ihtimalle pek donuk olmayan bu sisleri dağıtacak ve bu alanı genişçe açığa çıkaracaktı.

–Yelkenli uzakta! dedi Fry.

–Bu namussuzlar hâlâ uyuyordur ve böylece rüzgârdan faydalanamamış olacaklar! diye karşılık verdi Craig.

–Yola koyulalım mı? dedi Kin-Fo ipi çekip yelkeni tekrar rüzgâra vererek.

Yol arkadaşları onun gibi yaptı ve hep birlikte biraz daha sert esen rüzgârın itişiyile aynı yönde yol aldılar.

Bu şekilde batıya doru ilerliyorlardı. Doğudan yükselecek olan ay gözlerini rahatsız etmeyecekti, aksine ilk ışııyla ters taraftaki ufku aydınlatacaktı ve dikkatlice incelemeleri gereken yer de bu alandı. Belki de ufukta gökyüzünün ve suyun çizdiği düz bir çizgi yerine ay ışığında engebeli ve kıvrımlı bir görünüm fark edilecek miydi? Dalgıçlar yanılmayacaklardı. Burası Göksel İmparatorluğun sahili olacaktı ve nereye ayak basarlarsa bassınlar kurtuluşları kesinleşecekti. Kıyı açık olup dalgalar hiç olmayacağı için kıyıya çıkmaları tehlikesiz olacaktı. Karaya vardıklarında sonrası için ne yapacaklarına karar vereceklerdi.

Saat on bir kırk beş civarı ufkun sisleri üzerinde belli belirsiz bir beyazlık belirdi. Ay su çizgisinin üzerinden yükselmeye başlamıştı.

Ne Kin-Fo ne de arkadaşlarından hiçbiri dönüp bakmadı. Bulutlar kaybolurken sertleşen rüzgâr onları belli bir hızda sürüklüyordu. Ama etrafın yavaş yavaş aydınlandığını hissettiler.

Aynı zamanda yıldızlar daha net bir şekilde belirdi. Yükselen rüzgâr sisleri süpürdü, ama dalgıçların başının üzerinde daha belirgin bir dalga vardı.

Bakır kırmızısından gümüş beyazına geçen ay kısa süre sonra bütün göğü aydınlattı.

Aniden Craig'in ağzından açık sözlü, Amerikan tarzı sağlam bir sövgü kaçtı ve:

–Yelkenli! dedi.

Hepsi durdu.

–Yelkenleri sökün! diye bağırdı Fry.

Hemen bir anda dört floka indirildi ve çubuklar yerlerinden çıkartıldı.

Kin-Fo ve yol arkadaşları dikey pozisyon alıp arkalarına baktılar.

Sam-Yep bir milden daha yakındı, bütün yelkenleri fora aydınlanmış ufukta siyah gölgesi görünüyordu.

Gerçekten de o yelkenliydi bu! Demir almış ve rüzgârdan faydalanıyordu. Muhtemelen Kaptan Yin, nasıl kaçtığını pek anlamadan Kin-Fo'nun kaybolduğunu anlamıştı. Ne olur ne olmaz diye ambardaki işbirlikçileriyle anlaşıp peşine düşmüş olmalıydı ve on beş dakika geçmeden Kin-Fo, Soun, Craig ve Fry ellerine geçecekti!

Ayın denizin yüzeyini yaydığı ışığın ortasında fark edilmişler miydi? Belki de hayır!

–Başlar suya! dedi Craig bu umuda tutunarak.

Herkes ne demek istediğini anlamıştı. Aygıtların borularından biraz hava dışarı verildi ve dört dalgıç başlık içinde bulunan başlarının yalnızca suyun yüzeyinde kalacak şekilde suyun içine gömüldüler. Artık tek yapılacak şey tam

bir sessizlik içinde ve tamamen hareketsiz olarak beklemekte.

Yelkenli büyük bir hızla yaklaşıyordu. İki geniş yelkeni de sular üzerinde iki geniş gölge çiziyordu.

Beş dakika sonra Sam-Yep yarım mil uzaklıktaydı. Küpeştenin üzerinde mürettebat gidip geliyordu. Arka tarafta kaptan dümeni tutuyordu.

Kaçakları yakalamak için mi manevra yapıyordu? Yoksa sadece rüzgârın estiği yönde mi kalmaya çalışıyordu? Kimse bilmiyordu.

Aniden çığlıklar işitildi. Bir grup insan Sam-Yep'in güvertesinde belirdi. Çığlıklar iyice arttı.

Ambarda bulunan sahte ölülerle yelkenlinin mürettebatı arasında çatışma olduğu apaçıktı.

Ama neden çatışıyorlardı? Nasıl olur bu alçaklar, mürettebat ve korsanlar, işbirliği içinde değil miydi?

Kin-Fo ve yol arkadaşları açıkça bir yandan korkunç haykırışları ve diğer yandan bir dakika sonra son bulacak acı ve umutsuz feryatları işitiyorlardı.

Ardından yelkenli boyunca çıkan su şıprdamaları cesetlerin denize atıldığına işaret etti.

Hayır! Kaptan Yin ve mürettebatı Lao-Şen'in haydutlarıyla işbirliği içinde değildi! Zavallı insanlar tam tersine ansızın yakalanmış ve öldürülmüşlerdi. Muhtemelen Taku'daki yükleyicilerin yardımıyla geminin içine saklanan alçakların tek amacı Taipingler adına gemiyi ele geçirmektir ve kuşkusuz Kin-Fo'nun Sam-Yep'te yer aldığından habersizlerdi!

Oysa eğer Kin-Fo, Fry-Craig veya Soun bu sefililerin eline düşseydi, merhamet beklemeleri yersiz olacaktı.

Çatışma olduğu apaçıktı.

Yelkenli ilerlemeye devam ediyordu. Onlara ulaştı ama tesadüfen yelkenlerin gölgesi onların üzerine düştü.

Kısa bir süreliğine suyun içine daldılar.

Tekrar yüzeye çıktıklarında yelkenlidekiler onları görmeden geçmiş ve su üzerinde iz bırakarak hızlıca kaçmaya devam etmekteydi.

Arkalarında bir ceset su üstünde yüzüyordu ve dalgalar onu dalgıçlara yaklaştırmıştı.

Böğrüne bıçak sokulmuş kaptanın cesediydi. Elbisesinin geniş katları onu hâlâ suyun üzerinde tutuyordu.

Ardından ceset suya gömüldü ve denizin derinliklerinde kayboldu.

İşte Sam-Yep'in güleç yüzlü kaptanı Kaptan Yin bu şekilde öldü!

On dakika sonra yelkenli doğuda kaybolmuştu, Kin-Fo, Fry-Craig ve Soun denizin yüzeyinde yalnız kalmışlardı.

XX

KAPTAN BOYTON'UN DALGIÇ ALETLERİNİ KULLANAN KİŞİLERİN NELERLE KARŞI KARŞIYA KALDIKLARINI GÖRECEĞİMİZ BÖLÜM

Üç saat sonra şafağın ilk beyazlıkları ufukta hafiften belirmeye başlamıştı. Kısa süre sonra gün doğdu ve deniz tüm enginliğiyle görülür hale geldi. Yelkenli artık görünmüyordu. Hız açısından onunla yarışamayacak olan dalgıçları geride bırakmıştı. Batıya doğru aynı yolu izlemiş ve aynı rüzgârdan faydalanmış olsalar da *Sam-Yep* artık rüzgâr almaya devam ettiğinden üç fersah ilerde olmalıydı. Bu nedenle gemidekilerle ilgili endişe duymaya gerek yoktu.

Bu tehlikeyi atlatmış olsalar da şu anki durum daha az tehlikeli sayılmazdı.

Gerçekten de deniz tamamen ıssızdı. Tek bir gemi, tek bir balıkçı teknesi görünmüyordu. Ne kuzeyde ne de doğuda toprağı andıran bir şey vardı. Herhangi bir kıyının yakınlığına işaret eden hiçbir şey yoktu. Bu sular Pe-Çe-Li Körfezinin suları mı yoksa Sarı Denizin suları mıydı? Bu noktada tamamen bir belirsizlik hâkimdi.

Yine de dalgaların yüzeyinde belli bir esinti vardı. Bunları kaçırmamak lazımdı. Yelkenlinin

takip ettiği yön az ya da çok yakında karanın batıda belireceğine işaretti ve her ne olursa olsun karayı bu yönde aramak gerekiyordu.

Böylece dalgıçlar, bir şeyler atıştırdıktan sonra tekrar yelken açmaya karar verdiler. Mideler artık haklarını istiyordu ve bu koşullarda on saatlik bir yoldan sonra bu ihtiyaç, buyurgan bir hal almıştı.

–Yemek yiyelim, dedi Craig.

–Hem de iştahla! diye ekledi Fry.

Kin-Fo bir işaretle kabul etti ve kimsenin yanılmasına imkân olmayan diş tıkırdamasıyla Soun da onlara katıldı.

Böylece sugeçirmez çanta açıldı. Fry iyi kaliteli birkaç yiyecek çıkardı, ekmek ve konserveler, birkaç da mutfak eşyası, kısacası açlığı ve susuzluğu giderecek her şey. Bir Çinli yemeğinin mönüsünde yer alan yüz yemek çeşidi arasında doksan sekizi eksikti ama dört misafiri de doyurmaya yetecek kadar yiyecek vardı ve kuşkusuz yemek seçmenin sırası değildi.

Böylece yemek iştahla yendi. Çantada iki günlük erzak vardı. Zaten iki gün içinde ya karaya varmış olacaktı ya da asla ulaşamayacaklardı.

–Ama umutluyuz, dedi Craig.

–Neden umutlusunuz? diye sordu Kin-Fo biraz alaylı bir sesle.

–Çünkü şans tekrar bizden yana, diye cevap verdi Fry.

–Öyle mi düşünüyorsunuz?

–Kesinlikle, diye tekrar söz aldı Craig. En büyük tehlike yelkenlidekilerdi ve onlardan kurtulabildik.

–Beyefendi, zatınızı korumaya başladığımızdan beri hiç buradaki kadar güvende olmadınız! diye ekledi Fry.

–Yeryüzünün Taipinglerinin hiçbiri... dedi Craig.

–Burada size ulaşamaz... diye ekledi Fry.

–Üstelik hoş şekilde su üstündesiniz... dedi Craig.

–İki yüz bin dolar ağırlığında birisi için! diye ekledi Fry.

Kin-Fo kendini tutamadı ve gülümsedi.

–Eğer su üstünde duruyorsam, beyler, bu sizin sayenizde! Yardımınız olmasaydı ben de zavallı Kaptan Yin'in olduğu yerde olurdum!

–Biz de! diye karşılık verdi Fry-Craig.

–Ya ben! diye haykırdı Soun büyük bir gayretle iri bir ekmek parçasını yutmaya çalışarak.

–Her neyse, size neler borçlu olduğumu biliyorum! dedi Kin-Fo.

–Bize borçlu değilsiniz, çünkü Yüzyıllık'ın müşterisisiniz... diye cevap verdi Fry.

–Hayat sigortası şirketi...

–Teminat sermayesi: Yirmi milyon dolar...

–Ve umut ediyoruz ki...

–Size borçlu kalmaz!

Kin-Fo nedeni ne olursa olsun iki temsilcinin kendisine gösterdiği sadakatten dolayı epey etkilendi. Bu yüzden onlara olan duygularını gizlemedi.

–Wang'ın bu kadar uğursuzca elinden çıkardığı mektubumu Lao-Şen'in elinden aldığımızda bunları tekrar konuşuruz! diye ekledi Kin-Fo.

Craig ve Fry bakiştılar. Fark edilmez bir gülümseme dudaklarında belirdi. Aynı şeyi düşünmüşlerdi.

–Soun? dedi Kin-Fo.

–Beyefendi?

–Çay?

–Buyurun! dedi Fry.

Fry cevap vermekte haklıydı, çünkü bu koşullarda çay hazırlamak mı? Soun bunun imkânsız olacağını söylerdi.

Fakat bu iki temsilcinin bu kadar ufak tefek bir meseleyle baş edemeyeceğini söylemek, onları iyi tanımıyor olmak demektir.

Fry, Boyton aletinin vazgeçilmez tamamlayıcısı olan çantadan küçük bir parça çıkardı. Gerçekten de gece olunca fener, hava soğuk olduğunda ısınma aracı, sıcak içecek istenilince ocak olarak kullanılabilirdi.

Aslında bundan kolayı yoktu. Üstte ve altta birer musluğu olan metalik bir kaba bağlı beş veya altı başparmak büyüklüğünde bir boru vardı, bunlar da kaplıcalarda kullanılan su üstünde yüzen termometrelerde olduğu gibi mantardan bir tabanlığa monte edilmişti, işte bahsettiğimiz alet böyle bir şeydi.

Fry mükemmel şekilde birleşik olan bu aleti suyun yüzeyine bıraktı.

Bir eliyle su üstünde duran kaba uygun olan üstteki musluğu, diğer eliyle de alttaki musluğu açtı. Derhal hoş bir ısı yayan bir alev borunun ucunda belirdi.

–İşte ocak! dedi Fry.

Soun gözlerine inanamıyordu.

–Suyla ateş mi yapıyorsunuz! diye haykırdı uşak.

–Su ve kalsiyum fosfürle! diye cevap verdi Craig.

ÇİN'DE BİR ÇİNLİNİN BAŞINA GELENLER

“Suyla ateş mi yapıyorsunuz?”

Gerçekten de bu şey kalsiyum fosfürün tuhaf bir özelliğini kullanacak şekilde inşa edilmişti, fosforun bir türevi olan bu madde suyla temas ettiğinde fosforlu hidrojen ürettiyordu. Bu gaz da havayla temas ettiği anda alevleniyor, üstelik ne rüzgâr, ne yağmur, ne de deniz onu söndüremi-

yordu. Bu yüzden günümüzde gelişmiş can simitlerini aydınlatmak için kullanılıyor. Suyu düşen can simidi suyu kalsiyum fosfürle temasa geçiriyor. Derhal uzun bir alev meydana geliyor ve böylece ya suya düşmüş birisine can simidini bulmasını sağlıyor, ya da denizcilerin adamın yardımına koşmasına imkân veriyor.*

Borunun ucunda hidrojen yanarken Craig çantasında bulunan küçük bir fıçından aldığı tatlı suyla doldurulmuş bir demliği üstünde tuttu.

Birkaç dakika içinde sıvı kaynamaya başladı. Craig sıcak suyu mükemmel çay yaprakları bulunan bir çaydanlığın içine boşalttı, bu kez Kin-Fo ve Soun çayı Amerikan tarzında içtiler – ayrıca bu konuda hiç şikâyet etmediler.

Bu sıcak içecek deniz üzerinde sunulan yemeği “herhangi” bir enlemde ve “herhangi” bir boylamda düzgün bir şekilde tamamladı. Birkaç saniyelik hatayla konumlarını belirlemek için yalnızca bir kronometre ve bir sekstan** eksikti. Bu aletler bir gün Boyton aygıtının çantasında yer alacak ve insanlar okyanusta kaybolma tehlikesine düşmeyecekler.

İyice dinlenmiş ve kendini toparlamış olan Kin-Fo ve yol arkadaşları küçük yelkenlerini tekrar açtılar ve bu hoş kahvaltı molasıyla ara verdikleri yollarına batıya doğru devam ettiler.

Rüzgâr on iki saat daha esmeye devam etti ve arkadan vuran rüzgârla dalgıçlar iyi yol aldı.

* Viyana’da Fransız Elçiliğinin arşivcisi olan Bay Seyferth ve Bay Silas savaş gemilerinde kullanılan bu can simitlerinin mucitleridir –J. V.

** Denizcilikte bir yıldızın ufuk üstündeki açısını ve deniz üzerinde konumu belirlemeye yarayan alet –çn.

Ara sıra ufak bir kürek hareketiyle yönlerini düzelttiler. Yumuşacık kıyafetleri içinde ve hafiften sürüklenerek bu yatay pozisyonda ister istemez uyku bastırıyordu. Bu yüzden de uykuya karşı direnmeleri gerekiyordu, bu koşullarda bu hiç de kolay değildi. Craig ve Fry uyumamak için bir sigara yakıp yüzme okulunun havuzundaki dandy-yüzücüler gibi sigara içiyorlardı.

Birkaç kez dalgıçlar zavallı Soun'a büyük korkular yaşatan deniz hayvanların taklalarıyla rahatsız edildiler.

Ne var ki bunlar tehlikesiz yunusların bir türüydü. Bu deniz “soytarıları” kendi ortamlarında yüzen kendileri gibi memeli olup ama hiç de deniz canlısı olmayan bu tuhaf yaratıkların ne olduğuna bakmaya gelmişlerdi.

Tuhaf bir manzaraydı bu! Bu yunusgiller sürü halinde yaklaşıyorlardı. Zümrüt yeşili renkleriyle sıvı katmanları renklendiren oklar gibi yüzüyorlardı. Dalgaların üzerine beş veya altı kadem yükseliyor, kaslarının esnekliğini ve gücünü ortaya koyan zorlu parendeler atıyorlardı. Ah dalgıçlar, en iyi gemilerimizden bile hızlı olan bu hayvanların hızıyla suyu yarıp gidebilselerdi, muhtemelen şimdiye karaya varmış olurlardı!

İçlerinden bu hayvanlardan bazısına iple bağlanıp kendilerini çektirmek geçmişti. Ama bu inanılmaz taklalar ve dalışlara neden olurdu!

Yine de rüzgârdan, daha yavaş olsa da çok daha güvenli bir ilerleme beklemek daha akıllıca olacaktı.

Ne var ki öğlene doğru rüzgâr tamamen kesildi, yerini aniden yelkenleri doldurup birden ha-

reketsiz bırakan kaprisli bir “yel” aldı. Artık ip hiç gerilmiyordu. Dalgıçların ne ayaklarında ne de başlarında su iz bırakmıyordu.

–Bu beklenmedik bir sorun... dedi Craig.

–Hem de ciddi bir sorun! diye ekledi Fry.

Bir an durdular. Direkler söküldü, yelkenler toplandı ve her biri dikey pozisyon alarak ufku inceledi.

Deniz hâlâ ıssızdı. Ufukta tek bir yelken, gökyüzünde bulutlara karışan tek bir steamer dumanı görünmüyordu. Kızgın bir güneş bütün buharları içmiş ve sanki havadaki akımları azaltmıştı. Çift katlı kauçuk giysi giymemiş olanlar bile suyun ısınısını sıcak bulurdu!

Her ne kadar Fry-Craig bu maceranın sonu hakkında emin görünseler de yine de endişeleniyorlardı. Gerçekten de yaklaşık on altı saatten beri katettikleri mesafeyi kestiremiyorlardı. Üstelik sahilin yakında olduğunu belirten hiçbir işaret yoktu, ne ticaret gemileri, ne balıkçı tekneleri; işte bu, açıklanamaz bir durumdu.

Neyse ki Kin-Fo, Craig ve Fry vakti gelmeden umutsuzluğa düşecek insanlar değildi, elbette bu vakit onlar için gelecekse. Hâlâ bir günlük erzakları vardı ve havanın bozacağına dair hiçbir belirti yoktu!

–Küreklere! dedi Kin-Fo.

Bu da yola çıkmanın işareti oldu. Zaman zaman sırt üstünde, zaman zaman yüzükoyun, dalgıçlar batıya doğru tekrar yola koyuldular.

Pek hızlı ilerlemiyorlardı. Bu kürek hareketine alışık olmayan kolları çabuk yoruyordu. Sık sık durup geride kalan ve homurdanan Soun’u beklemek gerekiyordu. Efendisi ona seslenip kötü dav-

ranıyor ve onu tehdit ediyordu, ama kalın kauçuk başlığın altında korunmuş olan atkuyruğundan kalan kısmı için endişe etmeyen Soun efendisinin söylediklerine aldırmıyordu. Zaten terk edilme korkusu yakın mesafede kalması için yeterliydi.

Saat ikiye doğru birkaç kuş görüldü. Bunlar büyük martılardı. Ama bu kuşlar deniz açıklarında çok uzaklara gidebiliyorlardı. Bu yüzden onların varlığı kıyının yakın olduğu sonucuna götürmezdi. Yine bunun olumlu bir belirti olduğunu düşündüler.

Bir saat sonra dalgıçlar çıkmakta epey zorlandıkları yoğun yosun topluluğu arasına girmişlerdi. Balıkçı ağlarının arasında hapsolan balıklar gibi onlar da bu yosunların arasında debelendiler. Bıçakları alıp bu deniz çalılarını kesip biçmek gerekti.

Burada yarım saatten uzun bir süre kaybettiler ve daha faydalı işlerde kullanılabilecek güçlerini seferber ettiler.

Saat dörtte su yüzünde yüzen bu küçük grup iyice yorulmuş olarak tekrar durdu. Güzel serin bir rüzgâr esmeye başlamıştı, ama maalesef güneyden geliyordu. Bu da çok endişe verici bir durumdu. Gerçekten de dalgıçlar, gemilerin gövdeleri sayesinde akıntıya karşı koyduğu gibi yan yele karşı ilerleyemezlerdi. Bu yüzden yelkenlerini açmalarında, kuzeye doğru sürüklenme ve batıya doğru kazandıkları mesafenin bir kısmını kaybetme riski vardı. Ayrıca daha belirgin bir dalgalanma oldu. Ciddi bir çalkantı derinden gelen uzun dalgaların yüzeyini hareketlendirdi ve durumu son derece rahatsız edici hale getirdi.

Bu yüzden uzun süre ara vermek zorunda kaldılar. Bir yandan dinlenmek, diğer yandan da yemek yiyerek tekrar güçlerini toparlamak için bu süreyi kullandılar. Öğle yemeği kahvaltı kadar neşeli olmadı. Birkaç saat sonra tekrar gece çökecekti. Rüzgâr sertleşiyordu... Ne yapmalı?..

Küreğine yaslanmış, kaşlarını çatmış, endişelenmekten ziyade talihsizliğin bu inadına öfkelenen Kin-Fo tek bir kelime etmedi. Soun aralıksız sızlanıyordu ve korkutucu bir nezlenin tehdit ettiği bir ölümlü gibi şimdiden hapşırıp duruyordu.

Craig ve Fry zihinsel olarak iki arkadaşlarının soru sorduğunu hissediyordu ama ne cevap vereceklerini bilemiyorlardı!

Sonunda mutlu bir tesadüf onlara bir cevap sundu.

Saat beşe yakın Craig ve Fry aynı anda ellerini güneye doğru yönelterek şöyle haykırdı:

–Yelkenler!

Gerçekten de rüzgâr yönünde üç mil uzaklıkta yelkenleri açmış bir gemi görüldü. Rüzgârı arkadan alarak bu yönde yola devam ederse büyük bir ihtimalle bu gemi Kin-Fo ve yol arkadaşlarının bulunduğu yere yakın bir yerden geçecekti.

Dolayısıyla yapılacak tek bir şey vardı: dik açı oluşturarak geminin yolunu kesmek.

Dalgıçlar derhal bu yönde manevra yaptılar. Tekrar güçlerini toparlamışlardı. Artık kurtuluş bir anlamda ellerindeyken bu fırsatı kaçırmayacaklardı.

Rüzgârın o anki yönü küçük yelkenlerini kullanmalarına olanak vermiyordu; ama katetmeleri

gereken mesafe kısa sayılırdı, bu yüzden kürekleri yeterli olacaktı.

Sertleşen yelin altında geminin hızlıca büyüdüğü görülüyordu. Sadece bir balıkçı teknesiydi, onun varlığı da kıyının çok uzakta olmayacağına işaretledi; çünkü Çinli balıkçılar nadiren açık denize çıkmaya cesaret ederdi.

–Hadi! Hadi! diye bağırdı Fry-Craig var gücüyle küreklerine yüklenerek.

Yol arkadaşlarının gayrete getirmelerine gerek yoktu. Su yüzüne iyice uzanmış olan Kin-Fo yarış kayığı gibi süzülüyordu. Soun'a gelince geride kalmaktan o kadar korkuyordu ki kendini aşır grubun başına geçmişti!

Teknenin güzergâhına yaklaşmak için yaklaşık yarım mil gitmeleri gerekiyordu. Zaten hava aydınlıktı, dalgıçlar görülecek kadar yakın mesafeye ulaşamazsalar da işitilmelerini sağlayacak bir yol bulurlardı. Fakat gemidekiler kendilerine seslenen bu tuhaf deniz hayvanlarını görünce kaçmazlar mıydı? Bu da ciddi bir olasılıktı.

Her ne olursa olsun bir an bile kaybetmemek gerekiyordu. Böylece kollar açıldı, kürekler hızlı hızlı dalgaların tepelerine çarptı, mesafe gözle görülür şekilde azalıyordu ki hâlâ önde bulunan Soun can havli korkunç bir çığlık attı.

–Köpekbalığı! Köpekbalığı!

Ve bu kez Soun yanılmıyordu.

Yaklaşık yirmi kadem uzaklıkta, iki kanat ucu su üzerinde göründü. Bu denizlere özgü olan kaplan-köpekbalığı adındaki yırtıcı hayvanın yüzgeçleriydi bunlar; bu ismi fazlasıyla hak ediyordu,

Çünkü doğa ona hem camgözün hem de kaplanın acımasızlığını vermişti.

–Bıçaklara! dedi Fry ve Craig.

Bunlardan başka silahları yoktu ve belki de bu silahlar yetersiz kalacaktı!

Malum Soun aniden durup hızlıca geriye doğru gelmişti.

Camgöz dalgıçları fark etmiş ve onlara doğru ilerliyordu. Saydam sularda yeşil çizgili ve lekeli dev bedeni bir anda belirdi. Uzunluğu on altı ile on sekiz kadem arasındaydı. Yani bir canavardı!

İlk önce Kin-Fo’yu yakalayıp ısırarak için bedeni bükerek ona doğru atıldı.

Kin-Fo soğukkanlılığını yitirmedi. Tam camgöz ona ulaşacağı an küreğini sırtına vurdu ve var gücüyle onu iterek uzaklaştırdı.

Craig ve Fry saldırmaya ve savunmaya hazır yaklaşmışlardı.

Köpekbalığı kısa bir süre suya dalıp dört sıra dişlerin sivrildiği geniş bir makasa benzeyen ağzını açarak sudan fırladı.

Kin-Fo az önce başarılı olan manevrasını tekrarlamak istedi ama küreği hayvanın çenesine denk geldi ve ikiye ayrıldı.

Böğrüne doğru uzanmış köpekbalığı avının üzerine atladı.

O an kanlar fişkırdı ve deniz kırmızıya boyandı.

Craig ve Fry hayvanı defalarca bıçaklamışlardı, derisi her ne kadar kalın olsa da uzun ağızlı Amerikan bıçaklarıyla onu parçalamayı başarmışlardı.

Canavarın ağzı açılıp korkunç bir sesle kapandı, aynı zamanda yüzgeciyle suyu olağanüstü bir şekilde dövüyordu.

Hayvanın kuyruğu Fry'yın böğrüne çarptı ve onu on kadem öteye fırlattı.

-Fry! diye bağırdı Craig sanki darbeyi kendisi yemiş gibi acılı bir sesle.

-Yaşasın! diye cevap verdi Fry tekrar saldırıya geçerek.

“Yaşasın!” diye cevap verdi Fry.

Yaralanmamıştı. Kauçuktan zırhı kuyruk darbesinin şiddetini engellemişti.

Tekrar ve bu kez gerçek bir öfkeyle camgöze saldırdılar. Hayvan bir o yana bir bu yana dönüp duruyordu. Kin-Fo kırık küreğinin sapını hayvanın gözüne saplamayı başarmıştı ve Fry ile Craig kalbine ulaşmaya çalışırken ikiye ayrılma pahasına onu hareketsiz tutmaya çalışıyorlardı.

İki temsilcinin bunu başardığını düşünebiliriz, çünkü son bir kez daha karşı koyduktan sonra canavar kanlı sulara kayboldu.

–Yaşasın! Yaşasın! Yaşasın! diye bağırdı Fry-Craig bıçaklarını sallayarak aynı haykırışla.

–Teşekkür ederim! dedi sadece Kin-Fo.

–Önemli değil! diye cevap verdi Craig. İki yüz bin dolarlık bir lokmayı bu balığa bırakmak!

–Asla! diye ekledi Fry.

Ya Soun? Soun neredeydi? Bu kez önde, üç kulaç kadar tekneye yaklaşmıştı. Korkak kürek çekerek kaçmıştı. Bu da onun için bir felaket olabilirdi.

Gerçekten de balıkçılar onu fark etmişlerdi, bu camgöz kılığı altında bir insanın bulunabileceği akıllarına gelmemişti. Bu yüzden bir yunus veya fok avlar gibi onu avlamaya hazırlanmışlardı. Böylece söz konusu olan hayvan yakalanacak mesafeye gelince kalın çengelli uzun bir halat gemiden fırladı.

Çengel Soun'un kemerine çarptı ve kayarak ensesine kadar elbisesini yırttı.

Artık yalnızca bacak kısmındaki havayla su yüzünden duran Soun bir anda ters döndü, böylece başı suda, ayakları havada kaldı.

O sıra yaklaşan Kin-Fo, Craig ve Fry sağlam bir Çinceyle balıkçılara seslenerek öncelikle önlemlerini aldılar.

Bu iyi yürekli insanlar dehşete kapıldı! Fok balıkları konuşuyordu! Yelkenlerini açıp kaçmaya hazırlandılar...

Ama Kin-Fo onları sakinleştirdi, kendisinin ve arkadaşlarının kim olduklarını söyledi, yani onlar gibi insanlardı, Çinliydi.

Kısa bir süre sonra üç kara memelisi gemiye binmişti.

Geriye Soun kalmıştı. Gemici kancasıyla yaklaştırıldı, başı suyun altından kaldırıldı. Balıkçılardan biri kalan atkuyruğundan tutup onu çekti...

Soun'un atkuyruğu adamın elinde kaldı ve zavallı tekrar suya düştü.

Derken balıkçılar bir halatla onu yakaladılar ve epey zorlanarak onu tekneye çekmeyi başardılar.

Soun daha yeni güverteye ulaşmış ve yuttuğu deniz suyunu çıkartmıştı ki Kin-Fo yanına yaklaştı ve sert bir sesle şöyle dedi:

–Demek saçın sahteymiş!

–A alışkanlıklarınızı bilen ben o olmadan hiç sizin hizmetinizde olabilir miydim? diye karşılık verdi Soun.

Bunu o kadar komik bir şekilde söyledi ki herkes kahkahayı bastı.

Bu balıkçılar Fu-Ning'dendiler. Kin-Fo'nun ulaşmak istediği liman iki fersahtan daha yakındı.

Aynı akşam saat sekize doğru yol arkadaşları birlikte limana vardılar ve dördü de Kaptan Boyton'un kıyafetlerini ve teçhizatı çıkarıp tekrar insan görünümlerine kavuştular.

Atkuyruğu elinde kaldı.

XXI

CRAIG VE FRY'IN BÜYÜK BİR MEMNUNİYETLE AY'IN YÜKSELDİĞİNİ GÖRDÜKLERİ BÖLÜM

–Şimdi sıra Taiping'de!

Ertesi gün, yani 30 Haziran sabahı, kahramanların bu tuhaf maceralarında hak ettikleri uzun dinlendirici bir geceden sonra Kin-Fo'nun ilk sözcükleri bunlar olmuştu.

Nihayet Lao-Şen'in marifetlerini sergilediği sahneye varmıştı. Son çatışma gerçekleşecekti.

Kin-Fo bu konuda başarılı olacak mıydı? Taiping'e beklemediği bir anda ulaşırsa kuşkusuz evet, çünkü Lao-Şen'e mektup için istediği meblağı verecekti. Ama beklenmedik şekilde o ona ulaşırsa kuşkusuz hayır, çünkü Wang'ın amansız vekiliyle görüşüp müzakere etmeden kalbine bir hançer saplanabilirdi.

–Sıra Ta-Ping'de! diye karşılık vermişti Fry-Craig bakışlarıyla birbirine danıştıktan sonra.

Kin-Fo, Craig-Fry ve Soun'un tuhaf kıyafetler içinde balıkçılar tarafından denizden kurtulma şekli, hepsi küçük Fu-Ning limanında belli bir heyecana neden olmuştu. Halkın merakından kaçmaları zordu. Bu yüzden bir gün önce kalabalık, Kin-Fo'nun kemerinde ve Fry-Craig'in de çantalarında sakladıkları para sayesinde daha uygun

kıyafetler edindikleri hana kadar eşlik etmişti. Kin-Fo ve yol arkadaşlarının etrafında bu kadar kalabalık olmasaydı, belki de onlardan bir adım bile ayrılmayan belli bir Gökseli fark ederlerdi. Muhtemelen bu Göğün Oğlunun gece boyunca hanın kapısında nöbet tuttuğunu görmüş olsalardı, şaşkınlıkları iyice artmış olurdu. Nihayetinde ertesi sabah aynı yerde bulunduğunu fark edince, kuşkuları iyice kabarmış olurdu.

Ama hiçbir şey görmediler, hiçbir şeyden kuşkulanmadılar, handan çıkarken bu şüpheli şahsın rehber olarak hizmetlerini teklif etmesine şaşırmadılar bile.

Otuz yaşlarında, üstelik çok dürüst görünümlü bir adamdı.

Yine de Craig-Fry'ın zihninde belli bir kuşku uyandı ve adamı sorguladılar.

–Neden bize rehberlik etmeyi teklif ettiniz ve bizi nereye götürmeyi düşünüyorsunuz?

Bu çift sorudan daha doğal yoktu, ama verilen cevap da son derece doğaldı.

–Sanırım, Fu-Ning'e gelen bütün yolcular gibi siz de Çin Seddi'ni gezme niyetindesinizdir, dedi rehber. Ben de bu yöreyi bildiğim için sizi oraya götürmeyi teklif ediyorum.

–Dostum, dedi Kin-Fo o an müdahale ederek, karar vermeden önce bu eyaletin güvenli olup olmadığını öğrenmek istiyorum.

–Çok güvenli, diye cevap verdi rehber.

–Yörede Lao-Şen diye birisinden bahsediliyor mu? diye sordu Kin-Fo.

–Taiping olan Lao-Şen mi?

–Evet.

–Doğru, diye cevap verdi rehber, ama Çin Seddi'nin alt kısmında ondan korkmaya gerek yok. İmparatorluk topraklarına girme tehlikesini göze alamaz. Çetesi öbür tarafta Moğol eyaletlerinde kol geziyor.

–Şu an nerede olduğu biliniyor mu? diye sordu Kin-Fo.

–Yakın zamanda Çin Seddi'nin birkaç li ötesinde Çing-Tang-Ro'da görünmüş.

–Peki Fu-Ning'den Çing-Tang-Ro'ya ne kadar var?

–Yaklaşık elli li.*

–O zaman tamam hizmetlerinizi kabul ediyorum.

–Sizi Çin Seddi'ne götürmem için mi?..

–Lao-Şen'in ordugâhına götürmeniz için!

Rehber şaşkınlığını gizleyemedi.

–Size iyi bir ücret vereceğim! diye ekledi Kin-Fo. Sınırı geçmekte endişe etmeyen birisi olan rehber başını salladı.

Ardından:

–Çin Seddi'ne kadar tamam! diye cevap verdi. Ama ötesine hayır. Bu hayatımı tehlikeye atmak anlamına gelir.

–Hayatınızın değerini ölçün! Size ücretini veririm.

–Öyle olsun, diye cevap verdi rehber.

Ardından iki temsilciye dönerek Kin-Fo şöyle ekledi:

–Benimle gelmemekte özgürsünüz beyler!

–Nereye giderseniz... dedi Craig.

* On fersah.

–Biz de geliriz, diye ekledi Fry.

Yüzyıllık'ın müşterisi hâlâ iki yüz bin dolar ediyordu!

Bu konuşmadan sonra temsilciler rehber hakkında tamamen rahatlamışlardı. Fakat rehberin söylediklerine göre Çinlilerin Moğol ordularının akınlarına karşı inşa ettikleri bu engelin öbür tarafındaki en ciddi olasılıkları göz önünde tutmak gerekiyordu.

Hazırlıklar derhal yapıldı. Soun'a yolculuğa katılmak isteyip istemediği sorulmadı. Zaten gelecekti.

Küçük Fu-Ning kasabasında at arabası veya yük arabası gibi taşıma araçları hiç yoktu. At veya katır da yoktu. Fakat Moğolların ticaret yapmak için kullandıkları belli sayıda deve bulunuyordu. Bu maceraperest kaçakçılar geniş kuyruklu sayısız koyun sürülerini iterek Pekin-Kiaça yolunda kervanlar halinde gidiyorlardı. Bu şekilde Rusya'nın Asya kısmıyla Göksel İmparatorluk arasında iletişim sağlıyorlardı. Fakat bu uzun steplerde ancak kalabalık ve iyice silahlanmış olarak dolaşıyorlardı. Moğollar için “Çinlileri küçümseyen yabani ve gururlu insanlar” der Bay de Beauvoir.

İlkel koşum takımlarıyla beş deve satın alındı. Üzerlerine erzaklar yüklendi, silahlar alındı ve rehberin yönlendirmesiyle yola koyuldular.

Fakat hazırlıklar biraz zaman almıştı. Bu yüzden de öğlen birde yola çıkabilmişlerdi. Bu gecikmeye rağmen rehber gece yarısı olmadan Çin Seddi'ne varmayı düşünüyordu. Burada kamp yapıp ertesi gün Kin-Fo bu ihtiyatsız kararında ısrar ederse sınırın geçeceklerdi.

Fu-Ning'in çevresindeki bölge engebeliydi. Ekilmiş tarlalar arasındaki uzayıp giden yolların üzerinde kalın kıvrımlar halinde sarı kum bulutları geziyordu. Burada yine Göksel İmparatorluk topraklarının üretkenliği hissediliyordu.

Develer, hızlı olmasa da, aralıksız ölçülü adımlarla yürüyorlardı. Rehber, develerin iki hörgücü arasına yerleşmiş Kin-Fo, Soun, Craig ve Fry'ın önündeydi. Soun bu şekilde yolculuk etmekten hoşlanmıştı ve bu koşullarda dünyanın öbür ucuna kadar bile gidebilirdi.

Yol yorucu olmasa da sıcaklık bunaltıcıydı, toprağın yansımından dolayı fazlasıyla ısınmış olan hava katmanları tuhaf serap etkileri meydana getiriyordu. Deniz kadar engin devasa sıvı ovalar ufukta beliriyor ve yine denizde yolculuk etmekten korkan Soun'un büyük memnuniyetiyle aniden kayboluyordu.

Her ne kadar bu eyalet Çin'in uç sınırında bulunsa da, ıssız olduğu düşünülmemeli. Göksel İmparatorluk, her ne kadar devasa olsa da üzerinde yaşayan nüfus için yine de çok küçüktü. Bu yüzden Asya çölünün sınırında bile nüfusu kalabalıktır.

Erkekler tarlalarda çalışıyordu. Elbiselerindeki mavi ve pembe tonlarıyla Tatar oldukları belli olan kadınlar köy işleriyle meşguldü. Uzun kuyruklu sarı koyun sürüleri –ki Soun bunların kuyruklarına imrenerek bakıyordu!– kara kartalın bakışları altında öteden öteye geçiyordu. Sürüden uzaklaşacak bahtsız geviş getiren hayvanın vay haline! Ehli olsun yabani olsun buradaki koyunlara ve genç ceylanlara karşı korkunç savaş veren bu yırtıcı kuşlar korkutucu etoburlardır ve Orta

Asya steplerinde yaşayan Kırgızlar tarafından av köpeği olarak kullanılıyorlar.

Ardından her yerden tüylü av hayvanı uçuşuyordu. Bu toprak parçasında tüfek boş kalmazdı, ama gerçek bir avcı buğday, darı ve mısır tarlaları arasında en fazla kaçak avcılara layık ağ, tuzak ve başka yok edici aletlere iyi gözle bakmazdı.

Rehber Kin-Fo'nun önündeydi.

O sıra Kin-Fo ve yol arkadaşları bu Moğol toz kasırgaları ortasında ilerliyorlardı. Ne yoldaki gölgelik yerlerde ne eyaletin tecrit edilmiş çiftliklerinde ne de uzaktan Budist efsanelerinin kahramanlarının anısına dikilmiş anıtların haber verdiği köylerde mola veriyorlardı. Sıra halinde yürümeye alışık ve boyunlarında asılı olan kırmızı çanın adımlarını ritimlendirdiği develerini yönlendirmeye gerek kalmadan peş peşe ilerliyorlardı.

Bu koşullarda sohbet etmek mümkün değildi. Doğası itibariyle pek sohbet sever olmayan rehber kalın tozun tuhaf şekilde genişliğini daralttığı bir açıyla kırları gözlemleyerek küçük kafilenin başında duruyordu. Yön gösteren direklerin eksik olduğu bazı kavşaklarda bile takip edilmesi gereken yol hakkında hiç tereddüt etmiyordu. Bu yüzden onun hakkında hiç kuşkuları kalmayan Fry-Craig dikkatlerini Yüzyıllık'ın değerli müşterisine odaklamışlardı. Çok doğal bir hisle hedefe yaklaştıkça endişelerinin yükseldiğini hissediyorlardı. Gerçekten de her an ve hiç haber vermeden iki yüz bin dolar kaybetmelerine neden olacak doğru bir darbe vuracak bir adamla karşı karşıya kalabilirlerdi.

Kin-Fo'ya gelince geçmişin hatıralarının şu anın ve geleceğin endişelerine baskın çıktığı bir ruh halindeydi. Son iki ay yaşadıkları gözleri önünden geçiyordu. Talihsizliğinin sebatkarlığı onu ciddi ciddi endişelendiriyordu. San Francisco'daki muhabirinin sahte iflasını haber veren mektubu gönderdiği günden beri gerçekten olağanüstü bir talihsizlik dönemine girmiş değil

miydi? Avantajlarını görmezlikten gelmek gibi delilik ettiği hayatının birinci kısmıyla ikinci kısmı arasında bir telafi olmayacak mıydı? Lao-Şen'in elinde bulunan mektubu aldıktan sonra bu aksilikler silsilesi son bulacak mıydı? Tabi kan dökülmeden bunu almayı başarırsa. Sevgili Le-u varlığıyla, ilgisiyle, sevgisiyle, sevimli neşesiyle şahsını kuşatan bu kötü ruhları bertaraf etmeye yetecek miydi? Evet! Geçmiş aklına geliyor, kafasını kurcalıyor ve onu kaygılandırıyordu! Ya Wang! Kuşkusuz yemin ettiği bir sözü tutmaya çalıştığı için ona kızamazdı, ama Wang, filozof, Şanghai'daki yamenin alışıldık misafiri artık ona hikmeti öğretmek için yanında olmayacaktı!

–Düşeceksiniz! diye bağırdı o an rehber.

Düşüncelere daldığı için düşmek üzere olan Kin-Fo'nun devesi rehberin devesine çarpmıştı.

–Vardık mı? diye sordu Kin-Fo.

–Saat sekiz, diye cevap verdi rehber, akşam yemeği için mola vermemizi öneriyorum.

–Ya sonra?

–Sonra tekrar yola koyuluruz.

–Hava kararmış olacak.

–Yolu karıştırmamdan endişe etmeyin! Çin Seddi buradan yirmi li kadar ilerde ve hayvanların biraz dinlenmesi lazım!

–Öyle olsun! diye cevap verdi Kin-Fo.

Yolun üzerinde terk edilmiş bir harabe vardı. Harabenin yanında kıvrımlı bir çay yatağında küçük bir dere akıyordu ve develer orada susuzluklarını giderebildiler.

O sıra gece tamamen çökmeden önce Kin-Fo ve yol arkadaşları bu harabeye yerleştiler ve

uzun bir yol yüzünden iştahları kabarmış insanlar gibi yemek yediler.

Ne var ki sohbet pek canlı değildi. Bir veya iki kez Kin-Fo Lao-Şen'le ilgili bilgi toplamaya çalıştı. Rehber bu Taiping'in kim olduğunu ve onu tanıyıp tanımadığını sordu. Rehber kendini pek güvende hissetmeyen birisi gibi başını salladı ve ellinden geldiğince cevap vermekten kaçındı.

–Bazen bu eyalete geliyor mu? diye sordu Kin-Fo.

–Hayır, diye cevap verdi rehber, ama çetesine ait bazı Taipingler birkaç kez Çin Seddi'ni geçtiler ve onlarla karşılaşmak pek iyi bir şey değil! Buda bizi Taipinglerden korusun!

Rehberin neden muhatabının bu kadar önem verdiğini anlayamadığı bu cevapları karşısında Craig ve Fry kaşlarını çatarak bakıştı, ceplerinden saatlerini çıkartıp saate göz attılar, sonunda ikisi de başını salladı.

–Neden günün ağarmasını sakın sakın burada beklemiyoruz? dediler.

–Bu harabede mi! diye haykırdı rehber. Açık kırlarda kalmayı tercih ederim! En azından orada aniden basılmamız mümkün olmaz!

–Bu gece Çin Seddi'ne varacağımız konusunda anlaştık, diye cevap verdi Kin-Fo. Orada olmak istiyorum ve orada olacağım.

Bunu tartışma kabul etmez bir ses tonuyla söylemişti. Şimdiden korkmaya başlayan Soun bile itiraz etmeye cesaret edememişti.

Yemek yedikten sonra –saat hemen hemen dokuz olmuştu– rehber ayağa kalktı ve hareket işaretini verdi.

Kin-Fo devesine doğru yöneldi. Craig ve Fry de kendi bineklerine gittiler.

–Beyefendi, Lao-Şen'in yanına gitmeye gerçekten kararlı mısınız?

–Kesinlikle, diye cevap verdi Kin-Fo. Mektubumu her ne pahasına olursa olsun almak istiyorum.

–Taiping'in ordugâhına gitmek büyük oyun oynamak olur!

–Geri adım atmak için buraya kadar gelmedim! diye karşılık verdi Kin-Fo. Beni takip etmemekte serbestsiniz!

Rehber bir cep feneri yakmıştı. İki temsilci yaklaştı, ikinci kez saatlerine baktı.

–Muhtemelen yarını beklemek daha temkinli olur, diye ısrar ettiler.

–Neden? diye sordu Kin-Fo. Lao-Şen yarın veya öbürsü gün bugünkünden daha az mı tehlikeli olacak! Yola koyulalım!

–Yola koyulalım! diye tekrar etti Fry-Craig.

Rehber bu konuşmayı işitmişti. Mola esnasında iki temsilci Kin-Fo'yu daha ileriye gitmeme konusunda ikna etmeye çalıştıklarında yüzünde belli bir memnuniyetsizlik belirmişti. Bu kez iki temsilci tekrar ısrar ettiğinde kendini tutamadan sabırsızlık gösterdi.

Bu hareket aslında tek bir adım bile geri atmamaya kararlı olan Kin-Fo'nun gözünden kaçmamıştı.

Ama tam devesine binmek üzereyken rehberin kulağına eğilip şöyle fısıldamasına epey bir şaşırdı:

–Bu iki adama dikkat edin!

Kin-Fo neden böyle söylediğini soracaktı, ama rehber susmasını işaret etti, yola koyulmak için işaret verdi ve böylece küçük kabile geceleyin kır-
ların ortasında yola koyuldu.

Fry-Craig'in müşterisinin zihninde bir kuşku tohumu yeşermiş miydi? Rehberin söylediği tamamen beklenmedik ve açıklanamaz sözler iki aydır iki temsilcinin ona gösterdiği fedakârlıkları alt edebilir miydi? Aslında hayır! Ama yine de Kin-Fo, Fry-Craig'in Taiping ordugâhını ziyaret etmeyi neden ertelemesini veya bundan vazgeçmesini tavsiye ettiklerini düşündü. Müşterilerinin bu saçma ve sorun yaratan bu mektubu ele geçirmesi Yüzyıllık'ın iki temsilcisinin çıkarına değil miydi? Burada pek anlaşılmayan tuhaf bir ısrar vardı.

Kin-Fo içinde çalkalanan bu duygularını dışa vurmadı. Tekrar rehberin arkasındaki yere geçmişti. Graig-Fry onu takip ediyordu ve iki uzun saat boyunca bu şekilde devam ettiler.

Rehber duraksayarak kuzey tarafta gökyüzünün biraz daha aydınlık olan bölgesinde belli belirsizce beliren uzun siyah bir çizgiyi gösterdiğinde saat gece on ikiye yaklaşmıştı. Bu çizginin arka tarafında ufkun hâlâ gizlediği ayın ilk ışıklarının şimdiden biraz aydınlattığı birkaç tepecik gümüş renginde parlıyordu.

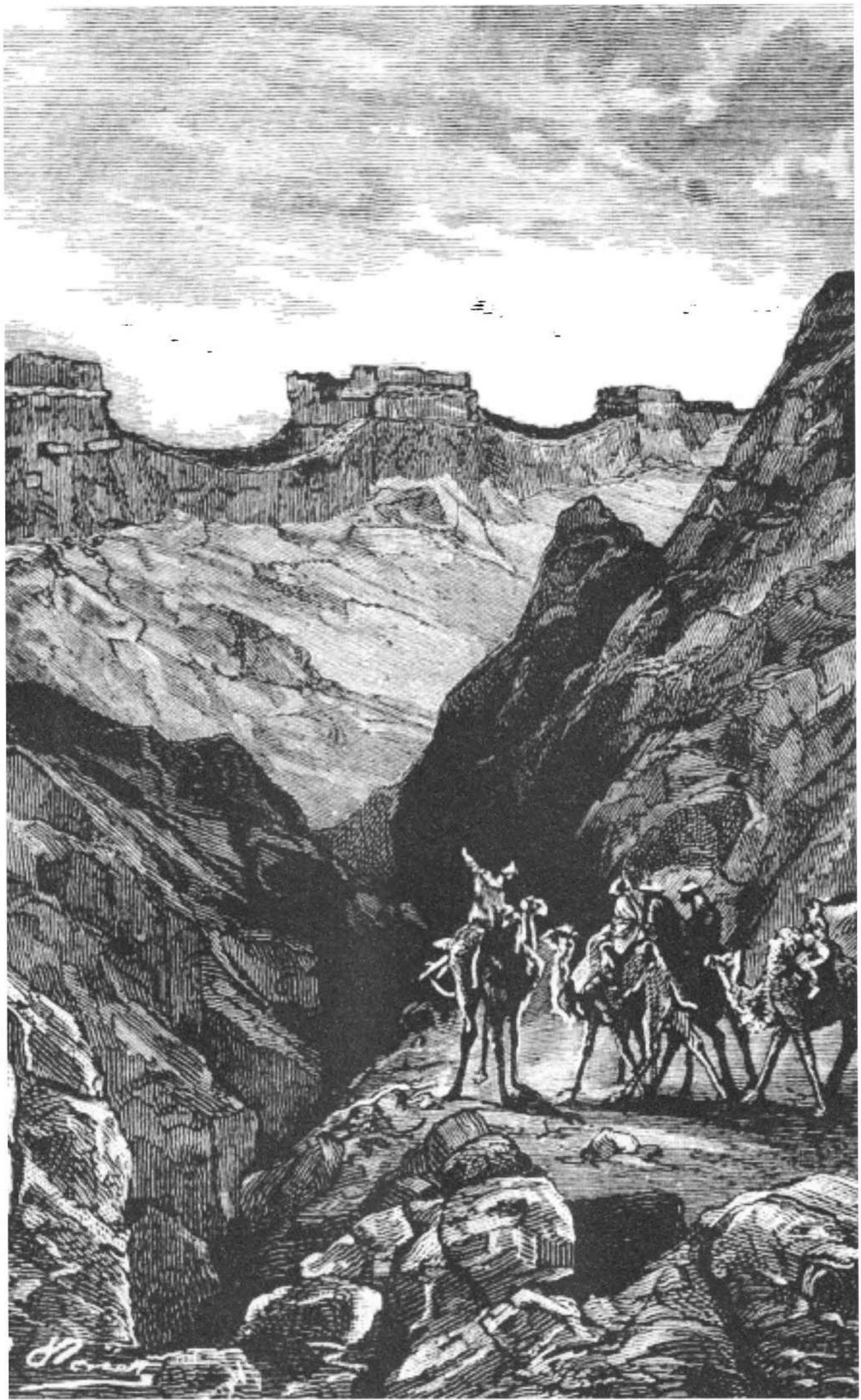
–Çin Seddi! dedi rehber.

–Orayı bu gece geçebilir miyiz? diye sordu Kin-Fo.

–Çok istiyorsanız evet! diye cevap verdi rehber.

–İstiyorum!

Develer durmuştu.

“Çin Seddi” dedi rehber.

–Gidip geçide göz atacağım, dedi rehber. Burada kalın ve beni bekleyin.

Rehber uzaklaştı.

O an Craig ve Fry Kin-Fo'nun yanına yaklaştı.

–Beyefendi?.. dedi Craig.

–Beyefendi? diye tekrarladı Fry.

Ve ikisi birlikte şöyle ekledi:

–Saygıdeğer William J. Bidulph'ın bizi şahsınıza atadığı bu iki ay sürecinde bizden memnun kaldınız mı?

–Hem de çok!

–Beyefendi iyi ve sadık hizmetlerimizde memnun kaldığına dair şu küçük kâğıdı imzalayabilir mi?

Craig'in not defterinden koparıp uzattığı kâğıt parçasını görünce Kin-Fo şaşırdı ve şöyle dedi:

–Bu kâğıda mı?

–Bu bir sertifika belki müdürümüzden birkaç övgü almamızı sağlar! dedi Fry ve ekledi, belki de ek bir ikramiye!

–Sırtımı masa olarak kullanabilirsiniz, dedi Craig eğilerek.

–Beyefendi, lütufkârlığınızın kanıtını yazılı olarak verebilmeniz için mürekkep de burada, dedi Fry.

Kin-Fo güldü ve imzaladı.

–Peki, neden bu vakitte ve burada bunca tören yaptığınızı söyleyin, dedi Kin-Fo.

–Burada çünkü sizinle daha ileri gitmeme niyetindeyiz, diye cevap verdi Fry.

–Bu vakitte, çünkü birkaç dakika sonra saat on iki olacak! diye ekledi Craig.

–Saatin ne önemi var?

–Beyefendi sigorta şirketimizin sizinle olan ilişkisi... dedi Craig.

- Birkaç dakika sonra bitecek, diye ekledi Fry.
- O zaman ister kendinizi öldürebilirsiniz...
- İster kendinizi öldürtebilirsiniz...
- Hem de dilediğiniz kadar!

Durumu pek kavramamış olan Kin-Fo son derece saygılı bir sesle kendisiyle konuşan iki temsilciye bakıyordu.

O an doğuda ay ufukta belirdi ve ilk ışığını üzerlerine zerk etti.

- Ay! diye haykırdı Fry.
- Ve işte 30 Haziran! diye haykırdı Craig.
- Gece tam on ikide başlıyor...
- Poliçeniz de yenilenmediği için...
- Artık Yüzyıllık'ın müşterisi değilsiniz...
- İyi geceler Bay Kin-Fo!.. dedi Craig.
- Bay Kin-Fo iyi geceler! dedi Fry.

Ve iki temsilci bineklerinin başlarını çevirerek müşterilerini afallamış bir halde bırakıp gittiler.

Muhtemelen biraz fazla düz mantık düşünen bu iki Amerikalıyı taşıyan develerin ayak sesleri daha yeni işitilmez olmuştu ki rehberin komuta ettiği bir grup insan, karşı koymaya çalışan Kin-Fo'nun ve kaçmaya çalışan Soun'un üzerine çullandı.

Bir dakika sonra efendi ve uşak Çin Seddi'nin terk edilmiş kulelerinden birindeki basık odalardan birine götürüldüler ve kapı üzerlerine sımsıkı kilitlendi.

XXII

BEKLENMEDİK BİR ŞEKİLDE BİTMEDİĞİ İÇİN OKURUN BİLE YAZABİLECEĞİ BÖLÜM

III. yüzyılda imparator Tisi-Chi-Houang-Ti tarafından inşa ettirilmiş Çin Seddi –dört yüz fersah uzunluğunda bir Çin duvarı– iki dalgakıranın yer aldığı Leao-Tong Körfezinden basit bir duvara dönüştüğü Kan-Sou'ya kadar uzanır. Kulelerin ve burçların koruduğu, elli kadem yüksekliğinde, yirmi kadem genişliğinde, temelleri granitten, üst kısımları tuğlayla kaplı, Rusya-Çin sınırındaki kaprisli dağların şeklini büyük bir cesaretle takip eden, aralıksız devam eden çift surlu bir yapıdır.

Göksel İmparatorluk tarafında duvar hayli yıpranmış durumdadır. Mançurya tarafındaysa daha güven verici bir görünüm arz eder ve mazgalları hâlâ taştan muhteşem bir kenar işlemesi gibi durur.

Bu uzun kuleler hattı üzerinde ne muhafız vardır ne de top. Ruslar, Tatarlar, Kırgızlar, tıpkı Göğün Oğulları gibi duvarın kapılarından serbestçe geçebilir. Artık bu duvar İmparatorluğun kuzey sınırını korumaz, hatta bazen ta başkentine kadar kuzey rüzgârının taşıdığı o ince Moğol tozuna karşı bile korumaz.

İşte ertesi günü saman üzerinde bir hayli kötü geçirilmiş geceden sonra Kin-Fo ve Soun, büyük bir ihtimalle Lao-Şen'in çetesine ait bir düzine adamın koruması altında bu ıssız kulelerden birinin gizli kapısından geçerek alıp götürüldüler.

Rehber gelince ortalıkta yoktu. Fakat Kin-Fo bu konuda yanılması mümkün değildi. Bu haini yoluna çıkartan tesadüf değildi. Bu sefil Yüzyıllık'ın eski müşterisini bekliyordu. Büyük Seddin ötesine geçme konusunda sergilediği tereddüt sadece şüpheleri bertaraf etmek içindi. Bu alçak Taiping'in adamlarındandı ve ancak onun emriyle hareket etmiş olabilirdi.

Muhafızları yönetiyor gibi görünen adamlardan birini sorguladıktan sonra Kin-Fo'nun bu konuda hiç kuşkusu kalmamıştı.

–Muhtemelen beni reisiniz Lao-Şen'in ordugâhına götürüyorsunuz? diye sordu Kin-Fo.

–Bir saat geçmeden orada oluruz! diye cevap verdi adam.

Aslında Wang'ın öğrencisi ne aramaya gelmişti? Filozofun vekilini bulmaya! Gitmek istediği yere götürülüyordu! Kendi isteğiyle veya zorla bu konuda yakınmasına gerek yoktu. Bu yakınma işini dişleri tıkırdayan ve korkak başı omuzlarında sallanmaya başlayan Soun'a bırakmak gerekiyordu.

Bu yüzden her zamanki gibi soğukkanlı kalan Kin-Fo bu maceradan payına düşeni almış ve kendisine yol gösterilmesine izin vermişti. Niha yet Lao-Şen'le mektubunun geri alımını görüşebilecekti. Zaten bunu istiyordu. Her şey çok iyiydi.

Çin Seddi'ni geçtikten sonra küçük kabile büyük Moğolistan yolunu değil de yörenin dağlık kısmın-

da, sağ tarafta beliren engebeli bir patikayı takip etti. Yokuşun olanak verdiği ölçüde hızlı yürüyerek bir saat boyunca bu şekilde yol aldılar. Etrafları iyice sarılı olan Kin-Fo'nun ve Soun'un kaçması olanaksızdı, zaten böyle bir şey akıllarına gelmedi.

Bir buçuk saat sonra muhafızlar ve tutsaklar bir kolonun dönemecinde yarı harabe halinde bir bina fark ettiler.

Dağın şişkin yamacında inşa edilmiş, Budist mimarının tuhaf bir abidesi, eski bir Bonz tapınağıydı bu. Fakat Rus-Çin sınırının bu kayıp yerinde, bu ıssız bölgenin ortasında ne tür bir dindar bu tapınağa gelmeye cesaret ettiğini sorgulayabiliriz. Tuzaklara ve pusulara çok elverişli olan bu dar geçitlerden geçerek hayatlarını tehlikeye atıyor olmalılardı.

Şunu kabul etmek gerekir ki Taiping Lao-Şen ordugâhını eyaletin bu dağlık bölgesine kurduysa, yaptıklarına layık bir yer seçmişti.

Bununla birlikte Kin-Fo'nun bir sorusu üzerine muhafızların reisi Lao-Şen'in bu Bonz manastırında kaldığını söylemişti.

–Onu hemen görmek istiyorum, dedi Kin-Fo.

–Derhal, diye cevap verdi reis.

Silahları ellerinden alınmış olan Kin-Fo ve Soun tapınağın içavlusunu oluşturan geniş bir girişe alındılar.

Kıyafetleriyle son derece hayduta benzeyen ve vahşi görünüşleri de pek güven vermeyen yirmi kadar silahlı adam duruyordu.

Kin-Fo bu çift Taiping sırası arasından kendi isteğiyle geçti. Soun'a gelince sert bir şekilde omuzlarından itilmesi gerekti ve itildi de.

Kin-Fo ve Soun geniş bir girişe alındılar.

Bu girişin dip tarafında kalın duvarların arasında yapılmış ve dağın içine doğru epey derinlere inen bir merdivene varlıyordu.

Bu da Bonz manastırının ana yapısının altında bir tür mahzen bulunduğuna işaret ediyordu, üstelik bu yılankavi yeraltı geçitlerini bilmeyen birisinin buradan çıkması çok zor hatta imkânsızdı.

Otuz kadar basamak indikten, yüz adım kadar ilerledikten sonra, onlara eşlik eden insanların taşıdığı dumanlı meşalelerin ışığında iki tutsak aynı türden bir ışığın aydınlattığı geniş bir odaya vardılar.

Burası gerçekten de bir mahzendi. Çin mitolojisinin gülünç hayvan alemine ait şu çirkin canavar başlarının süslediği kalın sütunlar, kemer tonozlarının kubbenin kilit taşında birleştiği basık küçük kemerleri taşıyordu.

İki tutsak bu yeraltı odasına vardığında boğuk bir fısıltı işitildi.

Oda boş değildi. En dip köşelerine kadar bir kalabalık odayı dolduruyordu.

Kuşkulu bir tören için bir araya toplanmış bütün Taiping çetesi idi bu.

Mahzenin dip tarafında, geniş bir taştan seklinin üzerinde uzun boylu bir adam ayakta duruyordu. Sanki gizli bir mahkemenin başkanıydı. Yanında hareketsiz duran üç veya dört adam da sanki savcı yardımcısıydı.

Bu adam bir işaret yaptı. Kalabalık derhal açıldı ve iki tutsağa yol verdi.

–Lao-Şen, dedi sadece muhafızların reisi ayakta duran adamı göstererek.

Kin-Fo ona doğru bir adım attı ve bu işi tamamlamaya kararlı, doğrudan konuya girdi:

–Lao-Şen, sende eski yoldaşın Wang'ın sana gönderdiği bana ait bir mektup var. Bu mektubun artık geçerliliği kalmadı, onu bana iade etmeni istemeye geldim.

Kesin bir ses tonuyla söylenen bu sözlerle Taiping başını bile hareket ettirmedi. Sanki bronzdan bir heykeldi.

–Bu mektubu bana iade etmek için ne istiyorsun? diye tekrar söz aldı Kin-Fo.

Cevap bekledi ama cevap gelmedi.

–Lao-Şen, dedi Kin-Fo, dilediğin bankacıya, dilediğin şehirde, parayı çekmeye göndereceğin güvendiğin kişinin hiçbir şekilde rahatsız edilmeden tamamını alabileceği bir senet verebilirim sana!

Yine Taiping'den aynı buz gibi soğuk ve pek iyiye işaret olmayan sessizlik.

Kin-Fo sesini yükselterek tekrar konuştu:

–Bu senedin ne kadar olmasını istiyorsun? Sana beş bin tael teklif ediyorum.'

Cevap yok.

–On bin tael?

Lao-Şen ve yoldaşları bu tuhaf Bonz tapınağındaki heykeller kadar sessizdi.

O an sabırsızlıktan Kin-Fo sinirlenmeye başlamıştı. Teklifleri ne olursa olsun bir cevap hak ediyordu.

–Beni duymuyor musun? dedi Taiping'e.

Bu kez Lao-Şen başını eğmeye tenezzül ederek söylenenleri çok iyi anladığını işaret etti.

* Yaklaşık 6.000 Frank –J. V.

–Yirmi bin tael! Otuz bin tael! diye haykırdı Kin-Fo. Ölseydim Yüzyıllık'ın sana ödeyeceği meblağı ödemeye hazırım! İki katını! Üç katını! Söyle! Yeterli mi?

Bu sessizliğin iyice çileden çıkardığı Kin-Fo bu suskun gruba yaklaştı ve kollarını bağlayarak şöyle dedi:

–Mektubu hangi fiyata satmak istediğini söyle bana!

–Fiyatı yok, diye cevap verdi sonunda Taiping. Buda'nın sana verdiği hayatı küçümseyerek Buda'ya hakaret ettin ve Buda senden intikam aldı. Ancak ölümle yüzleştğinde dünyada olmanın kıymetini öğrenebilirdin ki sen uzun zaman bunun kıymetini bilmedin!

Bunu söyledikten sonra Lao-Şen karşılık kabul etmeyen bir işaret yaptı. Kendini savunmaya bile zaman bulamayan Kin-Fo yakalandı, bağlandı ve sürüklendi. Birkaç dakika sonra tahtirevan olarak da kullanılabilen ve her tarafı kapalı bir tür kafe-se kapatıldı.

Soun, bahtsız Soun, çığlıklarına, yalvarışlarına rağmen aynı muameleyi gördü.

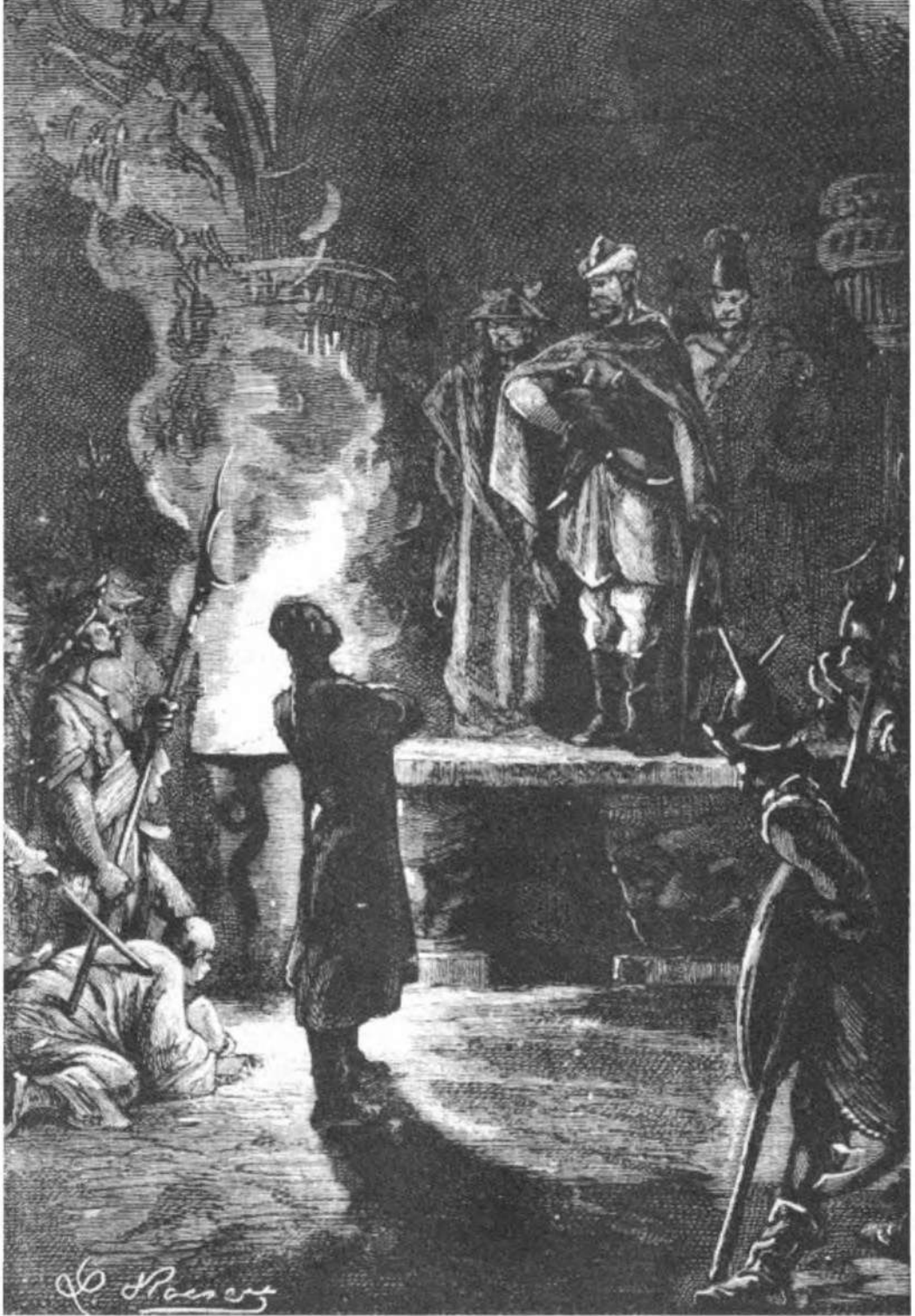
“Ölüm vakti! Pekâlâ öyle olsun! Hayatı küçümseyen ölmeyi hak eder!” dedi Kin-Fo kendi kendine.

Ölümü ona ne kadar kaçınılmaz görünse de onun düşündüğü kadar yakında değildi. Bu acımasız Taiping'in ona ne tür bir işkenceler yapacağını hayal bile edemiyordu.

Saatler geçti. Kin-Fo kilitli bulunduğu kafesin kaldırıldığını ve taşındığını hissetti. Yolun sarsıntıları, atların sesleri, muhafızların silahlarından

ıkan sesler hiç kuşkuya yer bırakmıyordu. Nereye? Bunu gerçekten öğrenmek isterdi.

Kaırılmasından yedi veya sekiz saat sonra Kin-Fo içinde hapsolduğu tahtirevanın durduğunu hissetti, insan gücüyle kaldırıldığını, kara yolunun sarsıntılarına nazaran daha yumuşak bir gidiş başladı.

“Buda’ya hakaret ettin!”

“Bir gemide miyim?” dedi Kin-Fo kendi kendine.

Belirgin baş kış vurma ve yalpa hareketleri, bir pervane titreşimi bir buharlı gemide olduğu düşüncesini doğruluyordu.

–Dalgalar arasında ölmek! Öyle olsun! Daha beter işkencelerden beni korur! Teşekkürler Lao-Şen!

O sıra iki kez yirmi dört saat daha geçti.

Günde iki kez, tutsağın kimin verdiğini göremediği, sorularına cevap alamadığı sürgülü bir kapıdan kafese biraz yemek verildi.

Ah! Kin-Fo göğün o kadar güzel kıldığı hayatından ayrılmadan önce heyecan aramıştı! En az bir kez heyecandan çarpmadan kalbinin durmasını istememişti! İşte dileği kabul edilmişti ve hatta istediğinden de ötesini almıştı!

Bununla birlikte hayatından feragat etse de Kin-Fo en azından aydınlıkta ölmek isterdi. Bu kafesin her an sulara atılacağı düşüncesi ona ürkütücü geliyordu. Son bir kez ışığı ve anısı zihnini dolduran zavallı Le-u'yu görmeden ölmek, bu fazlaydı.

Nihayet ne kadar olduğunu ölçemediği bir süre sonra bu uzun deniz yolculuğun aniden bittiğini hissetti. Pervanenin sarsıntıları son bulmuştu. Hapishanesini taşıyan gemi durmuştu. Kin-Fo tekrar kafesinin kaldırıldığını hissetti.

Bu kez gerçekten de hayatının son anına gelmişti ve mahkûm hayatında yaptığı yanlışlar için af dilemeliydi.

Birkaç dakika –seneler, asırlar!– daha geçti.

Şaşa kalan Kin-Fo kafesinin tekrar sağlam bir zemine konduğunu fark etti.

Aniden hapishanesinin kapısı açıldı. Kollar onu yakaladı, derhal gözlerine geniş bir kumaş geçirildi, hapishanesinden sertçe çıkarıldı. Sımsıkı tutulan Kin-Fo birkaç adım atmak zorunda kaldı. Ardından muhafızları onu durmaya zorladılar.

–Nihayet ölmekse mesele, boş geçirdiğim hayatımı bana bağışlamanızı istemiyorum; ama en azından ölümle yüzleşmekten korkmayan bir insan olarak ışığı görerek ölmeme izin verin!

–Peki! Mahkûmun isteği yerine getirilsin! dedi kalın bir ses.

Ansızın gözlerini kapayan kumaş çıkarıldı.

Kin-Fo doyumsuz bakışlarla etrafına baktı...

Rüya mı görüyordu? Gülümseyen beş misafirin yer aldığı görkemli bir sofraya, yemeğe başlamak için sanki onu bekliyordu. İki boş yer sanki iki misafiri daha bekliyordu.

–Siz! Siz! Dostlarım, sevgili dostlarım! Gerçekten gördüğüm sizler misiniz? diye haykırdı Kin-Fo ifade edilemez bir sesle.

Hayır! Yanılmıyordu. Bu filozof Wang'dı! Yin-Pang, Hual, Pao-Şen, Tim, Kanton'dan arkadaşlarıydı, iki ay önce İnci Nehrinde çiçek-gemide ağırladığı gençlik arkadaşları, bekârlık hayatına vedasının şahitleri!

Kin-Fo gözlerine inanamıyordu. Şanghay'daki yameninin yemek odasında kendi evindeydi.

–Bu sen değilse! Senin gölgen değilse, benimle konuş... diye haykırdı Wang'a bakarak.

–Ta kendisi!” diye cevap verdi filozof. Dostum sana verdiğim, biraz da sert olan bu son felsefe dersinden dolayı yaşlı öğretmenini bağışlayacak mısın?

–Nasıl yani! diye haykırdı Kin-Fo. Sen, sen miydin Wang?

–Bendim, diye cevap verdi Wang. Başkası üstlenmesin diye hayatını alma görevini üstlenen ben! Senden önce iflas etmediğini öğrenen ve ölmek istemeyeceğin anın geleceğini bilen ben! İmparatorluğa biat edip bundan sonra en sağlam destekçisi olacağına and içen eski dostum Lao-Şen seni ölümle karşı karşıya getirerek hayatın ne kadar değerli olduğunu anlaman için bana yardım etti! Seni bu dehşet verici kaygılar arasında seni bıraktıysam ve her ne kadar kalbim sızlasa da belki de insafsızlığa varan şeylere maruz kalmama izin verdiysem, bunun nedeni mutluluğun peşinden koşarken o yolda mutluluğa ulaşacağından emin olmamdı.

Kin-Fo Wang'la kucaklaştı.

–Zavallı Wang'ım, dedi Kin-Fo duygulanarak, ya tek başıma koşsaydım! Ama seni de ne kadar yordum! Sen de ne çok koşmak zorunda kaldın ve Palikao Köprüsünde benim yüzümden suya atlamak zorunda kaldın!

–Ah! O kısım elli beş yaşım ve felsefem için epey korkutucu oldu! Çok terlemiştim ve su çok soğuktu! Ama olsun! Oradan kurtuldum! Başkaları için daha iyi koşar ve yüzeriz!

–Başkaları için mi! dedi Kin-Fo ciddi bir sesle.

–Her şeyi başkaları için yapmalı! Asıl mutluluğun sırrı orada!

Soun korkunç kırk sekiz saat boyunca deniz tutmuş birisi gibi sapsarı şekilde içeri girdi. Bahtsız uşak efendisiyle birlikte Fu-Ning'den Şanghai'a deniz yoluyla gitmek zorunda kalmıştı, üstelik hangi koşullarda! Yüzünden anlaşılıyordu!

Kin-Fo Wang'ı kucakladıktan sonra dostlarının ellerini sıktı.

–Kesinlikle bunu seviyorum! dedi Kin-Fo. Şimdiye kadar ne kadar delilik etmişim!..

–Ve artık bilge olabilirsin! diye karşılık verdi filozof.

–Uğraşacağım, dedi Kin-Fo. İşlerimi sıraya koymakla başlayacağım. Göz ardı edemeyeceğim, başıma gelen bütün olayların nedeni küçük bir kâğıt parçası bütün dünyayı dolaştı. Sana verdiğim o lanet olası mektuba ne oldu, sevgili Wang? Gerçekten onu elinden çıkardın mı? O mektubu tekrar görmekten memnun kalırım; çünkü tekrar kaybolabilir! Lao-Şen, tabi hâlâ ondaysa, bu müsvedde parçasına hiçbir önem atfedemez ve onun pek... güvenilir olmayan ellere düşmesine üzülürüm!

Bunun üzerine herkes bir kahkaha patlattı.

–Dostlanım, dedi Wang, anlaşılan Kin-Fo bu bahtsız olaylar sayesinde gerçekten düzenli birisi olmuş! Eski umursamaz adam değil! Derli toplu, yola gelmiş birisi gibi düşünüyor!

–Bütün bunlar bana mektubumu geri vermiyor, diye tekrar söz aldı Kin-Fo, aptal mektubumu! Onu yaktıktan ve küllerinin rüzgârda dağıldığını gördükten sonra rahat edeceğimi söylemekten utanmıyorum!

–Ciddi ciddi mektubunu mu istiyorsun?.. diye sordu Wang.

–Elbette, diye karşılık verdi Kin-Fo. Yoksa tekrar delilik ederim diye onu bana karşı bir güvence olarak saklama acımasızlığında mı bulunacaksın?

–Hayır.

–O zaman?

–Sevgili öğrencim, bu isteğine mani var ve maalesef benden kaynaklı da değil. Mektubun ne Lao-Şen'de ne de bende...

–Sizde değil mi?

–Hayır.

–Onu yok mu ettiniz?

–Hayır! Maalesef, hayır!

–Yoksa başka ellere emanet etmek gibi bir tedbirsizlik mi?

–Evet!

–Kime verdiniz? Kime? dedi heyecanla ve sabrının sonuna varmış olan Kin-Fo. Evet! Kime?

–Onu sadece sana iade etmek isteyen birisine!

O an bir paravanın arkasında saklanmış ve konuşmalardan hiçbir şey kaçırmayan sevimli Le-u tatlı parmaklarının ucuyla ünlü mektubu tutarak ve meydan okuyormuşçasına onu sallayarak göründü.

Kin-Fo kollarını açtı.

–Henüz değil! Biraz daha sabır lütfen! dedi sevimli kadın paravanın arkasına geçer gibi yaparak. Önce işler bilge kocacığım!

Ardından mektubu ona göstererek:

–Ortanca küçük kardeşim eserini tanıdı mı? diye sordu genç kadın.

–Tanımak mı? diye haykırdı Kin-Fo. Benden başka kim bu aptal mektubu yazabildiği!

–Pekâlâ, o zaman her şeyden önce haklı olarak arzu ettiğiniz gibi bu talihsiz mektubu yırtın, yakın, yok edin! Bunu yazan Kin-Fo'dan hiçbir şey kalmasın!

Elinde ünlü mektup Le-u göründü.

–Öyle olsun, dedi Kin-Fo kâğıdı bir muma yaklaştıracak. Artık ey sevgili kalbim, kocanıza sevgili eşine sarılması için izin verin ve bu mutlu yemeğe katılın. Sofrayı onurlandıracağımı hissediyorum!

–Biz de öyle! diye haykırdı beş misafir. Mutlu olmak çok acıktırıyor!

Birkaç gün sonra İmparatorluk yasağı kalktı, böylece evlilikleri gerçekleşti.

Karı koca birbirini seviyordu! Birbirlerini hep seveceklerdi de! Hayatlarında binlerce, on binlerce mutluluk onları bekliyordu!

Bunu görmek için Çin'e gitmek gerek!

